

# **TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ**



**CİLT: 27**



**29'uncu Birleşim  
10 Aralık 2019 Salı**



*(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)*

## **İ Ç İ N D E K İ L E R**

	<b><u>Sayfa</u></b>
<b>I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ</b>	<b>16</b>
<b>II.- GELEN KÂĞITLAR</b>	<b>18</b>
<b>III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI</b>	<b>36</b>

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Levent Gök'ün, 10 Aralık İnsan Hakları Günü vesilesiyle 2016 yılında İstanbul ili Vodafone Arena Stadı yakınlarında patlatılan iki ayrı bomba nedeniyle şehit olan vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin konuşması

**36**

**IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN  
DİĞER İŞLER****37,75,80,100,121,132,  
140,152,172,178,211,  
222***A) KANUN TEKLİFLERİ**37:72,75:79,80:88,100:117,  
121:127,132:136,140:147,  
152:168,172:178,178:210,  
211:220,222:238*

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 129)

37:72,75:79,80:88,100:117,  
121:127,132:136,140:147,  
152:168,172:178,178:210,  
211:220,222:238

2.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2018 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2018 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 189 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2018 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/871), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2018 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/881) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 130)

37:72,75:79,80:88,100:117,  
121:127,132:136,140:147,  
152:168,172:178,178:210,  
211:220,222:238

*A) TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ*

37:72,75:79,80:88,101:117,  
121:127,132:136,140:147,  
152:168,172:178,179:210,  
211:220,222:224

## 1) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

37:72,75:79,80:88,101:117,  
121:127,132:136,140:147,  
152:168,172:178,179:210,  
211:220,222:224

## 2) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

37:72,75:79,80:88,101:117,  
121:127,132:136,140:147,  
152:168,172:178,179:210,  
211:220,222:224

*B) KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU*

37:72,75:79,80:88,101:117,  
121:127,132:136,140:147,  
152:168,172:178,179:210,  
211:220,222:224,224:225

## 1) Kamu Denetçiliği Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

37:72,75:79,80:88,101:117,  
121:127,132:136,140:147,  
152:168,172:178,179:210,  
211:220,222:224,225

## 2) Kamu Denetçiliği Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

37:72,75:79,80:88,101:117,  
121:127,132:136,140:147,  
152:168,172:178,179:210,  
211:220,222:224,225

## C) ANAYASA MAHKEMESİ

37:72,75:79,80:88,101:117,  
121:127,132:136,140:147,  
152:168,172:178,179:210,  
211:220,222:224,225:226

## 1) Anayasa Mahkemesi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

37:72,75:79,80:88,101:117,  
121:127,132:136,140:147,  
152:168,172:178,179:210,  
211:220,222:224,225

## 2) Anayasa Mahkemesi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

37:72,75:79,80:88,101:117,  
121:127,132:136,140:147,  
152:168,172:178,179:210,  
211:220,222:224,225:226

## Ç) SAYIŞTAY

37:72,75:79,80:88,101:117,  
121:127,132:136,140:147,  
152:168,172:178,179:210,  
211:220,222:224,226

## 1) Sayıştay 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

37:72,75:79,80:88,101:117,  
121:127,132:136,140:147,  
152:168,172:178,179:210,  
211:220,222:224,226

## 2) Sayıştay 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

37:72,75:79,80:88,101:117,  
121:127,132:136,140:147,  
152:168,172:178,179:210,  
211:220,222:224,226

*D) KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI*

37:72,75:79,80:88,101:117,  
121:127,132:136,140:147,  
152:168,172:178,179:210,  
211:220,222:224,226:227

## 1) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

37:72,75:79,80:88,101:117,  
121:127,132:136,140:147,  
152:168,172:178,179:210,  
211:220,222:224,226

## 2) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

37:72,75:79,80:88,101:117,  
121:127,132:136,140:147,  
152:168,172:178,179:210,  
211:220,222:224,227

*E) RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU*

37:72,75:79,80:88,101:117,  
121:127,132:136,141:147,  
152:168,172:178,179:210,  
211:220,222:224,227:228

## 1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

37:72,75:79,80:88,101:117,  
121:127,132:136,141:147,  
152:168,172:178,179:210,  
211:220,222:224,227

## 2) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

37:72,75:79,80:88,101:117,  
121:127,132:136,141:147,  
152:168,172:178,179:210,  
211:220,222:224,227:228

*F) DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ*

37:72,76:79,80:88,101:117,  
121:127,132:136,141:147,  
152:168,173:178,179:210,  
212:220,222:224,228

1) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi 37:72,76:79,80:88,101:117,  
121:127,132:136,141:147,  
152:168,173:178,179:210,  
212:220,222:224,228

2) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı 37:72,76:79,80:88,101:117,  
121:127,132:136,141:147,  
152:168,173:178,179:210,  
212:220,222:224,228

*G) DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ*

37:72,76:79,80:88,101:117,  
121:127,132:136,141:147,  
153:168,173:178,179:210,  
212:220,223:224,229

1) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi 37:72,76:79,80:88,101:117,  
121:127,132:136,141:147,  
153:168,173:178,179:210,  
212:220,223:224,229

2) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı 37:72,76:79,80:88,101:117,  
121:127,132:136,141:147,  
153:168,173:178,179:210,  
212:220,223:224,229

*Ğ) TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI*

38:72,76:79,80:88,101:117,  
121:127,133:136,141:147,  
153:168,173:178,179:210,  
212:220,223:224,230

1) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2020 Yılı Merkezi Yönetim  
Bütçesi

38:72,76:79,80:88,101:117,  
121:127,133:136,141:147,  
153:168,173:178,179:210,  
212:220,223:224,230

2) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2018 Yılı Merkezi Yönetim  
Kesin Hesabı

38:72,76:79,80:88,101:117,  
121:127,133:136,141:147,  
153:168,173:178,179:210,  
212:220,223:224,230

*H) VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ*

38:72,76:79,81:88,101:117,  
122:127,133:136,141:147,  
153:168,173:178,179:210,  
212:220,223:224,231

1) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

38:72,76:79,81:88,101:117,  
122:127,133:136,141:147,  
153:168,173:178,179:210,  
212:220,223:224,231

2) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

38:72,76:79,81:88,101:117,  
122:127,133:136,141:147,  
153:168,173:178,179:210,  
212:220,223:224,231

*1) TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI*

38:72,76:79,81:88,101:117,  
122:127,133:136,141:147,  
153:168,173:178,179:210,  
212:220,223:224,232

1) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî  
Yönetim Bütçesi

38:72,76:79,81:88,101:117,  
122:127,133:136,141:147,  
153:168,173:178,179:210,  
212:220,223:224,232

2) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî  
Yönetim Kesin Hesabı

38:72,76:79,81:88,101:117,  
122:127,133:136,141:147,  
153:168,173:178,179:210,  
212:220,223:224,232

*İ) YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI*

38:72,76:79,81:88,101:117,  
122:127,133:136,141:147,  
153:168,173:178,179:210,  
212:220,223:224,233

1) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî  
Yönetim Bütçesi

38:72,76:79,81:88,101:117,  
122:127,133:136,141:147,  
153:168,173:178,179:210,  
212:220,223:224,233



2) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı	38:72,76:79,81:88,101:117, 122:127,133:136,141:147, 153:168,173:178,179:210, 212:220,223:224,233
---	---

<i>J) ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU</i>	38:72,76:79,81:88,102:117, 122:127,133:136,141:147, 153:168,173:178,179:210, 212:220,223:224,234:235
--	---

1) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi	38:72,76:79,81:88,102:117, 122:127,133:136,141:147, 153:168,173:178,179:210, 212:220,223:224,234
---	---

2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı	38:72,76:79,81:88,102:117, 122:127,133:136,141:147, 153:168,173:178,179:210, 212:220,223:224,234:235
--	---

<i>K) ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ</i>	38:72,76:79,81:88,102:117, 122:127,133:136,141:147, 153:168,173:178,180:210, 212:220,223:224,235
-------------------------------------	---

1) Atatürk Araştırma Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi 38:72,76:79,81:88,102:117,  
122:127,133:136,141:147,  
153:168,173:178,180:210,  
212:220,223:224,235

2) Atatürk Araştırma Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı 38:72,76:79,81:88,102:117,  
122:127,133:136,141:147,  
153:168,173:178,180:210,  
212:220,223:224,235

*L) ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ* 38:72,76:79,81:88,102:117,  
122:127,133:136,141:147,  
153:168,173:178,180:210,  
212:220,223:224,236

1) Atatürk Kültür Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi 38:72,76:79,81:88,102:117,  
122:127,133:136,141:147,  
153:168,173:178,180:210,  
212:220,223:224,236

2) Atatürk Kültür Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı 38:72,76:79,81:88,102:117,  
122:127,133:136,141:147,  
153:168,173:178,180:210,  
212:220,223:224,236

*M) TÜRK DİL KURUMU*

38:72,76:79,81:88,102:117,  
122:127,133:136,141:147,  
153:168,173:178,180:210,  
212:220,223:224,236:237

## 1) Türk Dil Kurumu 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

38:72,76:79,81:88,102:117,  
122:127,133:136,141:147,  
153:168,173:178,180:210,  
212:220,223:224,236:237

## 2) Türk Dil Kurumu 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

38:72,76:79,81:88,102:117,  
122:127,133:136,141:147,  
153:168,173:178,180:210,  
212:220,223:224,237

*N) TÜRK TARİH KURUMU*

38:72,76:79,81:88,102:117,  
122:127,133:136,141:147,  
153:168,173:178,180:210,  
212:220,223:224,237:238

## 1) Türk Tarih Kurumu 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

38:72,76:79,81:88,102:117,  
122:127,133:136,141:147,  
153:168,173:178,180:210,  
212:220,223:224,237

## 2) Türk Tarih Kurumu 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

38:72,76:79,81:88,102:117,  
122:127,133:136,141:147,  
153:168,173:178,180:210,  
212:220,223:224,238

## O) KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI

38:72,76:79,81:88,102:117,  
122:127,133:136,141:147,  
153:168,173:178,180:210,  
212:220,223:224,238

## 1) Kapadokya Alan Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

38:72,76:79,81:88,102:117,  
122:127,133:136,141:147,  
153:168,173:178,180:210,  
212:220,223:224,238

**V.- AÇIKLAMALAR**

**73,79,92,117,128,139,  
149,178,210,220**

1.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Ankara Milletvekili Şenol Sunat'ın 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin birinci tur görüşmelerinde İYİ PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

73

2.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Ankara Milletvekili Şenol Sunat'ın 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin birinci tur görüşmelerinde İYİ PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasında geleceğe projeksiyon tuttuğuna ilişkin açıklaması

73:74

3.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Ankara Milletvekili Şenol Sunat'ın 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin birinci tur görüşmelerinde İYİ PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasında RTÜK Başkanıyla ilgili sözlerinde bir yanlış olmadığına, Osman Kavala'yla ilgili AİHM kararına uyulması gerektiği noktasında çağrıda bulduklarına, 10 Aralık İnsan Hakları Günü vesilesiyle sokağın demokrasi, demokrasinin de tepki ve protesto rejimi demek olduğuna ilişkin açıklaması

74:75

4.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Abdul Ahat Andıcan'ın 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin birinci tur görüşmelerinde İYİ PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

79

5.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

92

6.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Anayasa Mahkemesinin verdiği kararı eleştirmek ile Anayasa Mahkemesinin verdiği karara uymanın ayrı şeyler olduğuna ve AK PARTİ iktidarlarının Anayasa Mahkemesinin verdiği kararlara uduğuna ilişkin açıklaması

93

7.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	93
8.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, barış akademisyenlerinin devlete ve millete ihanet etmediğine, devleti yönetemeyen Hükümetin aklını eleştirdiğine ilişkin açıklaması	93:94
9.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	95:96
10.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	96
11.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Türkiye'de hiç kimsenin düşüncesinden ötürü "terörist" diye yaftalanmasına göz yummayacaklarına ilişkin açıklaması	96:97
12.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	97:98
13.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	98:100
14.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin birinci tur görüşmelerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	117:118
15.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, iktidar partisi grup başkan vekillerinin her konuşmacıdan sonra değerlendirmede bulunmasının doğru olmadığına, 10 Aralık İnsan Hakları Günü vesilesiyle 2016 yılında İstanbul ili Vodafone Arena Stadı yakınlarında patlatılan iki ayrı bomba nedeniyle şehit olan Berkay Akbaş'a, güvenlik kuvvetlerimize ve vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması	118:119
16.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarının eleştirilebileceğine ancak iktidarın bu kararlara uymak zorunda olduğuna ve 10 Aralık İnsan Hakları Günü'ne ilişkin açıklaması	119:120
17.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, 10 Aralık İnsan Hakları Günü vesilesiyle "insan hakları, özgürlük, hukukun üstünlüğü" kavramlarının terör örgütlerinin katliamlarını gizlemek üzere kullanılmasını lanetlediklerine ve 2016 tarihinde İstanbul ili Vodafone Arena Stadı yakınlarında patlatılan iki ayrı bomba nedeniyle şehit olan vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması	120
18.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Antalya Milletvekili Kemal Bülbül'ün 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin birinci tur görüşmelerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	128:129
19.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	129

- 20.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Antalya Milletvekili Kemal Bülbül'ün 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin birinci tur görüşmelerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 129:130
- 21.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve 82 milyonun Alevisiyle Sünnisiyle kardeş olduğuna ilişkin açıklaması 130:131
- 22.- Antalya Milletvekili Kemal Bülbül'ün, ülkede adaleti, eşitliği, hakkaniyeti örgütlemek, yaşamak ve yaşatmak için her türlü bedeli ödemiş bir topluluk olduklarına ilişkin açıklaması 131
- 23.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, Alevi vatandaşların kapılarına çizilen çarpı işaretinin "Sıradan insanlar yapmıştır, bu bir provokasyondur." denilerek geçiştirilmemesi gerektiğine ilişkin açıklaması 131:132
- 24.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'a hakaret ettiğine ilişkin açıklaması 139:140
- 25.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 149:151
- 26.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 151
- 27.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin birinci tur görüşmelerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 178
- 28.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Balıkesir ili merkezli İzmir ve İstanbul ilinde hissedilen deprem hakkında yürütmeden bilgi talep ettiklerine ve yöre halkına geçmiş olsun dileğinde bulunduğu, Türkiye'nin olası bir depreme karşı hazırlığının bulunmadığına ilişkin açıklaması 210:211
- 29.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, soru-cevap mekanizmasının Meclis İçtüzüğü'ne uygun olarak çalışmadığına, Kültür ve Turizm Bakanı iken Mehmet Nuri Ersoy'un firmasına arazi tahsis edilmesinin etik olup olmadığını ve yeri değiştirilen Muğla ili Bodrum ilçesi Torba beldesindeki atık su arıtma tesisine turizm tahsis belgesi verilip verilmediğini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 220:221
- 30.- Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'un, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 221:222

**VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR****88,136,147,168**

- 1.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Feti Yıldız'ın 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin birinci tur görüşmelerinde MHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması 88:90
- 2.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine ve İstanbul Milletvekili Feti Yıldız'ın şahsına sataşması nedeniyle konuşması 90:91
- 3.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'ın 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin birinci tur görüşmelerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması 136:139
- 4.- İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 147:148
- 5.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması 148:149
- 6.- İzmir Milletvekili Cemal Bekle'nin, İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin birinci tur görüşmelerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine ve şahsına sataşması nedeniyle konuşması 168:170
- 7.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, İzmir Milletvekili Cemal Bekle'nin sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 170:172



**I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ**

TBMM Genel Kurulu saat 12.03'te açılarak beş oturum yaptı.

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 129), 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2018 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2018 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 189 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2018 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/871), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2018 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/881) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun (S.Sayısı: 130) tümü üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak maddelerine geçilmesi kabul edildi ve tekliflerin 1'inci maddeleri okundu.

Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, İstanbul Milletvekili Pervin Buldan'ın 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, İzmir Milletvekili Kemal Kılıçdaroğlu'nun 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Sakarya Milletvekili Engin Özkoç, Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Sakarya Milletvekili Engin Özkoç, İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Sakarya Milletvekili Engin Özkoç, İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Sakarya Milletvekili Engin Özkoç, tekraren, İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Sakarya Milletvekili Engin Özkoç, İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında "Kriterlerini kaybetmişler." ifadesine istinaden söz talebinde bulunduğu ve talebinin haksız olmadığına,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve kayyum atamalarıyla ilgili sözlerinin mesnetsiz, hayal ürünü, hukuksuz ve asılsız olduğuna,

Sakarya Milletvekili Engin Özkoç, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin tümü üzerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, "saray" denilen yerin milletin evi olduğuna, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın da milletvekillerinin de millete hesap vereceğine ve AK PARTİ iktidarlarının on yedi yıldır bu hesabı alınının akıyla verdiğine,



Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ile Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, yürütmenin yargı üzerinde tahakküm kurduğuna ve yapılan konuşmaların tarihe birer belge olarak geçtiğine,

Ankara Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, "Kürt düşmanısınız." sözünü reddettiklerine ve asıl meselenin terör olduğuna,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Türkiye'de yaşayan farklı kimliklerin, kültürlerin, ana dillerin geleceği ortak hâle getirilmek isteniyorsa mevcut politikalardan vazgeçilmesi ve çözüm yollarının birlikte bulunması gerektiğine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un yaptığı açıklaması sırasında şahsına,

İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli, tekraren, Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un yaptığı açıklaması sırasında şahsına,

Sataşmaları nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Alınan karar gereğince, 10 Aralık 2019 Salı günü saat 11.00'de toplanmak üzere birleşime 01.56'da son verildi.

*Mustafa ŞENTOP*

Başkan

*Burcu KÖKSAL*

Afyonkarahisar

Kâtip Üye

*Rümeysa KADAK*

İstanbul

Kâtip Üye



## II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 48

10 Aralık 2019 Salı

## Yazılı Soru Önergeleri

1.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, ABD'nin IŞİD terör örgütü liderini öldürdüğü operasyona ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/21730) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.11.2019)

2.- Muş Milletvekili Mensur Işık'ın, Muş Alparslan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığına sağlık alanından atama yapılmamasına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/21731) (Başkanlığa geliş tarihi: 07.11.2019)

3.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, İzmir Ticaret Odasına kayıtlı bir şirkete uygulanan icra işlemine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/21732) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.11.2019)

4.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Antalya'da görülmekte olan bir davaya ve FETÖ borsası oluşturduğu iddialarına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/21733) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.11.2019)

5.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Yusufeli Baraj inşaatının taahhüt edilen sürede bitirilememesine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/21734) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.11.2019)

6.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Diyanet İşleri Başkanı'nın 10 Kasım törenlerine katılmamasına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/21735) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2019)

7.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, Cumhurbaşkanlığı Koruma Hizmetleri Genel Müdürlüğünün personel sayısına ve işleyişine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/21736) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.11.2019)

8.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilen bankalara ve Fonun alacaklarına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/21737) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.11.2019)

9.- Şırnak Milletvekili Hüseyin Kaçmaz'ın, bir üniversite rektörünün makam odasının tadilat ve tesisat işlemleri için açılan ihaleye ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/21738) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.11.2019)

10.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, zırhlı araçların çarpması sonucu yaşamını yitiren kişilere ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/21739) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.11.2019)

11.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, Türkiye Varlık Fonunun finansman sağladığı projelere, gelir kaynaklarına ve bünyesindeki bazı kuruluşların zarar etme nedenine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/21740) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

12.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2015-2019 yılları arasında yaşlarına ve rütbelerine göre intihar girişiminde bulunan asker sayısına ve bunlara sağlanan psikolojik desteklere ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/21741) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

13.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2002-2019 yılları arasında askeri mühimmat nedeniyle yaralanan veya yaşamını yitiren kişilere ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/21742) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

14.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2015-2019 yıllarında gerçekleşen şüpheli asker ölümlerinin ve yaralanan askerlerin sayısına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/21743) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

15.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, askerde intihar olaylarının önlenmesi için yürütülen faaliyetlere ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/21744) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

16.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2015-2019 yılları arasında yaşlarına ve rütbelerine göre ölüm nedeni eğitim zayıyatı olarak belirlenen asker sayısına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/21745) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

17.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin kişisel bilgilerinin bazı vakıflarla paylaşıldığı iddiasına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/21746) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

18.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, TÜİK istatistiklerinde bazı tanımlamalar değiştirilerek açıklanan verilere ve Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü'nün bu yılki raporunun açıklanmama sebebine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/21747) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

19.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Ankara'da bir milletvekilinin evinde çalışan Özbekistan vatandaşı bir kadının hayatını kaybettiği olaya yönelik soruşturmaya ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21748) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.11.2019)

20.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Malatya'nın Pütürge ilçesinde 31 Mart 2019 yerel seçimlerinde iki sandık görevlisinin öldürüldüğü olayla ilgili yargı süreci hakkındaki iddialara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21749) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2019)

21.- Ağrı Milletvekili Abdullah Koç'un, Kürtçe konuştukları gerekçesiyle ayrımcılığa maruz kalan kişilere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21750) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.11.2019)

22.- Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç'un, Osmaniye 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde mahkumların açlık grevine başlamasına ve yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21751) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.11.2019)

23.- İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, Erzincan'ın Refahiye ilçesinde hakkında yasaklama kararı bulunmayan iki kitabın savcının talimatıyla yakıldığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21752) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

24.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in, TÜİK tarafından açıklanan işsizlik verilerine ve Diyarbakır ve Şanlıurfa'da tarım ve hayvancılığın canlandırılmasına yönelik çalışmalara ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21753) (Başkanlığa geliş tarihi: 14.11.2019)

25.- Tekirdağ Milletvekili Candan Yüceer'in, çocuk ve sevgi evlerinde kalan koruma altındaki çocukların götürüldükleri bazı etkinliklere ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21754) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.11.2019)

26.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Türkiye Şehit Yakınları ve Gaziler Dayanışma Vakfı'nın faaliyetlerine ve hesaplarına ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21755) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.11.2019)

27.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, kayıt dışı istihdam verilerine ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21756) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.11.2019)

28.- İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoğlu'nun, Bakanlık tarafından temmuz ayında yapılan Sosyal Güvenlik Denetmen Yardımcılığı mülakat sınavının açıklanmamış olmasına ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21757) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

29.- Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs'ün, Trabzon ilindeki işsizlik verilerine ve TYP kapsamında gerçekleştirilen istihdama ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21758) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

30.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, ülkemizde kayıt dışı ve kayıtlı olarak çalışan 18 yaş altındaki çocuklara yönelik çeşitli verilere ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21759) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

31.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Sayıştay'ın 2018 yılı Denetim Raporu kapsamında usule aykırı olarak yapıldığı iddia edilen engelli bakım aylığı ödemelerine ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21760) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

32.- İstanbul Milletvekili Gürsel Tekin'in, İstanbul'daki bazı belediyelerin çeşitli yetkilerini merkezi idarede toplamak üzere hazırlandığı iddia edilen kanun değişikliği çalışmasına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21761) (Başkanlığa geliş tarihi: 06.11.2019)

33.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, Türkiye genelinde son üç yılda yarım kalmış inşaat sayısına ve yarım kalma nedenlerine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21762) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.11.2019)

34.- İzmir Milletvekili Hasan Kalyoncu'nun, şehirlerde bitkilendirme ve peyzaj çalışmalarına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21763) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.11.2019)

35.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, Kahramanmaraş'ta son üç yılda yarım kalmış inşaat sayısına ve yarım kalma nedenlerine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21764) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.11.2019)

36.- İzmir Milletvekili Hasan Kalyoncu'nun, park-bahçe ve şehir içi bitkilerin sulanmasında artırılmış suların kullanılması amacıyla yapılan çalışmalara ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21765) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.11.2019)

37.- İzmir Milletvekili Hasan Kalyoncu'nun, çevre kirliliğini önlemeye yönelik denetimlere ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21766) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.11.2019)

38.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Batman'ın merkezinden geçen İluh Deresi'ndeki kirliliğe ve alınan önlemlere ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21767) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

39.- Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs'ün, Dipsiz Göl'de yapılan kazı çalışmasına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21768) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

40.- Giresun Milletvekili Necati Tıǧlı'nın, Giresun'un Bulancak ilçesinde Pazarsuyu Deresi'nin bir kısmının bir marketin depo inşaatı için kurutulduğu iddiasına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21769) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

41.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkân'ın, Kocaeli ili Kandıra ilçesi Kandıra-Kefken karayolu üzerindeki yaya geçidi ihtiyacına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21770) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

42.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, Hacıbektaş Belediyesinin borçlarına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21771) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

43.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un, Afrin'de yetiştirilen zeytin ve üretilen zeytinyağlarının satışına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21772) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.11.2019)

44.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in, Afrin'den getirildiği iddia edilen zeytin ve zeytinyağına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21773) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

45.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Elektrik Kuvvetli Akım Tesisleri Yönetmeliği hükümlerine göre sorumlu elektrik mühendisi bulunması zorunlu işletmelere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21774) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

46.- Diyarbakır Milletvekili Semra Güzel'in, DEDAŞ'ın elektrik borcu olan çiftçilere icra takibi yapmasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21775) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

47.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Manisa ilindeki sporcuların kullanımına yönelik tartan pist yapılması önerisine ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21776) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.11.2019)

48.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, bir şirketin vergi borcunun silindiği iddiasına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21777) (Başkanlığa geliş tarihi: 18.11.2019)

49.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, tekne, yat ve gemi üretimi ve ihracatı ile ilgili bazı veriler ile sektörün büyümesi için Türk bankalarının teminat mektuplarıyla ilgili sorunların çözümüne ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21778) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

50.- Hakkari Milletvekili Sait Dede'nin, Edirne'de bir polis merkezinde kötü muameleye uğradığı iddia edilen bir vatandaşa ve benzer iddialar nedeniyle hakkında soruşturma başlatılan güvenlik personeline ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21779) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.10.2019)

51.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Sayıştay'ın Bakanlık ile ilgili 2018 Yılı Denetim Raporu'nda tespit edilen muhasebe kayıt hatalarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21780) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

52.- Konya Milletvekili Esin Kara'nın, Devlet Tiyatrolarında sözleşmeli personelin kadroya alınması ve kadrolu personel istihdamı sağlanması önerilerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21781) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.11.2019)

53.- İzmir Milletvekili Hasan Kalyoncu'nun, iklim değişikliğinin turizm alanına etkisine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21782) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.11.2019)

54.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, son on yılda kitap, film, oyun ve belgesel gibi sanatsal faaliyetlerden sansür uygulanan ve yasaklananlara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21783) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.11.2019)

55.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Dipsiz Göl'de yapılan kazı çalışmalarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21784) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

56.- Konya Milletvekili Fahrettin Yokuş'un, Bakanlığın kiralık hizmet binalarına ve ödenen kira bedellerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21785) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

57.- Edirne Milletvekili Orhan Çakırlar'ın, Edirne'de mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait olan çarşılardaki işyerlerine uygulanan kira zammına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21786) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

58.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Vakıflar Genel Müdürlüğü hakkındaki 2018 yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan tespitlere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21787) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

59.- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, zekat toplamak amacıyla kurulan bir vakfa ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21788) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

60.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş'ın, Zonguldak Devlet Hastanesinin otopark ihtiyacı için Zonguldak Kız Meslek Lisesinin tarihi binasının yıkılacağına dair iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21789) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.11.2019)

61.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, sınavla ve sınavsız öğrenci alan liselere ve lise öğretim programlarındaki çeşitliliğe ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21790) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.11.2019)

62.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, üniversite giriş sınavına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21791) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.11.2019)

63.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, 2019 yılında ataması yapılan ve yapılamayan engelli öğretmen sayısına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21792) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

64.- Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs'ün, bazı illerde özel eğitim öğretmenlerine ek ders ücretlerinin yasa uyarınca yüzde yirmi beş fazlasıyla ödenmediği iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21793) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

65.- Uşak Milletvekili Özkan Yalım'ın, Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin kişisel bilgilerinin bazı vakıflarla paylaşıldığı iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21794) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

66.- Hatay Milletvekili İsmet Tokdemir'in, Hatay'da okulların fiziki şartlarının iyileştirilmesi talebine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21795) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

67.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'de Bakanlığa ait bazı askeri arazilerin alışveriş merkezi inşaatı için tahsis edildiği yönündeki iddialara ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21796) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.11.2019)

68.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, 10 Kasım Günü Devlet Töreni sırasında Anıtkabir'e girdiği iddia edilen bir gruba ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21797) (Başkanlığa geliş tarihi: 13.11.2019)

69.- Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin'in, şehir hastanelerinin yatırım maliyetlerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21798) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.10.2019)

70.- Zonguldak Milletvekili Ünal Demirtaş'ın, Sağlık Uygulamaları Tebliği fiyatlarında güncelleme yapılmamasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21799) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.11.2019)

71.- Eskişehir Milletvekili Metin Nurullah Sazak'ın, ortaöğretim ve lisans mezunu hemşirelerin istihdamına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21800) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.11.2019)

72.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, 2017 ve 2018 yıllarında yaşanan tıpta kötü uygulama vakalarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21801) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.11.2019)

73.- Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı'nın, Bitlis'in Ahlat ilçesi Güzelsu köyünde sağlık ocağının ve sağlık hizmetlerinin yetersizliğine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21802) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.11.2019)

74.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Düzce'de bulunan hastanelerde sunulan sağlık hizmetlerinde yaşanan sıkıntılara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21803) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

75.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Kocaeli Kandıra Kazım Dinç Hastanesindeki doktor açığına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21804) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

76.- Burdur Milletvekili Mehmet Göker'in, Burdur'un Bucak ilçesinde ahşap işleri sanayisi kurulması önerisine ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21805) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

77.- İzmir Milletvekili Hasan Kalyoncu'nun, dip dolgusu artan barajlar için alınan önlemlere ve barajların su tutma kapasitelerinin artırılmasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21806) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.11.2019)

78.- İzmir Milletvekili Hasan Kalyoncu'nun, ülkemizde çayır ve mera alanlarının miktarına ve yem bitkilerinin üretimine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21807) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.11.2019)

79.- Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı'nın, Bitlis'te bazı ağaçların güvenlik gerekçesiyle kesildiği iddiasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21808) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.11.2019)

80.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, arı varlığının korunmasına, bal üretiminde verimin artırılmasına ve arıcılığın teşvik edilmesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21809) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

81.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, süt üretiminin desteklenmesine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21810) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

82.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Batman'ın merkezinden geçen İluh Deresi'nin ıslah çalışmalarına ve 2006 yılındaki sel felaketinden sonra alınan önlemlere ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21811) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

83.- Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs'ün, Trabzon'da hayvanların telef olmasına neden olan çiçek hastalığının görülme ve yayılma nedenine ve hastalıkla mücadeleye ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21812) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

84.- Trabzon Milletvekili Hüseyin Örs'ün, balıkçılığın olumsuz etkileyen unsurlara ve kıyılardaki ekosistem tahribatının önlenmesine yönelik çalışmalara ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21813) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

85.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Ukrayna Büyükelçiliğine üç aydır Dış Ticaret Müşaviri ataması yapılmamasına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21814) (Başkanlığa geliş tarihi: 21.11.2019)

86.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Düzce'de gümrük müdürlüğü kurulmasına yönelik bir çalışma yapılıp yapılmadığına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21815) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

87.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, Ankara-Eskişehir yüksek hızlı tren bileti satışlarında yaşanan sorunlara ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21816) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

88.- İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, tarihi Haydarpaşa ve Sirkeci garlarına ait depo alanlarının ihalesine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21817) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

89.- Siirt Milletvekili Sıdık Taş'ın, Siirt'in Kurtalan ilçesine bağlı bazı köy yollarının yapımı ve onarımına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21818) (Başkanlığa geliş tarihi: 22.11.2019)

90.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2015-2019 yılları arasında yaşamını yitiren asker sayısına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/21819) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

91.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, DHMİ tarafından ihale edilen hava sahası kontrolüne yönelik SMART Projesi kapsamında yapılan harcamalara ve zamanında bitirilememesi sebebiyle tazminat davası açılan şirketlere ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/21820) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

92.- İzmir Milletvekili Ednan Arslan'ın, Kasım 2019 itibarıyla elektrik üretimi sağlayan santrallere yönelik çeşitli verilere ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/21821) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

93.- İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel'in, Evrensel Hizmet Fonu'nda toplanan miktara ve yapılan harcamalara ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/21822) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

94.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Bingöl'ün Kiğı ilçesindeki Yedisu Barajı'nın kapaklarının açılması nedeniyle balıkların telef olmasına ve sorumlular hakkında yapılan işlemlere ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/21823) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

95.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Milli Muharip Uçak Projesi için jet motoru geliştirme çalışmalarını tamamlamamış olan bir şirketle sözleşme imzalanmasının sebebine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/21824) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

96.- Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal'ın, kamu kurumları ve belediyelere ait binek araç sayısına ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/21825) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

97.- Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal'ın, kamu alımlarında yerli ürünlerin tercih edilmesine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Fuat Oktay) yazılı soru önergesi (7/21826) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

98.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, cezaevlerinde anne ya da babalarıyla kalmak zorunda olan çocukların temel ihtiyaçlarının giderilmesine ve psikolojik durumlarının düzeltilmesine yönelik Bakanlığın çalışmaları olup olmadığına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21827) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)



99.- Muğla Milletvekili Burak Erbay'ın, adliye binalarının sayısına ve fiziki kapasitelerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21828) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

100.-Ankara Milletvekili İbrahim Halil Oral'ın, 2011 yılında yeni tuz işletmelerinin açılması için Maden İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılan ihalelerin iptal edilmesine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21829) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

101.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'de Bakanlığa bağlı huzurevi açma projesi olup olmadığına ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21830) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

102.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'de mevsimlik işçi olarak çalışan kişilerin durumuna ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21831) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

103.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, hasta ve yaşlı bakıcısı yetiştirme yönünde bir proje olup olmadığına ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21832) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

104.-Nevşehir Milletvekili Faruk Sariaslan'ın, sosyal güvenlik denetmen yardımcılığı ve iş müfettiş yardımcılığı mülakat sonuçlarının açıklanmasına ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21833) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

105.-Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç'un, kadına yönelik şiddetle mücadeleyle ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21834) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

106.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, 2002-2019 yılları arasında erkek şiddeti sonucu hayatını kaybeden kadın sayısına ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21835) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

107.-Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal'ın, boşanma sayılarında yaşanan artışa ve Bakanlığın bu konudaki çalışmalarına ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21836) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

108.-Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal'ın, elektrik tüketim desteği programı kapsamında muhtaç durumda olan insanlara sağlanan destek tutarının iyileştirilmesi önerisine ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21837) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

109.-Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal'ın, çocuk işçiliğine ilişkin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21838) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

110.-Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Kocaeli Gebze Belediyesinin 19 Ağustos 2019 tarihinde araç kiralama hizmeti için çıktığı ihaleye ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21839) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

111.-Giresun Milletvekili Necati Tıgılı'nın, ülke genelinde ve Giresun ilinde faaliyetine devam eden HES'lerin sayısına ve Pazar Suyu Deresi üzerinde devam eden HES inşaatlarının çevreye zararına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21840) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

112.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'deki binaların envanter çalışmasının yapıp yapılmadığına, kaçak binalara ve imar affına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21841) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

113.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir ve Denizli'de depremde etkilenen bölgelerde yapılan çalışmalara ve imar barışı uygulamasına ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21842) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

114.-İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, yeni tip sürücü belgelerinin İtalya'da tanınması amacıyla Bakanlık tarafından yürütülen çalışmalara ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21843) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

115.-Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin'in, 1923-2002 ve 2002-2019 yılları arasında verilen maden arama ve işletme ruhsatlarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21844) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

116.-Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman'ın Kahta ilçesi Esendere köyünde sit alanı içerisinde bulunan HES projesinin çevreye ve tarihi dokuya olumsuz etkilerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21845) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

117.-Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal'ın, enerji ithalatına ve yerli üretimin artırılmasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21846) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

118.-Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal'ın, ülkemizde gerçekleşen kayıp kaçak elektrik kullanımına yönelik çeşitli verilere ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21847) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

119.-Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal'ın, elektrik fiyatlarında son bir yılda yapılan zamlara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21848) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

120.-Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal'ın, doğal gaz fiyatlarında son bir yılda yapılan zamlara ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21849) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

121.-Ankara Milletvekili İbrahim Halil Oral'ın, Tuz Gölü çevresindeki tuz işletmelerine 2011 yılında verilen ihalelerin iptal edilmesinin sebebine ve güncel tuz fiyatlarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21850) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

122.-Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Kocaeli Büyükşehir Belediyesinin on yıllık gelir gider tutarlarına ve 2019 yılı itibarıyla mevcut borç miktarına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21851) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

123.-Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal'ın, 2002-2019 yılları arasında vergi borcu silinen şirketlere ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21852) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

124.-İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu'nun, bitcoin ve benzeri kripto para birimleri ile gerçekleştirilen yasa dışı faaliyetlerin önlenmesi için yapılacak çalışmalara ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21853) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.11.2019)

125.-Kocaeli Milletvekili Tahsin Tarhan'ın, Gebze Belediyesi tarafından yapılan temizlik aracı kiralama ihalesine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21854) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

126.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir İl Göç İdaresi Müdürlüğüne tutulan geçici korumaya sahip kişilerle ilgili verilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21855) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

127.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, 2020 yılında göçmenlerle ilgili sosyal uyum programlarının daha yaygın ve etkin hale getirilmesi için yapılacak çalışmalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21856) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

128.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, düzensiz göçmenlerin Ege Denizine çıkışının engellenmesine yönelik acil eylem planına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21857) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

129.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, Ege kıyılarında yaşayan kaçak göçmenlerle ilgili tedbirlere, insan tacirleriyle mücadele ve sınır güvenliğine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21858) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

130.-Bingöl Milletvekili Erdal Aydemir'in, uyuşturucu bağımlılığı ile mücadeleye ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21859) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

131.-İstanbul Milletvekili Dilşat Canbaz Kaya'nın, 2002-2019 yılları arasında erkek şiddeti sonucu hayatını kaybeden kadın sayısına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21860) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

132.-Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, boşanmış ve boşandıktan sonra tekrar evlenmiş kadın ve erkek sayılarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21861) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

133.-İstanbul Milletvekili Arzu Erdem'in, engelli park yerlerinin işgalinin önlenmesine yönelik tedbir ve yaptırımlara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21862) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.11.2019)

134.-İstanbul Milletvekili Arzu Erdem'in, POMEM alımlarında yaş şartının yükseltilmesi önerisine ve 2011 yılında alım yapıлып yapılmadığına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21863) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.11.2019)

135.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, Erythrai kazılarının sürdürülebilmesi için yapılan çalışmalara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21864) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

136.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, Çeşme ve Alaçatı'nın kültür ve turizm bölgesi olması için yapılan çalışmalara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21865) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

137.-Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Isparta'nın Gönen ilçesinde turizmin desteklenmesi önerisine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21866) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

138.-Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Uluslararası Nemrut Kommagene Festivali'nin iptal edilme gerekçesine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21867) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

139.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, kongre turizminden sağlanan gelir miktarına ve kongrelerin artırılması için yapılan çalışmalara ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21868) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

140.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, Bakanlığın İzmir'deki bazı tarihi ve turistik yerlere yönelik çalışmalarına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21869) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

141.-İzmir Milletvekili Hasan Kalyoncu'nun, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 44'üncü maddesi kapsamında Kültür Fonu'na yapılan kesintilere ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21870) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.11.2019)

142.-Kütahya Milletvekili Ahmet Erbaş'ın, dizi süreleri, içerikleri ve dijital platformlardan elde edilen gelirlerin vergilendirilmesi konularında çalışma yapılıp yapılmadığına ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21871) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.11.2019)

143.-Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin'in, Türkiye'de yükseköğrenim gören yabancı öğrenci sayısına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21872) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

144.-Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Adıyaman'da görevli personel sayısına ve öğretmenevi yapılması talebine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21873) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

145.-Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Mersin Erdemli Halk Eğitim Merkezi ve protokol imzaladığı özel bir şirket tarafından verilen eğitimlere ve kurslara katılmayan kişilere sertifika düzenlendiği iddiasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21874) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

146.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2019 yılının Aralık ayı itibarıyla üniversitelerden ilişkisi kesilecek öğrenci sayısına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21875) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

147.-Adıyaman Milletvekili Abdurrahman Tutdere'nin, Isparta'nın Gönen ilçesinde bulunan Tarihi Köy Enstitüsü Binası'nın restorasyon ihtiyacına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21876) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

148.-Mersin Milletvekili Behiç Çelik'in, Muş Alparslan Üniversitesi bünyesinde kurulu Varto Meslek Yüksekokulu'nun Varto'ya taşınması yönünde bir çalışma olup olmadığına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21877) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

149.-Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Bakanlık tarafından Suriyeli çocukların Türk eğitim sistemine entegrasyonu çalışmaları kapsamında düzenlenen ihalelerle ilgili iddialara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21878) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.11.2019)

150.-Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir'in, Kayseri'nin Yeşilhisar ilçesinde bulunan Şehit Kübra Doğanay Fen Lisesi'ndeki pansiyon kapasitesinin artırılmasına yönelik taleplere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21879) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.11.2019)

151.-Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, okul öncesi eğitim ile ilgili bazı verilere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21880) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.11.2019)

152.-Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal'ın, MKE'nin iştirak ettiği yurtdışı fuarlarında yapılan harcamalara ve fuarlara katılan personele ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21881) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

153.-Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal'ın, Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumuyla ilgili çalışmalara, bazı entegre tesislerin kapatılmasına ve taşeron işçilerin durumuna ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21882) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

154.-İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, yapımı süren Bayraklı Şehir Hastanesinin maliyetine ve kapatılan hastanelerin ve bunların personelinin akıbetine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21883) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

155.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, Almanya'da salgın hastalık sebebiyle lisansı iptal edilen bir et üreticisi firmanın etlerinde bulunan bakterilere yönelik ülkemizde alınan önlemlere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21884) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

157.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, SMA Tip-2 ve Tip-3 hastalarının ilacının uygulandığı hastane sayısının bazı il ve bölgelerde yetersiz olmasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21885) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

157.-Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, hastane biyologlarının görev tanımı dışında çalıştırılmasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21886) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

158.-Balıkesir Milletvekili Fikret Şahin'in, hizmete giren on şehir hastanesi için ödenen toplam kira ve hizmet bedellerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21887) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

159.-Kütahya Milletvekili Ahmet Erbaş'ın, özel hastanelerdeki yoğun bakım üniteleriyle ilgili hedeflere ve özel hastanelerin iller arası taşınma ve devir işlemlerine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21888) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.11.2019)

160.-İstanbul Milletvekili Arzu Erdem'in, atama bekleyen ortaöğretim mezunu hemşirelere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21889) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.11.2019)

161.-Kütahya Milletvekili Ahmet Erbaş'ın, tıp merkezlerinde asgari standart olarak aranan on uzman kadro ve 2000 metrekaare şartlarının gerekçesine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21890) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.11.2019)

162.-Konya Milletvekili Esin Kara'nın, vaginal agenezi anomalisi ile doğan bebeklere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21891) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.11.2019)

163.-Kütahya Milletvekili Ahmet Erbaş'ın, özel sağlık kuruluşlarında çalışan hekimlerin özlük haklarını korumak için yapılacak çalışmalara ve iflas eden özel sağlık kuruluşlarının sayısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21892) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.11.2019)

164.-Kütahya Milletvekili Ahmet Erbaş'ın, Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik ile Özel Hastaneler Yönetmeliği'nde askıda olan yerlerin devri hakkında yapılan değişikliğe ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21893) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.11.2019)

165.-Kütahya Milletvekili Ahmet Erbaş'ın, ruhsatı iptal edilen sağlık kuruluşlarına ve mevzuat değişikliği sonrası bunların devrine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21894) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.11.2019)

166.-Kütahya Milletvekili Ahmet Erbaş'ın, şehir hastaneleri ile ilgili bazı sorunlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21895) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.11.2019)

167.-İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, Almanya'da salgın hastalık sebebiyle lisansı iptal edilen bir et üreticisi firmadan ülkemizdeki firmaların ithalat yapıp yapmadığına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21896) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

168.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'de 2019 yılı Ağustos ayında çıkan orman yangınına söndürme faaliyetine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21897) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

169.-İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, koyun ithalatının düşürülmesine yönelik tedbir alınmasına ve yerli besicilere yapılan desteklerin doğrudan üreticiye ulaştırılmasına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21898) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

170.-Giresun Milletvekili Necati Tıgılı'nın, ülke genelinde ve Giresun ilinde faaliyetine devam eden HES'lerin sayısına ve Pazar Suyu Deresi üzerinde devam eden HES inşaatlarının çevreye zararına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21899) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

171.-Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, 2002-2019 döneminde kırmızı et üretim oranında görülen değişiklikler ile üreticiler ve resmi makamlar tarafından açıklanan üretim ve tüketim verilerindeki farklılığa ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21900) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

172.-Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, 2019 Kasım ayı itibarıyla Tarım Kredi Kooperatiflerine borçlu olan çiftçilerin sayısına ve borçlarının toplam miktarına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21901) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

173.-Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir'in, Develi 2. Merhale Sulama Projesi'nin ne zaman tamamlanacağına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21902) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.11.2019)

174.-Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal'ın, ülkemizde faaliyet gösteren Suriye sermayeli şirketlere ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21903) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

175.-İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, İstanbul'daki havalimanlarında kullanılan Merge Point Sistemine ve inişlerde ve kalkışlarda yaşanan gecikmelere ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21904) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

176.-Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, demiryolu projelerine ve 2020-2024 yıllarında inşası planlanan demiryolu hatlarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21905) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

177.-Şırnak Milletvekili Hasan Özgüneş'in, Şırnak'ın Güçlükonak ile İdil ilçeleri arasında köprü yapılması talebine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21906) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.11.2019)

178.-İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu'nun, havayolu şirketlerinin uçuş saatlerinin belirlenme kriterlerine ve Ankara'dan İzmir'e gerçekleştirilen direkt uçuş sayısının artırılması önerisine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/21907) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.11.2019)

### **Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri**

#### **Cumhurbaşkanı Yardımcılığı ( Fuat Oktay )**

1.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, Cumhurbaşkanlığı için alındığı iddia edilen zırhlı araçlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/21398)

2.- Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi'nin, Türkiye Varlık Fonu'nun İstanbul Finans Merkezi Projesine ortak olmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21399)

3.- Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak'ın, Endüstri Bölgeleri Kanunu uyarınca bugüne kadar yapılan başvuruların sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21400)

4.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, ABD'nin Ortadoğu ve Kuzey Afrika'ya yönelik olarak açıkladığı BOP ve GOP projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21401)

5.- Diyarbakır Milletvekili Salihe Aydeniz'in, Diyarbakır'da yapılan bir gözaltı işlemi ile ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/21402)

6.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, Cumhurbaşkanlığı tarafından verilen bir taziye ilanına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21403)

7.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 1 Eylül 2017-1 Ekim 2018 tarihleri arasında bakanlıkların, Cumhurbaşkanlığının ve TBMM'nin bina ve taşıt harcamalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21404)

- 8.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2016-2018 yılları arasında kullanılan ve icra takibine konu olan kredilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/21405)
- 9.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, mülteci, göçmen ve sığınmacıların sayı ve dağılımlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21406)
- 10.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, kredi kartı borcu olanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/21407)
- 11.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2002-2019 yılları arasında illere göre Türk Ceza Kanunu'nun 286. maddesi kapsamında yargılanan kişi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21408)
- 12.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, konut kredisi borcu olanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/21409)
- 13.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, Mersin'e yapılması öngörülen konteyner limanı projesinin durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/21410)
- 14.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, vergi dilimlerine göre gelir dağılım oranlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21411)
- 15.- Antalya Milletvekili Rafet Zeybek'in, İstanbul'da intihar eden 4 kardeşin intihar nedenine ve 2002-2019 yılları arasında intihar eden kişi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21412)
- 16.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, cezaevinde bulunan gazeteci sayısına ve bu gazetecilerden basın kartı sahibi olanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/21413)
- 17.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, engelli öğretmen atamalarına ve engelli vatandaşlara ayrılan kadro kotasının artırılması önerisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21414)
- 18.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisinin kaç ülkede faaliyet gösterdiğine ve görevlendirilen yabancı danışmanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/21415)
- 19.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, İzmir'in Balçova ilçesinde görev yerinde ve görevine başlamadan önce bir aracın çarpmasıyla şehit olan bir polis memurunun vazife malulü sayılmamasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21416)
- 20.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, özel eğitim öğretmenliği lisans programına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21417)
- 21.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, çölyak hastalarına yapılan aylık ödemelerde artış yapıp yapılmayacağına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21418)
- 22.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, su kaynaklarının korunması ve suyun doğru kullanılmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/21419)
- 23.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, takviye edici gıdalar kısıtlı maddeler listesinde yer alan bazı maddelerin yan etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21420)
- 24.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, Mersin Yat Limanı'nın plan notu değişikliğine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21421)
- 25.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Türk Hava Yolları ve bağlı şirketlerinde yönetici kadroda bulunanların eğitim durumlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21422)
- 26.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, sanayi sektöründeki nitelikli personel ihtiyacının giderilmesine yönelik planlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/21423)
- 27.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzılmaz'ın, toplu taşıma araçlarında meydana gelen yangınların önlenmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21424)

28.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Ermenistan'da bulunan Metsamor Nükleer Santrali'nde meydana gelebilecek potansiyel tehlikelere karşı ülkemizde alınan tedbirlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/21425)

29.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, son bir yılda kayda geçen siyanürle intihar ve cinayet vakaları ile siyanüre erişime ilişkin yazılı soru önergesi (7/21426)

30.- Gaziantep Milletvekili Sermet Atay'ın, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçildikten sonra protokol uygulamalarında yaşanan aksaklıklara ve güncel protokol listesinin ne zaman açıklanacağına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21427)

#### **Adalet Bakanlığı**

31.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, tutuklu bulunan eski bir milletvekili hakkında devam eden yargılamaya yönelik iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/21428)

32.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Siirt E Tipi Kapalı Cezaevindeki bir hükümlüyle ilgili yargı sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21429)

33.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2017-2019 yılları arasında illere göre cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar kapsamında yargılanan kişi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21430)

34.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2019 Mart ayı itibarıyla mülteci ve sığınmacılara yönelik ayrımcılık ve nefret suçlarının önlenmesi amacıyla yürütülmekte olan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/21431)

35.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2017-2019 yılları arasında yıllara göre kadınlara yönelik sözlü ve fiziksel taciz sebebiyle açılan davalara ve verilen cezalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/21432)

36.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2017-2019 yılları arasında illere göre çocukların cinsel istismarı suçu kapsamında yargılanan kişi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21433)

37.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2017-2019 yılları arasında Bakanlığın acil eylem planı kapsamında öncelikli gördüğü sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/21434)

38.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2017-2019 yılları arasında illere göre halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılama suçu kapsamında yargılanan kişi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21435)

39.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2017-2019 yılları arasında illere göre cinsel saldırı suçu kapsamında yargılanan kişi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21436)

40.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Zonguldak ilinde Bakanlık uhdesinde bulunan bina sayısına ve bu binaların depreme karşı dayanıklılıklarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21437)

41.- İzmir Milletvekili Atıla Sertel'in, ekonomi ile ilgili olumsuz haber yapanların cezalandırılması yönünde çalışmalar yapıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21438)

42.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 24 Kasım 2019 tarihinde yapılacak Arabuluculuk Sınavı'nın güvenliğine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21439)

43.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, Yargı Reformu kapsamında 24 Ekim 2019 tarihinden soru önergesinin yanıtlanacağı tarihe kadar tahliye edilen hükümlü sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21440)



44.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, OHAL döneminde kamudan ihraç edilen, açığa alınan, hakkında soruşturma açılan engelli personel sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21441)

#### **Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı**

45.- Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin'in, illere göre ve Balıkesir ilinde ilçelere göre çeşitli borçlar nedeniyle maaşına haciz konulan vatandaş sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21442)

46.- Konya Milletvekili Abdulkadir Karaduman'ın, İstanbul ve Antalya'da gerçekleşen aile intiharlarının sebeplerine ve yoksulluk kaynaklı intihar vakalarını önlemeye yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/21443)

47.- Eskişehir Milletvekili Metin Nurullah Sazak'ın, süt izni ve ücretsiz izin kullanım oranları ile gebe ve emziren çalışanlar için yapılmış düzenlemelerin uygulamasının denetimine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21444)

48.- Eskişehir Milletvekili Metin Nurullah Sazak'ın, kamu kurumlarındaki ve iş yerlerindeki kreş sayısına ve kreşlerin denetimine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21445)

49.- Eskişehir Milletvekili Metin Nurullah Sazak'ın, çalışan annelerin bebekleri için anne sütünün devamlılığına yönelik destekleyici uygulamalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/21446)

50.- Eskişehir Milletvekili Metin Nurullah Sazak'ın, Mevsimlik Gezici Tarım İşçilerinin Çalışma ve Sosyal Hayatlarının İyileştirilmesi Projesi'nin uygulama detaylarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21447)

51.- Eskişehir Milletvekili Metin Nurullah Sazak'ın, kamu ve özel sektördeki 0-6 yaş çocuğu olan çalışan annelere yönelik kolaylaştırıcı düzenlemelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/21448)

#### **Çevre ve Şehircilik Bakanlığı**

52.- Samsun Milletvekili Kemal Zeybek'in, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin kiralamaktan vazgeçtiği bazı araçların Samsun ve Ordu büyükşehir belediyeleri tarafından kiralanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21449)

53.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, 2002-2019 yılları arasında fabrika atıklarının sebep olduğu kirliliğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/21450)

54.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, Düzce'de kamu binalarının sağlamlaştırılmasına yönelik çalışmalara ve belirlenen deprem toplanma alanlarının yerlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21451)

55.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Kocaeli'nin Başiskele ilçesi Doğantepe Mahallesi'nde yapılan şuyulandırma çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21452)

#### **Dışişleri Bakanlığı**

56.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, Bakanlığa bağlı birimlerin kullanımındaki taşıtlara, bunlardan kiralık olanların sayısına ve yıllık kira giderlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21453)

57.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, Bakanlığa tahsis edilen temsil, tanıtım ve ağırlama ödenek tutarlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21454)

58.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, Bakanlık bünyesindeki taşıt sayısına ve kiralık taşıtlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/21455)

#### **Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı**

59.- Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir'in, Kayseri ilinde son 15 yılda güneş enerjisinden elde edilen elektrik üretimi miktarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21456)

60.- Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir'in, Kayseri'de yürütülen maden arama faaliyetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21457)

61.- Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir'in, Kayseri ilinde bulunan elektrik enerjisi üretim santrallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21458)

#### **Hazine ve Maliye Bakanlığı**

62.- İzmir Milletvekili Atıla Sertel'in, ekonomi ile ilgili olumsuz haber yapanların cezalandırılması yönünde çalışmalar yapıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21459)

#### **İçişleri Bakanlığı**

63.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu Büyükşehir Belediyesi otopark ücret tarifelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21460)

64.- Şanlıurfa Milletvekili Aziz Aydınlık'ın, Aksaray'da bir ilköğretim okulunda otizmlı çocuklar ile ilgili yaşanan ve basına yansıyan olaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/21461)

65.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, bir tiyatro oyunun gösterimine izin verilmediği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21462)

#### **Kültür ve Turizm Bakanlığı**

66.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, 2020 Cumhurbaşkanlığı yıllık programında yer alan İç Turizm Takip Sistemi uygulamasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21463)

67.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, ülkemizde bulunan devlet ve özel tiyatro sahnesi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21464)

#### **Milli Eğitim Bakanlığı**

68.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, devlet okullarında ve özel okullarda çeşitli kademelerde öğrenim gören öğrenci sayısına ve öğrencilere ve kurum personeline verilen başarı belgelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21465)

69.- İzmir Milletvekili Atıla Sertel'in, İzmir'in Buca ilçesinde bir okul inşaatının yapımını üstlenen yüklenici firmanın iflas ettiği ve öğrencilerin konteynerde eğitime devam ettikleri iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21466)

70.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Osmangazi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün bir yarışmaya katılım ile ilgili okullara gönderdiği yazıya ilişkin yazılı soru önergesi (7/21467)

71.- Şanlıurfa Milletvekili Aziz Aydınlık'ın, Aksaray'da bir ilköğretim okulunda otizmlı çocuklar ile ilgili yaşanan ve basına yansıyan olaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/21468)

72.- Eskişehir Milletvekili Metin Nurullah Sazak'ın, okullarda engelli öğrencilere uygun fiziki ortam sağlanması amacıyla yapılan düzenlemelerin denetimine ve evde eğitim alan engelli öğrenci sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21469)

73.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, kahvaltı ve öğle yemeği uygulaması yapılan okullara, kantinlerde satılan gıdaların denetimine ve okul gıdası uygulamasının kaldırılma sebebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21470)

#### **Milli Savunma Bakanlığı**

74.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Zonguldak ilinde Bakanlık uhdesinde bulunan bina sayısına ve bu binaların depreme karşı dayanıklılıklarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21471)

#### **Sağlık Bakanlığı**

75.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, MHRS sistemi ile son bir yılda gerçekleştirilen muayene verilerine ve sistem ile doktor performansı arasındaki bağlantıya ilişkin yazılı soru önergesi (7/21472)

76.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'de son 1 yılda merkezi hasta randevu sistemi ile bakılan hasta sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21473)

77.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi acil servisinin müracaat ve sevk verileri ile Mersin Şehir Hastanesinin verimli hale getirilmesi için yapılacak çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/21474)

78.- Bursa Milletvekili Yüksel Özkan'ın, Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Merkezlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21475)

79.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, güvenlik soruşturması ve arşiv taramasından geçemediği için kamu görevine alınmayan doktorların sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21476)

80.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, çocuklarda görülen obeziteye ve alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/21477)

81.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, çevre sağlık teknisyeni ve teknikerlerinin istihdamına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21478)

### **Tarım ve Orman Bakanlığı**

82.- Adana Milletvekili Burhanettin Bulut'un, çiftçilere sağlanan çiğ süt destekleme primlerinin düşürülmesinin nedenine ve süt üreticilerini desteklemeye yönelik Bakanlık projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21479)

83.- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, İzmir'deki ıspanak üreticilerine yönelik çalışmalara ve üreticilerin zehirlenme vakalarından etkilenmemeleri için alınacak tedbirlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/21480)

84.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, Akdeniz meyve sineği zararlısıyla mücadelede ve bu zararlı sebebiyle oluşan üretici mağduriyetlerini gidermeye yönelik tedbirlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/21481)

85.- İzmir Milletvekili Hasan Kalyoncu'nun, Bakanlığa alınması planlanan çeşitli unvanlardaki personele ve yer değişikliği taleplerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21482)

86.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, Bolu'nun Mudurnu ilçesindeki bazı hayvanlarda şap hastalığının görülmesine ve buna yönelik önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/21483)

87.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, obeziteye neden olan gıdalarla ilgili düzenleme önerisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21484)

### **Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı**

88.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzılmaz'ın, Zonguldak-Ereğli karayolu yapım projesinin akıbetine ve yol yapımının gecikme nedenine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21485)

89.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş Havalimanı ile ilgili şikayetlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/21486)

90.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu Çevre Yolundan bazı ilçelere bağlantı yollarının bulunmayışına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21487)

91.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu'nun Altınordu ilçesinde bulunan Melet Nehri üzerindeki köprü inşaatının ne zaman bitirileceğine ilişkin yazılı soru önergesi (7/21488)

92.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, Kahramanmaraş Göksun karayolunun ne zaman tamamlanacağına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21489)

93.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, Kahramanmaraş ilindeki Göksun-Elbistan karayolunun ne zaman tamamlanacağına ilişkin yazılı soru önergesi (7/21490)

94.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, O-4 TEM Otoyolu'nda yaşanan kazaların önlenmesine yönelik alınan tedbirlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/21491)

10 Aralık 2019 Salı

## BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.01

**BAŞKAN: Başkan Vekili Levent GÖK**

**KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Şeyhmus DİNÇEL (Mardin)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 29’uncu Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

### III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

*1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Levent Gök’ün, 10 Aralık İnsan Hakları Günü vesilesiyle 2016 yılında İstanbul ili Vodafone Arena Stadı yakınlarında patlatılan iki ayrı bomba nedeniyle şehit olan vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet dilediğine ilişkin konuşması*

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, bugün 10 Aralık Dünya İnsan Hakları Günü. İnsan hakları mücadelesi, insanların hayatı pahasına kazandıkları büyük kazanımların sonucu ulaşılmış ve bugün de hakların boyutu konusunda hâlen çok tartışma olan bir konu. Elbette insan hakları mücadelesinin çok değişik boyutları var. Biz de ülkemizde, insan hakları alanında, dünya standartları düzeyinde, gelişmiş ülkeler düzeyinde insan haklarını ülkemize de uygulama konusunda hepimizin ortak çabası olması gerektiği kanısındayız. İnsan hakları mücadelesi evrensel bir mücadele. 10 Aralık 1948’de Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu tarafından hazırlanan ve Paris’te yapılan oturumda kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’yle de bütün insanların ırk, renk, dil, cinsiyet, din, siyasi diğer görüşler, ulusal ve sosyal köken, mülkiyet, doğum ve diğer statüler gözetilmeksizin doğuştan eşit haklara sahip olduğu kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, böylesi bir günde, 10 Aralık Dünya İnsan Hakları Günü’nde, insan haklarının en ileri boyutuna ulaşmamızı diliyorum. Ama bugün, aynı zamanda en temel insan hakkı olan yaşam hakkının ihlal edildiği önemli günlerden de bir tanesi. Bundan tam üç yıl önce, 10 Aralık 2016’da, İstanbul’da Vodafone Arena Stadı yakınlarında patlatılan bir bombayla 38 polis memuru ve 8 sivil yurttaşımız hayatını kaybetti ve bir İnsan Hakları Günü’nde en temel insan hakları ihlalinin yaşadık. 38 polis memurumuzu ve 8 sivil vatandaşımızı bugün saygıyla, rahmetle bir kez daha anıyorum ve Türkiye’de bu terörü yaratan, adı ne olursa olsun, bütün terör örgütlerinin hepsini de lanetliyorum. (AK PARTİ, CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, gündemimize göre 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi üzerindeki görüşmelere devam edeceğiz.

Program uyarınca bugün birinci turdaki görüşmeleri yapacağız.

Birinci turda Türkiye Büyük Millet Meclisi, Kamu Denetçiliği Kurumu, Anayasa Mahkemesi, Sayıştay, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü, Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi, Atatürk Kültür Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu, Kapadokya Alan Başkanlığı bütçe ve kesin hesapları yer almaktadır.

**IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER****A) KANUN TEKLİFLERİ**

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayı: 129) (x)

2.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2018 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2018 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 189 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2018 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/871), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2018 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/881) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 130) (x)

**A) TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ**

1) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**B) KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU**

1) Kamu Denetçiliği Kurumu 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Kamu Denetçiliği Kurumu 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**C) ANAYASA MAHKEMESİ**

1) Anayasa Mahkemesi 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Anayasa Mahkemesi 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**Ç) SAYIŞTAY**

1) Sayıştay 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Sayıştay 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**D) KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI**

1) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**E) RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU**

1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**F) DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

1) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**G) DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

1) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

(x) 129,130 S. Sayılı Basmayazılar ve Ödenek Cetvelleri 9/12/2019 tarihli 28'inci Birleşim Tutanağı'na eklidir.

*Ğ) TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI**1) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**H) VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**1) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**I) TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI**1) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**J) YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI**1) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**J) ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU**1) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**K) ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ**1) Atatürk Araştırma Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Atatürk Araştırma Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**L) ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ**1) Atatürk Kültür Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Atatürk Kültür Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**M) TÜRK DİL KURUMU**1) Türk Dil Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Türk Dil Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**N) TÜRK TARİH KURUMU**1) Türk Tarih Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Türk Tarih Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**O) KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI**1) Kapadokya Alan Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi***BAŞKAN – Komisyon yerinde.**

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince, tur üzerindeki görüşmelerde siyasi parti gruplarına ve İç Tüzük'ün 62'nci maddesi gereğince istemi hâlinde görüşlerini bildirmek üzere yürütmeye yetmişer dakika söz verilecek, bu süreler birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir ve şahsı adına yapılacak konuşmaların süresi ise beşer dakika olacaktır. Ayrıca, konuşmalar tamamlanınca soru-cevap işlemi on dakika soru, on dakika cevap olarak yapılacak ve sorular gereksiz olarak yerinden sorulacaktır.

Bilgilerinize sunulur.

Şimdi, birinci turda siyasi parti grupları, yürütme ve şahısları adına söz alanların adlarını sırasıyla okutuyorum:

**AK PARTİ:**

- 1) İstanbul Milletvekili Rümeysa Kadak
- 2) Kilis Milletvekili Ahmet Salih Dal
- 3) Mersin Milletvekili Zeynep Gül Yılmaz
- 4) Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı
- 5) Hatay Milletvekili Hüseyin Yayman
- 6) Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey
- 7) İstanbul Milletvekili İsmet Uçma
- 8) İstanbul Milletvekili Fatih Süleyman Denizolgun
- 9) Adıyaman Milletvekili Muhammed Fatih Toprak
- 10) Şanlıurfa Milletvekili Ahmet Akay
- 11) Erzincan Milletvekili Burhan Çakır
- 12) Karabük Milletvekili Cumhuri Ünal
- 13) Şanlıurfa Milletvekili Halil Özşavlı
- 14) Nevşehir Milletvekili Mustafa Açıkgöz

**İYİ PARTİ:**

- 1) İzmir Milletvekili Aytun Çıray
- 2) Antalya Milletvekili Hasan Subaşı
- 3) Ankara Milletvekili İbrahim Halil Oral
- 4) Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin
- 5) Ankara Milletvekili Şenol Sunat
- 6) İstanbul Milletvekili Abdul Ahat Andican

**Milliyetçi Hareket Partisi:**

- 1) İstanbul Milletvekili İsmail Faruk Aksu
- 2) Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Taytak
- 3) İstanbul Milletvekili Feti Yıldız
- 4) Kütahya Milletvekili Ahmet Erbaş
- 5) Ankara Milletvekili Erkan Haberal
- 6) İstanbul Milletvekili Cemal Çetin
- 7) Erzurum Milletvekili Kamil Aydın

**HDP:**

- 1) Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul
- 2) Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş
- 3) Batman Milletvekili Necdet İpekyüz
- 4) Antalya Milletvekili Kemal Bülbül
- 5) İstanbul Milletvekili Ahmet Şık
- 6) Şanlıurfa Milletvekili Nimetullah Erdoğan
- 7) İstanbul Milletvekili Oya Ersoy

Cumhuriyet Halk Partisi:

- 1) Antalya Milletvekili Cavit Arı
- 2) İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal
- 3) İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu
- 4) Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak
- 5) İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütlü
- 6) İzmir Milletvekili Özcan Purçu
- 7) Muğla Milletvekili Mürsel Alban
- 8) Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç
- 9) Ankara Milletvekili Murat Emir
- 10) Bursa Milletvekili Yüksel Özkan
- 11) Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer
- 12) Nevşehir Milletvekili Faruk Sariaslan

Şahıslar:

Lehinde, İstanbul Milletvekili Arzu Erdem.

Talepte bulunması sebebiyle yürütme adına Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy.

Aleyhinde, Elâzığ Milletvekili Gürsel Erol.

Tabii, yürütme adına konuşmaların bölünerek yapılması mümkündür. Bu konunun Meclis tarafından da değerlendirilmesi mümkündür. Arzu eden Sayın Bakan, Sayın Meclis Başkan Vekilimiz de konuşmayı bölüşerek kullanabilirler.

Değerli milletvekilleri, tabii, bugün oldukça çok sayıda konuşmacımız var. Biraz zamanı da ekonomik kullanalım diyorum. Konuşmacı arkadaşlarımız mümkün olduğu kadar ön sıralarda olursa, onları konuşmaya davet edeceğiz ve özellikle konuşmaların tamamlanması açısından bugün artı birin dışında fazla bir süre vermeyi düşünmüyorum çünkü çok genişletecek süreyi ve belli aralıklarda onar-on beşer dakikalık kısa aralarımız olacak görüşmeler boyunca. Mümkün olduğu kadar süratli bir görüşmeyi yapmaya gayret edeceğiz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, birinci turda söz alan milletvekillerimizden AK PARTİ Grubuyla konuşmalara başlıyoruz.

AK PARTİ Grubu adına ilk söz İstanbul Milletvekilimiz Sayın Rümeysa Kadak'a aittir.(AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Kadak, süreniz beş dakika.

AK PARTİ GRUBU ADINA RÜMEYSA KADAK (İstanbul) – Sayın Başkan, çok kıymetli Genel Kurul; Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2020 bütçesi üzerine grubum adına söz almış bulunmaktayım.

Tabii, böyle özel bir günde, öncelikle genç bir kadın olarak, tüm toplumu derin bir hüzne boğan, Ceren Özdemir, Emine Bulut, Güleda Cankel ve belki ismini burada anmadığımız daha nice sinin, tüm kadınların, tüm mağdurların adına açıkcası söz almak istedim bugün. Maalesef, günümüzde, kadınlar hâlâ en çok şiddet olaylarıyla gündeme geliyor. Aslında, bugün size, üniversitelerden mezun



olan öğrencilerin çoğunluğunun kadın olduğundan bahsetmek isterdim ya da üniversite kadrolarına baktığımızda, fırsat eşitliğini yakaladığımızdan, hatta akademisyenlerimizin çoğunun kadın olduğundan bahsetmek isterdim ya da daha 34 yaşında ABD'nin en önemli üniversitelerinin birinde kanser çalışmaları dalında kendi laboratuvarlarında araştırmalarını yürüten Canan Hanım'dan bahsetmek isterdim bugün sizlere.

Bütün bunlardan bahsetmeliyiz, bütün bunları konuşmalı ve gurur duymalıyız bizler aslında. Ülkemizin kadınlarının ve kadınların toplumdaki yerini artırmak için son yirmi yılda attığımız adımları ve elde ettiğimiz kazanımları konuşmalıyız. Fakat topluma baktığımızda, topluma bu denli katkı sağlayan başarılarına rağmen hâlâ toplumsal şiddetin en büyük mağdurları olarak görüyoruz kadınları.

Tabii, şiddetten bahsedeceksek şiddeti de tanımlamalıyız bence. Şiddetin tespitini çok daha doğru yapmalıyız özellikle burada, Genel Kurulda.

Şiddet toplumsal bir problemdir; beraber yaşama kültürümüzün bozulmasıyla, karşılıklı toleransı, iletişimi ve sevgiyi kaybetmemizle ortaya çıkar. Aslında her birimizin kolektif olarak biriktirdiklerimizdir şiddet. Bu nedenle, ancak kolektif bir iradeyle bunun üstesinden gelebiliriz. Bu kolektif iradenin çok ufak nüanslarla bunu başarabilmesi de aslında mümkün. Örneğin, bugün birbirimize daha fazla gülerек, burada konuşan konuşmacıları daha büyük saygıyla dinleyerek, insanların, özellikle çalıştığımız insanların her şeyden öte insan olduklarını hiçbir zaman unutmuyarak, birbirimize belki selam vererek ya da gülümseyerek de başlatabiliriz aslında.

Sokakta, Mecliste, futbol sahasında olanlardan aslında her birimiz birey olarak sorumluyuz bugün. O sebeple sizden ricam, hazır 2020 yılına sayılı günlerimiz kalmışken en azından Genel Kurulda bu konuyu dikkate almamız; birbirimize had bildirmek yerine nezaketle, saygıyla birbirimizi eleştirmeyi herkese göstermemiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Çünkü aslında, bizler, burada sadece o anki tepkilerimizle konuşmuyoruz; bizler, burada, aslında bizi seçen insanlara, farklı görüşten insanlarla nasıl iletişime geçileceğini de gösteriyoruz. Keşke sadece burada değil, bugün, asansörde, kuyruklarda, üniversitede, futbol sahasında, Genel Kurulda, aslında her alanda, mesela önümüzdeki Fenerbahçe-Beşiktaş maçında da bunu gösterebilsek. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Maçın sadece başında değil, sonunda da el sıkışılabilir; belki o zaman 17 yaşındaki Muhammed'i kaybetmezdik. Keşke bu toleransı Genel Kuruldan başlayarak toplumun her aşamasında görebilsek bizler. O yüzden, sizden, her birinizden rica ediyorum, sadece sizlerden değil, gençlerden de... Bugün, sosyal medya, maalesef gençlerin en çok kullandığı alan, nefret söylemini en çok barındıran alan olmuş durumda. Birbirimize olan tahammülün bu denli azaldığını, toplumsal şiddetin bu denli normalleştiğini görmek gerçekten çok üzücü. Bazen profillerimiz, isimlerimiz, fotoğraflarımız gerçek olmayabiliyor ama yaydığımız şiddet, aslında topluma kattığımız nefret söylemi maalesef gerçek.

Özellikle genç arkadaşlarımdan rica ediyorum. Bugün, hangi görüşten olursak olalım, fikirlerimiz ne kadar zıt düşerse düşsün, ifade özgürlüğümüzden asla ödün vermeden, nefret ve şiddet yayanlara fırsat vermeyelim. Bu yaydığımız şiddet, bir genç kızın, bir annenin, belki bir futbol taraftarının, çocuğun, bir göçmenin, bir yaşlının, bir hayalin maalesef sonu oluyor; dönüp dolaşıp Muhammed'in, Ceren'in sonu oluyor maalesef. Fikir ve görüş ayrılıklarımız olabilir ama unutmamamız lazım, bu ülke her birimizin. Ne olursa olsun, maçın sonunda el sıkışabilelim lütfen, birbirimize saygı duyalım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Her şeyden önce, kimseye had bildirmeye kalkmayalım mesela. Lütfen, toplumsal olarak şiddeti yayararak başka bir genç arkadaşımın daha canına son vermeyelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Kadak.

RÜMEYSA KADAK (Devamla) – Ben, öncelikle bu toleransı, burada belki en genç kardeşiniz olarak Genel Kurulda görmek istiyorum. Maalesef, zaman zaman bizi üzen davranışlara da şahitlik ediyoruz. Lütfen, hep birlikte, bu şiddetin aslında ne kadar kolay yayıldığını unutmadan, öncelikle burada “Şiddete hayır.” diyelim. Sadece bir “tweet” atıp ertesi gün sorumluluk almaktan çekinmeyelim. Bu sözlerimizin ve burada yaptığımız konuşmaların lütfen arkasında duralım.

Teşekkürler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Uğultular)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, salonda bir uğultu duyuluyor, rica ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – AK PARTİ sıralarından geliyor efendim.

BAŞKAN - Bütün her yerden geliyor, onu engelleyelim.

Şimdi, söz sırası Kilis Milletvekilimiz Sayın Ahmet Salih Dal’a aittir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika.

AK PARTİ GRUBU ADINA AHMET SALİH DAL (Kilis) – Sayın Başkan, Gazi Meclisimiz ve saygıdeğer milletvekilleri; 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi’nin birinci turunda Kamu Denetçiliği Kurumu bütçesi üzerine grubum adına söz almış bulunmaktayım.

Kamu Denetçiliği Kurumu, Anayasa’mızın 74’üncü maddesinde yer alan hüküm gereğince idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceleyen, 6328 sayılı Kanun’la kurulmuş anayasal bir kurumdur. Kurulduğu günden bu yana etkin bir şikâyet mekanizması oluşturan Kamu Denetçiliği Kurumu 2018 yılında da bu yönde birçok yeniliğe imza atmıştır; her şeyden önce, hak arama hürriyetinin önünü açmaktadır, kişilerin güçlenmesini ve adalete kolay erişilmesini sağlamak gibi önemli görevleri yerine getirmektedir.

Kamu Denetçiliği Kurumu, denetim faaliyetlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi adına gerçekleştirmektedir, gücünü yüce Meclisin manevi şahsiyetinden almaktadır; adalet, hak arama, insan haklarının korunması alanında hayati kurumlardan biri hâline gelmiştir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle beraber, parlamenter sistemde denetlenemeyen, Cumhurbaşkanının tek başına yaptığı işlemler ile resen imzaladığı kararlar ve emirler hükmü kanunumuzdan kaldırılmıştır. Böylece Kamu Denetçiliği Kurumu, Cumhurbaşkanıyla ilgili şikâyetleri alabilecek bir duruma gelmiştir.

Kamu Denetçiliği Kurumu, kararlarını, niteliğiyle, saygınlığıyla, kamuoyu baskısıyla ve en önemlisi, Parlatmentonun desteği ve takibiyle hukuk ve hakkaniyete uygun bir şekilde alır. Kamu Denetçiliği Kurumunun 2018’de verdiği tavsiye kararlarına idarelerin uyma oranı yüzde 70’dir. Bu süreçte kuruma en büyük desteği Türkiye Büyük Millet Meclisi vermiştir. Kurumun tavsiye kararlarının gereğini yerine getirmekte tereddüt eden bazı kurumların yetkililerini Başkanlığımı yürüttüğüm Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Alt Komisyonuna çağırarak sorunun giderilmesi adına ciddi adımlar attık. Bu vesileyle, Karma Alt Komisyon toplantılarımıza katılan değerli kamu yetkililerine ve milletvekili arkadaşlarıma bu kürsüden bir kez daha teşekkür etmek istiyorum.

Kamu Denetçiliği Kurumu, idarenin hizmet kalitesinin yükseltilmesine, iyi yönetim ilkelerinin yerleşmesine, insan haklarının gelişmesine, hukukun üstünlüğünün sağlanmasına, hak arama kültürünün yaygınlaşmasına, şeffaf, hesap verebilir, insan odaklı bir idarenin oluşmasına katkı sağlamaya çalışmaktadır.

Dünyada 130'dan fazla ülkede ombudsmanlık kurumu bulunmaktadır, bu kurumlar da kendi arasında uluslararası örgütlerde toplanmışlardır. Bu anlamda, ombudsmanlık, yumuşak bir güç olarak uluslararası ilişkilerde de yer almaktadır.

Kamu Denetçiliği Kurumu bu ombudsmanlık kurumlarının da üye olduğu 8 tane uluslararası ombudsmanlık birliğinin üyesidir. Bazı ülkelerdeki ombudsmanlık kurumlarının yetki alanı ve faaliyetlerini de Alt Komisyonumuzda inceledik. Buna göre, İspanya ve Portekiz Ombudsmanları Anayasa Mahkemesine kanunların Anayasa'ya aykırılığı konusunda başvurabilmekte, İsveç Ombudsmanı mahkemelerin duruşmalarına ve müzakerelerine katılabilmekte, yönetsel kuruluşların toplantı ve müzakerelerinde hazır bulunabilmekte, ayrıca dünyadaki muadil kurumlarda bulunduğu üzere resen inceleme yetkisi de verilebilmektedir.

İktidarı devraldığımız 2002 yılından bu tarafa, yargı ve hukuk sistemimizde daha şeffaf, daha hızlı, vicdanları rahatlatarak kararların verilmesi adına birçok düzenleme yaptık; Kamu Denetçiliğinin kurulması da bunlardan bir tanesidir. İdarenin denetiminde daha etkin hâle gelebilmesi amacıyla, resen inceleme yetkisi de olacak şekilde, Kamu Başdenetçisinin görev ve yetkilerinin yapılacak bir yasal düzenlemeyle genişletilmesinin faydalı olacağını yüce Meclisimizin takdirlerine sunuyorum. Netice itibarıyla, daha nitelikli başvurular almak ve hak arama kültürünü yaygınlaştırmak adına, kurumun, dostane çözüm girişimleri ve verdiği kararlarla yargının iş yükünü hafifletme yönünde ülkemize katkısı tartışılmazdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika daha ilave ediyorum.

AHMET SALİH DAL (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

Adalet Bakanlığımız, yeni Yargı Reformu Stratejisi ışığında yeni bir İnsan Hakları Eylem Planı hazırlığına başladı. İnsanlarımızın ihtiyaçlarına cevap veren, hak ve özgürlüklerini koruyup geliştiren, toplumun geleceğine yön verecek hukuk standartlarımızı daha ileriye taşımaya kararlıyız.

Bu duygu ve düşüncelerle Kamu Denetçiliği Kurumu Başkanını, denetçilerimizi ve uzman arkadaşları bu özverili çalışmalarından dolayı kutluyorum, teşekkür ediyorum.

Ayrıca, biz milletvekillerinin gerek Genel Kurul çalışmalarımızda gerekse yereldeki çalışmalarımızda perde arkasında en büyük destekçimiz olan ve bize her türlü bilgi ve belgeyi temin eden, başta kendi danışmanlarımız olmak üzere tüm danışman arkadaşlara da teşekkür ediyorum.

Bütçemizin hayırlara vesile olmasını diliyorum. Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Samsun Milletvekilimiz Sayın Orhan Kırçalı'da. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika.

AK PARTİ GRUBU ADINA ORHAN KIRCALI (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayıştay Başkanlığı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Sözlerime başlarken, hainler tarafından kahpece tuzaklanmış el yapımı patlayıcının infilak etmesi sonucu şehit olan, şehadet şerbetini içen şehitlerimiz Astsubay Üstçavuş Esmâ Çevik'e ve Samsun Havzalı hemşehrim, şehidimiz Uzman Çavuş Kemal Sayar'a Allah'tan rahmet, yakınlarına, ailesine ve aziz milletimize başsağlığı diliyorum. Yaralı askerlerimize ve gazilerimize de acil şifalar diliyorum. Terörü ve terör destekçilerini de lanetliyorum.

Değerli milletvekilleri, Anayasa'mızın 160'ıncı maddesiyle Sayıştay, merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamakla görevlendirilmiştir. Yüz elli yedi yıllık köklü bir geçmişe ve tecrübeye sahip Sayıştayın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetim faaliyetinin etkin bir şekilde yürütülmesindeki rolü de büyüktür. Sayıştay, yüce Meclis adına yaptığı denetimleri dürüst, ön yargıdan uzak, tarafsız ve uluslararası denetim standartlarına uygun bir şekilde planlamakta ve yürütmektedir. Sayıştayın bağımsızlığı da kanunla güvence altına alınmıştır.

1862 yılından beri milletimize ve ülkemize hizmet veren Sayıştay Başkanlığı, kamu yönetiminin saydamlığına ve hesap verilebilirliğine katkı sağlamayı hedeflemektedir. Sayıştay, denetimlerinde bilişim teknolojilerinden de azami ölçüde yararlanmaktadır. Denetim ve raporlama kapasitesini sürekli olarak geliştiren Sayıştay Başkanlığı, devletin şeffaflaşmasında da çok önemli işleve sahiptir. Sayıştay, Türkiye Büyük Millet Meclisinin, kamuoyunun ve denetlenen kamu idarelerinin beklenti ve ihtiyaçlarını da her zaman dikkate almaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iktidara geldiğimiz günden bu yana, kamu mali yönetimi ve denetiminin ön yargıdan uzak, dürüst, şeffaf ve uluslararası denetim standartlarına uygun bir şekilde yürütülebilmesi için bir çok reforma imza attık. Bu reformlar doğrultusunda, hesap verilebilir, dünya standartlarında bir denetim süreci işlemeye başlamıştır. Kamu harcamalarında verimlilik sağlanarak israf önlenmiş, kalkınmanın hızlanması ve sürdürülebilir bir kalkınmanın gerçekleşmesinin de önü açılmıştır. Devlet ile vatandaş arasında güven duygusu oluşmuştur. Devletimizin en köklü kuruluşlarından biri olan Sayıştay, kamuda mali hareketlerin hukuka uygunluğunu denetlemek suretiyle demokrasimizin işleyişine, vatandaşımızın hak ve menfaatlerinin korunmasına, ülkemizin huzur ve istikrarına büyük katkı sağlamaktadır. Geçmiş, birikimi ve hizmetleriyle devlet geleneğimizde önemli bir yeri bulunan Sayıştay Başkanlığı, yüksek denetim kurumlarının uluslararası bölgesel organizasyonlarıyla da sıkı bir iş birliği içerisinde.

Değerli milletvekilleri, 2018 Yılı Denetim Programı kapsamında 189 adet Sayıştay denetim raporu Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. Mahallî idarelere ilişkin olarak da 230 adet Sayıştay denetim raporu meclislerinde görüşülmek üzere ilgili idarelere gönderilmiş, Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına ilişkin 13 adet denetim raporu da İçişleri Bakanlığı ile valiliklere gönderilmiştir. Kalkınma ajanslarının denetimine ilişkin olarak 2018 yılında bütün kalkınma ajansları denetlenerek Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporu Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuştur. Sayıştay tarafından gerçekleştirilen denetimler yıllık olarak yürütülmekle birlikte, bir bütün olarak denetim süreci üç dört yıllık bir süreyi kapsamaktadır. Denetimler sonucunda hazırlanan raporlar mevzuat çerçevesinde yasal süresi içerisinde Sayıştay "web" sitesinde de yayınlanmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ORHAN KIRCALI (Devamla) - Yüksek vazife anlayışıyla kararlı bir şekilde görevlerini yerine getiren Sayıştay Başkanlığımız, yetişmiş kadroları ve birikimiyle önümüzdeki dönemlerde de aziz milletimizin devletine aktardığı vergilerin en doğru şekilde kullanılmasını temin etme yönündeki sorumluluğunu hakkıyla yerine getirmektedir.

Bu düşüncelerle 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi'nin ülkemize, milletimize ve Sayıştay Başkanlığımıza hayırlar getirmesini diliyorum, yüce Meclisi tekrar saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Mersin Milletvekilimiz Sayın Zeynep Gül Yılmaz'a aittir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika Sayın Yılmaz.

AK PARTİ GRUBU ADINA ZEYNEP GÜL YILMAZ (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anayasa Mahkemesinin bütçesi hakkında AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Bildiğimiz üzere, Anayasa Mahkemesinin, yasaların Anayasa'ya uygunluğunun denetlenmesi, siyasi partilerin denetlenmesi ve Yüce Divan sıfatı gibi üç görevi vardır; 1961 Anayasası'yla sisteme girmiş, bugüne kadar birtakım yapısal düzenlemelerle görevine devam etmiştir. İktidara geldiğimiz 2002 yılından bu yana, temel hak ve özgürlüklerle hukuk devleti zemininde ciddi reformlar ve yapısal değişiklikler hayata geçirilmiş, bunun yanında ulusal yükümlülüklerimizden de taviz verilmemiştir. Bu bağlamda, Anayasa'nın 90'ıncı maddesine eklenen ve 2004 yılında yürürlüğe giren temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası anlaşmalar ile kanunların aynı konuda çelişmesi durumunda milletlerarası anlaşmalara üstünlük tanınacağı hüküm altına alınmıştır.

Devrim niteliğinde bir düzenleme de 2010 yılında yapılan Anayasa değişikliğiyle 148'inci maddesinde getirilen bireysel başvuru hakkıdır. Bireysel başvuru, kamu gücü tarafından temel hak ve özgürlükleri ihlal edilen kişilerin başvurdukları olağanüstü bir kanun yoludur. Temel amacı, hak ihlaline neden olan durumları tespit ederek kamu makamları tarafından giderilmesini sağlamak ve yeni ihlallerin ortaya çıkmasını önlemektir. Bireysel başvuru Türk hukuk sistemine önemli yenilikler getirmiş, Anayasa Mahkemesi sadece normların Anayasa'ya uygunluğunu denetlemekten çıkmış, bu kapsamda bireysel başvuru uygulamasının başladığı 23 Eylül 2012 tarihinden bu zamana kadar toplam bireysel başvuru sayısı da 244.783 olmuştur. Anayasa Mahkemesi bu başvuruların yaklaşık yüzde 80'ini karara bağlamıştır. Toplam karara bağlanan dosya sayısı ise 197.761'dir; bu dosyaların yüzde 89'u kabul edilmezlik kararı, yüzde 6'sı ise ret şeklindedir, yüzde 4 oranında başvuruya ise hak ihlali kararı verilmiştir, 47.022 dosya hâlen derdest olup bu da yüzde 19'unu teşkil etmektedir. Bireysel başvuru sonrasında yapılan düzenlemeyle, Anayasa Mahkemesinin üye sayısı da artırılmış, Türkiye Büyük Millet Meclisine, Anayasa Mahkemesine üye seçme yetkisi de verilmiştir.

Bireysel başvuru uygulamasının yanı sıra, Adalet Bakanlığı bünyesinde İnsan Hakları Tazminat Komisyonu Başkanlığı da kurulmuştur. 2013 yılından itibaren faaliyet gösteren bu Komisyona, bugüne kadar Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi yönünden 8.934 başvuru yapılmış, bu başvuruların 8.931'i karara bağlanmıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bu Komisyonu iç hukuk yolu olarak kabul etmiş ve yapılan birçok başvuruyu, İnsan Hakları Tazminat Komisyonuna başvurulabileceği gerekçesiyle reddetmiştir. Bu düzenlemelerle, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvurular da oldukça azaltılmıştır.

Tabii, bunun yanında eleştirebileceğimiz noktaları da vardır Anayasa Mahkemesinin. Bireysel başvuruyla temel insan hak ve özgürlüklerinin olay bazında belirlenmesi, ihlal edilen hakkın onarılması ve gerekli önlemlerin alınması için Anayasa Mahkemesine verilen yetki, yüksek mahkemeler başta olmak üzere, mahkeme kararlarına yönelik bir denetim mekanizması asla değildir. Anayasa Mahkemesinin zaman zaman ilk derece mahkemelerin yerine geçerek yerindelik denetimi dahi yapması, mahkemenin kararlarını maalesef tartışılır hâle getirmiştir. Örneğin, Can Dündar ve akademisyenlere ilişkin 26/7/2019 tarihli kararı gibi. Anayasa Mahkemesinin, Türk Ceza Kanunu'nda ve Terörle Mücadele Kanunu'nda suç sayılan eylemleri işleyenlerin, terörü övenlerin, terör yanlısı tavır takınanların ceza almasını hak ihlali sayması, bir kere hukuki açıdan büyük bir problem olup bu karar milletimizin kamu vicdanını da yaralamıştır. Sonucunda terörün haklı çıktığı bir kurgusal hukuk mantığı kabul edilemez.

Bu, aynı zamanda evrensel hukuk kurallarına da aykırıdır. Tam da özellikle yurt içi terörle mücadelede sona gelindiği, sahada kahraman güvenlik güçlerimizin ve Türk Silahlı Kuvvetleri mensubu kahraman Mehmetçiklerimizin büyük fedakârlıkla mücadele ettiği bir zamanda, bu şekilde kararlarla onların da moral motivasyonunun olumsuz etkilenmesi ihtimaline karşı Anayasa Mahkemesinin çok daha dikkatli olması gerektiğini düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika ekliyorum, toparlayalım.

ZEYNEP GÜL YILMAZ (Devamla) – Bu tür kararlar, özellikle başta PKK, FETÖ gibi terör örgütleri olmak üzere, Türkiye’deki bazı terör odaklarına ve bu terör odaklarını destekleyen, savunan sinsi odaklara bir hukukî boşluk açmamalıdır.

Bu düşüncelerle Anayasa Mahkemesinin ve diğer tüm kurumlarımızın bütçelerinin memleketimiz için, ülkemiz için hayırlı olmasını diliyorum, saygılarımı sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası, Hatay Milletvekilimiz Sayın Hüseyin Yayman’da. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika Sayın Yayman.

AK PARTİ GRUBU ADINA HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. Bizleri ekranları başında izleyen aziz milletimize de saygılarımızı, şükranlarımızı ifade etmek isteriz.

Sözlerime başlamadan önce dün hain terör örgütü PKK tarafından şehit edilen kahraman askerlerimize Allah’tan rahmet diliyorum; kederli ailelerine sabır diliyorum, aziz milletimizin başı sağ olsun diyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK Parti Grubumuz adına Kültür ve Turizm Bakanlığımızın 2020 bütçesi üzerine söz almış bulunmaktayım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türk siyasal tarihinin, dünya demokrasi tarihinin rekorlarından birine imza atmaktadır; AK PARTİ Hükümetimiz 18’inci bütçesini yapmaktadır. Bu, Türkiye tarihinde çok partili hayata geçildiğinden bu yana görülmuş bir olay değildir, dünya tarihi bakımından da örneğine çok az rastlanılacak bir rekordur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz kültürü, turizmi ve sanatı siyasetin üstü, partilerin üstü bir konu olarak mütalaa etmekteyiz ve Türkiye’nin, bu alanda gerçekten dünyanın en büyük açık hava müzesi, dünyanın en büyük turizm destinasyonu ve dünyanın en büyük kütüphanesi olduğuna inanıyoruz. Türkiye’imiz dillerin, dinlerin, medeniyetlerin birleştiği bir coğrafyadır. Türkiye, hikâyesi olan bir ülkedir. Bu büyük hikâyeyi iktidar muhalefet demeden hep birlikte büyütmemiz ve Türkiye’nin yumuşak gücü olarak dünyaya göstermemiz gerekmektedir.

Türkiye, aynı zamanda dünyanın en büyük turizm ülkelerinden bir tanesidir. Gelen turist sayısı bakımından dünyada 6’ncı, gelir bakımından ise 13’üncü sıradadır.

Allah’a çok şükür ki benim de Bakan Yardımcısı olduğum dönemde, yirmi sekiz yıl sonra Kültür Şûrası’nı ve on beş yıl sonra da Turizm Şûrası’nı gerçekleştirmek Bakanlarımıza ve Hükümetimize nasip oldu.

Aynı zamanda, Türkiye’de bütün illere gittiğinizde çıplak gözle dahi fark edeceğiniz büyük müzelerin, kültür merkezlerinin, konser salonlarının, tiyatro binalarının olduğunu ve milletimizin kültür sanat alanında büyük bir sessiz devrim gerçekleştirdiğini ifade etmek lazım. AK PARTİ’imiz sadece ekonomi alanında, kalkınma alanında, imar alanında, belediyeçilik sahasında değil, kültür sanatta da büyük bir sessiz devrim gerçekleştirmiştir ve bunu gerçekleştirmeye devam etmektedir.

AK PARTİ olarak kültürü insanı, toplumu, geleceği ve uygarlığı inşa eden temel bir alan olarak görmekteyiz. Mustafa Kemal Atatürk'ün dediği gibi cumhuriyetimizin temeli kültürdür ve kültür olmaya devam edecektir. Vizyonumuz kendi değerlerimiz, kültürümüz ve geleneğimiz ile modernliği birleştirmek, yerel ile evrensel, millî ile küresel birleştirmek ve yeni bir sentez ortaya koymaktır.

AK PARTİ, Türkiye'yi ekonomi alanında dünyanın en gelişmiş 10 ülkesi arasına sokma hedefinin yanında, aynı zamanda dünyanın en gelişmiş kültür sanat ülkelerinden biri hâline getirme hedefini taşımaktadır. Özellikle kültürel diplomasi alanında, gastrodiplomasi alanında ve gerçekten kültürel alanda pek çok sahada inşallah Türkiye'yi daha ileriye taşıyacak bir hedefler manzumesi içerisinde olacağız. Bu bağlamda kültürel mirasımız ve geleneğimiz, sanatçılarımız, düşünce insanlarımız ve eserlerini dünyaya tanıtmak için daha zengin içerikli programlar yapacağız. Cumhuriyetimizin 100'üncü yılında, inşallah Türkiye'yi kültür ve sanat alanında daha ileri götüreceğiz ve inşallah hep beraber daha güzel işler yapacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye, sinema alanında da çok büyük bir devrim yaşamıştır. Özellikle Yeşilçam emekçilerinin kıt imkânlarla temellerini attığı ve inşa ettiği sinemamız, bugün dünya çapında işlere imza atmaktadır. Türkiye, aynı zamanda, dizi sektörümüz sayesinde Amerika Birleşik Devletleri'nden sonra dünyada en çok dizi ihraç eden ülkelerden bir tanesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Yayman.

HÜSEYİN YAYMAN (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İnşallah dizi sektöründe de sinema sektöründe de Türkiye çok daha ileri adımlar atmaya devam edecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın 2023 yılı turizm hedefi 75 milyon turisttir. İnşallah Bakanlığımız ile Meclisimiz ve muhalefetimiz hep birlikte çalışarak bu hedefi gerçekleştireceğiz.

Sözlerime son verirken kültürün, tarihin, lezzetin, limanların, denizlerin, dağların, yaylaların ve medeniyetlerin beşiği Hatay Milletvekili olarak, dünyanın en büyük mozaik müzesine sahip olan Hatay'ımıza siz değerli milletvekillerimizi davet ediyoruz.

Sayın Başkanımız sizleri de davet ediyoruz. Hatay, dünyanın 26 gastronomi şehrinden bir tanesidir ve gerçekten dünyanın en eşsiz mutfağına sahiptir.

Bu duygu ve düşüncelerle 2020 yılı Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçemizin hayırlı olmasını diliyor, hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Yayman, daha önce de ben davetinize icabet etmişim, davet gününü bekliyorum.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Takvimi açalım, bakalım.

BAŞKAN – Söz sırası Balıkesir Milletvekilimiz Sayın Mustafa Canbey'de. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun bütçesi vesilesiyle AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Dün şehit olan askerlerimize de Allah'tan rahmet diliyor, yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum.

Değerli milletvekilleri, günümüzün en önemli kitle iletişim araçlarından olan radyo ve televizyon yayıncılığında sürekli ve hızla değişen şartlar neticesinde daha kaliteli hizmet verme isteği ve hizmet çeşitliliğinin artırılması talebi ortaya çıkmıştır. Bu çerçevede, radyo ve televizyon faaliyetlerini düzenlemek ve denetlemek amacıyla 1994 yılında kurulan RTÜK bugünkü yapısına 6112 sayılı Kanun'la kavuşturulmuştur.

Bugün Kültür ve Turizm Bakanlığıyla ilişkili kuruluş olarak faaliyetlerini yürüten RTÜK, kendi alanında hayati bir görevi yerine getirmektedir. Hâlihazırda ülkemizde bugün, karasal ortamdan 193 televizyon, 932 radyo, kablolu yayın ortamından 177 televizyon ve 9 radyo, uydu ortamından 368 televizyon ve 101 radyo olmak üzere toplam 1.780 radyo ve televizyon yayını bulunmaktadır. Bu kadar çok sayıda yayını takip etmek ve denetlemek için çalışan RTÜK, düzenleme ve denetleme görevini yedi gün yirmi dört saat boyunca tamamen TÜBİTAK tarafından yerli yazılımla oluşturulan sayısal kayıt, arşiv ve analiz sistemiyle gerçekleştirmektedir.

Üst Kurul, idari ve mali özerkliğe sahip olup mevzuatta kendine verilen görev ve yetkileri bağımsız olarak kullanmaktadır. Üst Kurulun bütçesi, kendi gelirleri ile gerektiğinde Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesinden alınacak hazine yardımından oluşmaktadır fakat kurulduğu 1994 yılı dışında RTÜK, bu zamana kadar kendi gelirleriyle imkânlarını karşılamış ve Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesinden hazine yardımı almamıştır. Kurulun 2020 yılı bütçe teklifi giderler toplamı 177 milyon 882 bin TL, gelirler toplamı da 177 milyon 882 bin TL'dir yani 2020 bütçesinden de yardım almayacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 25'inci yaşını kutlayan Üst Kurul, içerik yönünden medya hizmet sağlayıcılarının öz denetim mekanizmalarını geliştirmelerini ve izleyicilerin şikâyet ve beğenilerinin değerlendirilmesini sağlamak amacıyla izleyici temsilcileriyle koordinasyon hâlinde çalışmaya önem vermekte ve farklı dilde yayın yapılmasına imkân sağlamaktadır. Vatandaşlarımız RTÜK İletişim Merkezine yayınlarla ilgili görüş ve düşüncelerini gerek şikâyet hatlarıyla gerekse akıllı işaretlerle yapabilmektedir. 1 Ocak 2019 ve 31 Ekim 2019 tarihleri arasında Üst Kurula çoğunluğu "genel ahlak, manevi değerler ve ailenin korunması" başlığında olmak üzere 91.203 vatandaşımız bildirim yapmıştır. Yani RTÜK, şikâyet ve önerileriyle öz denetim mekanizmasını işletmiştir.

Geçen yirmi beş yılda RTÜK akıllı işaretler, medya okuryazarlığı dersi, sayısal kayıt arşiv ve analiz sisteminin kurulması ve yayıncılık etik ilkeleri gibi pek çok çalışmaya ve uygulamayı hayata geçirmiştir. Uluslararası Gelecek İletişim Çalıştayı, Uluslararası Çocuk ve Medya Kongresi, İşitme ve Görme Engelliler Medya Çalıştayı, Radyo ve Televizyon Yayınlarında Güzel Türkçe Kullanımı Çalıştayı gibi önemli faaliyetler geniş bir katılım sağlanarak icra edilmiştir.

Radyo ve Televizyon yayıncılığı alanında düzenleme çalışmaları sürdürülürken çocuklara, gençlere, kadınlara, yaşlılara ve engellilere pozitif ayrımcılık yapılmaktadır. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu çocukların ruhsal, fiziksel ve ahlaki gelişimine zarar verebilecek her türlü içeriğin önlenmesi için azami gayret göstermektedir. Sağlık Bakanlığıyla iş birliği hâlinde, çocukları obeziteye bağlı zararlı sonuçlardan korumak için, aşırı tüketimi tavsiye edilmeyen gıdaların reklamlarına sınırlama getirilmiştir. Cumhurbaşkanlığı Sağlık ve Gıda Politikaları Kurulu ve Sağlık Bakanlığı destekleriyle bu konuda da çalışmalar yapılmaktadır.

Engellilerin yayın hizmetlerine erişimini arttırmak için hazırlanan yönetmelikle dezavantajlı gruplara verilen destek Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca ödüllendirilmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ iktidarları döneminde radyo ve televizyonculuk alanında demokratik yayıncılık anlayışı benimsenmiş, yapılan çalışmalarla Kurulun önu açılmış, görev ve yetkilerin kullanılması kolaylaştırılmıştır. Çalışmalarında demokrasinin temel unsuru olan medyanın



çoğulcu ve katılımcı olmasına önem veren, bağımsızlık ve tarafsızlık anlayışını benimseyen RTÜK'ün 177 milyon 882 bin liralık 2020 bütçesinin ve Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi'nin hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) – Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.  
(AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası, İstanbul Milletvekilimiz Sayın İsmet Uçma'da. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika Sayın Uçma.

AK PARTİ GRUBU ADINA İSMET UÇMA (İstanbul) – Üç konu var ya efendim...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – İsmet ağabeye beş dakika yetmez, İsmet Bey'e on dakika verelim Başkanım.

BAŞKAN – Beş dakika artı bir.

Başlayalım, devam edelim arkadaşlar, vaktimizi güzel kullanalım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bizim süremizden verelim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Uçma.

İSMET UÇMA (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü, Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığının 2020 yılı bütçeleri üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Heyetinizi ve her birinizi ayrı ayrı, saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

Bugün, Dünya İnsan Hakları Günü. İkinci Dünya Savaşı'ndan yorgun çıkan milletler -Sayın Başkanımız da değindiler- 1948 yılında bir araya gelerek Evrensel İnsan Hakları Beyannamesi'ni oluşturdular, çok da iyi ettiler. Magna Carta'dan 1789'a, Roosevelt'ten Churchill'in Atlantik Beyannamesi'ne ve geliştirilen haklara kadar emeği geçen herkese çok ama çok teşekkür ediyoruz. Lakin kendi medeniyet kodlarımıza dönüp baktığımızda, Hilfü'l-Fudûl, Medine Vesikası ve Veda Hutbesi bu girişimlerin çok üstünde, evrensel insan hakları beyannameleridir, bu değerlerin de çağa aktarılması gerekmektedir.

Sevgili arkadaşlar, hiçbir arkadaşı ayırt etmeksizin söylüyorum, mücadelemiz şudur; bütün parti grupları ve milletvekilleri olarak, Türkiye olarak mücadelemiz şudur: Yeryüzünde hiçbir insan ötekinden daha çok insan olmadığı an gelip çatıncaya kadar Türkiye Büyük Millet Meclisi mücadelesini sürdürecektir. Bu mücadeleye katkı veren herkese çok ama çok teşekkür ediyorum. İnsan hakları konusunda dünyanın sicili hiç de iyi gözükmemektedir. “Dünya 5'ten büyüktür.” sözü, bir insan hakları manifestosudur. Zaman zaman bu manifestoya bütün partilerimizin farklı yerlerde ve zamanlarda destek vermesi ülkemiz açısından fevkalade önemlidir. Türkiye, en büyük demokrasi -iddia ediyorum bakın, herkesle de bunu konuşmaya hazırım- dünya devletleri arasında en büyük demokrasi ve bu yetmez, en büyük sosyal devlet ve bu da yetmez, dünyada birlikte yaşama kültürünü medeniyet olarak hayata geçirmiş tek millettir arkadaşlar. Bu üç unsurun kıymeti bilinse ve bunlar derlenip toparlansa, hayata geçirilse gerçekten Türkiye bütün unsurlarıyla, bütün kanaatleriyle, bütün siyasi teşekkülleriyle dünyaya örnek olur; bunda hiç kuşku yoktur.

Sevgili Engin Başkanım -tabii zatıalınız Başkanımızsınız ama Engin Bey'e de ara sıra öyle-gerçekten de şunları yaptık hep beraber sevgili arkadaşlar; bu on yedi yıl zarfında şunu yaptık: Dünya ve ülkemiz, temel hak ve özgürlükler bakımından, demokrasi bakımından bekleme salonundaydı. Bunu biz görücü karşısına çıkardık hep birlikte, hep beraber çıkardık. Sonra, temel hak ve özgürlükler bakımından, demokrasi bakımından çok fazla kiloluydu, obezdi; diyet yaptırдық, şimdi tığ gibi oldu maşallah. İnşallah, dünyayı da bu hâle sokmak için bütün siyasi partilerimizle, bütün arkadaşlarımızla el birliği içinde çalışmaya devam edeceğiz. Bu hususta Zerdüşt'ten Konfüçyüs'e, Platon'dan Aristo'ya ve hele de günümüzde çağdaş filozoflara kadar söz söylemedik tek bir insan yoktur; ulûlâzım, gelenek bunu hayata geçirmeye açıktır.

Efendim, yazma eserler hakkında... Diğerlerine giremedim, kusura bakmayın çünkü...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Yazma eserlere de pek girecek vakit kalmadı ama Sayın Uçma, son bir dakika, buyurun.

Bir dakika ekliyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Uçma'ya bir istisna yapın Başkanım.

İSMET UÇMA (Devamla) – Efendim, Engin ağabeyin bir istirhamı vardı ama.

BAŞKAN – Buyurun, bir dakika devam edin lütfen.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bir dakika da bizden olsun.

BAŞKAN – Zamanı iyi kullanalım değerli arkadaşlar, çok konuşmacımız var.

İSMET UÇMA (Devamla) – Eyvallah efendim.

O da şudur efendim: Dünyada yazma eserler gibi bir hazineye sahip olan ikinci bir ülke yoktur. Başka ülkelerin altın rezervleri olabilir, petrol rezervleri olabilir, başka zenginlikleri olabilir; onlar bugün vardır yarın yoktur; coğrafi olarak yer değiştirebilirler, bugün buradadır yarın şuradadır ama sevgili arkadaşlar, bütün dünya ülkeleri ve İslam ülkeleri de dâhil Türkiye'nin el yazması hazinesine ve değerine trilyonlar harcasalar ulaşmaları asla mümkün değildir. Bu konuda çok güzel çalışmalar yapıldı; ilk teorik görüşmelerinde katkısı olan bir kardeşiniz olarak söyleyeyim, gerçekten göğüs kabartan çok güzel çalışmalar yapıldı. Bugün yazma eserler 150 bin adedi buldu ve bunlar iletişim ortamında da tüm milletin istifadesine sunulmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Selamlayın sadece Sayın Uçma; onun için söz veriyorum, selamlayalım, bitirelim lütfen.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Başkanım, çok rica ediyorum, gün içinde alacağımız 60'a göre sözlerden feragat ediyoruz.

İSMET UÇMA (Devamla) – Efendim çok teşekkür ediyorum Sevgili Engin Bey'e, Grup Başkan Vekillerimize ama kendi grubuma bir espri yapayım: Başkasından rahmet kıskanan şeyler gibi olmasın üç konu ve beş dakika. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Peki.

İSMET UÇMA (Devamla) – Bu, bir espridir tabii.

Sayın Başkana anlayışından dolayı, sevgili arkadaşlara yüce gönüllerinden dolayı çok teşekkür ediyor; 2020 yılı bütçesinin ülkemize, milletimize hayırlar, esenlikler, saadetler getirmesini diliyorum; sağ olun var olun sevgili arkadaşlar. (AK PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası İstanbul Milletvekilimiz Sayın Fatih Süleyman Denizolgun'da. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika.

AK PARTİ GRUBU ADINA FATİH SÜLEYMAN DENİZOLGUN (İstanbul) – Sayın Başkan, çok kıymetli milletvekilleri, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi görüşmeleri kapsamında Vakıflar Genel Müdürlüğümüzün bütçeleri üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Yüce heyeti ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Vakıflar Genel Müdürlüğümüz, kadim olan medeniyet tarihimizde çok ayrı bir öneme sahip, yüzyıllar boyunca Türk dünyasının sosyal, kültürel ve ekonomik hayatında çok ciddi rol oynayan; bununla birlikte sosyal bünyemizde daima birleştirici ve kaynaştırıcı bir görev üstlenen vakıflarımızın amaçlarına uygun yaşatılması noktasında çok büyük hizmetleri, vazifeleri olan öncü bir kurumumuzdur. Milletimizin geleneklerini aktarma yönünden taşıyıcı bir kolon vazifesi gören vakıflarımız, geçmişle olan bağımızı sağlamlaştırdığı gibi, aynı zamanda dünden bugüne kuşaklar arasında canlı bir köprü olan kültür mirasının korunmasında büyük gayretler göstermektedir. Bugün Anadolu'ya ve Rumeli'ye gittiğimizde tarihî özelliğe sahip kervansaray, cami, mescit, han, hamam, darülaceze, medrese, külliye, çeşme, bedesten, bimarhane, çarşı görüyorsak hiç şüphe etmeden kesin olarak bilelim ki tüm bu eserler yardımlaşma, dayanışma duygusunun kurumsallaşmış hâli olan rızaenlillah amacıyla kurulmuş vakıflarımız vesilesiyle yapılmıştır. Vakıflarımızın tümünün birer hayratı ve bir de akarı vardır. Kamusal alanın tamamen vakıflara terk edilmesi, özellikle Batılı sosyal siyasetçilerin 16'ncı yüzyıl Osmanlısı için "vakıf cenneti" tabiri kullanmalarına neden olmuştur. Evliya Çelebi, 17'nci yüzyıl Osmanlı vakıf eserleri hakkında "Ben elli yılda 18 padişahlık ve krallık yere seyahat ettim, hiçbir yerde bu kadar hayrat görmedim." diye yazacaktır. Ecdadın bizlere yadigâr bıraktığı hangi vakıfları, hangi hayratları bu beş dakikalık konuşmamda ifade edebileyim? Hasta leylekleri tedavi eden, göçmen kuşları koruyan; yetimleri, öksüzleri koruyan; alanın da verenin de belli olmadığı sadaka taşları, malikâne gibi kuş evleri; daha nice hayratlar, daha nice hayırlar, daha nice vakıflar. Sosyal yaşamın her alanında yüz yıllar boyunca binlerce vakıf kurmuş. Bunları kuranlar, yönetenler terkidünya etmişler. Elbette, bu kıymetli vakıfların, kurumların heba edilmesine göz yumulamazdı. Bu bağlamda, sürekliliğin sağlanması için vakıfların yaşatılması, devam etmesi Vakıflar Genel Müdürlüğümüzün vazifesi ve sorumluluğundadır.

Şu an yaklaşık 52 binin üzerinde vakıf mevcuttur. 2002-2018 yılları arasında, on altı yılda tam 5.250 vakıf eserimizin restorasyonu tamamlanmıştır. Bu yıl, 2019 senesinde ise ilave 150 eserimizin daha restorasyonu gerçekleşmiş olup burada restorasyonu veya onarımı yapılan vakıf kültür varlığı sayısı tam olarak 115 kat artırılmıştır. Vakıflara ait akarlar atıl vaziyetten kurtarılmış ve yüksek gelir getiren taşınmazlar hâline dönüştürülmüştür. Vakıflar Genel Müdürlüğümüz çalışmalarını hazineden katkı almadan kendi öz kaynakları üzerinden gerçekleştirmektedir.

Bezmiâlem ile Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitelerinin eğitim hayatına kazandırılması büyük bir başarıdır. Bugün bu 2 üniversitede modern kompleksler içinde eğitim verilmektedir. Bezmiâlem Üniversitesinin Tıp Fakültesi hastaları tedavi etmeye devam etmekte, hatta ücretsiz sağlık hizmeti sunmaktadır.

Yine, Vakıflar Genel Müdürlüğünce 2019 yılında 4.521 kişiye muhtaç aylığı bağlanmış; 20.315 aileye, toplamda ise 78.780 kişiye gıda yardımı yapılmıştır. 15 bin öğrenciye ise burs verilmiştir. Aşevleri hizmetleri de tüm hızıyla devam etmektedir. İstanbul Eyüp İmaretî'nin yemek verme potansiyeli 2 bin kişi olup ihtiyaç sahiplerine her gün üç kap sıcak yemekten oluşan bir öğün verilmektedir. Bunun

gibi on binlerce vatandaşımıza sosyal yardım hizmetinde bulunmaktadır. Bu yapılan yardımlar hiç kimseyi ötekileştirmeden, farklılıkları gözetmeden, görüş ve düşünce ayrılıkları olmaksızın, birlikte yaşama, paylaşma kültürüyle yardım etmenin bir tezahürüdür.

Vakıf eserlerinin bakım, onarım ve restorasyonu; eğitime destekleri, sosyal yardım ve destekleri, hayır hizmetlerinin kesintisiz devam etmesi, yatırımları; kültürel faaliyet, hizmet ve tedbirlerle kültürel mirasımızın korunmasına yönelik çalışmalarından ötürü Vakıflar Genel Müdürlüğümüzün kıymetli yöneticilerine, başta Genel Müdür, bütün mühendis ve işçiler olmak üzere tüm çalışanlarına grubumuz ve milletimiz adına şükranlarımı sunuyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FATİH SÜLEYMAN DENİZOLGUN (Devamla) – Selamlıyorum.

BAŞKAN – Tamamlayalım.

FATİH SÜLEYMAN DENİZOLGUN (Devamla) – 2020 yılı bütçemizin tüm bakanlıklarımıza, tüm kurumlarımıza, milletimize ve ülkemize hayırlar getirmesini diliyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Adıyaman Milletvekilimiz Sayın Muhammed Fatih Toprak'ta. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süremiz beş dakika Sayın Toprak.

AK PARTİ GRUBU ADINAMUHAMMED FATİH TOPRAK (Adıyaman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı bütçesi üzerine AK PARTİ'nin görüşlerini arz etmek üzere söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

TİKA, başta Türk Cumhuriyetleri olmak üzere, ülkemizin tarihî ve kültürel bağlarla sıkı sıkıya bağlı olduğu komşu ve dost ülkelerle güçlü bir iş birliği geliştirmek üzere 1992 yılında kurulmuş, süreç içerisinde çeşitli mevzuat değişiklikleriyle güncellenen kurum yapısı 15 Temmuz 2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazete'deki 4 No.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle son hâlini almıştır.

2002 yılında Orta Asya, Kafkaslar, Balkanlar'da bulunan ofislerinin sayısı 12, gerçekleştirdiği yıllık ortalama proje sayısı 500, faaliyet gösterdiği toplam ülke sayısı 28 olan TİKA'nın, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın ve hükümetlerimizin dünya vizyonu, uluslararası alanda gerçekleştirdiği büyük atılıma bağlı olarak gelişen teşkilat yapısı, görevleri, genişleyen faaliyet coğrafyası, insan kaynakları ve bütçe imkânlarındaki artışla birlikte, 2019 yılına gelindiğinde faaliyetleri 5 kıtaya ulaşmış, ofis sayısı 60 ülkede 62'ye, yıllık ortalama proje sayısı 2 bine çıkmış, proje yoluyla erişim sağlanan toplam ülke sayısı 170'i aşmıştır. TİKA, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın “Dünyanın her yerine uzanıp nerede dertli varsa, Türkiye olarak oraya gidip yardımda bulunacağız.” düsturunu ilke edinmiş, Filipinler, Pasifik ada ülkeleri, Meksika, Myanmar gibi dünyanın en uzak coğrafyalarında dahi ihtiyaç sahiplerine uzanan, gönüllere dokunan ülkemizin yardım ve kardeşlik eli hâline gelmiştir.

Değerli milletvekilleri, birçok ülkenin kalkınma yardımı anlayışında sadece kendi çıkarlarını öne çıkarma, yardımdan farklı saiklerle hareket etme, samimiyetten uzak, üsttenci yaklaşımlar gözlemlenirken, Türkiye, TİKA eliyle kalkınma iş birliğine yeni bir yaklaşım getirmiştir. “Türk tipi kalkınma yardımı” olarak literatüre girmeye başlayan vakıf kültürümüzü çağın gerekleriyle birlikte yaşatan bu model, insan odaklı bir yaklaşımla, ayrımcılık yapmadan, muhataplara üstten bakmadan, samimi, eşit ortaklığa dayalı bir şekilde hareket edebileceğini; herhangi bir örtülü ajanda uygulama veya sadece kendi çıkarlarını gözetme niyetiyle değil, ülkelerin önceliklerini, ihtiyaçlarını ve taleplerini dikkate alarak şeffaf bir yaklaşımla projeler geliştirilebileceğini; ülkelerin kendi ayakları üzerinde

durmasını, karşılaşılabilecek muhtemel krizlere dayanıklılığını sağlayacak kurumsal ve insan kaynağı kapasitesini artırmaya yönelik sürdürülebilir projeler geliştirilebileceğini; esnek, şeffaf ve hızlı bir şekilde çözüm odaklı, muhatap ülkelerin halklarına doğrudan fayda sağlayan, kazan-kazan prensibini benimseyen somut projelerin hayata geçirilebileceğini; dış politikamızla tam uyumu gözetmekle birlikte hem kendi değerlerimizi hem de muhatap ülkelerin değerlerinin önemsenebileceğini tüm dünyaya göstermiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; TİKA tarafından 2019 yılında gerçekleştirilen faaliyetlerden bazı örnekler şu şekildedir: 57 bin Filistinlinin yaşadığı kamptaki 500 öğrencili Vahdet Kız Lisesi TİKA tarafından yenilenmiş, okula donanım desteği sağlanmıştır. Okulun açılışı geçtiğimiz eylül ayında Kültür ve Turizm Bakanımız tarafından gerçekleştirilmiştir. TİKA tarafından inşa edilen ve donatılan Bişkek Kırgız-Türk Dostluk Hastanesinin tıbbi cihaz ve malzemelerinin temini gerçekleştirilmiştir. Myanmar’da, Arakanlı Müslümanların yaşadığı bölgede, 20 bin kişiye hizmet edecek bir klinik inşa edilmiş ve donanımı gerçekleştirilmiştir. Sırbistan’da 1483 yılında Sultan II. Bayezid tarafından inşa edilen Ram Kalesi ve Sultan Abdülaziz’in annesi tarafından yaptırılan Valide Sultan Camisinin restorasyonları TİKA tarafından gerçekleştirilmiş, eserlerin açılışı geçtiğimiz ekim ayında Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın katıldığı Türkiye-Sırbistan-Bosna Hersek üçlü zirvesinde gerçekleştirilmiştir. Bu ve benzeri restorasyon projeleri ata yadigarı eserleri ayağa kaldırmakla kalmamakta, aynı zamanda bulunduğu ülkelerin halklarını birbirine yaklaştırmaktadır.

Doğu Akdeniz’de varlığımızın mührü olan kardeş ülke Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde merhum Alparslan Türkeş’in evi Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın talimatlarıyla müze olarak restore edilmiş, açılışı Cumhurbaşkanımız Yardımcımız Sayın Fuat Oktay tarafından gerçekleştirilmiştir. Uzun vadeli kalkınmaya yönelik projelerin yanında TİKA, dünyanın çeşitli ülkelerinde gerçekleşen ve insani krizlere sebep olan afetlere acil müdahalelerde bulunup krizlerin etkilerinin hafifletilmesine ve yaraların daha hızlı sarılmasına önemli katkılarda bulunmaktadır. En son Arnavutluk’ta gerçekleşen deprem örneğinde görüldüğü üzere Türkiye, TİKA’yla afet bölgesine yardım ulaştıran ilk ülke olmuştur. Myanmar’da, Bangladeş’te, Meksika’da, Somali’de, Sudan’da ve daha birçok ülkede baş gösteren krizlere TİKA’yla hızlı ve etkili bir şekilde insani yardımlar ulaştırılmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; TİKA projeleri sadece vicdani saiklerle yapılan insani yardımlar olarak da görülmemelidir. Gelişen uluslararası ilişkilerle birlikte kalkınma yardımları da kamu diplomasisinin önemli ayaklarından biri hâline gelmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın.

MUHAMMED FATİH TOPRAK (Devamla) - Ülkeler askerî ve diplomatik ilişkilerinin yanında insani ilişkilerini de geliştirmek istemekte, bu doğrultuda kalkınma yatırımları halkları ve dolayısıyla ülkeleri birbirine yakınlaştıran alanların başında gelmektedir.

Değerli milletvekilleri, ben de sizleri ve aziz milletimizi dünyanın sekizinci harikasını görmeye Nemrut’a ve dünyanın en güzel şehirlerinden biri olan Adıyaman’a davet ediyorum. Bütçenin devletimize ve milletimize hayırlara vesile olmasını diliyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN- Söz sırası Şanlıurfa Milletvekilimiz Sayın Ahmet Akay’da. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika Sayın Akay.

AK PARTİ GRUBU ADINA AHMET AKAY (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Kültür Bakanlığımıza bağlı Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı bütçesi üzerine grubum adına söz almış bulunmaktayım. Ekranları başında bizi seyreden aziz milletimizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Dün Şırnak ve Bitlis'te 3 şehidimiz var; şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyor, terörü lanetliyorum.

YTB, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın sorunlarını çözmek, akraba topluluklarıyla ilişkilerimizi geliştirmek amacıyla kurulmuş önemli bir kamu kuruluşudur. Başkanlığın öncelikli çalışma alanı yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızdır. Bugün, büyük bir kısmı Kıta Avrupası'nda olmak üzere, ülkemizin sınırları dışında yaşayan ve 6 milyonu aşan Türk diasporası bulunmaktadır.

YTB, Türk toplumuna yönelik gerçekleştirdiği çalışmalarda üç temel ilkeyi esas almakta, bütün faaliyetlerini bu esas üzerine inşa etmektedir. Bunlardan ilki, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın millî kültürümüzle olan bağlarını korumak ve Türkçeyi unutmamalarını sağlamak; ikincisi, yurt dışındaki vatandaşlarımızın yaşadıkları ülkelerdeki ekonomik, sosyal ve kültürel statülerinin yükseltilmesi; üçüncüsü, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın, yabancı düşmanlığı, İslamofobi, ırkçılık gibi olumsuz hadiselerden mümkün olduğunca az etkilenmelerini sağlamaktır.

Bu cihetle, güçlü bir Türk diasporasının varlığı, hem yurt dışındaki Türk toplumunun kendi refahı için hem Türkiye için hem de ikamet ettikleri ülkeler için artı bir değer yaratmış olacak ve tüm taraflara yarar sağlayacaktır.

Başkanlık, yurt dışındaki topluluğa yönelik faaliyetlerini, eğitim ve Türkçe, insan hakları ve hukuk, iletişim ve savunuculuk, kültürel hareketlilik, aile ve sosyal çalışmalar ve Türkiye'deki hizmetlerin koordinasyonu gibi alanlarda sürdürmektedir.

YTB, yurt dışındaki vatandaşlarımıza ve çocuklarına yönelik özellikle dil eğitimi desteği, kültür programları, kitap ve dergi dağıtımını gerçekleştirmiştir. Türk toplumunun, ana vatanlarına ve kültürleriyle olan aidiyet bağını güçlendirmek amacıyla; diasporadaki çocuklarımız için gerçekleştirilen Rafadan Tayfa Dünya Turnesi etkinlikleri 8 ülke, 29 şehirde düzenlenmiş, bu etkinliklerle yaklaşık 100 bin kişiye ulaşılmıştır.

Ayrıca, vatandaşlarımızın karşılaştığı hukuki sorunlar ve ayrımcılık, hak ihlalleri, İslamofobi, ırkçılık gibi alanlarda Başkanlıkça İnsan Hakları Eğitim Programı ve YTB Hukukçular Buluşması düzenlenmiştir. Yine, diaspora coğrafyamızdaki cami ve STK'leri hedef alan saldırılara yönelik Türkçe ve İngilizce raporlar hazırlanmış, vatandaşlarımızı hedef alan hak ihlallerine yönelik Başkanlıkça hukuki destekler sağlanmıştır.

YTB, yurt dışındaki vatandaşlarımızın sınır kapılarından ülkemize giriş-çıkışlarını sorunsuz geçirmeleri amacıyla İpsala ve Kapıkule Sınır Kapılarında ve güzergâhları boyunca 2019 yılında toplamda 1 milyon kişiye hizmet vermiştir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, Türkiye'den ibaret değildir. Kuzey Afrika'dan Kafkasya'ya, Balkanlar'dan Asya'nın içlerine kadar olan bölge milletimizin müşterek bir tarihî, dinî, siyasi ve kültürel mirası bulunmaktadır.

Bu bölgelerde yaşayan ve soydaş topluluklar olarak tanımladığımız bu topluluklarla geçmişten gelen derin ve köklü ilişkilerimiz bulunmaktadır. Bu köklü ilişkilerimizin devamı konusunda YTB, görevini hakkıyla yerine getirmektedir.

Türkiye, AK PARTİ döneminde ekonomiden dış politikaya, bilişim ve teknolojiye sosyal politikalara kadar her alanda sergilediği gelişimi eğitim sahasına da yansıtması; ilköğretimden yükseköğretime değin, bütün eğitim kurumlarını daha nitelikli bir yapıya kavuşturmuştur.

Öyle ki bu tutum ve politikalar bugün meyvelerini vermeye başlamış, hâlihazırda ülkemizdeki üniversitelerde eğitimlerini sürdüren uluslararası öğrenci sayısı 150 bine ulaşmıştır.

YTB, sahip olduğu eğitim vizyonu çerçevesinde, “Türkiye Bursları” markasıyla uluslararası öğrencilere yönelik birçok çalışma gerçekleştirmektedir. Nitekim Türkiye Burslarıyla bugün, dünyanın 144 ülkesinden 16 bin uluslararası öğrenci üniversitelerimizde eğitimlerini sürdürmekte; ülkemiz ve milletimizle kurdukları gönül bağı gününden güne sıkılaştırmaktadır. Bu inançla, büyük bir özen ve içtenlikle dokunan yakınlık bağları, misafir öğrencilerin üniversitelerinden başarıyla mezun olup dünyanın 165 ülkesinde çalışmalarını sürdüren 150 bin kişilik Türkiye Mezunları ailesine katılmaları akabinde de varlığını sürdürmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Akay.

AHMET AKAY (Devamla) – Değerli milletvekilleri, Türkiye, artık, dış politikada aktif bir rol oynayan, dünyanın bütün meseleleri hakkında görüşleri, diyecekleri merak edilen bir ülke. Dışişleri Bakanlığımız “Masada ve sahada güçlü Türkiye” anlayışıyla hareket etmektedir.

İşte, Türkiye’nin etki alanını, manevra kabiliyetini orta ve uzun vadede doğrudan etkileyerek Türk dış politikasının güçlendirici ve destekleyici unsurlarından önemli bir kısmını teşkil eden faaliyetleri icra eden Yurtdışı Türkler ailesi önemli bir görev icra etmektedir.

Sayın Cumhurbaşkanımız 2019 yılını “Göbeklitepe Yılı” ilan etti. Biz de Göbeklitepe’ye, Şanlıurfa’ya ve Harran’a sizleri bekliyoruz.

Bu vesileyle, dünyanın dört bir tarafına yayılmış Türk vatandaşlarına ve akraba topluluklara selamlarımızı iletiyor, 2020 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Erzincan Milletvekilimiz Sayın Burhan Çakır’a aittir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika Sayın Çakır.

AK PARTİ GRUBU ADINA BURHAN ÇAKIR (Erzincan) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; sözlerime başlamadan önce, dün Şırnak’ın İdil ilçesinde teröristlerce tuzaklanan el yapımı patlayıcının infilak etmesi sonucu şehit olan kahraman askerlerimiz Kemal Sayar ve Esmâ Çevik’e Cenab-ı Allah’tan rahmet diliyorum; kıymetli ailelerine ve milletimize sabır, yaralı askerlerimize acil şifalar diliyorum.

2020 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı bütçesi üzerine grubum adına söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nin kabul edilmesinin 71’inci yıl dönümünü yaşıyoruz. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ortaya koyduğu temel değerler, özgürlükler ve haklarla uluslararası topluma yükümlülüklerini hatırlatan tarihî bir belge olma özelliğini hâlen muhafaza ediyor.

Günümüzde ilanından yetmiş bir yıl sonra bile dünyanın muhtelif yerlerinde en temel insan haklarının ihlal edildiğine, milyonlarca insanın bu haklardan mahrum bırakıldığına şahit oluyoruz. Türkiye Cumhuriyeti olarak, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın “Dünya 5’ten büyüktür.” sözlerini şiar edinerek dünyanın neresinde olursa olsun zulme, haksızlığa ve hukuksuzluğa karşı çıkmaya; mazlumların sesi, insanlığın vicdanı olmaya devam edeceğiz.

Filistin davasındaki kararlılığımız, Uygur Türklerine yapılan zulmü haykırışımız, savaştan kaçarak ülkemize sığınmak zorunda kalan mazlum Suriye halkına desteğimiz kararlılıkla devam edecektir. Bu doğrultuda, insan onurunu korumayı en temel değer olarak kabul eden ülkemiz, insan hakları alanında atılan adımları her daim daha ileri götürmek yönünde çalışmalarını sürdürmektedir. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı da işte tam bu noktada Türkiye'nin aktif dış politika perspektifiyle örtüşecek şekilde insanın ve insanlığın faydasına olan, başta insan hakları ve eğitim hakkı olmak üzere pek çok alanda faaliyet göstermektedir. Bugün sayıları 6 milyonu aşan yurt dışındaki vatandaşlarımız, yabancı düşmanlığından aile birleşimindeki sıkıntılara, eğitim sorunundan eşit katılıma kadar çeşitli sorunlarla karşı karşıya bulunmaktadırlar. Başkanlık bu amaçla yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın talep ve ihtiyaçlarına yönelik olarak ayrımcılıkla mücadele, Türkçe öğretimi, insan hakları, siyasal katılım, Mavi Kart, çift dillilik, gençlik ve tecrübe paylaşımı, kültür ve sanat gibi çeşitli sahalarda çalışmalar yürütmektedir.

Tarihî, dinî, siyasi, coğrafi ve kültürel hususiyetlerine binaen ülkemizle köklü ilişkilere ve derin bağlara sahip kardeş topluluklarımızın Türkiye'yle irtibatlarını güçlendirmek, ortak kültürümüzü yeniden canlandırmak, tarihsel mirasımızı korumak, eğitimlerine katkıda bulunmak amacıyla Başkanlık tarafından tematik programlar geliştirilmiştir.

Çoğunlukla “soydaş, akraba” veyahut “kardeş” olarak nitelendirdiğimiz bu ülkelerden ülkemize okumak için gelen uluslararası öğrencilerin Türkiye Mezunları olarak dayanışma içinde olmaları, kendi ülkeleri ile ülkemiz ilişkilerinin geliştirilmesine katkı sağlamaları amacıyla Türkiye Mezunları Programı yürütülmektedir. Bugüne kadar 63 mezun programı düzenlenmiştir.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz gibi ülkemiz üniversitelerinin son yıllarda uluslararasılaşmasındaki en önemli etkenlerden biri de dünyanın pek çok farklı noktasından ülkemize eğitim almak üzere gelen uluslararası öğrencilerdir. Bu alanda bir marka hâline gelen Türkiye Bursları kapsamında ülkemizde hâlihazırda 144 ülkeden yaklaşık 16 bin uluslararası öğrenci 70 farklı şehirde 125 üniversitede öğrenim görmektedir. Türkiye Burslarına 2019 yılında 167 ülkeden yaklaşık 146.600 başvuru alınmış olup bu hâliyle burs programı kendi rekorunu kırmıştır. Görüldüğü üzere, AK PARTİ olarak iktidara geldiğimiz ilk günden bu yana, yıllar önce yurt dışına göç etmiş ve buldukları ülkelere yerleşmiş vatandaşlarımızın, diğer yandan tarihsel, kültürel ve manevi anlamda ortak paydaya sahip olduğumuz soydaş, akraba veya kardeş topluluklarımızın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Çakır.

BURHAN ÇAKIR (Devamla) - ...ve dünyanın dört bir yanından eğitim için ülkemize gelen uluslararası öğrencilerin sorunlarının tek bir elden ve hızlı çözümü için Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının koordinasyonunda onların yaşadığı her tür zorlukları tüm boyutlarıyla ele alıyoruz. Bu anlayışla, geniş bir sahada önemli hizmetler sunan Başkanlığa özverili çalışmalarından dolayı teşekkür ediyorum.

2018 yılı kesin hesaplarının ve özellikle 2020 yılı bütçe teklifinin aziz milletimize ve ülkemize hayırlı olmasını Rabb'imden niyaz ediyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Karabük Milletvekilimiz Sayın Cumhur Ünal'a aittir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika.



AK PARTİ GRUBU ADINA CUMHUR ÜNAL (Karabük) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle Şırnak İdil’de şehit olan askerlerimize Allah’tan rahmet, ailelerine sabırlar diliyorum; milletimizin başı sağ olsun.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu bütçesi hakkında AK PARTİ Grubu adına görüşlerimi arz etmek üzere söz almış bulunmaktayım. Sizleri ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk ve onun mirası ile milli kültür ve ortak değerler etrafında, toplumsal bütünlüğün ve dayanışmanın güçlendirilmesi, kültürel zenginlik ve çeşitliliğin korunup geliştirilerek gelecek nesillere aktarılması, yurt içi ve yurt dışındaki kültürel mirasımıza sahip çıkılması, Türkiye’deki bozulma ve yabancılaşmanın önüne geçilmesi, hayatın tüm alanlarını kapsayan kültür ve tarih bilincinin geliştirilmesi gibi sosyal ve beşerî bilimlerde bilimsel araştırmalar yapılmasını amaçlayan bir kurumdur.

Yüksek Kurum, 2019 yılında başta üniversiteler olmak üzere kamu kurumlarıncı yapılan etkinliklere destek vermeye devam etmiş, kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarıyla destek ve iş birliği protokol ve sözleşmeleri imzalamıştır. Bu bağlamda, kurumu ve bünyesinde yer alan kurumları kurumsal özgün bilgi üretebilecek donanıma kavuşturmak, sosyal ve beşerî bilimlerde bilgi üretilmesine yönelik ortamlar hazırlamak amacıyla hayata geçirilen Bütünleşik Bilgi Sistemi’nin 2020 yılında da ek modüllerle geliştirilmesi sağlanacaktır.

Kurumlarca 2019 yılında 249 lisans, 101 yüksek lisans, 177 doktora ve 8 doktora sonrası olmak üzere toplam 535 kişiye burs verilmiştir. 2020 yılında 168 lisans, 84 yüksek lisans, 60 doktora bursu olmak üzere toplam 312 bursiyere daha destek verilmesi planlanmaktadır. Kurum bugüne kadar da 40’ı aşkın ülkede ve ülkemizin 75 farklı şehrinde bilimsel etkinlik düzenlemiştir. 2020 yılında 116 bilimsel etkinliğin daha gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. 2019 yılında Yüksek Kurum bünyesinde bulunan kurumlar, Atatürkçü düşünce, Atatürk ilke ve inkılapları, Türk kültürü, Türk tarihi ve Türk diliyle ilgili eserleri tanıtmak ve yaymak amacıyla, 56 ulusal ve 20 uluslararası olmak üzere toplam 76 kitap fuarına katılım sağlamıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Türk tarihinin ve kültürünün en çok olduğu Karabük ilimiz ve ilçelerimiz hakkında da kısaca bahsetmek istiyorum. Nüfusu her geçen gün artan Karabük, 1953 yılında ilçe, 6 Haziran 1995 tarihinde de Türkiye’nin 78’inci ili olmuştur. Cumhuriyetin ilanından sonra oluşan ilk şehir olduğu için Karabük bir cumhuriyet kentidir. İlimiz Karabük antik devirde tarihçi Homeros’un İlyada Destanı’nda “Paflagonya” olarak geçmektedir. Yörede sırasıyla Hititler, Frigler, dolaylı yoldan Lidyalılar, Persler, Helenistik krallıklar, Romalılar, Selçuklular, Çobanoğulları, Candaroğulları ve Osmanlılar egemenlik kurmuşlardır.

Karabük ilk ve tek, planlı sanayi şehri olmanın yanında, çevresi ve ilçeleriyle birlikte tarihî, kültürel değerleri ve doğal güzellikleriyle de öne çıkmakta olup Türkiye’de orman varlığının en çok olduğu il konumundadır. Bu kültürel zenginlikler içerisinde 1994 yılında UNESCO tarafından Dünya Mirası Listesi’ne alınan, özellikle Türk-İslam kentsel tarihinin bozulmamış bir örneği olan geleneksel şehir dokusu, ahşap yığma evleri, hanı, hamamı, camisi ve su kemerleriyle turizm kenti olan, yaşayan tarih Safranbolu ilçemiz; orman varlığıyla dikkat çeken, en fazla ormanlık alana sahip, yeşil Yenice ilçemiz; mozaikleri ve meşhur Hadrianapolis Antik Şehri’yle Eskipazar ilçemiz; kaya mezarlarıyla ve kral mezarlarıyla Ovacık ilçemiz; ilk Türk-İslam yapısı olan, Demirli köyünde Candaroğlu İsmail Bey tarafından 1435’te yaptırılan Küre-i Hadid Camisi’yle Eflani ilçemiz Karabük ilimizin incileri gibi sıralanmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım.

CUMHUR ÜNAL (Devamla) – Bu vesileyle 2018 kesin hesap ve 2020 bütçesinin hayırlı olmasını diliyor, yüce Meclisi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.(AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Şanlıurfa Milletvekili Sayın Halil Özşavlı’da. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA HALİL ÖZŞAVLI (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu 2020 yılı bütçeleri üzerinde konuşmak üzere söz almış bulunmaktayım. Sözlerime başlamadan önce, bu aziz vatan için şehadet şerbetini içmiş tüm şehitlerimizi rahmetle minnetle anıyorum, gazilerimize Allah’tan şifalar diliyorum.

Hem Türk Tarih Kurumu hem de Türk Dil Kurumu bizzat Atatürk’ün direktifleriyle kurulmuş iki önemli kurumumuzdur. Türk Tarih Kurumuna baktığımız zaman Türk tarih ve medeniyetini bilimsel yollardan incelemek amacıyla 28 Nisan 1930 tarihinde Türk Tarihi Heyeti olarak teşkil edilmiştir. Sonraki yıllarda, 15 Nisan 1931’de Türk Tarihi Tedkik Cemiyeti, 3 Ekim 1935’te ise Türk Tarih Kurumu adını almıştır. 1982 Anayasası’yla Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu kurulur ve bu kurumun bünyesinde Atatürk Araştırma Merkezi, Atatürk Kültür Merkezi, Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu olmak üzere toplam 4 kurum birleştirilmiştir. Türk Tarih Kurumunun bugün 116 personeli vardır. Bunların kimi kadrolu, kimisi sözleşmeli olarak görev yapmaktadır.

Türk Tarih Kurumunun görev alanına baktığımız zaman, az evvel ifade ettiğim üzere ilk olarak Türk tarihini bilimsel yollardan incelemek, bunun yanında bilimsel yayınlar yapmak, çalıştay, sempozyum gibi bilimsel toplantılar tertip etmek ve hepsinden önemlisi burslar vermek olarak sınıflandırılabilir.

2019 yılında Türk Tarih Kurumu tarafından desteklenen 20 adet bilimsel kazı projesi vardır. Bu minvalde Türk arkeoloji bilimine katkı sağlanmaktadır. 2020 yılında 10 adet daha projeye destek sağlanacaktır. 2016 yılında Türk Tarih Kurumu tarafından 27, 2017 yılında 57, 2018 yılında 8 ve 2019’da da 42 bilimsel toplantı tertip edilmiştir. Bilimsel toplantıdan kastım, az evvel ifade ettiğim sempozyum, çalıştay, panel gibi toplantılardır. Bu toplantılar son derece önemli toplantılar olup şahsım da birçok toplantıya katılım sağlamıştır. Yurt içinden ve yurt dışından, dünyanın her yerinden akademisyenler yazdıkları makaleleri, tebliğleri öncesinde bir hakem süzgecinden geçmek üzere Türk Tarih Kurumuna sunarlar, kabul edilenler ilgili tarih ve yerde sempozyumda sunulur. Bu toplantıların hem bilime katkısı vardır hem de ülkemizin tanıtımına müthiş bir katkısı vardır. Yurt dışından gelen akademisyenler bizlerle hemhâl olmakta, ülkemizin güzellikleriyle tanışmaktadır.

Yayınlara baktığımız zaman ise 2019 yılında Türk Tarih Kurumu tarafından 73 adet yayın yapılmıştır. 2020 yılında 52 yeni yayının daha yayınlanması planlanmaktadır. Türk Tarih Kurumu Kütüphanesinde 196.778 adet kütüphane materyali bulunmaktadır. Burslara baktığımız zaman 125 lisans öğrencisine 1.000 lira, 50 yüksek lisans öğrencisine 1.500 lira ve 50 doktora öğrencisine 2.250 lira burs verilmektedir. Bunların yanında, “post doktora” dediğimiz yurt dışı araştırma bursları da vardır. Şahsım da -bu fakir de- 2017’de Türk Tarih Kurumunun post doktora bursuyla İngiltere’de bir yıl araştırma yapma imkânı bulmuştur. Bu minvalde kurumumuza şükranlarımı tekrardan sunmak istiyorum.

Türk Dil Kurumuna baktığımız zaman ise benzer çalışmalara sahiptir. 1932’de Türk dilinin öz güzelliğini ve zenginliğini meydana çıkarmak, onu yeryüzü dilleri arasında değerine yaraşır yüksekliğe erdirmek amacıyla kurulmuştur. 1934’te Türk Dili Araştırma Kurumu, 1936’da ise Türk Dil Kurumu adını almıştır. Bilimsel yayınlar, bilimsel projeler Türk Tarih Kurumu gibi Türk Dil Kurumunun da yayın alanları içerisine girmektedir. Benzer miktarlarda burslar da Türk Dil Kurumu tarafından Türkolog adaylarına verilmektedir.

Sözlerime son verirken, 2020 yılı bütçesinin vatanımıza ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası Nevşehir Milletvekilimiz Sayın Mustafa Açıkgöz’de. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika Sayın Açıkgöz.

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA AÇIKGÖZ (Nevşehir) – Sayın Başkanım, Kıymetli Divan, değerli milletvekillerim, aziz ve kahraman milletim; hepinizi saygıyla sevgiyle ve muhabbetle selamlıyorum. 2020 bütçemiz hayırlı ve bereketli olsun, inşallah.

2020 yılı bütçesi sadece Türkiye’nin bütçesi değil, dünyadaki mazlum coğrafyaların, umudunu Türkiye’ye ve bizlere bağlamış masumların, kan ve gözyaşı içinde inim inim inleyen, zulme uğrayan ümmet coğrafyasının bütçesidir. İnşallah, milletimizin lideri Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan önderliğindeki müreffeh, zengin ve kalkınmış Türkiye bölgesinin barış teminatıdır. Ayrıca, her türlü zulmün ve haksızlığın cirit attığı dünyadaki mazlum ve masumların gerçek ve tek savunucusu ve hamisi yine Türkiye’dir. Türkiye, fiziki sınırlarının dışında, gönül coğrafyasıyla tüm dünyaya komşudur. Bu cennet vatanın bölünmez bütünlüğü için, tüm mukaddes değerlerimiz için toprağa düşen aziz kahramanlarımıza, şehitlerimize Allah’tan rahmet diliyorum. Gazilerimize hayırlı ve bereketli ömürler dilerim. Tüm dünya bilsin ki eli kanlı, insanlık düşmanı tüm terör örgütleriyle mücadelemiz sonuna kadar devam edecektir.

Değerli milletvekilleri, bu kürsüden defaatle Kapadokya Alan Başkanlığı ve Kapadokya hakkında konuştum. Ama kafalarda küçük soru işaretleri kaldı, malum, onları giderebilmek için küçük açıklamalar yapacağım inşallah. Kapadokya alanda arkeolojik, kentsel ve doğal sit alanları, kültür ve turizm koruma geliştirme alanları, millî park gibi farklı birçok koruma statüsü bulunmaktaydı. Bu durumun yol açtığı yetki karmaşası geçmişten günümüze kaçak yapılaşmanın önünü açmaktaydı ve bu eşsiz güzellikler diyarını tam anlamıyla koruyamamaktaydık. Dolayısıyla kanunun esası, temeli ve amacı tam da buydu ve bu işi bütün hükümetlerimiz işlemişlerdir. Tabii, koruma kurulları aldığı kararları ilgili bakanlıklara havale ediyordu, bakanlıkların bu işi birbirine bırakmasıyla, belediyelerin de bu işe soğuk bakmasıyla kaçak yapıların yıkılması ve önlenmesi engellenemiyordu. Dolayısıyla alan yönetiminin tam da amacı buydu yani yetkiyi tek bir elde toplayıp kaçak yapıyı tespit etmek, kaçak yapının yok edilmesine kadar da bu işi takip etmekte. Yani yetkili tek bir merci hem takip edecek hem de o yapının imhasını sağlayacaktı. Alan Başkanlığı bunun için kurulmuştu. Görüldüğü gibi, Alan Başkanlığının birinci ve temel görevi alanımızı korumaktır. Tabii, özellikle Sayın Cumhurbaşkanımızın konuya hassasiyeti, Sayın Kültür ve Turizm Bakanımız Mehmet Bey’in takibiyle tespit edilmiş olan 250’ye yakın kaçak uygulama ortadan kaldırılmıştır arkadaşlar.

Yine, eleştirilen, UNESCO Dünya Mirası Listesi’ndeki Göreme Millî Parkı’mız, Derinkuyu ve Kaymaklı Yer Altı Şehirleri kanunun özüne uygun olarak verimli ve etkin koruma alanı olan Kapadokya Alan Başkanlığına devredilmiştir. Dolayısıyla burada yapılan eleştiriler haksız ve yersizdir.

Yine, başka bir eleştirisi de alanın yüzde 96'sı özel, şahsi mülkiyettir arkadaşlar. Dolayısıyla burada rant oluşmasının ne akla ne de vicdana uyan bir yanı vardır. Dolayısıyla yine buradaki eleştiriler de haksız ve yersizdir. Yine, Alan Başkanlığı, alanı bütüncül bir bakış açısıyla ele alıp planlamak, daha etkin bir şekilde tanıtmak ve reklamını yapmak, alanın ihtiyaçlarına yönelik hızlı ve etkin, verimli çözümler bulmak için yapılmıştır. Yatırımcıların çok fazla, kapı kapı dolaşmasını engelleyip tek bir elden Alan Başkanlığıyla muhatap olması sağlanmıştır. Şu anda alanın en çok ihtiyacı olan, korunması ve yaşatılmasını sağlamak üzere alanın bütüncül bir şekilde değerlendirileceği, üst ölçekli Kapadokya alan planına hızla geçilmesi gerekiyor, buna ihtiyacımız vardır.

Değerli milletvekilleri, benim güzel ve aziz Nevşehirli hemşehrilerim, yabancı ve yerli misafirin ne olduğunu, turistin değerini çok iyi bilen ve bu işin kendi geleceği olduğunu hiç aklından çıkarmayan turizm sevdalısıdır. Nevşehirli hemşehrilerimin öngörüsü, zekâsı, vizyonu ve girişimci ruhuyla kayadan oyma butik oteller yaparak, yer altındaki depoları kazarak ve bölgeye balonları kazandırarak bölgeye büyük değer katmışlardır. Hepsini tebrik ediyorum gerçekten.

Böyle turizm sevdalısı, girişimci, vizyon sahibi hemşehrilerimizin önünü açmak için, işlerini kolaylaştırmak için onların da çok istediği Alan Başkanlığını hep beraber kurduk. Alan Komisyonumuz toplantılarını yapıyor ve yaklaşık elliye yakın kadar da karar alındı. Binamız hazır, teşkilatımız hazır, Allah'ın izniyle hem Kapadokya'mızın hem de Türk turizminin emrindeyiz.

Kapadokya, seçkin misafirlerin konakladığı ve ülkeye en çok döviz bırakan müşterilerin gözde yeridir. Kapadokya, Türk turizminin çok yakında lokomotif olacaktır, Türkiye'nin reklam yüzü olacaktır. Türk turizmine ve ülke ekonomisine en büyük desteği yine Kapadokya verecektir.

Sevgili milletvekili arkadaşlarım, bu kürsüden defaatle sayın bakanlarımızı, sayın milletvekillerimizi bölgeye davet ettik. Sağ olsun birçoğu icabet etti davetimize, geldiler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN HABERAL (Ankara) – Ne zaman?

BAŞKAN – Tamamlayalım.

MUSTAFA AÇIKGÖZ (Devamla) – Günün sonunda, gelen bakanlarımız ve milletvekili arkadaşlarımız umduklarından daha güzel, hayal ettiklerinden daha güzel ve bizim anlattıklarımızdan çok çok daha güzel bir bölgeyle karşılaştıklarını söylediler. O yüzden ben yine burada davetimi tekrarlıyorum ve şunu söylüyorum: Kapadokya...

ERKAN HABERAL (Ankara) – Geçen dönem de davetini yaptın, sağ ol!

MUSTAFA AÇIKGÖZ (Devamla) – Efendim Başkanım?

ERKAN HABERAL (Ankara) – Geçen dönem götürüyordun bütün Meclisi!

BAŞKAN – Devam edin, toparlayın, süreniz bitiyor.

MUSTAFA AÇIKGÖZ (Devamla) – Kapadokya anlatılmaz, gelip görüp yaşanın ve hayran kalınır arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ERKAN HABERAL (Ankara) – Bir de gidilmez!

MUSTAFA AÇIKGÖZ (Devamla) - O yüzden sadece... Tabii, alanın dışında Kozaklı'mız var; şifa su kaynağı, 8 bin yatağıyla tüm Türkiye'nin hizmetindedir, çok şifalı suları vardır. Yine bir Hacı Bektaş Veli pirimiz var sevgi ve hoşgörünün temsilcisi olan. Nevşehir yerin altı ile yerin üstüyle, insanlığıyla, doğasıyla gerçekten muhteşem güzel bir yer, hepinizi bekliyorum.

2020 yılı bütçemizin ülkemize, milletimize, ümmete hayır, bereket, huzur getirmesini temenni ediyor, yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla, muhabbetle selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, bu şekilde Adalet ve Kalkınma Partisi Grubuna ait sözcülerimizin konuşmalarını dinledik.

Şimdi söz sırası İYİ PARTİ Grubunda. İYİ PARTİ Grubu adına ilk söz İzmir Milletvekili Sayın Aytun Çıray'a aittir. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar.

Sayın Çıray, süreniz on beş dakika.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Sayın Başkan ve yüce Meclisin değerli üyeleri; tarihin devlet içinde en büyük gizli örgüt teşkilatlanmalarından birini son derece sistemli bir şekilde gerçekleştiren FETÖ, Temmuz 15, 2016 akşamında bizi gerçek bir felaketin tam kıyısına getiren hain bir kalkışmaya teşebbüs etti. FETÖ bu hain kalkışma aşamasına Türk Silahlı Kuvvetleri içinde göz göre göre örgütlenmesine cevaz verildiği için geldi.

Göz göre göre demem boşuna değil çünkü bunlar kanlı terör planlarını o kadar ustalıkla kurgulamışlardı ki Türk Silahlı Kuvvetlerinin en zirvedeki şerefli komutanlarını dahi terör örgütü üyesi olarak yargılamayı bir askerî vesayeti kaldırıyorlarmış gibi göstermeyi, pazarlamayı başarmışlardı.

Değerli arkadaşlarım, ilk bakışta “Millet Meclisi ve onun içinde bir kurumsal yapısı olarak Kamu Denetçiliği Kurumunun bütçesi için söz almışsınız, söze bambaşka bir olayla giriyorsunuz yani ne alaka?” diyebilirsiniz. Hemen cevaplayayım: Geçtiğimiz yıl yani 2018’de İYİ PARTİ Grubu adına söz aldığım bütçe kapanış konuşmasına rahmetli 9’uncu Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel’in 28 Şubat 1968’de bu Meclis kürsüsünden yaptığı konuşmanın başlangıcına atıfta bulunarak başlamıştım. Sayın Cumhurbaşkanımızın o gün Meclise bir saygı duruşu gibi gerçekleştirdiği sunuşunun tam altı saat sürdüğünü belirterek konuşmasının açılış cümlelerine özellikle dikkat çekmiştim.

Ne demişti aziz merhum Cumhurbaşkanımız o açılış cümlelerinde? “Yetmiş beş gündür bu Mecliste bütçe konuşuluyor. Bu süre biraz uzun, makule çekelim çünkü bütçe çok ciddi bir iştir, dikkatlerin dağılması lazım. Neden? Çünkü bütçe milletimizin vergi olarak verdiği paraların nereye gittiğini son kuruşuna kadar sorması ve öğrenmesi gereken bir demokrasi temelidir.”

Demokrasiye saygısı ve demokratik kavrayışlarıyla çoğulcu demokrasi tecrübemizde son derece müstesna yeri olan aziz Cumhurbaşkanının bu cümlelerine referansta bulunmamın sebebini bugün bambaşka bir perspektifle anlamlandırmak istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye 15 Temmuz 2016’dan sonra bu menhus hadisenin aydınlatılmasına odaklanmalı, bütün enerjisini buna vermeliydi. Yenikapı ruhu da bu tutumu gerektirirdi. CHP öncülüğünde derhâl Mecliste bir soruşturma, en azından bir araştırma komisyonu kurulması için harekete geçildi. Türk milleti ve kamuoyu da bunu talep ediyor ve destekliyordu. Neticede kamuoyumuzun kısaca “FETÖ darbesini araştırma komisyonu” diye bildiği komisyon kuruldu. 2016’nın Ekim ayı başından itibaren de etkin bir şekilde çalışmaya başladı. Komisyon ilk bir buçuk ayında gerçekten etkili ve verimli bir faaliyet yürüttü. Özellikle de 2016 öncesi Genelkurmay Başkanlarının tanıklıkları dinbaz örgütlenmede iktidar partisinin sorumluluğuna dair önemli ipuçları veriyordu. Her şey çok iyi giderken, birdenbire, Sayın Bahçeli’den yeni bir anayasa önerisi teklifi geldi ve gündem değişti. Komisyon battal hâle geldi ve devamında yeni anayasa taslağı iktidar partisi tarafından ortaya çıkarıldığında gördük ki bu anayasa milletin Meclisinden milletin bütçesini yapma ve denetleme hakkı başta olmak üzere ta kuruluşundan beri bu yüce kurumun uhdesinde bulunan işlevleri ya daraltıp ya da kaldırmıştı veya tamamen ortadan kaldırarak yeni bir rejim değişikliğine giden yolu açan bir anayasa önerisiydi.

Sayın milletvekilleri, atı alanın Yüksek Seçim Kurulu marifetiyle Üsküdar'ı geçtiği şaibeli referandumla 17 Nisan 2017'de aslında Türkiye'de rejim değiştirildi. Referandum öncesinde gerçek hukukçular ve felsefeciler öngörülen değişikliklerle yüce Meclisin Meclis adına bütçe yapma yetkisinin ortadan kaldırıldığını vurguladılar. Bu, esasen, 1215'te yayımlanan Magna Carta Libertatum'la yani Büyük Özgürlük Fermanı'ndan bu yana temel anayasa kuralı olan bir kuralın tahrip ve yok edilmesiydi. Bu kurala göre vergi koyma yetkisinin ister kral ister hükümdar ister -adına ne dersiniz deyin-cumhurbaşkanı, tek bir kişiye bırakılmayacağıydı, bu konuda yetkinin sadece ve sadece parlamentoda yani yüce mecliste olduğuydı.

Değerli milletvekilleri, anayasa değişikliği, yürütme gücünü Başbakan ve başkanlığındaki hükümetten alıp Cumhurbaşkanına devredince ilk kuralın yok edilmesi daha da dramatik bir hâl aldı ve bu madde, Meclis ile bütçe arasındaki bağı fiilen neredeyse tamamen ortadan kaldıracak bir hükümlerle tamamlanıyordu. Meclisin olur da Cumhurbaşkanının sunduğu bütçeyi yürütmeye koymaması durumunda geçici bütçe kanunu çıkarılacak, eğer bu da olmazsa bir önceki yılın bütçesi yeniden değerlendirilme oranına göre artırılıp yürürlüğe konulacaktı.

Değerli arkadaşlar, 17 Nisan 2017 tarihinde bütün bu değişiklikler kabul edildi, ardından erken seçime gidildi. Yeni rejimi tanımlayan anayasa değişikliklerinin bir an önce faaliyete geçirilmesi, İYİ PARTİ'nin seçimlere Yüksek Seçim Kurulu el çabukluğuyla girmesinin önüne geçilmesi ve vatandaşın bugün günlük hayatında iliklerine kadar hissedip kavrulduğu ekonomik krizin etkilerinin henüz hissedilmediği şartlarda seçime girilmesi hedefleniyordu erken seçimle. Bu nedenlerle 2019 Kasımında yapılması gereken seçimler yaklaşık bir buçuk yıl öne çekildi ve 24 Haziran 2018'de Cumhurbaşkanlığı ve milletvekilliği genel seçimleri yapıldı. Ancak, bu defa sürpriz yapma sırası bizdeydi, önce CHP lideri Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun ve ona eşlik eden 15 CHP milletvekilinin ahlaklı siyaset anlayışları ve sonra Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'in doğru olanı en doğru anda yapmayı sağlayan liderliğiyle İYİ PARTİ'nin seçime girmesini engelleme oyununu bozduk, sonra da Saadet Partisi ve Demokrat Partiyle Millet İttifakı'nı kurduk. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar) Ama tabii ki siyaset, mümkün olanı yapabilme sanatıdır. Bu nedenle Millet İttifakı olarak tam hedefimize ulaşamadık. Son on yıldır hep olageldiği gibi seçim için yapılandırılmış bir konjonktürde halkı kandırma parametreleri en kullanışlı hâliyle işletildi ancak Cumhurbaşkanlığı'nın başarısı aslında bizim "Bu rejimle Türkiye yönetilemez hâle gelecek." iddialarımızın doğruluğunun başlangıcı oldu. Dünyada eşi benzeri olmayan, siyaset bilimcilerin tam bir ucube olarak niteledikleri bir rejim ortaya çıktı. Bir de bu ucubeye tuhaf bir isim bulundu: Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi. Yeni rejim Sayın Cumhurbaşkanının 9 Temmuz 2018'de Meclis huzurunda yemin etmesinin ardından 10 Temmuz 2018 tarihinde yayımlanan 12 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle tesis edilmeye başlandı. Bunu izleyen zincirleme bir dizi kararnameyle de bazı yetersizlikleri olmakla birlikte kuvvetler ayrılığı ilkesine dayalı parlamenter sistem, her şeyin ve bu arada bütçe yapma hakkının da tek kişide toplandığı bir kuvvetler birliği rejimine dönüştü.

Değerli arkadaşlarım, seçimlerin üzerinden geçen bir buçuk yıldan sonra bunun tarihimizdeki en hazin dönüşüm olduğunu milletçe idrak etmeye başladık. Vatandaşlarımız her geçen gün -önümüze gelen anketlerin gösterdiği üzere- Meclisin Türkiye'nin en değerli kurumu olduğunu, onun kendisinin refah ve mutluluk arayışının güvencesi olduğu gerçeğini kabul ediyor. Şu anda 17 Nisan 2017 referandumunu tekrarlansa sonuç tıpkı İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığında yaşandığı gibi, çok açık farkla yani hiçbir Yüksek Seçim Kurulu marifetinin ve el çabukluğunun sökmeyeceği bir farkla, Cumhurbaşkanlığı'nın kaybıyla bitecektir. Yani bugün bir referandum yapılırsa -ki buna cesaret edemezsiniz- Türkiye tereddütsüz bir seçmen tercihiyle iyileştirilmiş ve güçlendirilmiş, özgürlükçü parlamenter sisteme geçer. Peki, diyeceksiniz ki: "Bu anlattıklarının Kamu Denetçiliğiyle ne alakası

var, Ombudsmanlıkla ve onun bütçesiyle ilişkisi ne?” Çok, hem de çok ilgisi var. Kamu Denetçiliği Kurumu, bilindiği gibi, Anayasa’mızın 74’üncü maddesine göre ihdas edilmiş bir Meclis kurumudur. Anayasa’mızın 74’üncü maddesi Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının ve karşılıklılık esası gözetilmek kaydıyla, Türkiye’de ikamet eden yabancıların kendileri ve kamuyu ilgili dilekleri ve şikâyetleri konusunda yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisine yazıyla başvurma hakkına sahip olduklarını ifade eder. Kamu Denetçiliği Kurumu bu görevi ifa etmektedir. Bu görev, özünde aracılıktır; herhangi bir kamu kurumuna yönelik bir dileğe veya şikâyete vekillik etme, vekillik edilen dileğin ve şikâyetlerin sonuçlarını ilgisine bildirmeyi içermektedir. Zaten kurumun orijinal kaynağı olan “ombudsman” kelimesinin anlamı da ara buluculuktur.

Değerli arkadaşlarımız, Meclisimiz bünyesi içinde yer alan bu kurum elbette çok değerlidir. Zaten kurumun başında da deneyimli ve geçmişte saygın bir siyasetçi olan Sayın Malkoç bulunmaktadır. Zaten kurumun sitesine girdiğinizde de bir dizi şikâyeti ve dileği ciddiyetle ele alıp sonuçlandırdığını görebilirsiniz ama bu noktada çok kritik, hatta hayati önem taşıyan bir gerçeği aklımızdan çıkarmamalıyız: Çatısı altında Türk milleti adına görev yaptığımız bu yüce Meclis esasen, özü itibarıyla, bir bütün olarak muazzam bir ombudsmanlık kurumudur. Milletvekilleri olarak bizler her birimiz birer ombudsmanız. Bu vekil olma görevi demokratik seçimler yoluyla bize tevdi edildiği an icra etmek zorunda olduğumuz en önemli iştir. Yani ombudsmanlığın en büyük kurumsal çatısı Türkiye Büyük Millet Meclisidir. Şimdi gelelim zurnanın zırt dediği yere: İktidar cenahında yer alan arkadaşlarımız bu görevi en gereken durumlarda layıkıyla icra ettiklerini söyleyebilirler mi?

Bakın, geride bıraktığımız iki hafta içinde bu konuda yüzünüzü karartıp vicdanınızı yaralayacak bir kanuna onay verdiniz. Neyi kastettiğimi anlamışsınızdır, 24 termik santrale filtre sistemleri kurulmasını tam iki buçuk yıl öteleyen kanun değişikliğinin kabulünden söz ediyorum. Bu santrallerin bulunduğu yerleşim bölgelerindeki insanlarımızı, mesela Silopili bir kardeşimize ve içi hâlâ 300 maden ocağı işçisi şehidiyle yanan Somalı vatandaşımıza sorsaydık “Bu değişikliğe nasıl bakıyorsunuz?” diye, cevapları ne olurdu acaba? “Biz yeteri kadar kömür dumanyı zehirledik, hiç olmazsa çocuklarımız zehirlenmesin.” demezler miydi? Bu dileklerini bize ilettikleri anda Kamu Denetçiliği Kurumuna da iletmış olmazlar mıydı?

Siz iktidar milletvekilleri, eğer ombudsman hakkaniyeti ve vicdaniyle hareket etmiş olsaydınız, bence “Kuvvetler ayrılığı var.” demek için yapılan bir mizansen olsa dahi bu kanun buradan çıkmazdı. Ama öyle olmadı. Cumhurbaşkanlığı’nın oylarıyla, filtre takmayı iki buçuk yıl erteleme teklifi geçti, Cumhurbaşkanı da veto ederek “iyi insan” oldu. Daha doğrusu, hep sergilenen iyi adam-kötü adam, havuç-sopa oyunu yine oynandı. Bazı iktidar vekili arkadaşlarımız ve cümle yandaş kalem bunu kuvvetler ayrılığı ilkesinin var olduğunun ve işletildiğinin bir kanıtı olarak göstermeye çalıştı. Böyle bir anlayışla iktidar milletvekilleri ombudsmanlık yapabilir mi?

Son olarak, bir ombudsman olarak Hazine ve Maliye Bakanlığına bir dileğimi şimdiden iletiyorum: Vakıfbank olayıyla bir yol açtınız ama lütfen İş Bankasına dokunmayın. Kulağımıza bazı şeyler gelmeye başladı. Onun için, Türk milletinin zenginliğine hizmet eden gerçek bir varlık olarak kalmasını istiyorsanız Varlık Fonuna falan aktararak yokluklara karıştırmayın. Bir vekil, bir ara bulucu, bir ombudsman olarak peşin peşin söyleyeyim, sorumluluk bende kalmasın: Sakın sakın, dokunduğunuz yok oluyor, dokunmayın İş Bankasına, bırakın var kalsın. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Antalya Milletvekilimiz Sayın Hasan Subaşı’ya aittir.

Süreniz on dakika Sayın Subaşı.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HASAN SUBAŞI (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bütçe kanun teklifine ilişkin Anayasa Mahkemesi ve Sayıştay için söz almış bulunuyorum.

Anayasa Mahkemesi ilk kez 1961 Anayasası'nda yer almış ve 44 sayılı Kanun'la 22/4/1962 tarihinde kuruluşunu tamamlamıştır. Anayasa Mahkemesi, kanunların ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasa'ya şekil ve esas bakımından uygunluğunu denetler. Anayasa'da sayılan kişileri görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divan sıfatıyla yargılar. Ayrıca siyasi partilerin kapatılması hakkındaki davalara bakmak, siyasi partilerin gelir kaynakları ve giderlerine ilişkin hesapları incelemek ve Anayasa'yla verilen diğer görevleri yapmakla yetkin kılınmıştır. 1982 Anayasası'yla, yetkileri muhafaza edilmekle birlikte, kanunların ve kanun hükmünde kararnamelerin de Anayasa'ya şekil ve esas bakımından uygunluğunu denetleme yetkisi verilmiştir. 12 Eylül 2010 tarihinde yapılan halk oylamasıyla bireysel başvuruları karara bağlama yetkisi verilmiş, 21 Ocak 2017 tarih, 6771 sayılı Yasa'yla yapılan değişiklikler sonrasında ise Cumhurbaşkanlığı kararnamelerini şekil ve esas bakımından Anayasa'ya aykırılık iddialarını inceleme yetkisi verilmiştir.

Bu kanuna göre en çok on iki yıl için görevlendirilen 15 üyenin 12'si Cumhurbaşkanı tarafından doğrudan atanıyor, 3 üye de Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından belirleniyor. Sonuç olarak 15 üyenin seçilmesinde Cumhurbaşkanının doğrudan ya da dolaylı etkisi bulunmaktadır. Bu 15 üye arasında hiçbir kadın bulunmaması da ayrı bir eleştiri konusudur. Bu süreçte rejimin en önemli denetim mekanizması olan Anayasa Mahkemesinin görevini yeterince yerine getiremediğini ve güven aşınmasından payına düşeni aldığını söyleyebiliriz.

1862 tarihinde Sultan Abdülaziz tarafından kurulmuş olan Sayıştay, 1876 Anayasası'nda anayasal bir kurum hâline getirilmiştir. Cumhuriyet Dönemi'nde de 1924 Anayasası ile yeniden anayasal kimliği tanımlanmıştır. Anayasa'da Türkiye Büyük Millet Meclisine bağlı olduğu ve devletin bütün gelir ve giderlerini denetlemekle görevlendirildiği açıkça belirtilmiştir. 1961 Anayasası'nda muhafaza edilmiştir, işlevlerine kavuşturulmuştur; 1982 Anayasası'nın 160'ıncı maddesine göre Sayıştay, merkezî yönetim bütçesi kapsamında, kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevlendirilmiştir. 2003 ve 2006 yıllarında yapılan değişikliklerle Sayıştayın görev alanı daha da genişletilmiştir. Avrupa Birliğine uyum sürecinde yeniden şekillenen kamu mali yapısı, Sayıştay Kanunu'nda değişikliği zorunlu hâle getirmiştir. 2010 yılı sonrası yetkileri daraltılmaya başlamış, yerindelik denetimi sayılabilecek denetim raporuyla kamu idaresinin takdir yetkisini sınırlayacak, ortadan kaldıracak görüş ve rapor düzenleyemeyeceği hükme bağlanmıştır. Sayıştayın 2012 yılında hazırladığı kamu idareleri hakkındaki 132 adet raporu yıl ortasında düzenlenen torba yasaya uymadığı gerekçesiyle Meclis Genel Kuruluna sunulmayarak ilk kez denetimsiz bir yıl geçirilmiştir. 2012 Ağustos ayında hazırlanan yönetmelikle, bazı kamu kurumları için gizlilik gerektiği ve kamuoyuna Sayıştay raporlarının yansıtılmasının uygun olmayacağı nedeniyle engellenmiştir. 2016 yılında bazı kanunlarda değişiklik yapılarak Varlık Fonu Anonim Şirketi ile Fon tarafından yeni kurulacak şirketlerin Sayıştay denetimi dışında bırakılması öngörülmüştür. Ayrıca, kamunun payının yüzde 50'den az olduğu şirketler Sayıştay denetimi dışında bırakılmıştır. Tank Palet Fabrikası gibi bazı şirketleri özelleştirme ve kamunun payını düşürme çabalarının arkasında bu amaç olduğu kuşkusuz bulunmaktadır. Görüldüğü gibi, Sayıştay denetimleri giderek etkisini kaybetmiştir.

Bütçenin sunumunda "2020 yılı merkezî yönetim bütçesi, hesap verebilirliğin ve mali saydamlığın güçlendirilmesi hedefleri doğrultusunda hazırlanmıştır." ifadesi kullanılmışsa da iktidarın denetim ve saydamlığı sevmediği, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde ise hiç hesap vermek istemeyen, yasama ve yargı tarafından denetlenmek bir yana, onları kontrol eden, otoriter, işlemeyen, işletilmesi de mümkün olmayan tahripkâr bir sistem yaratılmıştır. Kabul etmek gerekir ki Sayıştay zor şartlarına rağmen yine de yetkili olduğu alanlarda görevini hakkıyla yapmaya çalışan ender kurumlardan biridir.



Hukuk devletinin güvencesi sayılabilecek Anayasa Mahkemesi için aynı şeyleri söylemek mümkün değildir ancak yine de “İyi ki var.” diyoruz. Demokratik hukuk devletlerinde yaşamsal fonksiyonu olan bu iki kurumun bütçeleri ve yeterli olup olmadıkları hakkında konuşmak, doğrusu işlevlerini kaybetmeye başlamaları karşısında değerini yitirmiştir. Bu iki güzide kurumun gerçek işlevine kavuşmuş olmasının ülkemizin birliği, huzuru ve güvenliği açısından büyük önemi bulunmaktadır.

Anayasa Mahkemesi OHAL kanun hükmünde kararnamelemlerini maalesef denetleyemedi ve hukuksuzluk yerleşik hâle geldi. Kanun hükmünde kararnamelerle mağdur edilen, yargıda aklansa bile görevine dönemeyen mağdurlar ordusu hakkında emsal olabilecek ayrıntılı bir karar dahi veremeyerek Anayasa ve hukuk çizgisine yürütmeyi çekebilecekken bu görevi yapamadı. Tüm dosyaları OHAL Komisyonuna gönderince inceleme ve araştırmaların çıkmaza girmesine neden oldu. Anayasa’yı ihlal neredeyse kanıksandı.

Çıkarılan her torba kanun Anayasa’nın birçok hükmüne aykırılıklar ihtiva ediyor. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde yürütmenin başı, tarafsızlık yemini etmiş bir cumhurbaşkanının tarafsız kalamayışı da esasen Anayasa’ya aykırılıktır. Cumhurbaşkanı “Anayasa Mahkemesinin kararına saygı duymuyorum, yanlış buluyorum.” diyebiliyorsa, yargı kurumlarının güvenilirliğini sağlamak mümkün olabilir mi? Cumhurbaşkanı, televizyonlarda, tutuklananlar ya da salıverilenler hakkında suç tanımı yapıyorsa Anayasa ihlal edilmiş olmuyor mu? Yargı bütün bunlardan etkileniyor ve kararlarına yansıtıyorsa güvenilirliği kalır mı? Maalesef, güvenilirliği büyük ölçüde zedelenmiştir.

Değerli milletvekilleri, Anayasa Mahkemesi 7 Kasım 2019 tarihinde -“hak ihlali” kararı verdiği bir davada- ağır ceza mahkemesinin daha önce ihlal kararının gereğini yerine getirmemesi nedeniyle 2’nci kez ihlal kararı vermiş, ayrıca başvuruclara tazminat ödenmesi gerektiğine hükmetmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Subaşı.

HASAN SUBAŞI (Devamla) – Görüleceği gibi, Anayasa Mahkemesi, yeni bir kararlar, mahkemelerin Anayasa Mahkemesi kararlarına uymamasının Anayasa ihlali sayılacağını hatta tazminat ödenmesi gerektiğini karara bağlıyor. Yargı kararlarına uyma zorunluluğu hakkında karar verme ihtiyacı duyan Anayasa Mahkemesi, bu kararıyla yargının hazin durumunu da yansıtmış oluyor.

Cumhurbaşkanı, geçenlerde yapılan Din Şûrası’nda “FETÖ terör örgütünü bitirsek bile başka bir tarikat terör örgütüne dönüşebilir.” dedi. Bunun anlamı, terörü yaratan bir iklimin ülkemizde var olabileceğinin itirafıdır. Her terör olayını sadece dış güçlere dayandırma kolaycılığı yerine keşke terörü yaratan nedenler üzerinde yeterince durulsa o zaman hukuksuzluğun ve adaletsizliğin terörü besleyen iklimin oluşmasında payı olduğu görülecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Selamlayın Sayın Subaşı.

HASAN SUBAŞI (Devamla) – Bu duygularla Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Ankara Milletvekilimiz Sayın İbrahim Halil Oral’a aittir. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kapadokya Alan Başkanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü bütçeleri üzerinde İYİ PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Memleketim Ahlat'ın tarihî ve kültürel değerleriyle alakalı bir çalışma gerçekleştirdikten sonra geçirdiği elim trafik kazasıyla Hakk'a yürüyen kıymetli bilim insanı, Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Profesör Doktor Haluk Dursun Hocayı rahmet ve duayla anıyorum, sözlerime bu duygularla başlıyorum.

Kıymetli milletvekilleri, kültür denilince akla büyük sosyolog ve Türk milliyetçisi Ziya Gökalp gelmektedir. Gökalp, Türk kimliğini tarif ederken “hars” yani “kültür” kavramını kullanmıştır, Türk milliyetçiliğini de bir kültür milliyetçiliği olarak nitelemiştir.

Aynı geleneğin temsilcisi olan büyük Türk milliyetçisi Profesör Doktor Erol Güngör de “Bir milletin yaşama gücü, onun kültüründe çok sağlam dayanakların bulunmasıyla mümkündür.” demiştir.

Bu bağlamda şunu açıkça söyleyebiliriz: Kültür Bakanlığı, Türk kimliğini bir pınar gibi besleyecek ve Türk milletin yaşama gücünü artıracak olan Bakanlıktır.

Sayın Cumhurbaşkanımız, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçişle birlikte “Ülkeyi şirket gibi yönetmek istiyorum.” demişti. Bu minvalde görüyoruz ki Sayın Erdoğan kültüre yeterli değeri vermemekte, turizmi ise bir turizm şirketi sahibi olan Sayın Bakanımızla birlikte yönetmeye çalışmaktadır.

Turizm belki şirket gibi yönetilir ama bir milletin yaşama gücünü sağlayan kültür, şirket gibi yönetilemez. Kültür, gerçekten o kültüre bağlı fedakâr insanlarla birlikte yükseltilir. Bu bütçe kültür meselelerinin yönetilemediğinin göstergesidir.

Saygıdeğer milletvekilleri, Haluk Dursun Hoca'nın vefatı, Kültür ve Turizm Bakanlığının “Kültür” başlığının kaybı olmuştur çünkü Sayın Bakanın hem Komisyon sunumlarında hem genel söylemlerinde gördüğümüz üzere kültüre dair bir politika tasavvuru olmadığı açıktır. Komisyonunda turizmle alakalı meseleleri en ince ayrıntısına kadar yorumlarken kültür meselelerinde maalesef sadece “şu kültür merkezini inşa ettik” “bu müzeyi tadilat yaptırдық” noktasında kalmıştır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, bu ülkenin kimliğini şekillendiren kültürü yükseltecek, bir kültür politikası üretecek bakanlık olmalıdır. Bu Bakanlık turizm rantını düzenleme bakanlığı değildir, olmamalıdır.

Turizm Komisyonu üyesi bir milletvekili olarak şunu açıkça söyleyebilirim: Bu dönem getirilen kanunlar, ceza düzenlemeleri yapmaktan, yeni vergiler getirmekten, FETÖ iltisaklı isimleri ajanslara üye yapmaktan başka bir iş görememektedir.

Kıymetli milletvekilleri, Ankara'da Millî Kütüphanenin ciddi eksikleri bulunmaktadır; araştırma ve okuma salonları yetersizdir. Millî Kütüphane yirmi dört saat depolarından kitap alınabilir hâlde olmalıdır. Yeni yapılan ve bir türlü tamamlanamayan depo inşaatının bir an önce tamamlanması ve eğer mümkünse yeni okuma salonlarını da içerecek şekilde gerçekleştirilmesi şarttır.

Saygıdeğer milletvekilleri, konumuz kültür olunca kültürümüzü şekillendiren tarihî varlıklarımızdan biri olan Ahlat'la alakalı birkaç söz söyleme ihtiyacını hissettim. Ahlat bir başkadır çünkü milattan önce 2000'li yıllara dayanan bir yerleşim birimidir, böyle bir tarihe sahiptir. Sahabeden Muaz bin Cebel'in oğlu Abdurrahman Gazi, Ahlat için şehit olmuştur. Osman Gazi'nin babası Ertuğrul Gazi burada doğmuş, büyümüştür.

Anadolu'nun kapılarını açan Malazgirt Savaşı öncesi şanlı hükümdar Sultan Alparslan, ordularıyla burada karargâh kurmuştur. Ahlat, Kubbetülislam'dır, Osmanlıların ata şehridir. Hülâsa Ahlat, Türk'tür, Ahlat Türklüktür, Anadolu'dur, Türkiye'dir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde bulunan bütün siyasi parti grupları Ahlat konusunda itinalıdır. 21'inci Dönemde bütün siyasi parti gruplarının desteğiyle benim Başkanlığımı yaptığım bir araştırma komisyonu kurulmuş, Ahlat üzerine çalışmıştı ancak erken seçim sebebiyle çalışmaları kadük kalmıştı. Burada yarım kalan meseleyi tamamlamak için Kültür ve Turizm Bakanlığına çağrıda bulunuyorum: Ahlat'ın, ülkemizin kültür başkenti yapılması ve özel bir statüye kavuşturulması için bir çalışma yapılınsın, biz de seve seve destek verelim.

Saygıdeğer milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığı bütçesi 8,6 oranında artarken Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesi 9,5 oranında azaltılmıştır. Bu azalan bütçeyle Kültür ve Turizm Bakanlığı gibi yoğun bir bakanlığın yeterli verim sağlayamayacağı aşikârdır. Biz, Millî Mücadele'nin yokluk yıllarında para harcayıp Anadolu Medeniyetleri Müzesini Ankara'da kurmuş bir büyük milletiz, bu ecdada layık olacak işler yapmak zorundayız. Görülmektedir ki Kültür ve Turizm Bakanlığı millî kültürümüzü geliştirmek için yetersiz kalacak, turizmde "Sektörden ne koparırsak kârdır." mantığıyla icraat yapacaktır. Bu şekilde bir bütçenin milletimize faydası olması mümkün değildir.

Sayın milletvekilleri, iki hafta önce parti çalışmaları için Nevşehir'deydim. Nevşehir'de Kapadokya Alan Başkanlığı çalışmalarıyla alakalı biraz bilgi aldım, hatta Sayın Valimizi yani aynı zamanda Kapadokya Alan Başkanımızı da ziyaret ederek bu konuları görüştüm. Başkanlığın, tek elden, daha hızlı icraat ve özel bir ilgi sağlanması için kurulduğunu Vali Bey de teyit etti ve vurguladı. Ancak verdiği bilgilerden ve ayrıca öğrendiklerimizden anladık ki Kapadokya bölgesinde bir kaos hâkimdir. Geçmişte burada pek çok hata yapılmıştır; peribacalarının dibine oteller dikilmiş, pek çok yerde barakalar şeklinde dükkânlar yapılmış, rant almış başını gitmiştir. Kapadokya Alan Başkanlığı faydalı bir yapı olsa da bu rantın ve bu talanın oluşmasında günahı olan iktidardan bir kanun değişikliğiyle işleri düzeltmesini bekleyemeyiz diye düşünüyorum. Ayrıca Aksaray, Kapadokya'nın girişi olarak Alan Başkanlığı kapsamına alınmalıdır diye düşünüyorum.

Değerli milletvekilleri, Türk-İslam kültürü bir vakıf kültürüdür. Malı mülkü olanın, malını millet hizmetine vakfetmesiyle bu toplumsal düzen yüzlerce yıl sürmüştür. AK PARTİ iktidarlarının bu kültüre en büyük zararı verdiği de aşikârdır.

Pek çok faydalı iş yapan Türk-İslam kültürüne uygun çalışan vakıfları tenzih ederek bir durum tespiti yapmak istiyorum: Vakıflar bugün çocuk tacizleriyle anılıyorsa, belediyelerden aldıkları milyonlarca liralık paraların çarçur edilmesiyle biliniyorsa, 15 Temmuz ihanetinin ardında onlarca vakıf bulunuyorsa, yüce dinimizin içini boşaltan pek çok yapılanma vakıf kisvesine bürünmüşse, vakıf malı olan Vakıflar Bankası hisseleri Hazine Bakanlığına devredilip akıbeti belirsiz, meçhul bir hâle gelmişse vakıf düzeninin çivisi çıkmıştır ve bu çiviyi çıkaran da AK PARTİ iktidardır.

Vakıflar Genel Müdürlüğü gibi tarihî sorumluluklar taşıyan bir kurumun Sayıştay raporlarında çeşitli usulsüzlüklerle anılması da utanç verici bir durumdur.

Vakıflar, dualar ve beddualarla tescillenmiştir tarih boyunca. Sultan II. Mahmut'un Hazine Vekili Hafız İsa Ağa'nın 1818 tarihli vakfiyesindeki dua bu yaşananlara en güzel cevaptır. Bakın, Hafız İsa Bey şöyle buyuruyor: "Vakıf gelirini haksız olarak yiyenler, dünya ve ahirette mutluluk yüzü görmesinler."

Saygıdeğer milletvekilleri, bu düşüncelerle sözlerimi bitirirken şu önemli konuyu da ifade etmek istiyorum. Kültür ve Turizm Bakanlığı ayrı bakanlıklar olmalıdır, buna göre de bütçelendirilmelidir. Özellikle Türk kimliğinin besleyici kaynağı olan kültür meselelerinin çok daha ayrıntılı politikalarla yürütülmesi için bu şarttır diye düşünüyorum, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Aydın Milletvekilimiz Sayın Aydın Adnan Sezgin'e aittir. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika Sayın Sezgin.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle 10 Aralık Dünya İnsan Hakları Günü'nü anıyor, insan haklarının ülkemizdeki vahim durumunu, uluslararası alanda soydaşlarımızın ve tüm kadersiz insanların maruz kaldığı hak ve temel özgürlük ihlallerini kınıyorum.

Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı ve Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı bütçeleri üzerine İYİ PARTİ adına söz almış bulunuyorum.

Tarihimiz ve kültürümüz açısından son derece önemli olan yazma eserlerin, Osmanlı arşivlerinin nem ve rutubet tehdidi altında olması nedeniyle, geçtiğimiz günlerde İYİ PARTİ olarak Genel Kurula getirdiğimiz araştırma önergesi iktidar partisi ve ortağı tarafından reddedilmişti. Umuyoruz Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı bu eserlere sahip çıkılması konusunda devlet ciddiyetiyle özveri ortaya koyar ve zengin arşivimiz gelecek kuşaklara olduğu gibi aktarılabilir.

TİKA ve YTB'nin Dışişleri Bakanlığına bağlı olmaması başlı başına bir soru işaretidir. Bu hususu daha öncede çeşitli vesilelerle defalarca dile getirdik. Her iki kurum da ısrarla, geleneksel dış politika karar alma sürecimiz dışında tutulmaya çalışılmakta ve şeffaflıktan uzak bir şekilde yönetilmektedir. 15 Temmuz'a kadar geçen süreçteki gelişmelere bakıldığında bunun nedenini anlamak pek güç değil. Ancak 15 Temmuzdan sonra bu kurumların hâlâ iktidarla çok yakın ve karmaşık ilişkilere sahip olan dernek ve vakıflarla münasebet içinde olması şüphe uyandırıyor. Bu durum, kamu kaynaklarının birtakım kişi ve kurumlara aktarılması için bu kurumların istismar edildiği algısına neden oluyor. Sorulan sorulara anlamlı yanıtlar alamıyoruz.

Daha önceki konuşmalarımda da dile getirdiğim bir hususu yeniden ifade etmek istiyorum. Bazı TİKA ve YTB mensuplarının görev yaptıkları ülkelerdeki büyükelçiliklerden bağımsız hareket etme eğilimleri, hem Türk diplomasisi hem de kurumların güvenilirliği, ayrıca ilgili ülkelerle veya ülkelerdeki bazı çevrelerle ilişkilerimiz açısından sakıncalar yaratmaktadır. Bu noktada ciddi ve dikkatli olunmalıdır.

Sayıştay raporları TİKA'yla ilgili önemli tespitler yapmış. Stratejik planların özensiz şekilde hazırlandığı, bütçenin kullanılmasına ilişkin bazı temel sorunlar bulunduğu 2018 Yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda ayrıntılarıyla belirtilmiş ve birçok şüphe ve endişemiz doğrulanmıştır. Rapora göre TİKA'da kurumsal risk yönetim sistemi kurulmamıştır. Bu, vahim bir eksiklik, ciddi bir ihmaldir.

Sayıştay raporundaki bulgulardan bir diğeri, TİKA'nın yurt dışı ofislerinde yapılan satın almaların varlık hesaplarına kaydedilmeden, doğrudan giderleştirilmekte olduğudur. Rapor, TİKA mali tablolarının gerçek durumu yansıtmadığını ortaya koymaktadır. Dolayısıyla kurum bütçesinde -altını çizerek ifade ediyorum- bir sızıntı vardır, umarım bu sızıntı geçmişteki sızıntılardan değildir. Ayrıca, Sayıştay raporu, kurum tarafından kullanılan hizmet binasının taşınmaz kaydının yapılmadığını belirtmektedir, bu da başlı başına tuhaftır.

Sayıştayın diğer bir tespiti, şartlı bağış ve yardımların alımında ve kullanımında muhasebeleştirme hatalarının olduğudur. Mali yönetim ve bütçenin kullanımı açısından zaten önemli menfi duyular varken mevzuata aykırı bu uygulamalar, umarız, kamuoyundan ve Sayıştay denetiminden bir şeyleri kaçırmak amacıyla bilinçli şekilde yapılmıyordur. Geçmiş Sayıştay raporlarında düzeltilmesi istenen hususlarda, kurum tarafından taahhüt edilmiş olmasına rağmen herhangi bir adım atılmamıştır. TİKA ve YTB'yi gelir kapısı, siyasi, ideolojik heves ve hayallerin finansörü olarak görme zihniyeti terk edilmelidir.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, yerine getirmesi gereken işlevler itibarıyla önemli bir kurumdur. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız ve soydaşlarımız dış politikamız açısından elbette çok önemlidir ama maalesef dış politikamız yoktur.

Yurtdışı Türklerden bahsederken bir hususa dikkatinizi çekmek istiyorum. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız, bu kurumun hedef kitleleri arasında en öncelikli tutulması gereken grubu teşkil etmelidir. Elbette soydaşlarımız da uluslararası ilişkiler perspektifimiz açısından son derece önemlidir ve onlara verilen önemin hem artırılması hem de rasyonalize edilmesi icap etmektedir. Bu bağlamda Dışişleri Komisyonu çatısı altında “Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyonu” kurulmasını oy birliğiyle kabul ettik. Yeni kurulan alt komisyonda etkin bir yapının bir an önce oluşturulmasını ve grubun gerekli imkânlarla bir an önce kavuşturulmasını diliyorum.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının kültürel ve sosyal projeleri, gizli bir gündem olmaksızın uygulanması koşuluyla muhakkak önemli. Ancak soydaşlarımıza yönelik ne gibi somut projeler gerçekleştirilmiştir? Özellikle çok hassas bir durumda bulunan Suriye Türklerine sahip çıkmak için neler yapılmaktadır, ilerisi için ne öngörülmektedir? Örneğin YTB, Türkiye’de bu yıl kaç Suriye Türkmenine, kaç Uygur Türküne destek sağlamıştır? TİKA son yıllarda Doğu Türkistan’da kaç proje gerçekleştirmiştir?

Biliyorsunuz, Doğu Türkistan’da Uygur Türkü soydaşlarımıza uygulanan sistematik baskı, işkence ve zulüm Türkiye hariç dünyanın neredeyse bütün ülkeleri, sivil toplum kuruluşları ve uluslararası örgütleri tarafından en ciddi şekilde sorgulanmakta ve önemli bir sorun olarak işlenmektedir. Birleşmiş Milletler raporları, Çin diktatörlüğünün kamplarında 1 milyondan fazla Uygur Türkü bulunduğunu ortaya koymaktadır. Soydaşlarımız sadece kamplarda değil, günlük hayatlarında da ayrımcılık, baskı ve şiddete maruz kalmaktadır. Soydaşlarımızın tabi olduğu muamele evrensel anlamda vahim ve kitlesel insan hakları kategorisindedir.

ABD Temsilciler Meclisinde, geçtiğimiz hafta 1’e karşı 407 oyla, Doğu Türkistan’daki gelişmeleri ve soydaşlarımıza yapılan kötü muameleyi kınayan bir karar alındı.

Uluslararası Araştırmacı Gazeteciler Konsorsiyumu çatısı altındaki 17 Batılı basın kurumunun Çin Hükümeti resmi belgelerine dayanarak yaptığı araştırmada, Doğu Türkistan’daki kamplarda tutulan Uygur Türklerinin aslında hapisanelerde kilitle tutulduğu, cezalandırıldığı ve beyin yıkamaya maruz kaldığı ortaya konuldu. Bu konu günlerce yabancı gazetelerde tefrika edildi ancak maalesef bizim medyamıza pek kısıtlı yansıdı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Devamla) – Teşekkür ederim.

Çok sayıda uluslararası örgüt ve devlet yüksek sesle itirazlarını dile getirirken Türkiye’de iktidar maalesef konuyu seslendirmekten dahi geri durmakta, acıklı gelişmelere tepki verememektedir. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Çin yönetimiyle görüşmeler ve atılan, atılması düşünülen adımlarla ilgili olarak Dışişleri Bakanlığına muhatap soru önergelerime ve geçtiğimiz haftalarda Bütçe Komisyonunda Sayın Bakana sorduğum sorulara tatmin edici yanıtlar verilememiştir. Dışişleri Bakanlığının 2018 faaliyet raporunda Doğu Türkistan bölgesi “Sincan Uygur Özerk Bölgesi” olarak anılmakta ve Uygur Türkleri için “soydaş” kavramı bile kullanılmamaktadır. Hatta Sayın Cumhurbaşkanı, Çin ziyaretinde Uygur Türkleriyle ilgili olarak “Refah içinde ve mutlular.” ifadelerini kullanmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Sezgin...

AYDIN ADNAN SEZGİN (Devamla) - Teşekkürler.

İslam İşbirliği Teşkilatının Mart 2019'daki toplantısında yaşanan rezalet de herkesin malumdur. Sayın Erdoğan'ın Zirve Dönem Başkanı olduğu Teşkilat, Çin Halk Cumhuriyeti'ni Müslüman vatandaşlarına sağladığı hizmetlerden dolayı takdir edebilmiştir. Doğu Türkistan'da yaşanan zulme Çin'le ekonomik ilişkilerimiz uğruna göz yumuluyorsa bunun tarihimiz ve istikbalimiz açısından maliyeti çok yüksek olacaktır. Doğu Türkistan meselesinde Çin'le bilmediğimiz birtakım ilişkiler nedeniyle mahcubiyet münasebetine mahkûm olmuş bir Hükûmetin YTB gibi kuruluşlara gerçekten ihtiyacının olup olmadığı da sorgulanır hâle gelmektedir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Ankara Milletvekilimiz Sayın Şenol Sunat'a aittir. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on beş dakika.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ŞENOL SUNAT (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü ile Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü'nün 2020 yılı bütçesi hakkında İYİ PARTİ Grubu adına söz aldım. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce, dün Şırnak'ta Esmâ Çevik ile Kemal Sayar evlatlarımızı, Bingöl'de de Halil Ulaş Yıldırım adlı vatan evladımızı şehit verdik. Ölenlere Allah'tan rahmet, ailelerine ve aziz Türk milletine başsağlığı, yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün aynı zamanda 10 Aralık Dünya İnsan Hakları Günü. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin kabul edilmesinin üzerinden yetmiş bir yıl geçti. Evet, insan haklarını bir gün dile getiriyoruz ama her gün ihlalleri görüyoruz ve yaşıyoruz. Hakların değil, haksızlıkların, hak ihlallerinin sıradanlaştığı bir düzen kuruldu, sürüyor ve sürdürülüyor. “Yaşam hakkı hakların birincisi.” diyor beyanname ama her gün kadın cinayetleriyle, kitlesel iş kazalarıyla, canına kıyanlarla uyarıyoruz ve bu arada da ifade etmek isterim ki vatan evlatlarımızın, suçsuz, günahsız vatandaşlarımızın göz kırpmadan, alçakça yaşam hakkını elinden alan hain terör örgütünün destekçisi, siyasi ve sivil uzantılarının insan haklarından bahsetmesi asla kabul edilemez ve bu bir ikircikli durumdur, bu utanç verici bir durumdur.

Düşünce ve inançlarla ilgili haklar, eğitim ve sağlık hakkı, sosyal, kültürel ve ekonomik hakların kullanılmasında maalesef sınıfta kaldık. İnsan hakları, demokrasinin, ekonomik gelişmişliğin, gelir adaletinin, laikliğin, hukuk devletinin olmadığı, kuvvetler ayrılığının uygulanmadığı topraklarda gelişmiyor, geriye gidiyor. Demokrasi, insan haklarının ve özgürlüklerinin en geniş biçimde korunduğu ve gelişmeye açık olan bir rejim. İnsan hakları, demokrasinin ayrılmaz bir parçası. Demokrasi ve insan haklarının teminatı ise kuvvetler ayrılığı. İki yüz altmış sekiz yıl önce Montesquieu “Yasama, yürütme ve yargı kuvvetlerinin tek elde toplandığı bir sistemde hiçbir şekilde hürriyet olmaz.” diyor.

Evet, demokrasi ve insan haklarının teminatı kuvvetler ayrılığı dedik. Kuvvetler ayrılığı prensibinin yegâne uygulanabileceği rejim ise parlamenter sistemdir. Biz İYİ PARTİ olarak, cumhuriyetimizin temel felsefesine uygun, üniter ve millî yapımızın muhafaza edileceği, evrensel insan haklarının en iyi şekilde ifade bulduğu, insan haklarının ve demokrasinin korunmasının temel şartı olan kuvvetler ayrılığı prensibinin en sağlıklı formülünü ortaya koyan iyileştirilmiş, güçlendirilmiş parlamenter sistemi öneriyoruz; Türkiye'nin tek çıkış yolu budur.

Sayın milletvekilleri, RTÜK, radyo ve televizyon, sonradan eklenen internet faaliyetlerini düzenlemek ve denetlemekle görevli bir kuruldur. Anayasa'nın 133'üncü maddesi kapsamında üyeleri Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca seçilen özerk ve tarafsız bir kamu tüzel kişiliğidir. Peki, soruyorum sizlere: RTÜK ne kadar özerktir, ne kadar tarafsızdır? Gülüyorsunuz sayın milletvekilleri. Evet, RTÜK bağımsız bir kurum olarak durmuyor karşımızda. Neden var RTÜK? İktidar gücünü kullananların sopası olarak var. RTÜK neden var? Muhafız basına ceza vermek için var; havuz medyasına, yandaş medyaya, besleme medyaya arka çıkmak için var. RTÜK neyle anılıyor? Başkanının 3 ayı yerden maaş alması ve bunu ortaya çıkaran üyesinin kanunsuzca görevden alınmasıyla anılıyor.

Basın özgürlüğü var mı, değerli milletvekilleri? İnsanlar, doğru haber alma hakkını kullanabiliyor mu ülkemizde? Hak getire! Nerede? İYİ PARTİ iktidarında basın özgürlüğü garanti altına alınacak, sayın milletvekilleri. Halkımız, haber alma ve bilgilendirme hakkını özgürce kullanacak. Bağımsız, şeffaf ve tarafsız habercilik yapılması temin edilecek. Hiçbir basın mensubu veya kuruluşu, iktidarın arzu ettiği yönde haber yapmıyor diye cezalandırılma tehdidiyle karşı karşıya bırakılmayacak. Hiçbir gazeteci, muhalif olduğu gerekçesiyle hapse atılmayacak. Basın, medya özgürlüğünü kısıtlayan güdümlü medya tröstlerinin oluşması yasayla engellenecek. Basın ve yayın sektörü, holding patronlarının yönetiminden çıkartılacak. Kamu kaynakları ve gücü, hiçbir şekilde basına yönelik baskı, gözdağı ve otosansür amacıyla kullanılmayacak İYİ PARTİ iktidarında. Hangi dünya görüşü veya siyasi söylemden yana olursa olsun tüm basın kuruluşları, kamu ilanları gibi gelir kaynaklarından eşit ve adil bir biçimde faydalanacak.

Evet, İYİ PARTİ iktidarında RTÜK'ün siyasi etkiden uzaklaşması sağlanacak. Müdahaleci ve yasaklayıcı bir RTÜK yerine, yayın sektörünü düzenleyici ve sektörde fırsat eşitliği sağlama amaçlı bir işleve kavuşturulacak. RTÜK'ün internet medyasını denetim yetkisi de elinden alınacak.

Evet, özellikle seçim dönemlerinde tüm siyasi partilere, kendilerini kamuoyuna anlatabilecekleri yeterli süre tanınacak. TRT'nin öyle politik etki altında kalması engellenecek. TRT'nin herhangi bir siyasi iktidarın arpalığı ve propaganda aracı olmasına engel olunacak.

Wikipedia, YouTube gibi kolektif içerik üretim mecralarına erişim kısıtlamalarının önüne geçilecek ve toplumun bilgiye erişimi sağlanacak. Yeni bir medya ve iletişim yasası hazırlanacak. Siyasi otoritenin müdahalesinden uzak, kurumsal yapı tesis edilecek, medya ve iletişim meslek odaları kurulacak.

Evet, Atatürk'ümüzün ata yadigarı Anadolu Ajansının, yansız ve doğru haber veren, uluslararası alanda saygın bir haber ajansına dönüşebilmesi için gerekli düzenleme ve destekler, öncelikli olarak uygulamaya konulacaktır. Yerel medyanın gelişimi için gereken özen gösterilecektir. Partimizin iktidarında -Allah nasip etsin- sansür konusunda Avrupa Birliği kriterleri esas alınacaktır.

Sayın milletvekilleri, tiyatro, sahnede seyirciler önünde gerçekleştirilen, insanın insanca anlatıldığı bir sanattır. İnsan hayatını konu alır ve bir bakıma hayatın aynasıdır. Evet, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ardından çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle, devlet tiyatroları ile Devlet Opera ve Balesinin özel yasaları lağvedildi. Kurumun kendisine ait disiplin kurulu, repertuarı ve oyunları belirlemede etkin kurul olan edebî kurul ve yönetim kurulu ile kurumun Bakanlıktan ayrı bütçesini sağlayan ilgili maddeleri de lağvedildi. Evet, kararnamede yeni kurulların oluşturulduğu ifade edildi ve 3 kişilik Kültür ve Sanat Politikaları Kuruluna Devlet Tiyatroları ve Devlet Opera ve Balesi bağlandı. Artık genel müdürü, kadroyu ve bütçeyi Cumhurbaşkanı belirliyor.

Sayın milletvekilleri, Devlet Tiyatroları, Devlet Opera ve Balesi ile Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğünde görev yapan süreli sözleşmeli personelin mağduriyeti hâlen sürüyor Sayın Bakan. Ne emeklilik ne kıdem ne de ihbar haklarına sahip olabilen, yevmiyeli sanatçı statüsündeki taşeron işçi sanatçıların özlük hakları düzeltilmedi. Yevmiyeli kültür köleleri, kadrolu olmaktan vazgeçtiler,

aylıklı sözleşmeli olmaya da razılar. Söz de verildi, hâlen ses yok. Aylık çalışmalarına imkân sağlayan Cumhurbaşkanlığı kararnameyi çıkıktı. İlgili yönetmelikler yayımlandı ama uygulama yok. Ne bekleniyor, bilmiyoruz.

Devlet Tiyatroları 2010 yılından beri kadrolu sanatçı, rejisör almıyor boş kadro olmasına rağmen, 400'e yakın kişi emekli olmuş veya ayrılmış olmasına rağmen. Birçok oyun, yevmiyeli oyuncularla oynanıyor. Bu, modern kölelik değilse nedir sayın milletvekilleri? Aynı sorun, sahne arkasında çalışan teknik personel için de geçerli. Kadro alamıyorlar ve çok sıkıntılı bir çalışma ortamında hayatlarını sürdürüyorlar. Devlet Tiyatroları ve Devlet Opera ve Balesi Müdürlüklerinde personel kısıtlaması dolayısıyla teknik personel on sekiz saatlere varan çalışmalar yapıyor. Öte taraftan, "bütçe yetersiz" denilerek turneler iptal ediliyor.

Yine, özel tiyatrolara verilen destek çok yetersiz. Sayın Bakan o gün Plan ve Bütçede açıkladı "256 özel tiyatroya 6 milyon 102 bin lira yardım yapıldı." dedi ama böldüğümüz takdirde, eşit böldüğümüz takdirde 20 bin lira gibi bir rakam düşüyor tiyatro başına. Birilerine daha fazla veriliyor, birilerine daha az veriliyor.

Onun için Sayın Bakan, altyapıyı güçlendirecek yardımlara ihtiyaç var. Bir kere salon sayısı, Anadolu'da büyük şehirlere oranla hâlâ yeterli değil. Maliyet her geçen gün artıyor, sigorta primleri ve KDV gibi. Vergi yükü gibi sorunlar, özel tiyatronun en büyük sıkıntısı. Tahsis edilen salonların kirası da astronomik düzeyde. Yine sansür ve baskı alabildiğince yayılmış durumda. Oyun yazarlarının, rejisörlerin, oyuncuların en küçük eleştirel ya da muhalif görüşü, soruşturma, kovuşturma olarak kendilerine geri dönüyor.

Sayın milletvekilleri, İYİ PARTİ olarak kültür ve sanat ortamının demokratik bir ortamda gelişebileceğini ön şart olarak kabul ediyoruz. İktidarımızda Kültür Bakanlığı ayrı bakanlık olacaktır. Mevcut imkânlar dâhilinde tüm ilçelerde kültür merkezleri açılacak, bu merkezlerin bünyesinde kütüphane, tiyatro ve sinema salonları yer alacaktır. Tüm illerde şehir tiyatroları kurulacak, Devlet Tiyatroları ve Devlet Opera ve Balesi özerk bir yapıya dönüştürülecek; bu kurumların kendi kendilerini yönetmeleri sağlanacak. Devlet Tiyatroları ve Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlükleri mali, idari ve personel özlük hakları bakımından güçlendirilecektir. Tiyatro, opera, bale gibi sahne sanatlarındaki çalışmalar desteklenecek, ayrıca Doğu-Batı sentezini sağlayacak özel çalışmalar yapılması teşvik edilecektir. Özel tiyatrolara vergi indirimleri sağlanacak ve devlet desteği artırılacaktır. Sanat ve sanatçı, devlet güvencesi altında olacaktır. Uluslararası alanda üstün başarı gösteren sanatçılara bir sonraki projeleri için koşulsuz ve tam destek verilecektir. Sanatçının özgün ve özgür eser üretimi ve icrası için gerekli özgür yaşam koşulları sağlanacaktır.

Sayın milletvekilleri, ülkemizde Türk milletinin figüran yapıldığı, baş aktörlerin profesyonel pazarlamacı olduğu, senaryonun ulus ötesi şirketlerce yazıldığı büyük bir tiyatro oyununu on yedi yıldır seyrediyoruz, milletimize seyrettiriyor ve her yıl değişik versiyonlarla sahne açılıyor. Artık Türk milletini kandıramayacak, bu oyunu zorla seyrettiremeyeceksiniz. Tarih yine gerçeği yazacak "Milletin Tokadı" adlı oyun, memleketin tüm vilayetlerinde kapalı gişe oynayacak ve sizler de kafanızı öne eğip gerçek sanatçılardan gerçek bir oyun izleyeceksiniz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, yerimden kısa bir söz talebim vardır izin verirseniz.

BAŞKAN – Buyurun.



**V.- AÇIKLAMALAR**

*1.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Ankara Milletvekili Şenol Sunat'ın 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin birinci tur görüşmelerinde İYİ PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, Şenol Hanım'ı dikkatle dinledim. İktidar oldukları zaman kendilerinin neler yapacaklarına bir diyeceğimiz yok; bunlar, onların vaatleri, iktidar olduklarında mutlaka vaatlerini yerine getirirler. Fakat bir iki konuya açıklık getirmekte fayda var: RTÜK Başkanı, tek yerden maaş almaktadır. Bu tartışmalar sürecinde istifa etti ama hiçbir zaman üç olmadı, istifa etti, tek yerden maaş almaktadır. Yani üç yerden maaş alıyor gibi bir durum söz konusu değildir.

İkincisi: RTÜK, biliyorsunuz bağımsız bir yapısı var ve her siyasi partinin, milletvekili dağılımına göre üye seçtiği bir yer ve bu üyeler, yaptıkları denetim faaliyetleri neticesinde uygulamalarını oradaki oylamalara göre yaparlar yani oradaki temsilciler, çoğunlukla karar verirlerse bir uygulama yaparlar. Dolayısıyla bu, sadece bizim tekelimizde olan bir yapı, bir kurum değildir. Orada Cumhuriyet Halk Partisinin de üyeleri vardır, diğer grupların da üyeleri vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Muş.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bir üyemizi gönderdiniz.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Diğer partilerin de üyeleri vardı. Dolayısıyla İYİ PARTİ'nin üyesi var mı bilmiyorum ama bu üyelerin kararıyla ortaya bir karar çıkar.

Bir diğer mesele: RTÜK üyesinin görevinin düşürülmesi, düşürülmemesi; aynı tartışmaya girme ihtiyacı hissetmiyoruz. Fakat bu konuyla alakalı yaptığımız açıklamalar vardır, kayıtlarda mevcuttur. Eğer alıp inceleme fırsatınız olursa orayla alakalı detaylı açıklamalarımızı görürsünüz.

Şunu da ifade etmek isterim: Milletimiz, bizim baş tacımızdır; on yedi yıldır millete rağmen hiçbir şey yapmadık. Millete rağmen hiçbir şey olmaz; Türk milletine rağmen de hiçbir şey olmaz. Durduğumuz pozisyonda olayları değerlendirmemiz, milletimizle aynı paralelde ve çizgidedir. Bu değişmediği için AK PARTİ, hep başrolde oynamıştır, figüran olmamıştır. Bunu da kamuoyuna ve Genel Kurula saygıyla duyurmak isterim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Dervişoğlu, sizde. Kısaca toparlayalım.

*2.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Ankara Milletvekili Şenol Sunat'ın 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin birinci tur görüşmelerinde İYİ PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasında geleceğe projeksiyon tuttuğuna ilişkin açıklaması*

DURDUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sevgili mevkidaşımın hassasiyetini anlıyorum. Sayın Hatip, Genel Başkan Yardımcımız Şenol Sunat Hanımefendi, zaten geleceğe dair bir projeksiyon ortaya koydular. Bu aziz millet, doğru işler yaptığınızda elbette ki yanınızda olur; alınız açık olursa alınızdan öper, ense tıraşınızı doğru olun, tokat zamanı yaklaştı demek istedi. Bunu da bir latifeyle ifade edeyim.

Saygılarımı sunarım efendim. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ PARTİ Grubu adına son söz, İstanbul Milletvekilimiz Sayın Ahat Andıcan'a aittir.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Başkanım, biz de sisteme girmiş idik ama işlem başlattınız.

BAŞKAN - Ama Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – İşlem başlattınız, isterseniz...

BAŞKAN – Buyurun.

Sayın Andican, bir saniye, Sayın Altay'ı ben görmedim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ahat Başkanım, özür dilerim sizden.

BAŞKAN – Buyurun.

*3.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Ankara Milletvekili Şenol Sunat'ın 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin birinci tur görüşmelerinde İYİ PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasında RTÜK Başkanıyla ilgili sözlerinde bir yanlış olmadığına, Osman Kavala'yla ilgili AİHM kararına uyulması gerektiği noktasında çağrıda bulduklarına, 10 Aralık İnsan Hakları Günü vesilesiyle sokağın demokrasi, demokrasinin de tepki ve protesto rejimi demek olduğuna ilişkin açıklaması*

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Başkanım, teşekkür ederim.

Şimdi, Sayın Sunat'ın söylediğinde bir yanlış yok, RTÜK Başkanı çok değil, yirmi gün öncesine kadar üç yerden maaş alıyordu.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Üç değil, yanlış biliyorsunuz, iki.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Söyleyeyim efendim, RTÜK'ten, TÜRKSAT'tan ve Basın İlan Kurumundan.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Basın İlandan almıyordu.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Alıyordu, alıyordu.

Şimdi, TÜRKSAT Yönetim Kurulu üyeliği, RTÜK mevzuatına çok aykırı olduğu için, buradan RTÜK'le ilişkili kuruluşlarla görev almaması kanun hükmünde olduğu için, bu kanun da ihlal edildiği için bizim RTÜK üyemiz bunu gündeme getirince bilinen, kamuoyuna da mal olan tartışmalardan sonra RTÜK Başkanımız bildiğim kadarıyla TÜRKSAT Yönetim Kurulu üyeliğinden istifa etti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hemen efendim.

Yani an itibarıyla RTÜK Başkanı, iki yerden maaş alıyor.

Sayın Başkan, bu vesileyle, bugün Dünya İnsan Hakları Günü ve Türkiye, maalesef dünya insan hakları karnesi bakımından küme düşmüş vaziyette. Bunu tabii, bu Parlatentonun hiçbir sayın üyesi -AK PARTİ milletvekilleri de buna dâhil- kabul edemez, içine sindiremez, ama bugün şunu da hemen Genel Kurulla ve kamuoyuyla paylaşmayı yüksek müsaadenizle arzu ediyorum: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Gezi Parkı davasının tek tutuklu sanığı olan ve yedi yüz yetmiş gündür cezaevinde bulunan iş insanı Osman Kavala'nın başvurusu hakkında ihlal kararı verdi. AİHM, makul şüphe olmadan Kavala'nın siyasi sebeplerle tutuklanması ve AYM'nin başvuruyu makul bir sürede incelememesi nedeniyle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne 5/1, 5/4 ve 18'den ihlal bulup Kavala'nın derhâl serbest bırakılmasına karar verdi. Biz iç hukuka da evrensel hukuk kurallarına da ve Türkiye'yi bağlayan uluslararası anlaşmalara da Türkiye Büyük Millet Meclisinin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ki bu anlaşmalar, Türkiye Büyük Millet Meclisinde onaylanır ve hayata geçer. Bunların sahibi olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinin -parti ayrımı yapmıyorum- bütün üyelerinin, AİHM'in bu kararına Türkiye'nin, yürütmenin bir an önce uyması noktasında Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak bir çağrı yapıyoruz. Aynı iradenin Parlamento'yu oluşturan diğer siyasi partilerde de var olduğunu düşünmek ve ummak istiyoruz.

Ayrıca, bugün, İnsan Hakları Günü vesilesiyle şunu söylemem lazım: Sokaktan korkan iktidarların sonu gelmiş demektir, sokak demokrasidir. Demokrasi, tepki ve protesto rejimidir ama Dünya Kadına Karşı Şiddeti Önleme Günü'nde protesto eyleminde bulunan kadınlara karşı şiddet uygulayan bir devletten demokrasi adına maalesef üzülmek durumundayız.

Teşekkür ederim.(CHP sıralarından alkışlar)

#### **IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

##### *A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 129) (Devam)

2.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2018 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2018 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 189 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2018 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/871), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2018 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/881) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 130) (Devam)

##### *A) TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ (Devam)*

1) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

##### *B) KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU (Devam)*

1) Kamu Denetçiliği Kurumu 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Kamu Denetçiliği Kurumu 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

##### *C) ANAYASA MAHKEMESİ (Devam)*

1) Anayasa Mahkemesi 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Anayasa Mahkemesi 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

##### *Ç) SAYIŞTAY (Devam)*

1) Sayıştay 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Sayıştay 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

##### *D) KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI (Devam)*

1) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

##### *E) RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU (Devam)*

1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

*F) DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)*

- 1) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*G) DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)*

- 1) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*Ğ) TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI (Devam)*

- 1) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*H) VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)*

- 1) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*İ) TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI (Devam)*

- 1) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*İ) YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI (Devam)*

- 1) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*J) ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU (Devam)*

- 1) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*K) ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ (Devam)*

- 1) Atatürk Araştırma Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Atatürk Araştırma Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*L) ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ (Devam)*

- 1) Atatürk Kültür Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Atatürk Kültür Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*M) TÜRK DİL KURUMU (Devam)*

- 1) Türk Dil Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk Dil Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*N) TÜRK TARİH KURUMU (Devam)*

- 1) Türk Tarih Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk Tarih Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*O) KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI (Devam)*

- 1) Kapadokya Alan Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

BAŞKAN – İYİ PARTİ Grubu adına son söz, İstanbul Milletvekili Sayın Ahat Andıcan'a aittir.  
(İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Andican, süreniz on dakikadır.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ABDUL AHAT ANDİCAN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu, Atatürk’ün, Osmanlı’nın küllerinden şu anda vatandaşı olarak yaşadığımız cumhuriyeti yaratırken kullandığı, kurduğu en önemli iki kuruluş, bana göre. Ne yazık ki, Adalet ve Kalkınma Partisinin ve onun liderinin gerek kurucu önderimizle gerek kurucu önderin o dönemde kurduğu veya yürüttüğü politikalarla ve o dönemle, o süreçle sorunları var gibi görünüyor, nedenini biliyorum ama bu kürsüden söylemek zor. Daha iktidara gelmeden önce ikinci cumhuriyet tartışmaları sırasında Sayın Erdoğan diyor ki: “Türkiye Cumhuriyeti, 1923’ten bu yana sürekli gerileyiş içerisinde. Türkiye’nin yetmiş yıllık tarihi, boşa harcanmış zamandır.” İktidara geldikten on sene sonra bir başka konuşmasında “Karşınızda ne Osmanlı’nın hasta adamı ne cumhuriyetin çömez devleti -altını çiziyorum- ne 1970’lerin, 90’ların güçsüz ülkesi var. Artık karşınızda 2023’ün hedeflerine kilitlenmiş bir millet var.”

Bu noktada, Sayın Erdoğan, Kurtuluş Savaşı’nın yıkıntıları üzerinde, dışarıdan tek kuruluş borç almadan bugün AKP’nin haraç mezat sattığı kurumları ve kuruluşları yaratan, Osmanlı’nın bütün borçlarını ödeyen, 1929 dünya krizine rağmen ortalama yüzde 8,5’luk bir büyüme hızını yakalayan Atatürk Dönemi’ni “çömez devlet” olarak tanımlıyor. AKP Genel Başkanına göre, Onuncu Kalkınma Planı’nda gündeme getirilen 2 trilyon dolarlık gayrisafi milli hasıla, 25 bin dolarlık kişi başına düşen gelir, 500 milyar dolarlık ihracat hedefi ve yüzde 5 işsizlik gibi, tamamen hayalî ve gerçek dışı iddiaların, bu hedeflerin -“usta devlet” dönemiymiş- hepsi bu “usta devlet”te daha dört yıl geçmeden, On Birinci Dönem Kalkınma Planı’nda yarıya düşmüş, çöp olmuş yani bir diğer deyişle ve bugün ise -AKP dönemi için söylüyorum- 331 milyar dolar dış borç, 70 milyar doları aşan özelleştirme, 2 trilyon doları aşkın toplanan vergilere rağmen, AKP iktidarı boyunca ülkenin büyüme oranı yüzde 4,5! Buna göre hangi dönem çömezlikmiş, hangi dönem ustalıklmış, buna siz karar verin, millet karar versin.

Sayın Erdoğan, 20 Haziran 2014’te Viyana’da vatandaşlarımıza, sonra da Kadıköy-Kartal metrosunun açılışında şöyle diyor, kelime kelime basına yansıyan: “Hani Gazi Mustafa Kemal, demir ağlara çok düşkündü; bunları da Onuncu Yıl Marşı’nda yazmışlar, orada ne diyor: ‘Demir ağlarla ördük dört bir yanı.’ Nereye ördün yahu? Ördüğün bir şey yok, biz ördük biz. Bak şu anda, o hani raylarını bile 10 metreden fazla yapamayan bir Türkiye vardı. Biz şimdi, 70 metre uzunluğunda ray imal ediyoruz. Onlar perçinle yapıyordu, biz şimdi kaynak sistemiyle yapıyoruz”. Tanımlamaya bakın, mukayeseye bakın! Yani bir ilkokul öğrencisi dahi doksan yıl öncesinin Türkiye’si ile bugünün Türkiyesini bu şekilde karşılaştırmaz, mümkün değil. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Üstüne üstlük bir de gerçek dışı ifade. Neden? 2014’te yani bu konuşmanın yapıldığı dönemde on iki yıl iktidarı boyunca AKP’nin gerçekleştirdiği toplam demir yolu miktarı 1.081 km. Buna karşın, 1924’ten 1938’e kadar Atatürk Dönemi’nde gerçekleştirilen demir yolu miktarı -perçinle yapılan, 10 metrelik raylarla yapılan demir yolu miktarı- 2.815 kilometre yani AKP’nin neredeyse o dönem için 3 katı. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Ayrıca, bununla da yetinmemiş o fakir dönem, o yıkıntı dönemi, o fırtınalı dönem, yabancıların elindeki 4 bin kilometre demir yolunu borç almadan, ihale açmadan, yandaşlara peşkeş çekmeden satın almış ve Atatürk, vefatına kadarki dönemde Türk milletine 7 bin kilometre demir yolu bırakmış. İşte çömez devlet!

29 Eylül 2016’da, Sayın Erdoğan, sarayda o çok sevdiği konuşmalardan birini yapıyor, muhtarlara konuşuyor: “Birileri de Lozan’ı ‘zafer’ diye yutturmaya çalıştı bize. Bağırın sesinin duyulacağı adaları biz Lozan’da verdik. Zafer bu mu? Oralar bizimdi. O masaya oturanlar, o anlaşmanın hakkını vermediler, veremedikleri için bugün onun sıkıntısını yaşıyoruz.” diyor Sayın Erdoğan. Yani bir diğer deyişle Sayın Erdoğan, Sevr Anlaşması’yla Orta Anadolu’da birkaç tane vilayet boyutuna indirgenmiş

Türkiye şartlarında bugünün Türkiyesini kuran Lozan Antlaşması'nı küçümsüyor. Küçümsemekten başka bir şey daha var, bilmiyor: 12 adaların 18 Ekim 1912'de Trablusgarp Savaşı'ndan sonra Uşi Antlaşması'yla İtalyanlara verildiğini bilmiyor, Lozan Antlaşması'yla verildiğini iddia ediyor. Bu arada, beğenmediği Lozan Antlaşması'na göre Türkiye'ye bırakılmış 18 adanın, iktidarı döneminde Yunanlar tarafından göz göre göre işgal edildiğini es geçiyor. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Erdoğan, Diyanetin toplantısında şunu diyor: “Bizim ecedadımız Moğol istilasını, Haçlı istilasını atlattı, bütün harflerimiz çalınsa da bizim medeniyetimiz her seferinde kendi kendini inşa etmeyi başardı.” Harflerimiz çalınmış! Ne demek bu? Harf Devrimi'ni, Harf Devrimi'nin yapıldığı dönemi Moğol istilasıyla, Haçlı istilasıyla oranlamak, mukayese etmek demek. Bu konuda çok şey söyleyebilirim ama iki dakika kaldı. Sadece bir şey söyleyeceğim: Sayın Erdoğan, Türk milletinin alfabesi, Arap alfabesi değildir. Sadece bunu söyleyeceğim, yeterli.

Bu yıl, 10 Kasım günü Anıt Defteri'ne “Gazi Mustafa Kemal, Samsun'a bir Osmanlı subayı olarak çıkmış, Ankara'daki Meclisi yine Osmanlı adına faaliyete geçirmiştir.” diye yazdı. Biraz daha zorlarsa “Cumhuriyeti de Osmanlı için kurdu.” diyecek. Sayın Cumhurbaşkanı, siz 18 Mayıs 2013'te grup konuşmasında yaptığınız gibi, bu ülkeyi düşman istilasından kurtarmış ve şu anda Cumhurbaşkanlığını yaptığınız Türkiye Cumhuriyeti'ni kurmuş adama “ayyaş” göndermesi yaparsanız, “Türkiye'nin yetmiş yıllık tarihî, boşa harcanmış zamandır.” dersiniz, sizin Meclise taşıdığımız densiz birileri de kalkar, doksan yıllık cumhuriyeti “Altı yüz yıllık imparatorluğun reklam arası” diye tanımlar. Daha da ileri, bu yorumları yaparsanız, birileri, gafiller çıkar, meczuplar çıkar “Keşke Yunan galip gelseydi de hilafet gitmeseydi.” der. Siz bu ülkenin kurucusunu ve cumhuriyetin ilk dönemini yalan yanlış bilgilerle eleştirirseniz Değerli Cumhurbaşkanımız, Sayın AKP Genel Başkanı, yurt dışındaki odaklar da cesaretlenir, sadece yurt içinde değil ve geçen gün Alman televizyonunda seyrettiğimiz gibi, Atatürk'ü soykırım yapmakla ve Tunceli bölgesinde insanları öldürmekle itham eden, suçlayan programlar yapar.

Yuan Hanedanı'nı bilir misiniz arkadaşlar? Yuan Hanedanı, Çin'in, 4 bin yıllık Çin İmparatorluğunun 15'inci hanedanıdır. Yuan Hanedanı, Çinli değildir, Moğol'dur. Kubilay'ın, Cengiz'in torunu tarafından kurulmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Andican.

ABDUL AHAT ANDİCAN (Devamla) – Çin açısından bakıldığında istilacı bir Moğol Hanedanı'dır ama Çinliler, tarihlerinde o dönemi yok saymazlar ve hanedan listesine koyarlar, öğrencilerine, çocuklarına okuturlar. Bakın bir tarafta bu, bir tarafta siz kurucu dönemi ve kurucuyu eleştiriyorsunuz, mukayese yapıyorsunuz ve küçümsüyorsunuz. Sayın Cumhurbaşkanı, bunları yaparsanız büyümezsiniz.

Tarihi ve özellikle kendi tarihini bilmek, iyi bilmek ve kendi tarihine saygı duymak, biz siyasetçiler açısından çok önemlidir arkadaşlar. Benim bir inancım var: Tarihi bilmeyen adamdan siyasetçi olabilir ama devlet adamı olmaz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Kendi tarihinize saygı duymuyorsanız, kendi tarihinizi içselleştiremiyorsanız, onunla barışık değilseniz başkalarının sizin tarihinize saygı duyulmasını bekleyemezsiniz arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayalım.

ABDUL AHAT ANDİCAN (Devamla) – Onun için bir kere daha sesleniyorum: Sayın Cumhurbaşkanı, bu ülkenin kurucusuyla, bu ülkenin kurucu dönemiyle barışın, içselleştirin, yarışmaya kalkmayın, kıyas yapmayın.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Barışmazlar, düşmanlar bunlar! Düşman bunlar, düşman!

ABDUL AHAT ANDİCAN (Devamla) – Ancak bu şekilde o mukayese ettiğiniz, o dışlamaya çalıştığımız dönemin kurduğu cumhuriyetin gerçek Cumhurbaşkanı olabilirsiniz. Aksi takdirde tarih, sizi bu ülkenin gerçek Cumhurbaşkanı olarak yazmayacaktır.

Saygılar sunuyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, yerimden pek kısa bir söz talebim var.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Muş.

#### V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

*4.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Abdul Ahat Andican'ın 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin birinci tur görüşmelerinde İYİ PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; buradaki hatiplerin eleştirilerini dikkatle dinliyoruz, vatandaşlarımız da dinliyor; şöyle bir noktanın altını çizmek istiyorum: Bazı rakamlar açıklandı Sayın Andican tarafından -kendisi, Bakanlık da yapmış bir kişi- işte “Şu kadar vergi toplandı, şunlar yapıldı...” Bütçede vergi toplarsınız ve bu topladığımız vergileri bütçe kanunu vasıtasıyla tekrar halka dağıtırsınız, yatırım yoluyla dağıtırsınız, hizmet yoluyla dağıtırsınız; bütçenin mantığı budur ve halk, bundan memnun olduğu sürece sizi iktidarda tutar. Şimdi, 2 trilyon vergi toplandı, onun karşılığında neler yapıldı, onlar sayılmıyor. O zaman, toplanan kaynağı saydığınız zaman karşılığında yapılan yatırımları da konuşmanız gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Bakın, bugün Türkiye'nin AB tanımlı borç miktarına baktığınız zaman, millî gelire oranı yüzde 72 seviyesinden yüzde 32 seviyesine düşmüştür yani borç oranını düşürmüş bir ülke. Geliri oranlayarak borcu ölçersiniz. Demek ki 72'den 32'ye düşmesi, Türkiye açısından önemli bir gelişme.

İkincisi: Bakın, bugün Türkiye -son NATO toplantısına da yansımıştır- her şeye rağmen Doğu Akdeniz'de haklarından feragat etmemek için bütün mücadeleyi vermiştir, vermektedir. Bu 18 ada meselesi çok polemik olan bir konu. Benim kendisine tavsiyem, hariciyede görev yapmış olan değerli büyükelçiler var partisinde, onlarla oturup bu konuyu konuşması; ne olduğu, nasıl olduğu, durumun ne olduğuyla alakalı bilgi almasını kendisine tavsiye ederim.

Şunu da unutmamak lazım: Türkiye'nin tarihinde hiçbir zaman soykırım olmamıştır yani onu oradan alıp efendim ”Siz böyle yaparsanız Türkiye’de soykırım yapıldığını söylerler...” Biz, bunlara karşı direnen bir ülkeyiz, direnen bir iktidarız. Türkiye'nin tarihinde, Osmanlı'dan alın bugüne kadar, hiçbir dönemde soykırım yapılmamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Muş.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Bunu açık açık söylemişiz, açık açık ifade ediyoruz ama bir bakanın, bakanlık yapmış bir şahsiyetin “eleştireceğim” diyerek bu kadar da meseleyi çarpıtmasını yadırgadığımızı ifade etmek isterim.

Bir şey daha Sayın Andican, sizden tarih dersi alacak değiliz.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başka ağır satışmalarda da bulundu Sayın Başkan, Sayın Andican başka ağır satışmalarda da bulundu ama cevap vermediler.

**IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)****A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 129) (Devam)

2.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2018 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2018 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 189 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2018 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/871), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2018 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/881) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 130) (Devam)

**A) TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ (Devam)**

1) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**B) KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU (Devam)**

1) Kamu Denetçiliği Kurumu 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Kamu Denetçiliği Kurumu 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**C) ANAYASA MAHKEMESİ (Devam)**

1) Anayasa Mahkemesi 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Anayasa Mahkemesi 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**Ç) SAYIŞTAY (Devam)**

1) Sayıştay 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Sayıştay 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**D) KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI (Devam)**

1) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**E) RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU (Devam)**

1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**F) DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)**

1) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**G) DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)**

1) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**Ğ) TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI (Devam)**

1) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı



H) VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

J) ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU (Devam)

1) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

K) ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ (Devam)

1) Atatürk Araştırma Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Araştırma Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

L) ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ (Devam)

1) Atatürk Kültür Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Kültür Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

M) TÜRK DİL KURUMU (Devam)

1) Türk Dil Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Dil Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

N) TÜRK TARİH KURUMU (Devam)

1) Türk Tarih Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Tarih Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

O) KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Kapadokya Alan Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, şimdi Milliyetçi Hareket Partisinin konuşmacılarının söz taleplerini karşılayacağım.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına ilk söz, İstanbul Milletvekilimiz Sayın İsmail Faruk Aksu'ya aittir. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika.

MHP GRUBU ADINA İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı ve Kamu Denetçiliği Kurumu bütçeleri hakkında Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Gazi Meclisimizi ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Konuşmamın başında, Meclisimizin ilk Başkanı, devletimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere istiklal mücadelemizin bütün kahramanlarını, Meclisimizin merhum üyelerini, aziz ecdadımızı ve tüm şehitlerimizi rahmetle ve minnetle anıyorum.

Bugün 10 Aralık Dünya İnsan Hakları Günü. Aynı zamanda da bölücü terör örgütü PKK tarafından 10 Aralık 2016'da İstanbul Beşiktaş'ta düzenlenen bombalı saldırı neticesinde, en temel insan hakkı olan yaşama hakkı elinden alınan 39 polisimiz ile 7 vatandaşımızın alçakça ve kallesçe şehit edildiği gündür. Dün de 3 şehidimiz vardı. Şehitlerimize Allah'tan rahmet, milletimize başsağlığı diliyorum.

Bu kutlu çatı altında yapılan bazı konuşmalara bakıldığında, zannedersiniz ki bunlar yaşanmamış; PKK, FETÖ ve diğer terör örgütleri ülkemizde yok; Türkiye Büyük Millet Meclisi bombalanmamış, darbe girişimlerinde bulunulmamış; kundaktaki bebekler katledilmemiş, yüzlerce şehit verilmemiş; sınırlarımızın ötesinden atılan füzelerle vatandaşlarımız hayatını kaybetmemiş; her şey güllük gülistanlık iken Türkiye operasyon başlatmış, bunun için kaynak ayırmış, savunma bütçesi artmış.

Değerli milletvekilleri, Türkiye, bekasına yönelik tehditleri bertaraf etmek, egemenlik haklarını sonuna kadar korumak, milletin huzur ve güvenliğini temin etmek için her türlü mücadeleyi yapacaktır, nitekim yapmaktadır; devlet olmak bu demektir. O sebeple, Türkiye'deki ekonomik ve sosyal gelişmeleri değerlendirirken asgari vicdan, bunlara da bakmayı; Türkiye'nin hangi badirelerden geçmekte olduğunu, hangi siyasi ve ekonomik operasyonlara meydan okuduğunu da dikkate almayı gerektirir. Bize göre, devletimizin bekası, milletimizin huzuru ve güvenliği her şeyin önündedir ve bunların teminat altında alınması da, bedeli ne olursa olsun, hepimizin, her Türk vatandaşının önceliği olmalıdır.

Değerli milletvekilleri, 2020 yılı, kurtuluş ve kuruluş mücadelemizin karargâhı olan Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışının 100'üncü yıl dönümüdür. Muazzam bir iradenin ürünü olarak açılan Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türk milletinin tam bağımsız yaşama kararlılığından doğmuştur. Gazi Mustafa Kemal'in önderliğinde, 19 Mayıs 1919'da Samsun'da yakılan istiklal meşalesi Amasya, Sivas ve Erzurum'dan geçerek tüm vatan sathına yayılmış; Misakımillî'nin ilanıyla girilen yol, Ankara'da Büyük Millet Meclisinin açılışıyla yeni bir safhaya ulaşarak, Türkiye Cumhuriyeti'nin siyasi ve hukuki alt yapısının hazırlandığı dönemin de başlangıcı olmuştur.

“Millî irade” ve “millî hâkimiyet” Büyük Millet Meclisinin yapısını özetleyen iki temel ilkedir. Atatürk'ün, ülkeyi işgalden kurtarmak ve tam bağımsızlığa kavuşturmak için başlattığı mücadele aynı zamanda bir millî hâkimiyet mücadelesi olmuştur. Millî iradenin tecelligâhı olan Türkiye Büyük Millet Meclisi, İstiklal Harbi'mizi idare ettiği için Gazi Meclis unvanını almış, 15 Temmuz 2016 tarihinde FETÖ terör örgütü tarafından gerçekleştirilen darbe teşebbüsüne karşı sergilediği kararlı duruşla da 2'nci kez gaziliği hak etmiştir. Milletimiz, 15 Temmuz hain darbe girişimiyle terör örgütü FETÖ'nün vatanımızı hedef alan saldırılarına bir asır önceki cesaretiyle karşı koyarak içindeki istiklâl ateşinin asla sönmeyeceğini göstermiştir.

Bilindiği gibi, 16 Nisan 2017 tarihinde yapılan Anayasa değişikliğiyle hükümet sisteminde köklü bir reforma gidilmiş ve Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçilmiştir. Düzenlemeyle kuvvetler ayrımı net olarak sağlanarak Türkiye Büyük Millet Meclisi asıl fonksiyon ve vasfına kavuşturulmuş, temsil ve yetki bakımından güçlendirilmiştir. Kanun yapımında Meclis iradesi ön plana çıkarılmış, Meclis münhasıran milletvekilleri tarafından verilen kanun teklifleri üzerinde yasama yapmaya başlamış, millî hâkimiyet ilkesi güçlendirilmiştir. Yürütmenin Türkiye Büyük Millet Meclisine sadece bütçe ve kesin hesap kanunu teklifi sunabilmesi öngörülmuş, bunları aynen ya da değiştirerek onaylama yetkisi yine Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiştir. Yürütmeye kanun hükmünde kararname çıkarma imkânı veren yetki kanunu uygulaması kaldırılmış, OHAL döneminde çıkarılacak KHK'lerin üç ay içinde Meclisimizce onaylanmaması hâlinde hükümsüz kalacağı hükme bağlanmıştır.

Hâkimler ve Savcılar Kurulunun çoğunluğunu oluşturan 7 üyenin seçilmesi yetkisi ilk kez Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiştir. Meclisin soru, genel görüşme, Meclis araştırması ve Meclis soruşturması yoluyla denetim fonksiyonları daha da güçlendirilmiş, yazılı soru önergelerine on beş gün içinde cevap verilmesi şartı getirilmiştir. Yürütme yetkisini seçimle doğrudan milletin vermesi sağlanmış, yürütme Meclis içinden çıkmadığı ve güvenoyunu bizzat milletten aldığı için de güvenoyu ve gensoru mekanizmaları kaldırılmıştır. Siyasi partilerin ittifak yaparak seçime katılabilmelerinin yasal altyapısı oluşturulmuş, yönetimde istikrarla birlikte temsilde adalet ilkesi de güçlendirilmiştir. Yapılan değişikliklerle, parlamenter sistemin devam eden arızaları son bulmuş, yürütmenin yasama üzerindeki tahakkümü önlenmiş, Türkiye Büyük Millet Meclisinin etkinliği artırılmıştır.

Değerli milletvekilleri, Anayasa değişikliği sonrası Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nde Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine uyum amacıyla bazı değişiklikler yapılmıştır. Bununla birlikte etkin, şeffaf, katılımcı ve kaliteli bir yasama sürecinin ortaya çıkarılmasını sağlayacak şekilde Meclis İçtüzüğü'nün tümüyle gözden geçirilmesi gerektiğini değerlendiriyoruz. Yasama kalitesinin artırılması, yasama ve denetim sürecinin odağını komisyonların teşkil etmesi, yasa yapım sürecine ilgililerin katılımı, yasama-yürütme ilişkisinin Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin ruhuna uygun olarak tanzimi, kanun tekliflerinin hazırlanmasına teknik destek sunacak altyapının oluşturulması, denetimin etkinleştirilmesi kapsamında kesin hesap ve denetim raporlarının görüşüleceği ayrı bir daimî ihtisas komisyonu kurulması İç Tüzük çalışmasında önemli gördüğümüz ve önerdiğimiz hususlardan bazılarıdır.

İç Tüzük değişikliğinin hayata geçirilmesinde siyasi partiler arasındaki uzlaşa da kuşkusuz önemli olacaktır. Siyasi partilerin uzlaşma arayışına açık olmasının etkin bir yasama için önemli olduğunu değerlendiriyoruz. Bu yönde yapılacak çalışmalarda şimdiye kadar Mecliste oluşturulan İç Tüzük çalışma komisyonlarının ortaya çıkardığı tespitlerden geçerliliğini koruyanların da dikkate alınması yararlı olacaktır. Ayrıca, kanun yapma ve kanun teklif etme kapasitesinin artırılmasına paralel olarak yasama faaliyetlerinde etkinlik sağlamak amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinin idari kapasitesinin de bu yapıya uygun biçimde geliştirilmesi zorunlu bulunmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kamu Denetçiliği Kurumu, Anayasa'nın 74'üncü maddesine göre, 6328 sayılı Yasa'yla 2012 yılında kurulmuş ve faaliyetlerine başlamıştır. Kurum, kamu hizmetlerinin işleyişinde bağımsız ve etkin bir şikâyet mekanizması oluşturmak suretiyle, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını, insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve önerilerde bulunmakla görevlidir. Tavsiye niteliğinde kararlar alan Kamu Denetçiliği Kurumunun faaliyetleri her geçen gün artmaktaysa da etki alanının daha da genişletilmesi gerekmektedir. Ombudsmanlığın verdiği tavsiye kararlarının ilgili kurumlarca yüzde 70 olan uygulama oranı bir önceki yıla göre az da olsa artış göstermekle birlikte, söz konusu oranın anlamlı şekilde artırılması kuruluş amacının da gereği olacaktır. Hâlen farkındalık düzeyi ile doğru şikâyet ve talepte bulunma konusundaki eksikliklerin devam etmesi Kuruma intikal eden birçok talebin de işleme alınmamasına yol açmaktadır; o sebeple, tanıtım ve bilgilendirme eksikliğini süratle giderilmesi, sistemden beklenen faydanın elde edilmesine de katkı sunacaktır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak, tarihimizden ve geleneğimizden gelen bu yapının sağlıklı işlemesini önemsiyor ve takip ediyoruz.

Bu düşüncelerle, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Kamu Denetçiliği Kurumunun bütçelerinin hayırlı olmasını diliyorum, millî ruh, millî irade, millî hâkimiyet ve millî birlik anlayışının güçlenmesine katkı sağlaması temennisiyle, Genel Kurulun siz değerli üyelerini saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Afyonkarahisar Milletvekilimiz Sayın Mehmet Taytak'ta.

Buyurun Sayın Taytak. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz dokuz dakika.

MHP GRUBU ADINA MEHMET TAYTAK (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kamu Denetçiliği Kurumu bütçesi üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Kamu Denetçiliği Kurumu, idarenin işleyişiyle ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile, tutum ve davranışlarını, insan haklarına dayalı adalet anlayışı içerisinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlendirilmiş bir kurumdur.

Kamu Denetçiliği Kurumunun istatistiklerine baktığımızda, Kuruma 2013 yılından bugüne kadar toplam 76.715 şikâyet başvurusu yapılmıştır. Bu şikâyetlerin yüzde 99'u sonuçlanmıştır. Kurum, idarenin hizmet kalitesinin yükseltilmesine, iyi yönetim ilkelerinin yerleşmesine, insan haklarının gelişmesine, hukukun üstünlüğünün sağlanmasına, hak arama kültürünün yaygınlaşmasına; şeffaf, hesap verebilir, insan odaklı bir idarenin oluşmasına katkı sağlamaktadır. Bunun için, önemli olan, hak arama kültürünün yaygınlaşmasıdır. Öncelikle, vatandaşlarımızın pek çoğunun Kamu Denetçiliği Kurumundan ve görevlerinden haberdar olmadığı görülmektedir. Aldığımız verilere göre, 2019 yılında memleketim Afyonkarahisar'dan Kamu Denetçiliği Kurumuna yapılan başvuru sayısı 5'tir. Kurumun, kendi görev ve yetkilerini ülkemizin her kesimine anlatması gerekmektedir. Kamu spotu gibi bazı faaliyetlerin yapılmasının uygun olacağını düşünüyorum.

Kurum, Cumhurbaşkanlığı, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türk Silahlı Kuvvetleri ve yargı dışında tüm alanları denetleyebilir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak, kamu denetimine önem verdiğimizizi ve Kamu Denetçiliği Kurumunun kurulması gerektiğini yıllar önce ifade eden ilk siyasi parti biziz. Bütün kurumlar yaşanan gerçeklere göre hareket etmek durumundadır; dönemin şartlarına göre davranılmalıdır, tedbirlerini buna göre almalıdır.

Dünya, teknolojinin getirdikleriyle çok hızlı şekilde değişime uğramıştır. Teknolojinin imkânları yüzünden kişiler, asosyal bireyler hâline gelmektedir. Neredeyse yüz yüze iletişim bitmiş, yerini sanal ortama bırakmıştır. Bu durum, toplumsal bir varlık olan insanın yalnızlaşmasına ve ruhsal sıkıntı içine girmesine neden olmaktadır. Toplum bu manada sıkıntılıdır; intiharlar artmıştır, depresyon ilaçları kullanımı çoğalmıştır, siyanür kullanarak ailelerini katledecek kadar insanların ruh hâli bozulmuştur. Kadın cinayetleri, aile içi cinayetler, çocuk istismarcıları, hayvan katliamı görüntüleri görsel medyada, sosyal medyada yer aldıktan sonra yayılmaya başlıyor. Her hafta yeni bir olay yaşıyoruz, o olay farklı yerlerde aynı tarzda gerçekleşiyor. Psikopatların, katillerin verdikleri ifadeler gazetelerde tam sayfa yayımlanıyor.

Televizyonlarda vasfı ve hangi servislere hizmet ettiği bilinmeyen konuşmacılar, tartışma programlarında günlerce toplumun gündemini belirlemeye çalışıyor. Kamuoyu, sistematik şekilde, özellikle sosyal medya ve televizyon programlarıyla zehirleniyor. Pek çok sosyal medya fenomeni, gençlerimizi kolay yoldan para kazanmaya teşvik ediyor. Aile, büyüğe saygı, küçüğe sevgi, komşuluk, akrabalık, vatan, millet, bayrak, dinî ve millî bayramlar gibi bizi biz yapan tüm değerlerimizin içi boşaltılıyor. Yarışma programlarında yayımlanan aile yarışmaları ve ekrana yansıtılan aile içi ilişkiler, saygıyı ve edebi tamamen ayaklar altına alıyor.

Kamu Denetçiliği Kurumu, sadece idareye değil, kamuoyuna ve kamuoyunu ilgilendiren tüm konulara müdahale etmelidir, saydığım ve süre nedeniyle sayamadığım pek çok konuyu disiplin altına almalıdır.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak Genel Başkanımız Devlet Bahçeli Beyefendi'nin talimatıyla hazırlanan Ruh Sağlığı Yasa Teklifi bu konuda çok ciddi bir adımdır. Genel Başkan Yardımcımız Deniz Depboylu Hanımefendi'nin 2 Mart 2018'de Türkiye Büyük Millet Meclisine sunduğu Ruh Sağlığı Yasa Teklifi'nin hazırlanmasındaki en büyük sebeplerden biri de toplumsal problemlerin önüne geçebilmektir. Bu kanun teklifi bir an önce hayata geçirilmelidir. Hem Türkiye Büyük Millet Meclisi hem de Kamu Denetçiliği Kurumu bu problemlere mutlaka çözüm üretmelidir. Amacımız, Türk milletinin ruh sağlığına haksızlık etmek değil, gelecek nesilleri dönemin şartlarına hazırlamaktır.

Ayrıca, Milliyetçi Hareket Partisi olarak, yine liderimiz Devlet Bahçeli Beyefendi'nin talimatıyla, Genel Başkan Yardımcımız Mevlüt Karakaya Beyefendi'nin vermiş olduğu Kamuoyu Araştırmaları ve Sonuçlarının Yayınlanması Hakkında Kanun Teklifi bulunmaktadır. Araştırma şirketleri tarafından yapılan hata ve hilelere karşı kamuoyu ve siyasal kurumlar tamamen korumasızdır. Bazı anket şirketleri kendi siyasal görüşlerini vatandaşa empoze etmeye çalışıyor, kulaklarına fısıldanana sunuyor, kamuoyunu manipüle ediyor. Anket şirketi sahibi çıkıyor "Bir siyasi partiyi yüzde 20'lerde gösterdim, başarısını bana borçludur." diye televizyonlarda söylüyor. Hâlbuki o parti yüzde 10 barajını bile aşamamıştır. Televizyon programlarına çıkıyorlar ve Türk milletini yalana boğuyorlar. Kimin tarafında olduklarının bizim açımızdan hiçbir önemi yoktur. Milliyetçi Hareket Partisi sadece gerçekler üzerine odaklanır. Bunlar, toplumda güvensizliğe neden oluyor. Bu kanun teklifi de bir an önce hayata geçirilmelidir.

Değerli milletvekilleri, ayrıca, iş ve üniversite için ÖSYM sınavlarına başvuru ücretlerinin fazla olduğu ortadadır. ÖSYM'nin düzenlediği sınavlar eğitim hakkının bir uzantısıdır ve öğrenciler arasında fırsat eşitliğinin sağlanması anayasal bir haktır. Bu konuda Kamu Denetçiliği Kurumunun geçtiğimiz günlerde ücretle ilgili verdiği tavsiye kararına mutlaka uyulmalıdır.

Milliyetçi Hareket Partisi "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." anlayışıyla hareket eder. Bilge Türk liderimiz, Genel Başkanımızın ifade ettiği gibi "Önce ülkem ve milletim, sonra partim ve ben." düsturuyla siyaset yapar. Milliyetçi Hareket Partisi, elli yılı aşan siyasi mücadelesinde, ülkemizi ve Türk insanını ilgilendiren hemen her konuda kalıcı projeler üreten bir siyasi parti olmuştur. Milliyetçi Hareket Partisi, milletimizin refahına, toplumsal barışın yerleşmesine, her alanda adaletin tecellisine, hukukun üstünlüğünün teminine ve mağduriyetlerin giderilmesine yönelik çözüm önerileri sunmuştur ve sunmaya da devam edecektir.

Bu duygu ve düşüncelerle, 2020 bütçesinin devletimize ve milletimize hayırlara vesile olmasını diliyorum, Genel Kurulu ve Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası İstanbul Milletvekilimiz Sayın Feti Yıldız'a aittir. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dört dakika.

MHP GRUBU ADINA FETİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Anayasa Mahkemesi ve Sayıştay bütçeleri üzerinde Milliyetçi Hareket Partisinin görüşlerini sunmak üzere söz almış bulunuyorum. Hepinizi bu vesileyle saygıyla selamlıyorum.

Anayasa'nın 2'nci maddesinde yazılı olduğu gibi, Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devletidir. Hukuk devleti, insan haklarına saygılı, hukuk kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık devlettir. Anayasa yargısının temelinde anayasanın üstünlüğü ilkesi yer alır. Anayasa, normlar piramidinin en üstündedir ve bağlayıcı kurallar bütünüdür. "Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz." şeklindeki hüküm Anayasa'nın üstünlüğünü ifade eder.

Anayasanın iki temel işlevi vardır: Birincisi, bireyin sahip olduğu temel hak ve özgürlükleri güvence altına almak; ikincisi ve en önemlisi, devletin otoritesinin ve gücünün sınırlarını çizmektir. Bu iki ilkenin güvence altına alınması anayasanın üstünlüğü ilkesiyle birleşince anayasa yargısı ortaya çıkmıştır.

Anayasa mahkemelerinin kurulması ve yaygınlaşması büyük ölçüde İkinci Dünya Savaşı sonrasına rastlamaktadır çünkü savaş sırasında yoğun hak ihlalleri meydana gelmiştir. Ancak bizim Anayasa Mahkemesinin kuruluş serüveni daha farklıdır. Burada onu uzun uzun anlatmaya da gerek yoktur. 27 Mayıs darbesinden sonra 61 Anayasası'na giren bir kurumdur.

Anayasa Mahkemesinin, Anayasa'da yapılan değişikliklerle, zaman içerisinde görevlerinde de değişiklik yapılmış, görevleri genişletilmiş, en son 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'la son şeklini almıştır. Buna göre, Anayasa Mahkemesinin belli başlı görevleri vardır: Anayasa değişikliklerinin şekil yönünden incelenmesi; kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ve Meclis İçtüzüğü'nün yine şekil ve esas yönünden Anayasa'ya aykırı olup olmadığının denetlenmesi; siyasi partilerin kapatılması ve kuruluşunun Anayasa'ya aykırı olup olmadığı; yine, hak ihlalleri sebebiyle bireysel başvuruları incelemek; Yüce Divan görevi -yani Anayasa'da belirtilmiş olan kişilerin görevleriyle ilgili işledikleri suçlardan dolayı Yüce Divan görevi yapar- ve yasama dokunulmazlığının kaldırılmasıyla ilgili müracaatlarda da son kararı vermek.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bildiğiniz gibi, Yüce Divan yargılaması bir ceza yargılamasıdır yani Ceza Kanunu ve Ceza Usul Kanunu maddeleri ve gerekleri uygulanır. Ancak Anayasa Mahkemesinin teşkilinde üyelerin mesleklerine ve eğitim durumlarına baktığımızda, bu daha çok ceza yargılaması olduğu için, Yüce Divan yetkisinin Ceza Genel Kuruluna verilmesi bize göre çok daha isabetli ve uygun olacaktır. 2010 tarihinde yapılan Anayasa değişikliğiyle hukuk sistemimize -23 Eylül 2012 tarihinde uygulanmaya başlanan- bireysel başvuru hakkı getirilmiş ve bu, yargıda yeni bir başlangıç oluşturmuştur. Bu yeni dönemde, temel hak ve özgürlükleri esas alan, hak eksenli bir yaklaşım öne çıkmıştır.

Adalet, hukuka uygun kararlar, iyi yetişmiş hâkimler eliyle kurulabilir. Bunun için, hâkimlerin meslek içi eğitimi ve yetişmesi çok önemlidir. Gerçi Bakanlığımız 2018-2019 yılları arasında 4 bine yakın hâkimi meslek içi eğitime almış, bazılarını da yurt dışına yabancı dil ve meslekte yetişmesi için göndermiştir. Bu iyi bir gelişmedir.

Bireysel başvuru, insanımız tarafından nihai ve etkili bir yol olarak görülmektedir. Elbette sosyal ve siyasi olaylar er geç yargının konusunu oluşturmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kurucusu olarak bilinen Hans Kelsen de yargı ve siyasal iktidar arasındaki, kişiler arasındaki bu uyumsuzluğa “güçlerin zıtlığı” adını vermiştir. Esasen, anayasa mahkemelerinin, verdikleri kararlarla bazen kendilerini yasamanın yerine koydukları görülmektedir yani kendilerini kanun koyucuya dönüştürdükleri görülmektedir. Elbette bu, yüce Meclisin ve bizlerin kabul edeceği bir husus değildir. Anayasa Mahkemesi sadece Anayasa ve kanunlarla belirlenen görevlerini yapabilir.

Yine, iptal kararlarının gerekçeli olup olmadığı konusunda çok sık müracaatlar vardır, hak ihlalleriyle ilgili müracaatlar vardır. Bireysel başvurular, milletimiz tarafından artık son merci olarak görüldüğü için, çok da sık başvurulduğu için, neredeyse bütün kanun yolları tükendikten sonra üst temyiz yolu olarak görülmektedir. Bu başvuruların sayısal çoğunluğu ve giderek artması sebebiyle, bununla da artan iş yükü ve iş yoğunluğu açısından, içinden çıkılmaz bir hâl almaktadır. Müracaatlar bu yoğunlukla devam ederse Anayasa Mahkemesi, biraz önce belirttiğim gibi, üst temyiz mahkemesine dönüşür, bu da arzu edilecek bir durum değildir.

Şimdi, müracaatların oranlarına baktığımızda, daha çok, makul sürede yargılanmamayla ilgili müracaatlar var. Bu, müracaatların yüzde 61'ini oluşturmaktadır. Yine, adil yargılanma hakkı ve gereksiz kararlarla ilgili müracaatlar da yüzde 24-25 civarındadır. Bu oranlara baktığımızda, hak ihlalleriyle ilgili kararların yüzde 4-5 civarında olduğu görülmektedir. Bu, bize göre, çok düşüktür.

Mahkemeler elbette kararlarıyla konuşur, yoksa yüksek yargının yetkilileri burada çıkıp kendilerini savunacak durumda değildir. Bir iki kararı hatırlatmak istiyorum size: Geçen temmuz ayında -24'ünde, 26'sında- 2 tane kararı var. Kararlardan bir tanesi, 24 Temmuzdaki karar, 2019/65 sayılı Karar'dır. Cumhuriyet Halk Partisinin Sayın Grup Başkan Vekilleri ve 114 milletvekilinin müracaatıyla Anayasa Mahkemesine bir iptal başvurusu yapılmıştır. Bu başvurunun konusu, kişilerin devlet memurluğuna alınması öncesinde güvenlik soruşturması ve arşiv kaydı araştırmasının yapılmasıdır. Cumhuriyet Halk Partisi, güvenlik soruşturmasının yapılmasında yasal düzenleme olmadığı kanaatiyle, bunun kanunla düzenleneceği kanaatiyle başvuru yapmıştır. Kendi açılarından haklı görülebilir ancak şimdi, kararı incelediğimizde, sonucuna baktığımızda hiç de böyle olmadığı görülecektir. Karşı çıktıkları nedir? Güvenlik soruşturmasında ne aranır? Kimlik bilgileri doğru mudur, yanlış mıdır; bunu yapan da Emniyet Genel Müdürlüğü ve Millî İstihbarat Teşkilatıdır yani bu araştırmayı yapacak makamlar bellidir. İptal dilekçesinde, makamların belli olmadığı gibi bir savunma vardır, bir gerekçe vardır; bu doğru değildir, çok açıktır.

Yine, kolluk güçleri ve istihbarat birimlerince kişilerin araştırması yapılırken terör örgütleriyle iltisaklı, irtibatlı olup olmadığının araştırması, haklarında bir arama kaydının ya da bir bariyerin olup olmadığının araştırması, Atatürk ve devrim kanunları aleyhine bir cürüm işleyip işlemediğinin araştırması ve son olarak da şeref ve haysiyetini ihlal edecek, mesleğini engelleyecek derecede içki, kumar, bir müptelalık ya da paraya düşkünlüğü var mıdır yok mudur araştırması yapılacaktır. Değerli arkadaşlar, bunun, bu araştırmaların nesine karşı çıktınız? Bunun cevabını herhâlde verirsiniz.

Şimdi, Anayasa'nın 129'uncu maddesi çok açık, devlet memurları Anayasa'ya, kanunlara ve devlete sadakatle yükümlüdür. Bu sadakatin bozulmasını istemek ne Cumhuriyet Halk Partisine ne de herhangi bir milletvekiline yaraşır. Ancak bu müracaat yapılmış, sonunda da -istediğiniz gibi- iptal kararı verilmiştir.

Yine, başka bir hususa daha değinmek istiyorum. İptal kararının gerekçesi de yanlıştır bize göre. Çünkü saydığımız konular 6698 sayılı Yasa'da ve 4045 sayılı Yasa'da açık ve net olarak düzenlenmiştir yani kanunilik ilkesi ihlal edilmiş değildir. Gerekçede Anayasa'nın 13'üncü ve 20'nci maddesinin ihlalinden bahsedilmektedir; bu gerekçe yanlıştır.

Sayın milletvekilleri, yine bu karardan iki gün sonra, "barış bildirisi" diye bilinen ve bizzat PKK'nın çağrısıyla bazı akademisyenler ve öğretim görevlileri tarafından kaleme alınan "Bu suça ortak olmayacağız." bildirisi. Bu bildiri sebebiyle 784 öğretim üyesi, görevlisi hakkında kamu davası açılmış ve 191'i hakkında da ceza tesis edilmiştir, hüküm kurulmuştur ancak 35 kişi hariç, bunların çoğunun cezaları ertelenmiştir. Bu kişiler Anayasa'nın kendilerine verdiği hakla -elbette bir hak kullanmışlar- bireysel başvuru yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurmuşlardır. Bildirinin içeriği bellidir; Türk devletinin çukur operasyonlarında Türk milletine ve oradaki bütün halklara karşı kıyım, sürgün ve katliam yaptığı iftirası vardır. Anayasa Mahkemesi incelemiş, oylama sonunda 8'e 8 olarak, 8 hâkim "hak ihlali vardır" 8 hâkim "hak ihlali yoktur" şeklinde oy vermiştir ancak Anayasa Mahkemesi Başkanı "hak ihlali vardır" yönünde oy kullandığı için bu karar çıkmıştır ve devletimize, milletimize hakaret eden, 790'a yakın güvenlik gücünü, kuvvetini, askerimizi, polisimizi şehit edenlere, onlara methiye düzenlere hem "hak ihlali kararı vardır" diye yargılamanın yenilenmesi yolu açılmıştır hem de 9.150 lira tazminata hükmedilmiştir, ödüllendirilmiştir.

Biz, burada bir meseleyi konuşurken konuya bağlı kalmak zorundayız. Sürem de bitti, aslında anlatılacak o kadar şey var ki. Yani FETÖ terör örgütünün yargıda yol açtığı bozulma, 3.900'ün üzerinde hâkimin meslekten ihraç edildiği ancak bunların kararlarının hâlâ yerli yerinde durduğu, infaz ve icra edildiği...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FETİ YILDIZ (Devamla) – Bunları anlatacaktık ancak süre bitti.

Sayın Başkanım, bir dakikada toparlamak istiyorum.

BAŞKAN – Tamamlayalım.

FETİ YILDIZ (Devamla) – Bize göre, FETÖ'yle mücadelede iki tane eksik vardır: Bir, FETÖ'cü hâkimlerin verdiği kararlar yeniden gözden geçirilmelidir. İki ve en önemlisi, bütün Emniyette, poliste, bekçide, çaycıda, çorbacıda olan FETÖ'cüler hakkında soruşturma açılmış, takip yapılmış ancak ne hikmetse hiçbir siyasetçi hakkında, FETÖ'cü bir siyasetçi hakkında soruşturma yapılmamıştır. Elbette, her kuruma sinen, sirayet eden bu hainler siyasetimizin içinde de vardır, bu da behemehâl temizlenmelidir.

Sözlerimi burada bitiriyorum.

Hepinizi saygıyla selamlarken bütçemizin milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Altay, bir söz talebiniz oldu.

Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz önce kürsüde konuşan değerli hatip Anayasa Mahkemesine yaptığımız bir başvurudan yola çıkarak bizim başvuru gerekçemizi sorgulamış. O ayrı, olabilir, eleştirel yaklaşım olabilir ama Cumhuriyet Halk Partisinin kamu düzeninin tesisine aykırı bir tutum ve ruh hâli içinde olduğunu beyan etmek suretiyle sataşmıştır. Söz talep ediyorum; yerimden de olabilir, oradan da olabilir. Burası daha kârlı, burada süre uzun oluyor, orada kısa oluyor; takdir sizin.

BAŞKAN – Buyurun.

İki dakika kürsüden söz veriyorum size Sayın Altay. (CHP sıralarından alkışlar)

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Müracaatı siz yapmadınız mı ya?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yaptık, gene olsa gene yaparız Sayın Vekilim.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Ben de onu anlattım.

BAŞKAN – Sayın Yıldız, lütfen...

## VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

*1.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Feti Yıldız'ın 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin birinci tur görüşmelerinde MHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması*

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Yıldız, biz, bu elimde gördüğünüz, sizin de ihtisasınız olan Anayasa'ya uymaya çalışıyoruz. Beğenirsiniz beğenmezsiniz, bu sizi de bağlar.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Elbette, elbette.



ENGİN ALTAY (Devamla) – “Ben bunu beğenmiyorum.” yaklaşımı Tayyip Erdoğan’ın yaklaşımıdır; istediği, işine geldiği kararı beğenen, işine gelmediği kararı sorgulayan bir yaklaşımdır. Ancak sanıyorum, siz iptal edilen metni görmediniz, görerseniz bir hukukçu olarak böyle...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Burada, bak burada.

ENGİN ALTAY (Devamla) - Şimdi elinizdedir mutlaka, ama ruhunu görmemişsiniz Sayın Vekilim, ruhunu görmemişsiniz, o metnin özünü görmemişsiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Bir kere, bence Anayasa Mahkemesi eleştirilecekse bir hukukçu olarak sizden ben asıl şunu bekledim: “Evet, Anayasa Mahkemesi bu iptali 13’e, 20’ye ve 128’e dayandırdı ama Anayasa Mahkemesi 70’inci maddeyi unutmmuş.” derdim sizin yerinizde olsam ve buradan 70’i okurdum. Anayasa madde 70 der ki: “Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez.” Bu kadar. Bırakın 13, 20 ve 128’i, şu bile başlı başına iptal gerekçesidir. Bence Anayasa Mahkemesinin, Anayasa’nın 70’inci maddesini görmeden bunu iptal ettiği için bir eksiği varsa vardır.

Sayın Milletvekilim, ben güvenlik soruşturması mağduru birisiyim. 1985’te Denizli Eğitimi bitirdim, 1990’a kadar atanmadım. Öğretmenlik yeterlilik sınavı da o yıl çıktı, o sınava girdim, kazandığım hâlde atanmadım. Hatta, ertesi yıl gözden kaçır diye bir kere daha girdim. Birinde Van iline, birinde Trabzon iline kararnamem çıktığı hâlde atamam yapılmadı. Gerekçesi neydi biliyor musunuz?

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Bilmiyorum.

ENGİN ALTAY (Devamla) - Küçümsemiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Altay, bir dakika ekliyorum, toparlayın lütfen.

ENGİN ALTAY (Devamla) - Bir başçavuşun, bir astsubayın hakkımda tanzim ettiği bir tutanaktır. Ben sonra gene yargı kararıyla, önce idari mahkeme kararıyla, sonra Bakanlığın itiraz etmesi üzerine Danıştayın da kararıyla 1990’da göreve başladım. Benim beş yılımın hesabını kim verecek? Şüphesiz, sizin gibi insanlar vermeyecek. (CHP sıralarından alkışlar) Ama herkesi potansiyel terörist gören kafa, gerçekten Türkiye’yi bölen kafa o kafadır. PKK terör örgütünün Türkiye’yi bölmeye gücü yetmez ama senin gibi insanların kafası Türkiye’yi bölmeye 100 kere yeter. (CHP sıralarından alkışlar, MHP sıralarından “Yuh!” sesleri, gürültüler)

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Hadi oradan!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “Yuh!” size, “Yuh!” size. (MHP sıralarından gürültüler)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, bir saniye...

Sayın milletvekilleri, bir saniye, Sayın Grup Başkan Vekiliniz...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Yıldız, Sayın Grup Başkan Vekiliniz söz aldı, Sayın Grup Başkan Vekilimize bırakalım.

MEHMET TAYTAK (Afyonkarahisar) – Kalkıp bir şey söyleyebilirsin, hakaret etmeyeceksin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hakaret mi bu? (MHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Taytak...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Kafayı diyorum, kafayı. Herkesi terörist gören kafa!

BAŞKAN – Sayın Altay, bir saniye...

Değerli arkadaşlarım bir saniye... Sayın Taytak, oturalım lütfen.

MEHMET TAYTAK (Afyonkarahisar) – Başkanım, normal şartlarda...

BAŞKAN – Bakın, bir Grup Başkan Vekili söz aldı değerli arkadaşlarım, lütfen.

Buyurun Sayın Bülbul.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan, Sayın Grup Başkan Vekilinin kürsüde yapmış olduğu konuşmada aleni bir sataşma söz konusudur, ben de kürsüden söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

İki dakika da size söz veriyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

2.- *Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul'ün, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine ve İstanbul Milletvekili Feti Yıldız'ın şahsına sataşması nedeniyle konuşması*

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Anayasa Mahkemesi hususunda bütçe görüşmelerinde söz alan Sayın Feti Yıldız, Cumhuriyet Halk Partisinin özellikle güvenlik soruşturmalarının adaletsiz, hukuka aykırı olduğu noktasında yaptığı başvurunun Anayasa Mahkemesinde kabul edilmesi noktasında bir değerlendirme yapmıştır. Bu değerlendirme hukuki bir değerlendirmedir. Ayrıca, işin diğer yönüne bakarsak şimdi, bir ifrat ve tefrit meselesi var burada yani güvenlik soruşturmalarında keyfilik var mıdır? Sizin şahsen yaşadığınız mağduriyet 12 Eylül 1980 darbesi sonrası oluşan koşullarda yaşanmış bir hadise.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bu da 20 Temmuz darbesi.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – O “20 Temmuz darbesi.” sizin değerlendirmenizdir, “Kontrollü darbe.” değerlendirmesi sizin değerlendirmenizdir.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Bu Meclisin çatılarına bombalar düşmeye başladığı zaman sizler de bu Meclisteydiniz. Bu gerçekleri görüyor olmanıza rağmen, 251 şehit, 2.190 yaralı olmasına rağmen, bu darbeye hâlâ “Kontrollü darbe” deyip hâlâ onu yok sayıp 20 Temmuz gerçek darbe tarihi olarak değerlendirmek bu millet açısından, bu millete, bu memlekete en büyük kötülüğü yapmaktır.

15 Temmuz sonrası yaşanan şartlar 12 Eylül sonrasında yaşanan şartlarla bir değildir.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – O uçakları kim verdi onlara? O bombaları kim verdi onlara?

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Çok sinsi bir terör örgütünün, Türkiye’de devletin bütün kurum ve kuruluşlarına sızmayı hedef almış bir terör örgütünün faaliyetinden söz ediyoruz ve bunların hâlâ uyuyan kripto hücrelerinin devlet içerisinde birtakım yerlerde yer etme noktasındaki faaliyetlerini, arzularını değerlendirdiğimizde... (Gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen, dinleyelim.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Hesap versin...

BAŞKAN – Sayın Şeker...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) - ...çok tabii ki burada güvenlik soruşturmasının yapılmasında doğruluk payı vardır, sıhhat vardır. Bu noktada devletin gözünü geçmişte olduğu gibi kimse bağlamamalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bülbul, bir dakika uzatıyorum. Bir dakikada lütfen toparlayın, ondan sonra uzatmayacağım.

Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Şikâyet ettiğimiz şey devletin kurum ve kuruluşlarına bu hain terör örgütünün sızmış olması değil mi? O zaman, bunlarla bağlantılı olanlar, bunlarla yakınlığı olanlar, irtibatı olanlar varsa bunların devlet kurumları tarafından işe alım süreçlerinde biliniyor olmasından Cumhuriyet Halk Partisi niye rahatsız oluyor? Böyle bir şey var mı? (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Hukuki değil, hukuki!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Ama şu var: Sizlerin terörist görme noktasında yapmış olduğunuz ithamı asla ve asla kabul etmiyoruz. Biz, kimseyi peşinen terörist, bu memlekete zararlı veya hain olarak değerlendirmeyiz fakat bu memlekete aleni olarak hainlik yapanları, Ergenekon, Balyoz süreçlerinde yapmış olduğu yayınlarla...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Kimlerle beraber yapmış?

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) - ...Türkiye'yi kirleten Ahmet Altan gibilerini cezaevinden çıktıktan sonra hiçbir zaman kucaklamayız. Bunu yapanlar sizlersiniz. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Orada, o operasyonların mağduru Teğmen Çelebi'nin mevcut olduğu bir durumda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) - ...Sayın Kılıçdaroğlu'nun ondan helallik almadan Ahmet Altan gibileriyle sarılıyor olmasıdır bizim asıl itiraz ettiğimiz husus.

Saygılar sunuyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

FETİ YILDIZ (İstanbul) - Sayın Başkan, bir cümleyle Sayın Grup Başkan Vekiline...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ergenekon duruşmalarına gelmiyordunuz. Milletvekilinizi biz savunduk, mazbatasını biz aldık, biz. (MHP sıralarından “Biz oradaydık, orada.” sesleri)

BAŞKAN - Değerli arkadaşlarım, sessiz olalım lütfen.

Sayın Tanal... Arkadaşlar, sükûnetli olalım lütfen.

Bakın, Grup Başkan Vekilleri söz istiyor.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Yıldız, ben Grup Başkan Vekilinize söz verdim.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Bir cümle söyleyeceğim efendim, bir cümle.

BAŞKAN – Hayır, bakın, Grup Başkan Vekillerinin söz aldığı yerde onların partiyi temsil önceliğine bir hak tanıyalım. Sizin adınıza konuştu.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, Sayın Grup Başkan Vekiline benim hatırlatacağım Anayasa'nın “Başlangıç” kısmıdır. Anayasa'nın “Başlangıç” kısmı Anayasa'ya dâhildir, aynen şu yazılıdır orada: “Hiçbir faaliyet, Türk millî menfaatlerinin, Türk varlığının, devleti ve ülkesiyle bölünmez bütünlüğünün karşısında himaye göremez.” Ne kadar himaye ederlerse etsinler. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Peki, kayıtlara geçti.

Teşekkür ederim.

Şimdi, oturalım, biraz sakin olalım değerli arkadaşlar, sakin olalım.

Grup Başkan Vekilleri partilerinizin adına görüşlerinizi ifade ediyor.

Sayın Altay, buyurun.

Siz de bir yeni tartışmaya... Lütfen, toparlayalım ama...

**V.- AÇIKLAMALAR (Devam)**

*5.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul'ün sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır hayır, tartışma açmak niyetinde değilim. Ben kimsenin vatanseverliğini sorgulamam.

Sayın Yıldız bizi terörü aralamakla itham ediyor, hiçbir arkadaşımız da buradan MHP Grubunun yaptığı gibi ayağa kalkmıyor. Ben de diyorum ki: Sayın Yıldız, Türkiye'yi PKK bölmez ama işte, bu kafa böler, sen bölersin. Terörü arkalayan herkese...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – “Terörü arkalıyorsunuz.” diye bir beyan var mı?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bir konuşur ya, sen Grup Başkan Vekilisin ya!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Beyan var mı?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Nerede beyan var? Evet, aç, tutanaklara bak. Açın, tutanaklara bakın.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Beraber bakalım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Arkada bakalım.

Bizim tutumumuzu terörü arkalayan bir tutum olarak ortaya koyuyor.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Tamam, beraber tutanaklara bakarız.

BAŞKAN – Sayın Bülbul...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sizin önce oraya bir “Dur.” demeniz lazım, bir onu söyleyeyim.

İkincisi, Cumhuriyet Halk Partisinin, darbecilerin, 15 Temmuz hain darbesine kalkışanların, karşıların, irtibatı, iltisaklı olanların devlete işe alınmamasından dolayı bir rahatsızlığı olmaz. Bu yüksek mahkeme, bu iptal gerekçesinde “Güvenlik soruşturması niye var?” diye iptal etmiyor zaten, “Çerçevesi belirsiz, muğlak.” diye iptal ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Altay, tamamlayın lütfen.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ve ben de diyorum ki biz, bu Anayasa -orada da söyledim- beğenelim, beğenmeyelim, bizi bağlar. Bir hukukçu olarak “Anayasa Mahkemesi, güvenlik soruşturmasıyla ilgili başvuruda iptal kararı vermek suretiyle teröristlerin işine yarayacak bir iş ve işlem yaptı.” algısı yaratan konuşmasını yanlış buluyorum, haksız buluyorum. Bunu söyledim, söylediklerimin de arkasındayım. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Eleştiri hakkımıza bir şey demezsiniz herhâlde. Kararı eleştirebilirsiniz herhâlde.

BAŞKAN – Bir saniye değerli arkadaşlar... Sayın Bülbul, bir saniye.

Yani artık konuda partilerin muratları anlaşıldı.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Muş, sizin bir söz talebiniz var.

Buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, bizim de yerimizden kısa bir söz talebimiz var.

BAŞKAN – Buyurun siz de ama artık, diğer arkadaşlarımızın konuşmalarına olanak tanıyalım.

6.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Anayasa Mahkemesinin verdiği kararı eleştirmek ile Anayasa Mahkemesinin verdiği karara uymanın ayrı şeyler olduğuna ve AK PARTİ iktidarlarının Anayasa Mahkemesinin verdiği kararlara uyduğuna ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Altay konuşmasında “Efendim, işine geldiğini kabul edip işine geldiğini kabul etmez. ‘Anayasa’yı beğeniyorum, beğenmiyorum.’ der. Bu, Erdoğan yaklaşımıdır...” Sayın Altay’a şunu ifade etmem gerekir, Sayın Altay dinlerse eğer: Anayasa eleştirilebilir, Anayasa’nın metnini eleştirebilirsiniz, Anayasa Mahkemesinin verdiği kararı da eleştirebilirsiniz ki eleştiriyoruz. Kendi Grup Başkan Vekilleri de çok değil, bundan birkaç hafta önce Anayasa metnini yerden yere vurdu. Eleştirebilir ama Anayasa’yı eleştirmek ayrı, Anayasa Mahkemesinin verdiği kararı eleştirmek ayrı; Anayasa Mahkemesinin verdiği karara uymak ayrı. Biz şimdiye kadar eleştirdiysek de Anayasa Mahkemesinin verdiği bütün kararlara uyduk.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Uymadı. Tazminat kararına uymadı.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – “Saygı da duymuyorum.” dedi.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Dolayısıyla ikisini birbirinden ayırmak lazım. Anayasa’yı yazan kim? Siyasetçiler yazıyor Anayasa’yı. Oylayan kim? Milletvekilleri, Genel Kurul, Türkiye Cumhuriyeti devletinin Parlamentosu onaylıyor. Metni eleştirmek ayrı, kararları eleştirmek ayrı, onlara uymak ayrı. Bu ikisini ayırt etmek lazım. Bunu tecrübeli Grup Başkan Vekiline hatırlatmak isterim.

BAŞKAN – Peki.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, çok kısa, tutanaklar bakımından...

BAŞKAN – Buyurun.

7.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – İlaveten, biz şunu yapmış bir partiyiz, bunu AK PARTİ de biliyor aslında, MHP’de biliyor: Bu iptal doğrultusunda, yeni bir düzenlemeyle ilgili -devletin belli savunma reflekslerinin olması gerektiği muhakkak- alternatif öneri de hazırlamış ve AK PARTİ’ye sunmuş bir partiyiz. Yani hâl böyleyken buradan bir şey çıkarmak, burayı kaşıyarak Cumhuriyet Halk Partisine çamur atmak mümkün değildir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Kurtulan, sizin de söz talebiniz oldu.

Buyurun, sizi de bir dinleyelim.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkan, ben barış akademisyenlerine dair MHP konuşmacısının söylediklerine atfen bir iki şey söylemek isterim.

BAŞKAN – Bir dakika süreyle ifade edin lütfen.

Buyurun.

8.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, barış akademisyenlerinin devlete ve millete ihanet emediğine, devleti yönetemeyen Hükümetin aklını eleştirdiğine ilişkin açıklaması

FATMA KURTULAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Barış akademisyenleri uzun zamanlarını, yıllarını eğitime vermiş, belki de burada bulunan milletvekillerinin çocuklarını da eğitmiş akademisyenlerdir, öğretim görevlileridir. Toplumsal bir duyarlılıktan hareket ettiler, barışı istediler, barışı talep ettiler ve bir bildiriye imza attılar. Yargılandılar,

sonuçta Anayasa Mahkemesine gittiler ve şu an beraat ediyorlar. MHP ve AKP'nin yapması gereken -Sayın Muş da söylüyor, eleştirilebilir, doğru- kararlar eleştirilebilir ama sonunda "Biz kararları tanımamız, bizi bağlamaz." denmez, bunu da bilmeleri lazım.

Konuşmacı şunu söylüyor: "Barış akademisyenlerinin yaptıkları devlete ve millete ihanettir." Her türlü hukuksuzluklarını, "Bu millete yapılmış bir ihanet." değerlendirmelerini reddediyoruz. Barış akademisyenleri hain değildir, bu devlete ve millete ihanet etmemiş, bu devleti yönetemeyen hükümet aklını eleştirmişlerdir.

Teşekkür ediyorum.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Lütfen ama artık Sayın Bülbül...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkanım, müsaade edin. Çok kısa, tutanaklara geçsin efendim.

BAŞKAN – Tutanaklara geçmesi açısından. Tartışmayı uzatmayalım, konu anlaşıldı.

Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Çok teşekkür ederim.

Sayın Başkan, kürsüde Sayın Yıldız bu deklarasyonu, bizim açımızdan son derece mahzurlu, Türkiye'nin birliğine bütünlüğüne son derece sıkıntı teşkil edecek, Türkiye'de şehirleri cephanelik hâline getiren bir terör örgütünün faaliyetlerine karşı tedbir üreten devlete karşı sanki o devleti itham edecek ve o devleti katliam yapmakla suçlayan bir deklarasyonu, bir açıklamayı şiddetle reddettiğimizi ve bunun o yapılan ihanetle eş değer olduğunu ifade etmektedir. Bu, bizim son derece doğal hakkımızdır. Bu noktada, yapılan soruşturmalar, yapılan tutuklamalar ve yargılamalar da ortada, bellidir. Bu yargılamalara, Türkiye'de hukukun yapmış olduğu bu değerlendirmelere, sadece bu Anayasa Mahkemesi kararında uymak da doğru bir yaklaşım değildir. Türkiye'de bu bir bütünlük arz edecekse o zaman, bu mahkemelerin verdiği diğer kararlara da riayet etmek ve saygı göstermek Sayın Grup Başkan Vekilinin ve partisinin görevidir diye değerlendiriyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Kurtulan bu sözde akademisyenlerin ortaya koyduğu, imza altına aldığı...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – "Sözde akademisyenler" mi?

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Kim "sözde" ya!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ben "sözde" diyorum ya, siz başka bir şey söyleyin yani.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bu nasıl bir üslup ya!

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sana ne ya! "Sözde" der, sana ne!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sözde siyasetçi!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – ...bildiriyi Hükümetin yönetemezliğine bağlıyor. Dolayısıyla burada bizim grubumuza, o dönemki AK PARTİ Hükümetine bir eleştiri söz konusudur, eleştirinin ötesinde sataşma söz konusudur. Bununla alakalı, yerimizden, cevap hakkımızı kullanmak isterim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Muş ama artık konuyu bir toparlayalım.

9.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, bizim derdimiz... Partileri, kimin ne olduğunu, fikriyatı zikriyatını herkes, toplum gayet iyi biliyor. Fakat bizimle alakalı hükmü başka bir siyasi parti grubu veremez, biz hükmü itiraz ediyoruz. Biz bunları sözde akademisyen olarak görüyoruz; bu, bir.

İkincisi, şimdi, herhangi bir Batılı devlet düşünün, hangisini düşünürseniz düşünün, demokrasinin beşiği olan Avrupa devletlerinin bir tanesini düşünün, şehirlerinin etrafı sarılmış, çukurlar kazılmış, içeriden vatandaşları rehin alınmış, binaların duvarları delinmiş; içeriden içeriye geçiyorlar...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Kim seyretti?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – ...insanları canlı kalkan olarak kullanıyorlar ve devletin meşru gücü, kolluk kuvveti buna müdahale etmeyecek, bunu seyredecek, öyle mi?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Seyretti zaten.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Buna müdahale ettiği zaman, burayla alakalı gereğini yaptığı zamanda -Anayasa'dan gücünü alır kolluk kuvveti, meşru savunma gücüdür devletin, oradaki vatandaşın can ve mal güvenliğini korumak zorundadır- sözde akademisyenler çıkıp bunu yapan terör örgütüne tek laf etmeyecek, devletin meşru savunma gücünü eleştirecekler, ondan sonra buradan "Bu barış bildirisiydi, bunlar barış insanı." denilecek.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – İbrahim Kaboğlu da mı sözde akademisyen?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Eğer onlar barış insanı olsalar devletten önce, devletin operasyonundan önce oradaki teröristlere had bildirirlerdi. Dolayısıyla bizim için bu insanlar sözdedirler, yok hükmündedirler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Ya, burada var, nasıl yok hükmünde?

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Kaboğlu yok hükmünde mi; Meclisin üyesi, yok hükmünde mi?

BAŞKAN – Bir saniye, değerli arkadaşlarım, bir saniye...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir saniye... Söz vereceğim, bir oturalım arkadaşlar, arka sıralarda hareketlenmeler görüyorum, bir oturalım.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Dikkatli konuşmak lazım, o da aynı durumdaydı.

BAŞKAN – Sayın Aydoğan, lütfen...

Sayın Kurtulan, buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ya, Sayın Milletvekilli, savunuyorsanız, çıkın, deyin ki: "Biz savunuyoruz bunu." Ondan ses gelmiyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Kaboğlu kendisini savunur, ben savunmayacağım.

BAŞKAN – Sayın Aydoğan, bir saniye... Sayın Kurtulan'a söz verdim.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Siz buyurun, savunun.

BAŞKAN – Sayın Muş...

Arkadaşlar, lütfen, toparlayalım; bakın, diğer konuşmacılar bekliyor.

Buyurun Sayın Kurtulan.

*10.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

FATMA KURTULAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

AKP şunu bilmeli: Kesinlikle, gün gelecek, Silopi'de Taybet ananın cenazesinin günlerce yerde bırakılmasının, Cemile'nin cenazesinin buzdolaplarında muhafaza edilmesinin, tüm vatandaşların evlerinin başlarına yıkılmasının, bodrumlarda insanları öldürmesinin hesabını ödeyecek, bunu verecek. Gün gelecek...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sen vereceksin o hesabı, sen! Sen vereceksin! O hesabı sen vereceksin!

FATMA KURTULAN (Mersin) – Uluslararası ve ulusal mahkemelerde AKP bundan kaçamaz, insanlık suçu işlemiştir. Bunu söylemek gerekiyor, bunun hakkını teslim etmek lazım.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sen işledin, sen! Siz işlediniz o suçu!

BAŞKAN – Sayın Eronat, lütfen...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – O suçu onlar işledi.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Aynı zamanda...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – O suçu onlar işlemiştir.

BAŞKAN – Sayın Eronat, lütfen, bakın, Grup Başkan Vekiliniz var. Rica ediyorum...

FATMA KURTULAN (Mersin) – Aynı zamanda, barış akademisyenleri için şunu söylüyoruz: Siz Türkiye'nin yarısını terörist ilan ediyorsunuz. Bundan vazgeçin. Bir düşünce ifade etmişlerdir, onlar sizin devleti yönetememe durumunuzu eleştirmişlerdir; Türk milletine, Türkiye halklarına ihanet etmemişlerdir. Bu konuda, bunu sağa sola çekmenize gerek yok diyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Altay...

*11.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Türkiye'de hiç kimsenin düşüncesinden ötürü "terörist" diye yaftalanmasına göz yummayacaklarına ilişkin açıklaması*

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Keşke... Sayın Mehmet Muş şu cümleyi söylediğinde bir "keşke" geçti içimden, o da şudur; Sayın Muş dedi ki: "Hendek ve çukurların içerisindeki teröristleri devlet seyredecek miydi?" Öyle dediniz, değil mi Sayın Muş?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Devlet seyredecek miydi?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – "Devlet seyredecek miydi bunları?" dediniz, hendek ve çukur... Keşke Sayın Muş, valilerinize, kaymakamlarınıza bu hendekler kazılırken, bu çukurlar kazılırken "Bunları görmeyin." talimatı da vermeseydiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Nasıl savunacağınızı bilmiyorsunuz artık ha!



ENGİN ALTAY (İstanbul)- İnanarak, bilerek söylüyorum: Bu hendekler kazılırken, bu çukurlar, bu tüneller yapılırken devletin valisi, devletin kaymakamı, jandarma komutanı, il ve ilçe emniyet müdürleri şantiye şefi gibi çalışmışlardır, o çukurların kazılmasında terör örgütleri kadar dönemin kamu yöneticilerinin de sorumluluğu vardır, bilgisi vardır, dahli vardır. (CHP sıralarından alkışlar) Onun için de o dönemde, Milliyetçi Hareket Partisi AK PARTİ'ye yönelik çok şiddetli, çok yüksek frekanslı eleştirilerini yapıyordu. Şimdi, AK PARTİ masum mu oldu? AK PARTİ'ye af çıktı ama barış akademisyenleri “sözde.” Bunu kabul etmemiz mümkün değildir. Türkiye’de düşünce özgürlüğü var, düşüncesinden ötürü -masumiyet karinesi gibi evrensel bir hukuk normu da ortadayken- peşinen hiç kimsenin hiç kimseyi “terörist” diye iddia etmez, yaftalama hakkı yoktur, olamaz, olmayacaktır; buna seyirci de kalmayacağız, göz de yummayacağız, yargı var. (CHP sıralarından alkışlar)

Anayasa Mahkemesiyle ilgili de şunu söyleyelim: Biz Anayasa Mahkemesinin kimi kararlarını eleştirdik, herkesin de eleştirme hakkı var ama biz, hiçbir zaman Anayasa Mahkemesi kararı için “Saygı da duymuyorum, uymuyorum da.” demedik. Bunu diyen de Sayın Cumhurbaşkanıdır. Yargı kararlarının sorgulanmasıyla ilgili bir ahlaki, bir etik durumu tartışacaksak önce “Karara uymuyorum, saygı da duymuyorum.” diyen Recep Tayyip Erdoğan üzerinden bu tartışmayı yürütürsek daha yararlı bir iş yapmış oluruz.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, bize yine açık satışmada bulundu...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet, satışma...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Muş.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Altay, kendini frenleyemiyor bugün.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bir dakika... Ne demek? Nasıl bir üslup bu ya!

BAŞKAN – Sayın Muş, lütfen...

Değerli milletvekilleri, Sayın Grup Başkan Vekilleri, nezaketi korumak asıldır, rica ediyorum sizlerden, herkesten.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Mutlaka.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Peşinen satışmadan söz istiyorum, peşinen.

BAŞKAN – Bakın, önemli bir görüşme yürütüyoruz, çok sayıda da konuşmacımız var ama tartışmaları birbiri ardına devam ettirmek de yanlış bir usul. Ben şimdi, söz keserek ara vermek de istemiyorum ama sizler gibi tecrübeli Grup Başkan Vekillerinin tartışmayı bir noktada bitirmesini de bekliyorum.

Buyurun Sayın Muş.

*12.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; burada ortaya attığımız iddiaları çıkaracaksınız. Valilere talimat verilmiş, kaymakamlara talimat verilmiş; burada herhangi bir işlem yapılmayacaktır! (CHP sıralarından gürültüler)

AHMET ÖNAL (Kırıkkale) – Evet, aynen öyle oldu.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Kamyonlarla silah dağıttınız.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Altay, çıkarın bu talimatları, alın bu talimatları; gidin cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunun. Niye yapmıyorsunuz bunu? Niye yapmıyorsunuz bunu?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Hangi savcıya?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Kamyonlarla keleşler dağıttınız. Kamyonlarla silah dağıttınız.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – İkinci konu şudur: Sayın Altay, biz buraya müdahale ediyorken Genel Başkanınız “oradaki arkadaşlar” diye bahsediyordu onlardan. “Arkadaşlar...” Nasıl bir arkadaşlıksa bu, onu da anlayabilmiş değiliz.

Bir diğeri şudur: İsrarla “Milletin yarısını terörist ilan ettiniz.” diyor. “Ya, biz öyle bir şey söylemedik, böyle bir şey olamaz.” diyoruz, zorla millete bunu yaftalamaya çalışıyorlar, bundan vazgeçin arkadaşlar. Terör örgütleri belli, bunlar tanımlanmış, kanunlarla çizilmiş ama siz işinize gelmeyince “Toplumun yarısını terörist ilan ettiler...” Hangi ifademiz, hangi beyanımız, nerede böyle bir şey söylemişiz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Davası olmayan yok, yargılanmayan hiç kimse yok. Yüzde 70...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – ...böyle bir şey olmamasına rağmen, manipüle etmek, işlerine geldiği gibi... Ama şunu söyleyeyim size, işlerine geldiği gibi konuşuyorlar. Doğru, Türkiye'nin bir terörle mücadelesi vardır; PKK bunlardan bir tanesidir, DHKP-C bunlardan bir tanesidir, FETÖ bunlardan bir tanesidir.

FATMA KURTULAN (Mersin) – AKP'nin yurttaşla mücadelesi var.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Kanunlarda diğerleri vardır, ilgili yasalarımıza göre ilan edilenler vardır. Türkiye'nin bununla bir mücadelesi vardır fakat siz bu işi örgütlerden alıp başka tarafa çekmeye çalışırsanız, kendinize meşru bir alan ve zemin oluşturamazsınız, bundan vazgeçeceksiniz.

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Muş.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bizim, terör örgütlerinin yanında, onlara destek verenlere karşı da mücadele edeceğimizi herkes biliyor...

FATMA KURTULAN (Mersin) – Muhalefeti karalamaktan vazgeçin Sayın Muş! Muhalefeti karalamayın.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – ...buradan da vazgeçmeyeceğiz, vazgeçemeyiz; bu, bizim anayasal sorumluluğumuzdur, kendimizle mi mücadele edeceğiz? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Altay, sizden bir ricam, lütfen bir başka tartışma doğurmadan konuyu bitirelim, yoksa ara vermek zorunda kalacağım değerli arkadaşlar.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – “Terörist” lafından niye rahatsız oluyorsun, terörist misin sen? Niye savunuyorsun?

BAŞKAN – Sayın Eronat, lütfen...

Değerli arkadaşlar sükünetli olalım lütfen.

*13.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şimdi, siyasette gaz-fren-debriyaj -şimdi debriyajın olmadığı arabalar da var ama- lazımdır Sayın Mehmet Muş. Fren pedalını unutma işi sizde çok sık nüksediyor.

Bakın, herkes dinlesin, lütfen, rica ediyorum. Şimdi, Cumhurbaşkanı Erdoğan, çözüm sürecinde valilere “Baskı yapmayın.” talimatı verdiklerini ve bunun terör örgütü tarafından istismar edildiğini söyledi.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Kötü mü yaptık? İyi yaptık!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tabii, tabii, iyi yaptı, çok iyi yaptı! Çok iyi yaptı!

BAŞKAN – Sayın Eronat...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – İyi yaptık, savunabilirim ben.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Eronat, acınızı anlıyorum...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Hayır, acıyla alakası yok! Acıyla alakası yok!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – ...acınızı gelin bu kürsüde anlatın, biz de sizinle bir ağlayalım ama durduğunuz yerden herkese laf atmayın lütfen.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Atarım, size ne!

BAŞKAN – Sayın Altay, Sayın Eronat’a ben müdahale edeceğim...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Acınızı anlıyorum, çıkın şu kürsüye, ben de sizinle bir ağlayayım ama ayıp ediyorsunuz ya!

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Hiç ayıp etmiyorum, siz ediyorsunuz!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Hanımefendiyle böyle konuşmayın...

BAŞKAN – Sayın Eronat... Sayın Muş...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bırakın siz de ya! Milletvekili her şeyden önce ya!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Altay...

BAŞKAN – Sayın Muş...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Acını anlıyorum diyorum ya! Nasıl istismar edersiniz ya! Bu yaptığınızın adı kadın istismarıdır ya!

BAŞKAN – Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

CEMAL ENGİNYURT (Ordu) – Sayın Başkan, çok bağılıyor.

Bu kadar bağıрма.

BAŞKAN – Sayın Altay, bir saniye...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Şimdi, bir şeyi savunmak için milletin aklıyla alay etmemek lazım.

2014’ten bahsediyorum, 2014’ten. Güvenlik kuvvetleri 290 adet operasyon ve müdahale talebinde bulunmuş 2014’te. Sayın Erdoğan 290 talebin 282’sini reddetmiş; 3 tane Şırnak’ta, 3 tane Hakkâri’de, 2 tane de Tunceli’de operasyona izin vermiş. Ben müteaddit defalar söyledim, buradan bir şey çıkarmak peşinde değilim. O hendek-çukur siyaseti, hendek-çukur terörü, ikisi de var. Sadece çukur ve hendek terörü yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Altay, konuşmalara devam edelim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Türkiye’de o dönem hem hendek-çukur terörü var hem hendek-çukur siyaseti var. Orada “Terörle etkin mücadele etmesin.” diyen, devletin terörle etkin mücadelesine karşı bir CHP’li bulamazsınız. Ama biz başından beri şunu söylüyoruz: Sivil kayba asla tahammülümüz yok. Bölgede terör örgütü yoğunluklu diye “Arada birkaç sivil de ölürsa ölsün, ne olur?” diyen kafayı doğru kafa, sağlıklı kafa görmüyoruz, bunu da belirtelim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Peki.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, şunu söyleyeyim: Operasyon kararının ilgili...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ara verdir Sayın Başkan ya.

BAŞKAN – Sayın Muş...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sayın Başkan, iki cümle söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Eronat, lütfen...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sataşma oldu ama.

BAŞKAN – Sayın Eronat, lütfen... Bakın, Grup Başkan Vekilleri söz talep ediyor.

Buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, bugün bile, şu an bile yüzlerce operasyon yapıyor, değil mi?

BAŞKAN – Kayıtlara geçmesi açısından mı söylüyorsunuz efendim?

Buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Silahlı Kuvvetler, Jandarması, Sahil Güvenliği, bunlar ülkenin huzur ve refahı için kanunlarda tanımlanan görevleri yerine getirmek üzere operasyon yapıyorlar, çalışma yürütüyorlar dağlarda, bayırda, kırdan, şehirlerin farklı yerlerinde vatandaşın can ve mal güvenliğini korumak için. Her operasyon yapacak olan, devletin başından operasyon izni mi alıyor? İlgili amirler orada, ilgili izinler veriliyor.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yapma ya...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Altay, bilmeniz gereken bu.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Allah’tan kork Mehmet Muş, Allah’tan kork. Hadi bizden utanmıyorsun, Allah’tan kork ya!

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim Sayın Grup Başkan Vekilleri.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, sataşmadan söz istiyorum.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkan, Kaboğlu’na sataşma var.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Sataşma var Sayın Başkan.

#### **IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

##### *A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 129) (Devam)

2.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2018 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2018 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 189 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2018 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/871), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2018 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/881) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 130) (Devam)

*A) TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ (Devam)**1) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**B) KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU (Devam)**1) Kamu Denetçiliği Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Kamu Denetçiliği Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**C) ANAYASA MAHKEMESİ (Devam)**1) Anayasa Mahkemesi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Anayasa Mahkemesi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**Ç) SAYIŞTAY (Devam)**1) Sayıştay 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Sayıştay 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**D) KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI (Devam)**1) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**E) RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU (Devam)**1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**F) DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)**1) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**G) DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)**1) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**Ğ) TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI (Devam)**1) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**H) VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)**1) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**I) TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI (Devam)**1) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**İ) YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI (Devam)**1) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

*J) ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU (Devam)*

*1) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

*2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

*K) ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ (Devam)*

*1) Atatürk Araştırma Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

*2) Atatürk Araştırma Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

*L) ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ (Devam)*

*1) Atatürk Kültür Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

*2) Atatürk Kültür Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

*M) TÜRK DİL KURUMU (Devam)*

*1) Türk Dil Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

*2) Türk Dil Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

*N) TÜRK TARİH KURUMU (Devam)*

*1) Türk Tarih Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

*2) Türk Tarih Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

*O) KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI (Devam)*

*1) Kapadokya Alan Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Milliyetçi Hareket Partisi adına Kütahya Milletvekilimiz Sayın Ahmet Erbaş'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Erbaş. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz dokuz dakika Sayın Erbaş.

MHP GRUBU ADINA AHMET ERBAŞ (Kütahya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Radyo ve Televizyon Üst Kurulu bütçeleri üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçtikten sonra, Kültür ve Turizm Bakanlığının teşkilat yapısında değişikliğe gidilmiş; bununla birlikte, TİKA, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü ve Yunus Emre Enstitüsüyle birlikte artık sadece turizm ve kültür alanında değil, kamu diplomasisi alanında da önemli bir Bakanlık hâline gelmiştir. Bakanlık, hem yurt içi hem de yurt dışı faaliyetlerinde çok önemli bir pozisyonda bulunmaktadır.

Dünya Turizm Örgütünün verilerine göre, geçen yıl ocak-eylül ayları arasında ülkemizi 37,1 milyon turist ziyaret etmiş, yine 2019 yılının aynı döneminde ise bu rakam 41 milyon 600 bine ulaşmıştır; hedefimiz 50 milyondur. Dünyada en fazla turist çeken 6'ncı ülke, en çok turizm geliri elde eden 14'üncü ülkemiz. Buradaki hedefimiz ilk 6 arasına girmektir.

Turizmde millileşmek çok önemlidir. Turizm, gelecek nesillere kültürümüzü aktarmak ve kendimizi başka ülkelere, başka kültürlere anlatmak için en önemli güçtür. Gençlerimizin müze kültürünün oluşmasında sadece deniz, kum, güneş üçlüsü olarak değil, kültür turizmi, şehir turizmi olarak da ülkesini tanıması gerekmektedir. Ayrıca, Türk vatandaşlarının yararlandığı Müze Kart'a herhangi bir zam yapılmadığı için Kültür ve Turizm Bakanımıza teşekkür ediyorum. Millî Saraylar da Müze Kart kapsamına alınıyor. Bunlar millî kültür açısından çok önemlidir.

Bunun yanında, arkeolojik kazıların on iki aya çıkarılması takdir edilecek bir düzenleme olmuştur. Kazıların millileşmesi ve kendi üniversitelerimiz tarafından yapılması çok önemlidir.

Kış turizmi, şehir turizmi, sağlık turizmi ve gastronomi turizmini artırmalıyız.

Sayın Bakanım, buradan size bir teklifim olacak. Kütahya'da her şeyimiz özelleştirildi, 1923'ten 2004 yılına kadar Türkiye Cumhuriyeti adına ne kadar tesis yapıldıysa büyük bir kısmı özelleştirildi. Ben burada doğruyu ve yanlış tartışmıyorum. Kütahya, seracılık yapmak istiyor. Kütahya, sanayiyle uğraşmak istiyor. Kütahya, turizm alanında büyümek istiyor çünkü dünyanın ilk borsası kabul edilen Aizanoi Antik Kenti, muhteşem doğasıyla Murat Dağı, Kurtuluş Savaşı'nın en önemli cephesi Dumlupınar, Osmanlı Devleti'nin kurulduğu Domaniç, Ulu Cami'miz, Şaphane Kocaseyfullah Camimiz ile sıcak sularımızın, şifalı termal kaplıcalarımızın hepsi Kütahya'dadır. Sağlık turizmi alanında çalışmalar yapmak istiyoruz. Turizm bölgesi olan Yoncalı'da 220 yataklı fizik tedavi hastanemiz bilinmeyen bir el tarafından önce 100 yataklı hastane olarak değiştirilmiş, şimdi de personel sayısı azaltılmaktadır. Burayı sadece hastane olarak görmeyin. İlimizde turizm bölgesi olan Yoncalı'da turizm alanında faaliyet gösteren oteller ve yapılacak oteller var. Buranın en önemli kısmı, otellerin, satış ve pazarlama sırasında burayı referans olarak göstermesidir.

Sıcak suyumuz hemen hemen bütün ilçelerimizde var. Ben Sayın Turizm Bakanımıza sesleniyorum, teklifim şudur: 3 Aralık'ta Dünya Engelliler Günü nedeniyle hepimiz konuştuk, mesajlar yayınladık. Bütün otellerde, ruhsat alabilmek için, engellilere hizmet eden odalar olmak zorunda ancak hemen hemen hepsi sembolik durumdadır. Sadece onlara özel yapılmış bir otel yoktur. Gelin, her yerinden termal su fişkıran Kütahya'ya sadece engelliler için bir uygulama oteli yapalım. Aynı zamanda burası staj merkezi olsun, Türkiye'de ilk defa.

Başka bir önerim de şudur: Her şehrin gastronomik dokusuna uygun, Bakanlığımızca yapılmış lezzet merkezleri oluşturalım. Bu, tüm şehirlerimiz için yapılmalıdır. Eskişehir'de çiğ böreği, Afyon'da kaymağı, Bursa'da iskenderi, İzmir'de kumruyu, Kütahya'da küp kebabı, sini mantısını, cimciği ve kızılçık tarhanasını tanıtsak, gastronomik tüm ürünleri, yemek kültürünü sergilesek, belediyelerle ortak bir çalışma yürüterek belediyenin gastronomi mekanları açmasını zorunlu hâle getirsek; böylece şehirlerimizde yemekleri ve tüm kültürleriyle yerli ve yabancı turistleri ağırlamış oluruz.

Her yerde söylüyoruz, kuruluşun ve kurtuluşun şehri Kütahya'dır. Şehrimize kuruluş ve kurtuluş müzesi kuralım. Tarihimizden ders almazsak geleceğe nasıl yön verebiliriz?

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; RTÜK'le ilgili değerlendirmelerde bulunmak istiyorum. Anayasa gereği, radyo ve televizyon faaliyetlerini düzenlemek ve denetlemek amacıyla 1994 yılında kurulan RTÜK, bugünkü yapısına 6112 sayılı Kanun'la kavuşmuştur. Üyeleri Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilen Üst Kurul, idari ve mali özerkliğe sahiptir ve hâlen 676 personelle hizmet vermektedir. Ülkemizde toplamda 1.780 radyo ve televizyon yayını bulunmaktadır. Lisans ücretleri, 6112 sayılı Kanun'un 42'nci maddesinde yapılan bir değişiklikle daha önce altı ayda eşit taksitler hâlinde tahsil edilirken on yıl vadeli olarak alınmaya başlatılmış, bu nedenle Üst Kurul gelirlerinde önemli bir düşüş olmuştur.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; RTÜK, çoğu yurt dışı kaynaklı terör örgütü desteğiyle yapılan Türkiye aleyhindeki yayınlarla da yoğun bir şekilde mücadele etmektedir. Bu yayınlar, en son kahraman Türk Silahlı Kuvvetlerimizin Suriye sınırında gerçekleştirdiği Barış Pınarı Harekâtı sırasında yoğun olarak dikkat çekmiştir.

RTÜK için bütçeden daha önemli olduğunu düşündüğüm bazı konulara değinmek istiyorum. Buradan senaristlere, yapımcılara, özel radyoculara, dizi, film sektörüne sesleniyorum: Bizim kültürümüz Kutup Yıldızı'dır, bizim kültürümüzü kuyruklu yıldız zannedip yanıp sönen meteorlarla karıştırmayın.

Bizler sizler için elimizden geleni yapalım, telif haklarınız için çalışmalar yapalım, 1'inci yıldan sonra tekrarı yayınlanan dizileriniz, filmlerinizi için set çalışanlarınıza kadar telif haklarınızı almanız için mücadele edelim, dizi sürelerinin kısaltılmasıyla ilgili mutlaka çalışma yapalım, yapımcıların haklarını gözetelim, sinema işletmecilerinin ve yapımcıların sektörde tekelleşmesini önleyelim, radyo çalışanlarının medya mensubu olmalarına rağmen sarı basın kartı almaları için uğraşalım ama sizler de kültürümüzü doğru yansıtın, aile yapımızı bozmayın. Dünyanın her yerinde yarışma programları var. Bizim ülkemizdeki kadar seviyesiz programlara denk geldiniz mi? “Kaynana, gelin, damat, evlilik, şaklabanlık, aile kavgaları, aşçılık” adları altında yapılan yarışmalarda hakaretler ediliyor. Rating için değer mi? Eski Türk filmlerinde zengin kız, fakir oğlan ya da tam tersi olurdu, ne olursa olsun edep, terbiye olurdu, aile bağlarının önemi anlatılırdı, mahalle kültürüne atıfta bulunulur, derdi olana komşular koşardı “Çocuklar yanlışla düşmesin, başına bir şey gelmesin.” diye onları koruyan kollayan esnaf figürleri olurdu. Ne oldu bize? İhanet, yapay bir kültür, yozlaşmış bir ahlak yapısı, bilgisayar oyunu oynar gibi cinayet işleyen bir toplum, her gün kadın cinayeti, her gün çocuk istismarı, saygısızlığı, edepsizliği özgürlük sayan bir grup oluştu, kendi kültürüne yabancı bir gençlik oluştu. Dizilerde, filmlerde anlatılanlarla, tuhaf senaryolarla Türk milletinin yanlış bir yöne doğru ilerletilmek istendiğini düşünüyorum, DNA'mızla oynandığını düşünüyorum.

Dünyanın en zengin ülkesi olsak ne olur? Memuruna, öğretmenine, doktoruna, polisine, siyasetçisine güvenilmeyecekse ne bütçenin bir önemi kalır ne de yaptığımız siyasetin. Bizim işimiz, temiz ahlak sahibi nesiller yetiştirmek olmalıdır. Önceliğimiz insandan maddeye kaydı, gönül ve zihin medeniyetleri kurmalıyız. Bu konuda derneklere, vakıflara ve sivil toplum kuruluşlarına çok görev düşmektedir. Ülkü Ocakları Eğitim ve Kültür Vakfı, bu konuda önemli çalışmalar yapmaktadır, çocuklar için Dede Korkut, Kutadgu Bilig, Nutuk kitaplarını yayımlamıştır, tarihî eserlerimizi, kişiliklerimizi çocuklarımıza aktarmaktadır. Ayrıca, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü de bu konuda ciddi faaliyetler yürütmektedir.

Türk yazarları ve tiyatro eserlerini, yerli dizilere teşviki destekliyoruz. Dizi ve filmlerde Türk mutfağına destek verelim, yöresel güzelliklerimizi çekimlerde kullanalım; kültür budur. En çok ihraç ettiğimiz şey dizilerimizdir, dizilerimizde bu kültür faaliyetlerini destekleyelim. Kültür ve Turizm Bakanlığının en önemli görevi, bünyesinde barındırdığı tüm kurum ve kurullarla kültürümüzü muhafaza etmek ve kültürümüzü anlatmak olmalıdır.

Bu arada, Uluslararası Emmy Ödüllerinde en iyi erkek oyuncu ödülünü alarak bizleri gururlandıran sanatçımız Sayın Haluk Bilginer'i de bir kez daha bu kürsüden tebrik ediyor, başarılarının devamını diliyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son verirken 2020 yılı bütçesinin Türk milletine hayırlı olmasını temenni eder, Gazi Meclisi saygıyla selamlarım. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Ankara Milletvekilimiz Sayın Erkan Haberal'da.

Süreniz dokuz dakika Sayın Haberal. (MHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA ERKAN HABERAL (Ankara) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; konuşmama Mustafa Kemal Atatürk'ün “Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli kültürdür.” sözüyle başlamak isterim. Unutmayalım ki hiçbir kültür, sanatsız ve sanatçısız inşa edilemez. İşte onun için, sanat, insanların evrensel dili olmuş, toplumlara renk, ahenk ve sinerji katmıştır. Uzun dönem Türk tarihi ve nihayetinde Osmanlı tarihine bakıldığı zaman, bilimsel alandaki en başarılı dönemlerin sanatsal alanda da en başarılı dönemlere denk geldiği görülecektir. Sanat ve bilim birbirini tetikleyen ve güç veren iki temel öge olarak tarihimizde eş zamanlı olarak ilerleme kaydetmiştir.



Günümüzde, 745 yılından 840 yılına kadar varlık gösteren Uygurların yerleşik hayata geçmeleriyle sanat alanında birçok gelişme sağladıkları bilinmektedir. Türk tiyatrosunun temeli orta oyunu bu dönemde başlamış ve günümüze kadar gelmiştir. Yine pandomimin ortaya çıkışı Uygur kültürünün eseridir. Örgün eğitim ve kütüphaneler yine Uygurlardan günümüze gelmiş kültür kaynaklarımızdandır.

Osmanlı sanatı, imparatorluk ihtişamı içinde o atmosfere paralel eserler ortaya koymuş, sanatın tüm dallarında kendine has değerler içerisinde etkisini göstermiştir. Avrupa ordularının askerî bando geleneğini Osmanlı'dan alması bir tesadüf değildir. Şüphesiz bu toplumsal gelişmelerin özünde sultanların sanat aşkı, sanatçı yönleri ve sanata teşvikleri büyük bir önem taşımaktadır. Öyle ki IV. Murat'ın 15'e yakın söz ve bestesi vardır ve yine hatırlamak isterim ki III. Selim'in buyruğuyla 1797 yılı Aralık ayında Topkapı Sarayı'nda ilk opera temsili gerçekleşmiştir. II. Mahmut'un şairliği ve ney üflemesi ve sözleri kendisine ait olan, günümüze kadar ulaşan "Hicaz Kalender" adlı eseri çok ünlüdür. Abdülmecit'in 1858 yılında Dolmabahçe Sarayı'nın yakınında yaptırdığı Saray Tiyatrosu'nu, 1860 yılında inşa edilen Gedikpaşa Tiyatrosu ve 1885 yılında Abdülhamit'in Yıldız Sarayı bahçesine yaptırdığı tiyatro izlemiştir. Sultan Abdülhamit'in ilgi alanı musikidir. Birkaç çalgı aletini çalabilme yeteneği dışında, nota bilgisi de oldukça iyidir. Buna paralel olarak, Yıldız Sarayı'ndaki sahnede Batı'nın büyük bestekârlarını, sanatçıları ve operetlerini misafir etmiştir. Bu vesileyle, 1920 yılında sahneye ilk çıkan, ilk Türk Müslüman kadın sanatçı Afife Jale ve çağdaş tiyatronun öncüsü Muhsin Ertuğrul'u saygıyla anmamız gerekir.

Sayın milletvekilleri, bu tarihsel bilgileri tekrar etme sebebim dünü hatırlamak ve bugün sanat alanında nerede olduğumuzu bilme gayesindedir. Günümüzde ne yazık ki tarihimizle tezat olarak, sanatla yaşayan ve yoğrulmuş bir toplum değiliz. Sanata ve sanatçıya at gözlükleriyle bakma huyundan bir türlü kurtulamıyoruz. Eğitim sistemimiz maalesef, sanatı yeterince öğretir ve destekler seviyede değil. Farklı fikirleri ve yetenekleri olan çocukların düşünceleri ve arzuları aile, toplum ve televizyon iş birliğiyle köreltiliyor.

Ne yazık ki sanatçı olmak, ülkemizde hâlen çeşitli riskler taşımaya devam ediyor. "Ancak şöyle yazarsan, böyle çizersen, benim sevdiğim gibi icra edersen sanat olur." düşüncesiyle birçok yeteneğin önu kesilmiş oluyor. Bunlara uymayan, özgürce işini yapan sanatçılarımız ise sansüre uğramak ve dahası, eleştirilince maruz kalmak gibi tehlikelerle karşı karşıya kalıyor. Popülerlik ve meşhurluk peşinde koşan sözde sanat icracıları ise "sanatçı" diye sunuluyor.

Gelir seviyesindeki yetersizlik yüzünden sanatsal aktiviteler insanların çoğuna pahalı gelmekte. Burada bir öz eleştiri yaparsak sanata erişimde kolaylıkların devlet ve özel sektörle el ele yapılması ve sanata, devletin çok daha fazla destek vermesi gerekiyor. Kültür ve sanat alanında yapılan yatırımların turizm bölgeleri ve büyük şehirlerle sınırlı kalmaması öncelik olmalı. Neden her ilde en az bir tane özel tiyatromuz olmasın? Bakanlığımızın özel tiyatrolara verdiği desteği yadsıyamaz, yok sayamayız. Fakat 261 özel tiyatroya sağlanan 5-6 milyonluk desteğin yaraya merhem olmayacağı bütün açıklığıyla ortadadır. Sanatçı geçinen insanların aylık gelirleri devasa rakamlara denk gelirken 250-300 özel tiyatroya yapılan desteğin ise o meşhurların yıllık kazancının bölünmüş hâli olduğunu da unutmayalım. Tiyatroların üzerindeki ekonomik yükü ne kadar azaltırsak sanatsal üretimin de o kadar artacağını unutmayalım. Dünyada özel tiyatroların gelirinin yüzde 20'sini bilet gelirinin oluşturduğu, geriye kalan yüzde 80'inin ağırlıklı olarak devlet, yerel yönetimler ve özel sektör sponsorluğunda olduğu iyi gözlemlenmelidir.

Sayın milletvekilleri, bu tavsiye niteliğindeki değerlendirmelerim özel tiyatroların desteklenmesinin teşvik edilmesiyle sınırlıdır. Takdir edersiniz ki devlet tiyatrolarımızın geldiği noktayı, takdire şayan eserlerini, yarattıkları sinerjiyi ve verdikleri hizmeti yok sayamayız. Her sene eşsiz eserler ortaya koyan Devlet Tiyatrolarımızın Genel Müdürü Mustafa Kurt Bey'in şahsında bütün sanatçılarımıza teşekkürü bir Türk vatandaşı olarak borç bilirim.

Gönlümüz ister ki resmî olarak 70'inci kuruluş yıl dönümünü kutlayan Devlet Tiyatrolarına ve yine 70'inci yılını kutlayan Devlet Opera ve Balesine 70'inci yıllarında 70 kadro verelim. Yine gönlümüz ister ki sanatçılarımız, desteklendiğinde neler yapabileceğini ispatlamışken özel tiyatro sanatçılarına ve sahnelerine de aynı desteği verelim. Tiyatro ve opera sanatçılarımız dünyada en güzel iltifatlara mazhar olabiliyorlarsa kurumsal yapımızın da bu iltifatlara ortak olmasını el birliğiyle sağlamalıyız. Bu arzuyu nihayete erdirmenin ilk yolu ve yöntemi özel tiyatroları destekleyip her ile yayarak toplumla bütünleşmesini sağlamak ve sanatçıyı özgür bırakmakla başlar. Bırakalım sanatçılar eleştirsün, bırakalım sanatçılar ağlatsın, bırakalım sanatçılar üretsin, bırakalım sanatçılar güldürsün. Gülmek iki insan arasındaki en kısa mesafedir. Allah tüm insanlara aynı dilde gülme yeteneğini vermiştir. Gülmek aynı zamanda gerçeğin beratıdır. Nietzsche "Bir kahkahanın eşlik etmediği her gerçeği sahte saymalıyız." demiştir. Gülmesini bilmeyen ağlamasını da bilmez. Gülmek ve ağlamak insanların özgürlük alanı ve silahıdır. Sanatçılarımızın bize bu özgürlük alanımızı hatırlatmasını lütfen, hep beraber teşvik edelim.

Sayın milletvekilleri, Türk operası bir dünya markası olabilir. Dünya markası olmuş opera sanatçılarımız vardır ki Sayın Genel Müdür bunun en güzel örneklerindedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Haberal.

ERKAN HABERAL (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Dünyanın çoğu ülkesinde sadece 1 opera varken ülkemizde tam 6 adet opera vardır. Bu potansiyeli çok akıllıca değerlendirip özellikle konservatuvarlardan yetiştirdiğimiz gençlerimizin önünü açarak, boş kadroları da doldurarak, başarılı sanatçılarımızın tecrübelerini aktararak bir dünya markası olmamız kaçınılmaz hâle gelecektir. Devletimiz son yıllarda verdiği destekle sanatçılarımızın ve sanat kurumlarımızın nasıl başarılı olacağını farkına varmıştır. Taksim'de inşası devam eden opera binası bizim için bir mutluluk ve gurur kaynağıdır. Tabii ki doğal olarak, bir Ankara Milletvekili, bir başkentli olarak Ankara'ya da dünyanın gıpta edeceği bir opera binası yapılması arzusundayım. Mevcut tarihî bina Türk sanat ve musiki müzesi olarak değerlendirilip yeni bir muhteşem opera binasıyla tüm dünyaya Ankara'dan açılabilir.

Sözlerime son verirken tüm sanatçılarımızı, sanat severlerimizi ve Gazi Meclisimizin siz sayın üyelerini saygıyla selamlıyorum efendim.

Teşekkür ediyorum. (MHP, AK PARTİ ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası, İstanbul Milletvekilimiz Sayın Cemal Çetin'de. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz dokuz dakika Sayın Çetin.

MHP GRUBU ADINA CEMAL ÇETİN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Vakıflar Genel Müdürlüğü, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı ve Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı bütçeleri üzerine Milliyetçi Hareket Partisi adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Genel Kurulu en derin saygılarımla selamlıyorum.

Vakıflar, Türk milletinin yüzlerce yıllık medeniyet tasavvurundan süzülüp gelmiş ve büyük bir coğrafyada etkisini hâlen sürdüren güçlü ve köklü kurumlardır ve kültürel kimliğimizin en önemli yapı taşlarından. Vakıflarımızın hukuk düzenimize, geleneklerimize ve kamu nizamına uygun faaliyetler

yürütmek kaydıyla toplum hayatında etkin rol üstlenmeleri ana hedefleri olmalıdır. Vakıfların gelişmesi ve toplum hayatında ön plana çıkması sağlanarak; toplumsal ihtiyaçların daha iyi karşılanması ve kamuoyu denetiminin etkinleştirilmesi temin edilmelidir. Kültürel mirasımız olan eserlere sahip çıkılması, restorasyon ve bakımlarının yapılması elbette takdir edilecek çalışmalardır. Medeniyetler beşiği olan ülkemizde tüm tarihî dokuların korunması, özen ve titizlik isteyen, uzmanlık gerektiren bir görevdir. Bu eserlerin restorasyon ve bakımları, işinin ehli kişilerce tarihî dokuları bozulmadan yapılmalı ve rant merkezleri hâline getirilmemelidir. Ayrıca Türk mimarisinin, musikisinin, tiyatrosunun, sinemasının, edebiyatının, mutfağının korunması ve geliştirilmesi bir devlet politikası hâline getirilmelidir.

Değerli milletvekilleri, TİKA, kurulduğu 1992 yılından bu yana Türk Cumhuriyetlerinin kalkınma çabasına destek olmak üzere önemli projeleri hayata geçirmiştir. TİKA faaliyetleri devletimizin siyasi, diplomatik ve ekonomik açılımları için son derece önemlidir. TİKA, iktisadi, ticari, teknik, sosyal, kültürel ve eğitim alanlarında sürdürdüğü proje, program ve faaliyetler aracılığıyla faaliyet gösterdiği ülkelerle olan ilişkilerimizi geliştirmeyi hedeflemektedir, ayrıca, buralarda yapılacak katkı ve yardımları organize etmekte, bu amaçla gerekli koordinasyonu sağlamak üzere diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliği içerisinde projeler yürütmektedir. TİKA, bugüne kadar yürüttüğü faaliyetlerle Türk varlığı ve eserlerinin bulunduğu ülkelerde kültürel kimliğimizin ve varlığımızın korunmasına yönelik başarılı işlere imza atmıştır ve bu konuda yeni projeler üretmeye devam etmesi gerekmektedir. TİKA'nın imkânlarının görev alanına uygun bir verimlilik çerçevesinde kullanılması için Türk dünyasına yönelik faaliyetler öncelik taşımaktadır. Özellikle, Türkistan, Kafkasya, Balkanlar gibi Türk kökenli bölgelerde daha çok irtibat ofisi açılmalı ve faaliyetleri yoğunlaştırılmalıdır.

Değerli milletvekilleri, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın sorunlarına çözüm üretmek üzere, soydaş ve akraba topluluklarla ilişkileri güçlendirmek, ekonomik, sosyal ve kültürel olarak daha yakın ilişkiler kurmak amacıyla Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı kurulmuştur. Bilindiği üzere, dünyanın her yerinde milyonlarca vatandaşımız yaşamaktadır; ayrıca, tarihî ve kültürel bağlarımızın olduğu büyük bir coğrafyada nüfusu 250 milyona varan soydaş ve akraba topluluklarımız vardır; gerek başka ülkelerde yaşayan vatandaşlarımızın gerekse soydaş ve akraba topluluklarımızın yegâne dayanağı Türkiye Cumhuriyeti devletidir. Çalışmalarıyla gerek yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza gerekse akraba topluluklarımıza daha yakın ilişkiler tesis etmesi beklenen YTB görevini etkin bir şekilde yerine getirememektedir. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız tarafından YTB yeteri kadar tanınmamakta, faaliyet alanları bilinmemektedir. YTB'nin varlığı ve işlerliği çok önemlidir. Başkanlığın yurt dışı temsilcilikleriyle ilgili aksaklıklarının mutlaka giderilmesi gerekmektedir. Uluslararası öğrencilere yönelik çalışmaların yeniden ele alınması ve projelerin değerlendirilmesiyle ilgili esasların nesnel kurallara bağlanması gerekmektedir. Diğer taraftan, kanaatimizce, nicelikten çok niteliğe önem verilmesi yerinde olacaktır yani daha az sayıda öğrenci ancak daha fazla imkân, ilgi ve takip faydalı olacaktır. Tabii ki sadece okurken değil, mezun olduktan sonra da bu takip devam ettirilmelidir.

Bilindiği gibi, hain FETÖ mensupları ve sempatanları ülkemizde her kurum ve kuruluşun içerisine sızmışlar, hain planlarını hayata geçirmek için de sürekli irtibat içinde çalışmışlardır. Aynı şekilde FETÖ mensupları yurt dışında, özellikle Avrupa'da bu ülkelerin korumaları altında faaliyetlerini sürdürmektedir. TİKA ve YTB'nin, daha çok yurt dışına yönelik faaliyetler yaptığı için, kadrolarında hâlen FETÖ mensubu olup olmadığı sıkı bir şekilde kontrol edilmelidir. Gerek yurt dışında yaşayan gerekse ülkemizden yurt dışına kaçan FETÖ mensupları, hem kendi kuruluşlarının faaliyetlerini sürdürmektedir hem de bazı sivil toplum kuruluşlarının içerisine sinsi sızmış olabilirler. Bu sebeple

YTB ve TİKA'nın özellikle yurt dışında hangi kuruluşlara destek verdiği ve sponsorluk yaptığı iyi araştırılmalı, yurt dışından getirilen, burs verilen öğrencilerin FETÖ'yle irtibatının olup olmadığı sıkı bir şekilde takip edilmelidir.

Türkiye dışındaki soydaş ve akraba topluluklarımızla uluslararası hukuk ve devletler arası ilişkilere yön veren esaslar çerçevesinde yakından ilgilenilmeli ve gerekli kurumsal iş birliği yapılanmaları öncelikle oluşturulmalıdır. Türk dünyasına ilişkin olarak uygulanacak politikaların eş güdüm içinde ve bütüncül bir anlayışla, köklü dostluklar ve kalıcı ittifaklar geliştirilmesine hizmet edecek tarzda tanzim edilmesi gerekmektedir. Dış İşleri Komisyonuna bağlı Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Alt Komisyonunun oluşturulması önemli bir adımdır ancak bu Alt Komisyonun mutlaka ana komisyon hâline getirilmesi gerekmektedir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak bu amaç gözetilerek tesis edilecek dış Türkler bakanlığının gerekliliğini bir kez daha ifade etmek isterim.

Millî kimliğimizin vazgeçilmez ögesi olarak gördüğümüz Türkçenin doğru ve güzel kullanımı bizim için son derece önem taşımaktadır. Dil, milleti millet yapan temel unsurlardandır. Türkçenin uluslararası düzeyde bilim, sanat, ticaret ve iletişim dili olarak kullanılabilmesi için çalışmalar yapılmalıdır. Türk devlet ve topluluklarıyla işler; dilde, fikirde, işte birlik esasına dayandırılmalıdır. Türk kültürünün çevre kültürler için cazibe merkezi hâline getirilmesi sağlanmalı; Türk kültür ve sanatının yaşatılması, geliştirilmesi, tanıtılması ve yaygınlaştırılması amacıyla millî kültür oluşturulmalıdır. Yurt dışında Türkiye aleyhine yapılan lobi faaliyetlerine karşı tanıtımın artırılması; bu tanıtımın sadece turizm kaynaklı değil, siyasi ve sosyal alanlar itibarıyla da yapılması gerekmektedir.

Sonuç olarak, Türkiye Cumhuriyeti devletinin dış politikalarıyla uyum içinde atılacak tüm adımlarda TİKA ve YTB'nin istihdam politikasını liyakati esas alan bir anlayışla gerçekleştirecek eksik kadrolarının en kısa sürede tamamlanması gerekmektedir. Bölgesel ve küresel liderlik hedefi olan Türkiye için TİKA ve YTB bütçelerinin artırılması külfet olarak görülmemeli, atılması gereken adımlar arasında öncelikli ve zorunlu olarak kabul edilmelidir; hem Türkiye dışında yaşayan vatandaşlarımızın hem de soydaş ve akraba topluluklarının, ayrıca uzanacak yardım elimizi bekleyen insanların talebi bu yöndedir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin ve Türk milletinin çıkarları, huzur ve mutluluğu bizim için tüm hesapların üzerindedir. "Önce ülkem ve milletim." diyen, Türk siyasetinin elli yıllık dev çınarı Milliyetçi Hareket Partisi, ülkesi ve milleti için her türlü fedakârlığı yapmıştır ve yapmaktadır. Partimizin, yıkıcı ve vurdumduymaz bir anlayış yerine, yapıcı ve koruyucu bir yaklaşımı benimsediğini bir kez daha bu vesileyle hatırlatmak istiyorum. Davamız, bugün her coğrafyada var olan Türk milletinin ve onun en güçlü organizasyonu olan Türkiye Cumhuriyeti devletinin bekasını esas alır; bu konuda en ufak bir tereddüt göstermeyiz, şüpheye düşmeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Çetin.

CEMAL ÇETİN (Devamla) – Tereddüt eden ve şüpheye düşenleri de hoş görmeyiz.

Sözlerime burada son verirken, görüşülmekte olan 2020 yılı bütçesinin ülkemize ve milletimize hayırlar getirmesini temenni ediyor, yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum. ( MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi adına son söz talebi Erzurum Milletvekilimiz Sayın Kamil Aydın'a aittir. ( MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika Sayın Aydın.

MHP GRUBU ADINA KAMİL AYDIN (Erzurum) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi, Atatürk Kültür Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Kapadokya Alan Başkanlığı bütçeleri üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına konuşmak üzere söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlarken “gül kokulu” cennetmekân şehitlerimizi rahmetle anmak istiyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, bir milletin ve onun kurumsal yapısı devletin, ilanihaye hayatiyetini sürdürebilmesi için içeride ve dışarıda yeknesak bir siyasi söyleme ve duruşa sahip olması gerekir. Bu da kısaca, bir milletin dünden bugüne ve yarına yaşayıp yaşatarak kuşaktan kuşağa aktardığı siyasi, edebî, tarihî, hukuki ve örfî tüm değerler manzumesi diye tanımlayabildiğimiz kültürel dokusunu muhafaza edip dünya medeniyetine katkı sağlayıcı nitelikte tanıtımının yapılmasını öngörmektedir. Bu değerler manzumesi içerisinde özellikle Türk milletinin birlik ve bekasının güçlenmesini ve ebet müddet bir yapıya bürünmesini sağlayan önemli unsurların başında dil birliği yani ortak dil bilinci ve tarih şuuru gelmektedir. Diğer bir ifadeyle, bizi biz yapan vazgeçilmez kültürel değerlerimiz arasında en önemlisi, ses bayrağımız dediğimiz güzel Türkçemiz ve maziden atıye başı dik ve saygın bir biçimde ulaşımımızı sağlayan o şanlı, şerefli tarihimiz ve o tarihimizi yazan kahraman ecdadımızdır. İşte, bu millî duygu ve dünya görüşüyle hareket eden Gazi Mustafa Kemal Atatürk, bu kültürel değerlerin farkında olarak, akamete uğramış millet olma potansiyelini harekete geçirerek millî mücadeleyi ve genç cumhuriyeti kurmayı başarmıştır. Dahası, bu kültürel değerlerin muhafaza ve müdafaası ile aynı zamanda uluslararası boyuta taşınması konusunda büyük bir hassasiyet ve öngöründe bulunarak Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumunu kurmuştur. İki ayrı kurum olarak varlık bulan yapı, daha sonra bünyesine Atatürk Kültür Merkezi ve Atatürk Araştırma Merkezini de alarak Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumuna dönüşmüştür.

Bugün bünyesinde kültürümüzün ana aksını oluşturan ve hayat tarzımızı biçimlendiren dil ve tarihle birlikte onların ürettiği değerlerimizi koruyup taşıyan kurulların görev ve sorumluluklarına bakıldığında ortak nokta dilimizin, örfümüzün, tarih, sanat ve edebiyatımızın anlaşılıp anlatılması, aynı zamanda uluslararası boyutta hak ettiği yere ulaşmasını sağlamak olarak öngörülmektedir. Türk milletinin en kalıcı hazine ve sermayesi olan kültürel değerlerin yaşanıp yaşatılması, aynı zamanda tek millet çok devlet sürecine girilen bir siyasi dünya gerçeğinde Türk dünyası ve akraba toplulukları başta olmak üzere dünyanın her tarafına taşınması gereken bir misyonun varlığından da söz etmekteyiz.

Sayın milletvekilleri, çift başlı Selçuklu kartalının simgelediği gibi, Doğu-Batı gerçeğini birlikte tasavvur eden yüce Türk milletinin yıpratılan, yok edilen veya akamete uğratılan soydaş ve akraba topluluklarla ilişkilerini yeniden imar etme yükümlülükleri vardır. Bu ulvî görev, bu yüce misyon yalnızca Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumuna bırakılmayacak, benzer hedef ve amaçlara sahip TİKA, YTB, TÜRKSOY, TÜRKPA ve Yunus Emre gibi ulusal ve uluslararası kültürel kurum ve kuruluşlarla yakın iş birliği ve eş güdüm içerisinde yürütülecektir.

Saygıdeğer milletvekilleri, bu tarz kurumlarımızın çok önemli bir diğer görevi de Türk milletinin öz ve özgün değerlerini dünya medeniyetine katkıda bulunması amacıyla uluslararası boyuta taşımaktadır. Bunu gerçekleştirmenin yolu öncelikle tanıtımdan geçmektedir; işte, kültürel değerlerin turizmle kesiştiği en önemli nokta da burasıdır. Yani son zamanlarda Zeugma ve Göbeklitepe hatta Kapadokya Kanunu'yla ete kemiğe büründüğü gibi bu tanıtım misyonu doğru yapıldığında sadece turizme değil her anlamda ülke ve değerler tanıtımına da katkıda bulunacaktır.

Öte yandan, yine ilgili kuruluşlar ve Bakanlığımızın dikkatini bir başka hususa çekmek istiyorum; o da Türk milletinin ve onun son sığınağı Türkiye Cumhuriyeti devletinin ve onun kültürel, tarihî, sanatsal değerlerine yapılan saldırılar, oluşturulan bilgi kirliliği ve algı operasyonlarıdır. Sayın Bakan,

bunların başında öncelikle, İngiliz istihbarat üretimi olan “Mavi Kitap” ve “Gece Yarısı” gibi ucube sinema yapımlarının oluşturduğu kara propagandalar gelmekte ve aynı trend maalesef bugün de devam etmektedir. İşte, iki hafta önce Almanya’daki ARD televizyonunun yaptığı programda gördüğümüz gibi. Bunun üstesinden gelmenin en önemli yolu elbette ki bilimsel, akademik, tarihî gerçekleri her türlü etkinlikle her türlü platformda tartışmak olduğu gibi, aynı zamanda tanıtım imkânlarını yerli yerinde kullanmaktan da geçer. Somut örnek vermek gerekirse, ben tanıtım bağlamında çok dikkatimi çeken bir iki örneği burada kısaca paylaşmak istiyorum: Bir tanesi -Fransa’da meydana gelen bir olaya atfen söyleyeceğim- bu yüce Mecliste, bu yüce Türk milletinin vergileriyle her türlü maddi, manevi imkânları kullanarak sözde soykırım gibi ucube bir iddiayı maalesef taa Latin Amerikalara kadar taşıyan birilerinin varlığının yanı sıra, Türkiye’de bir yaz tatili geçirip bir komşuya gidip bir tatlı çay, bir kahve içip sonrasında “Ya, bu Türkler ne kadar kadirşinas insanlar.” deyip ahde vefasını gösterip Paris’teki PKK gösterilerinde “Yeter artık!” deyip yüzlerine açık bir şekilde “Siz teröristsiniz, Türkler soykırımcı olamaz ancak sizden çıkar çıkarsa.” diyen Fransız kadınıdır. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) İşte, turizmin ve tanıtımın gerçekten böyle düşünebileceği, çok çok etkilendiğim bir örnektir.

Yine, aynı bağlamda bir başka önemle, ısrarla ifade etmeye çalışacağımız bir şey de, efendim, bakınız, bizim Allah’a şükür geçmişimizde bugüne kadar -elbette ki hatadan münezzeh bir yapı değiliz ama- samimiyet noktasında insanlığa, evrensel değerlere ve dünya kültürel mirasına saygımız, sevgimiz ve muhabbetimiz tartışma konusu edilemez. Şimdi, öte yandan “Bu ülkede can güvenliği ve emniyetten söz edilemez.” diyen kriz arayıcılarına rağmen -ilginçtir, bu da bana geçen hafta tesadüfen iletildi- bir Kapadokya seyahati sonrası bir turist çift video çekimi yapıp koyuyor. “Buralar çok emniyetli, çok güzel. Ne olur gelin, Türkiye’nin bu eşsiz güzelliklerine sizler de tanıklık edin.” diyebilme cesaretini ve gerçekten insani tavrını gösteren bir turist çiftinden örnek vermek istedim. Bunların her ikisi de kamuoyuna yansdı.

Saygıdeğer milletvekilleri, bu örneklerden hareketle, elbette ki kalkınma topyekûn bir hadisedir. Turizm çok hafife alınacak, çok basite alınacak bir mesele değildir. Zaman zaman ciltlerce kitap yazıyoruz, zaman zaman gerçekten büyük konferanslar, büyük katılımlı paneller, oturumlar düzenliyoruz ama katedemediğimiz mesafeyi, misafir ettiğimiz, ağırladığımız ya da yardımcı olduğumuz, iki çay arası sohbette bulunduğumuz turistlerle elde edebiliyoruz. Özellikle Sayın Bakanım, bugün rakamlar açıklandı, söylendi; gerçekten, her şeye rağmen Türkiye turizm açısından büyüyen, gelişen, mesafe kateden bir ülke konumundadır; bunu görüyoruz. Ben, sözlerime son verirken bir talebimi de ifade etmek istiyorum. Efendim, bakınız, zaman zaman turizm, iş, akademik, siyasi ziyaretler için yurt dışına gidiyoruz; bu, çok önemli. Her gittiğimiz ülkede, kaldığımız konaklama yerlerinde, özellikle o şatafatlı otellerde nedense Türkiye’nin hiçbir kanalı gösterilmiyor ya da sansür uygulanıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın.

KAMİL AYDIN (Devamla) – TRT World’ü ısrarla arıyoruz, bulamıyoruz ama bu çifte standardın gerçekten çok açık yaşatıldığı ülkelerde, baktığımızda, söylemlerinde her zaman en büyük tehdit olarak gördükleri Çin ve Rusya’nın bütün kanalları çok açık ve net bir şekilde yayın yaparken TRT World’ün yayımının engellemesini anlamakta zorlanıyorum. Gören bilen, arkadaşlarımız da söylesin.

Ben burada Sayın Bakanım, size bir görev hatırlatmasında bulunuyorum. Değerli yetkililer, Dışişleri Bakanlığıyla eş güdümlü bir şekilde ve oradaki bizim konsolosluk ve büyükelçilik yetkilileri nezdinde bunun bir an önce düzeltilmesini istiyoruz.

Son olarak efendim, TÜRKSOY zaman zaman Türk kültür şehirleri ilan etmektedir. Elbette ki son iki yıldır Malazgirt'te çok görkemli Malazgirt Meydan Muharebesi kutlamaları yapıyoruz. Orada gerçekten ata yurtta, ana yurtta bir toy havasında kutlama yapıyoruz.

Anadolu'nun Türk İslam'a nefes verdiği diğer bir zafer de Pasinler Savaşı'dır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMİL AYDIN (Devamla) – Bir cümle...

BAŞKAN – Tamamlayın.

KAMİL AYDIN (Devamla) – Ben diyorum ki: Pasinler Savaşı üzerinden temsilcisi olduğum, memleketim olan Erzurum da artık bir sonraki Türk kültür şehri adaylığına namzettir diyorum. Bu konuda desteklerinizi ve katılarınızı bekliyorum.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, birleşime on beş dakika ara veriyorum.

**Kapanma Saati: 15.47**



**İKİNCİ OTURUM****Açılma Saati: 16.07****BAŞKAN: Başkan Vekili Levent GÖK****KÂTİP ÜYELER: Barış KARADENİZ (Sinop), Şeyhmus DİNÇEL (Mardin)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 29’uncu Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Komisyon yerinde.

Değerli milletvekilleri, görüşmelerde sıra Halkların Demokratik Partisinde kalmıştı, şimdi Halkların Demokratik Partisinin değerli milletvekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz, Gaziantep Milletvekilimiz Sayın Mahmut Toğrul’a aittir. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika Sayın Toğrul.

HDP GRUBU ADINA MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Kamu Denetçiliği Kurumu bütçeleri üzerine partim adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle sizleri, Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen değerli yurttaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, önceki dönem Eş Genel Başkanlarımız Sayın Selahattin Demirtaş, Sayın Figen Yüksekdağ ve Sayın Sebahat Tuncel şahsında, rehin tutulan tüm siyasetçi arkadaşlarımızı saygı ve özlemle selamlıyorum. Yine, sürgünde yaşamını yitiren, bilgeliğiyle, duruşuyla hepimizi etkileyen, 24’üncü, 25’inci, 26’ncı Dönemde bu Mecliste görev yapan Urfa Milletvekilimiz Sevgili İbrahim Ayhan’ı rahmetle ve minnetle anıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 15 Temmuz darbe girişimi ve 16 Nisan rejim değişikliği referandumuyla Meclisin yetkileri tamamen askıya alınarak, Anayasa ve Meclis İçtüzüğü yok sayılarak ülke OHAL düzeni ve KHK’lerle yönetilmeye çalışılmıştır. TBMM, gün geçtikçe işlevini yitirmiş, yetki ve görevlerini kaybetmiş, demokratik parlamenter sistem ne yazık ki adım adım tasfiye edilmiştir. Parlamentonun temsil, denetim ve yasama olmak üzere üç temel fonksiyonu vardır. İç Tüzük değişikliğiyle bu işlevleri daraltılmıştır; artık gensoru verilemiyor, yürütmeden hesap sorulamıyor. Temsil ve denetim fonksiyonları zayıflatılan, yargı, yasama ve yürütmenin tüm gücünün teslim edildiği tek adamın gölgesinde çalışmalarını icra eden bir Meclisin Anayasa’ya uygun olduğu iddia edilemeyeceği gibi, demokratik olduğu da iddia edilemez.

Bu süreçte, Anayasa’nın 83’üncü maddesinin ortaya koyduğu kürsü dokunulmazlığı, yasama sorumsuzluğu ve ifade hürriyeti de ihlal edilmiştir. Türkiye Büyük Millet Meclisinde, tek adamın talebi ve yaratılan siyasi konjonktürün etkisiyle, 20 Mayıs 2016 tarihinde, Anayasa ve evrensel hukuk ilkelerine aykırı bir şekilde milletvekili dokunulmazlıkları kaldırılmıştır. Dokunulmazlıklar, siyasi iktidarın en dinamik muhalefeti olan partimiz HDP’nin siyasi bir operasyonun öznesi olması için kaldırılmıştır. Peşi sıra 4 Kasım 2016, tarihinde başsavcılıklar arasında koordinasyonu sağlayan herhangi bir mekanizma olmamasına rağmen, 5 ilde eş zamanlı operasyonlarla eş genel başkanların da dâhil olduğu bir çok vekilimiz gözaltına alınmış ve tutuklanmıştır. Şimdi, talimatla yapılan bu operasyona rağmen, hâlâ şu aramızda yazılı olan “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” sözü gerçek midir, yoksa egemenlik kayıtsız şartsız sarayın mıdır? Bunu kamuoyunun takdirine bırakıyoruz.



Sarayın her yere kayyum atama alışkanlığından olsa gerek sanki Meclise de kayyum atanmış gibi ve Meclis, halkın temsilinden ziyade sarayın noteri gibi çalıştırılıyor. Her kararın saraydan alındığı yeni düzende Meclis karar ve yetki sahibi değildir. Meclislerin varlık nedeni yurttaşların refah seviyesini yükseltmek, halktan alınan vergilerin halk için, demokratik bir şekilde kullanılmasını sağlamaktır ki, biz buna “Meclisin bütçe hakkı” diyoruz. Bugün, maalesef Meclisin, bütçe hakkı da elinden alınmıştır.

Meclisin denetim yollarından biri yazılı soru önergeleridir. Önergelerin sadece yüzde 8,4’ü cevaplanmış, cevap verilenlere ise sorulan soruları karşılamayan genel geçer cevaplar verilmiştir. Meclis Başkanlığı, bir yasa komiseri gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nü gerekçe göstererek, verilen soru önergelerini ilgili bakanlığa ulaşmadan çoğu zaman iade etmektedir. Önergelerde “katliam” “yargısız infaz” “tecrit” “işkence” “Kürt dilleri” “kürdistan” gibi ifadeleri kullanmak yasak. Meclis kürsüsünde de bunları ifade etmek yasak, dahası bu Mecliste ana dilinde konuşmak da yasak. Devletin televizyonu TRT’de Kürtçe yayın yapıyor fakat aynı ülkenin Meclisinde Kürtçe “bilinmeyen bir dil” olarak nitelenmekte ve üzerine “çarpı” işareti konulmaktadır. Buradan ifade etmek isteriz ki o koyduğunuz çarpı işareti sizin çarpık zihniyetinizden başka bir şey değildir.

Meclis, uzun bir zamandır barışa hizmet etmek yerine iktidarın savaş politikaları tezkerelerini sorgusuz, sualsiz şekilde onaylamaktan başka bir iş yapmıyor. Halkın temsilcileri, her gün dışarıda şiddete ve baskıya maruz kalmakta. Atanmış savcı, polis, seçilmiş iradeye hükmetmeye çalışıyor. Parlamento bu konuda atanmışların vesayetine boyun eğmeye devam mı edecektir?

Halkın, demokratik toplum kuruluşlarının, sendikaların ve yurttaşların hesap sormadığı, denetleyemediği, toplumun büyük bir çoğunluğunun açlık ve yoksulluk sınırında yaşamını sürdürdüğü bir ortamda bütçeyi görüşüyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisinin önümüzdeki yıla ilişkin bütçe teklifi Meclise yetecek mi, yetmeyecek mi; bilmiyoruz. Çünkü israfta sınır tanımıyorsunuz.

Türkiye Büyük Millet Meclisinden dernek, vakıf ve benzeri sivil toplum kuruluşlarına yapılan transferler kalemi için 2018 yılında 2,7 milyon, 2019’da 2,6 milyon lira harcanmıştı. Şimdi, 2020 yılında bu tutarın 4,1 milyon lira olması öngörülüyor. Meclis bütçesinden hangi dernek ve vakıflara, üstelik bir önceki senenin 1,5 katı oranında bir bütçe ayırdığınızı anlamış değiliz. Kimdir bu dernekler, kimdir bu vakıflar? Halk yoksulluk ve açlıktan intiharın eşiğindeki, Meclisin 100’üncü yılı etkinlikleri için 28 milyon gibi astronomik bir tutarın öngörülmesinin nedeni nedir?

Bu Mecliste, işsizlik nedeniyle, 2019’da 5 kişi olmak üzere, 2010 yılından bu yana 29 kişi intihar girişiminde bulundu. Yurttaşlar burayı hâlâ bir çözüm merkezi olarak görüyor, seslerini duyurmaya çalışıyorlar. Peki, Meclis ne yapıyor? Toplumsal sorunlara gözünü kulağını kapatıyor. Bırakın diğer yurttaşları, bu Meclis kendi çalışanlarının sorunlarını bile çözemiyor. Sözleşmeli personelin kıdem tazminat hakkını yok sayan bir anlayış devam ediyor. Sözleşmeli statüde çalıştırılan danışmanların özlük hakları, aynı statüde çalışan memur ve sözleşmeli personelle eşitlenmelidir diyoruz. Yardımcı hizmetler sınıfında çalışanların ek gösterge sorunları çözülebilmemiş değildir. Yine, kadroya alınan taşeron personel, aynı işi yapanlarla eşit olanaklara sahip değildir. 696 sayılı KHK’yle 4/D sürekli işçi statüsüne geçen Türkiye Büyük Millet Meclisi personelinin geçen sene ile bu sene aldığı maaşlar aynıdır ve hiçbir iyileştirme yapılmamıştır. Garson statüsündeki personel arasında 5 farklı maaş bulunmaktadır. Aynı işi yapan 2 personel arasında maaş farkı 3 bin TL’ye kadar ulaşmış bulunmakta.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünya örneklerine bakıldığında Ombudsmanlık Kurumu, tarafsız, bağımsız olan ve şikâyetçi olunan kurum ile şikâyetçi olan taraf arasındaki sorunu çözmekle görevlidir. Örneğin kamu denetçiliği, İsveç’te insan hak ve özgürlüklerinin korunması, İngiltere’de vatandaşların kötü yönetime karşı korunması, Fransa’da ise vatandaş ile idare arasındaki ilişkilerin iyileştirilmesi amacıyla oluşturulmuş bir kurumdur. Ancak Türkiye’de alışıldığı üzere, dünya

örneklerine uzaktan yakından benzemeyen bir kurum gibi, Kamu Denetçiliği Kurumu da yanlıdır. Toplumsal sorunlara çözüm üretmektense iktidarı rahatsız etmemek amacıyla kurulan bir kurumdan öteye gidememektedir. Dolayısıyla bu Kurum, aldığı bütçeyi kesinlikle hak etmemektedir. OHAL ve devamında gelen KHK'ler nedeniyle 100 binin üzerinde kişi ihraç edilmişken Kuruma yapılan tüm başvurular reddedilmiştir. Farklı konularda yapılan başvurulara verilen tavsiye kararı sayısı ilk altı ayda sadece 64'tür. Bu hâliyle Kurum, AKP yandaşlarının istihdam edildiği bir kurum olmaktan öteye gitmiyor. Özellikle muhalif kesimlerin AKP hükûmeti tarafından ezildiği, kamu çalışanlarının hukuki gerekçelere dayanmadan ihraç edildiği, milletvekillerinin, belediye eş başkanlarının, gazetecilerin tutuklandığı, belediyelerin kayyumla gasbedildiği şu günlerde "mağdur" sıfatıyla başvuru yapacak olan kişilerin bu Kuruma başvuru yapmaları hâlinde adil bir süreçle karşılaşmayacakları açıkça ortadadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; demokrasilerde yurttaşların yönetime katılma, aday olma ve oy kullanma hakkı vardır. Seçme ve seçilme hakkı anayasal bir haktır fakat bu hak gasbediliyor, kayyum politikanızla seçme ve seçilme hakkını yok ediyorsunuz. Halkların Demokratik Partisi belediyelerinin 6'sı, KHK'li oldukları bahane gösterilerek YSK tarafından gasbedildi. İçişleri Bakanlığı kararıyla 28'ine kayyum atandı. Belediye eş başkanları ise hukuk dışı, düzmece iddialarla tutuklandı, sürgün edildi. Kayyum politikanızla halka yönelik tecrit uyguluyorsunuz. İktidarınıza destek verenleri millet iradesi olarak görüyorsunuz ama politikalarınıza karşı çıkanları hain ilan ediyorsunuz. Kayyum atamaları insan haklarına yönelik bir darbedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım.

MAHMUT TOĞRUL (Devamla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Halkın oylarıyla seçilen Meclis, halkın oylarıyla seçilen belediyelere kayyum atanmasına dair kılını bile kıpırdatmıyor. Kayyumlara karşı çıkmak, en başta bu Meclisin görevidir. Bugün kayyumlara sessiz kalıyorsanız, seçme ve seçilme hakkından feragat ediyorsunuz demektir. O yüzden, buradan hem Meclise hem bütün Türkiye'ye bir kez daha sesleniyoruz: Gelin, bu kayyumlara son vermek için hep beraber inisiyatif alalım. Çok sıkça ifade edildiği üzere "Bugün Allah için ne yaptın?" denir ya, biz de buradan sesleniyoruz: Bu Meclis, demokrasi ve özgürlükler için bugüne kadar ne yaptı?

Son olarak, Sayın Başkan, bugün Osman Kavala'yla ilgili Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi hak ihlali kararı verdi. Biz buradan çağrı yapıyoruz, Osman Kavala derhâl serbest bırakılmalıdır. Osman Kavala'nın suçsuz olduğunu aylardır biz buralarda ifade etmeye çalışıyoruz. Umut ediyoruz ki Cumhurbaşkanı, daha önce Selahattin Demirtaş kararında olduğu gibi, yine karşı hamlesini yapıp yoluna devam etmez diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, kayıtlara girsin. Bizim savaş politikalarımız yoktur, terörlü mücadele politikalarımız vardır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki.

Söz sırası, Siirt Milletvekilimiz Sayın Meral Daniş Beştaş'ta. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika Sayın Beştaş.

HDP GRUBU ADINA MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizi izleyen sevgili vatandaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bir de hâlâ cezaevlerinde rehin tutulan önceki dönem Eş Genel Başkanlarımız Sayın Figen Yüksekdağ ve Selahattin Demirtaş, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Eş Başkanımız Gültan Kışanak ve bu dönem kayyum darbesiyle tutuklanan Selçuk Mızraklı şahsında tüm siyasi tutsakları selamlamak istiyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, Osman Kavala hakkında bugün Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ikinci defa “18’inci madde ihlali” kararı verdi; Türkiye aleyhine verilen ikinci karar. İlk karar Sayın Selahattin Demirtaş’la ilgili verilmişti derhâl serbest bırakılması yönünde ve tutukluluğunun hiçbir yasal dayanağının olmadığı, tümüyle siyasi sebeplerle tutuklandığı yönündeydi. Bugün Sayın Kavala hakkında da aynı karar verildi. Bu karar kesinlikle bağlayıcı bir karardır ve tabii ki Kavala ve Demirtaş kararı, sadece kendileri için değil, şu anda hapishanelerde bulunan binlerce siyasi tutsak için de emsal niteliğinde bir karardır; bu bağlayıcıdır. Türkiye yargısı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde kesinlikle mahkûm edilmiştir. Burada mahkûm edilen sadece Türkiye tüzel kişiliği değildir, aynı zamanda Türkiye’de yargının tarafsız ve bağımsız olmadığı da dercedilmiştir. Bu vesileyle, başta haklarında ihlal kararı verilen Sayın Kavala ve Demirtaş olmak üzere, siyasi sebeplerle AKP’nin tutukladığı bütün siyasi tutsakları derhâl serbest bırakın demek istiyorum.

Evet, bugün 10 Aralık İnsan Hakları Günü. Gerçekten, bugün, işkencenin, ağır hak ihlallerinin, ölümün, kayyumun, KHK’lerin, OHAL’in, mayın patlamalarının, çocuk ölümlerinin, hasta mahpusların daha çok canımızı yaktığı, ağır silahların sivillerin tam kalbine değdiği gün olarak anılıyor. Dünyada kutlama olan bu günü, maalesef biz, Türkiye’dekileri, yaşadıklarımızı, kaybettiklerimizi anma günü olarak yaşıyoruz. Bugün Metropoll Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Merkezinin yayınladığı bir anket sonucu var; Türkiye toplumunun yüzde 82’si hak ve özgürlüğünün ihlal edildiğini düşünüyor. Bunun çok ciddi bir oran olduğunu değerli milletvekilleri ve bizi izleyen vatandaşlara söylemek istiyorum. Halk diyor ki: “Benim hak ve özgürlüklerim ihlal ediliyor.” ama devlet ve iktidardaki parti “Hayır, öyle bir ihlal yok, her şey yolunda.” diyor. Ama gerçek nasıl?

Şimdi, insanlar “İşkence var.” diye bangır bangır bağıyor, suç duyurularında bulunuyor, “Dövülüyoruz, tehdit ediliyoruz.” diyor -biz de onlar adına bunu söylüyoruz- Adalet Bakanı, yargı, İnsan Hakları Komisyonu “Biz baktık, işkence yok.” diyor. Ama tam da işkencenin korunduğu bir resmi tarif ediyoruz. Bu tabloda ne var? Son on bir ayda 830 kişi gözaltında işkence görmüş. O, İçişleri Bakanının açıkladığı rakam falan da doğru değil ha. O, kayıtlara bakmamış, kamuoyunu yanıltmak için böyle bir rakam ifade etti. Şimdi halk “Kolluk bize şiddet uyguluyor, orantısız güç kullanıyor.” diyor, “Askerimiz, polisimiz görevini yapmıştır.” diyor.

Değerli milletvekilleri, bugün, bu Parlamentoda Batman Milletvekili olarak görev yapan Feleknas Uca’yla ilgili bir karar açıklandı. Feleknas Uca’nın Batman’da kolluğun -“orantısız” demeyeceğim-şiddeti sebebiyle kolu kırıldı. Polis bir milletvekilinin kolunu kırdı ve milletvekili arkadaşımız suç duyurusunda bulundu. Tahmin edin, savcılık ne karar verdi; “Müdahale hukuka uygundur.” dedi. Şimdi, bu tabloda, bir milletvekilinin kolu kırılınca ve yargı “Müdahale hukuka uygundur.” deyince kolluğun nasıl korunduğuna ve şiddetin nasıl özendirildiğine varın siz karar verin. İnsanlar “Çalışma yaşamı güvenli değil, biz her gün ölüyoruz.” diyorlar ve her gün iş cinayetleri, işçi ölümleri oluyor fakat karşısında kendini sorumlu hissetmeyen bir erk var; kendini sorumlu hissetmiyor, işvereni denetlemiyor ve sonuç ne biliyor musunuz; on bir ayda 1.606 işçi yaşamını yitiriyor.

Bakın “Cezaevlerinde hasta mahpuslar var, vedalaşma haklarını kullansınlar, son üç beş günü, bir ayı evde geçirsınler, bunlar cezaevinde ölüme terk edilmesın.” diyoruz. “Hayır, cezaevinde hasta mahpuslar yok.” deniyor ama her gün cezaevlerinden maalesef tutsakların cenazeleri çıkıyor. En son, Emine Aydoğın, Viranşehirli, 65 yaşında, ağır hastaydı ve cenazesi çıkarıldı ve çıkarıldıktan sonra defnedilme hakkına, imamın gidip son vecibeleri yerine getirmesine bile izin verilmedi.

Şimdi, bu tablo çok ağır. Tabii ki, bir savaştan daha çok, kadınlar katlediliyor. Ne diyor Ceren Özdemir için Süleyman Soylu? “Katille tanışıklıkları varmış.” diyor. Ömer Çelik ne diyor Emine Bulut ölünce? “Kıyameti koparmak lazım.” diyor. Bir yandan kamuoyunda böyle bir algıyı yürüten iktidar diğeryandan da Kadıköy’de dans eden, hakkını, özgürlüğünü, yaşam hakkını isteyen kadınlara müdahale ediyor, ters kelepçeyle göz altına alıyor. İşte, algı dediğimiz mesele tam da bu.

İşte, tam da bugün Anayasa Mahkemesi üzerine bir konuşma yapıyorum. “Anayasa Mahkemesi” İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra ortaya çıkan bir mekanizmanın adı aslında. Keyfiyeti önleyecek, ağır hak ihlallerine karşı koruma sağlayacak, yasama organını denetleyecek en üst mercidir Anayasa Mahkemesi. Peki biz de ne? Anayasa Mahkemesi iktidarın suç ortağı, iktidarın yaptıklarını aklayan ve kendince yeni kararlar ihdas eden bir yargı erkine dönüşmüş durumda, günü kurtarıyorlar. Anayasa Mahkemesinin kuruluşunu hatırlayalım arkadaşlar. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Türkiye aleyhine rekor sayıda ihlal kararları verdi. İlk, 90’lı yıllarda, gözaltında ölüm ve faili meçhul cinayetlerden mahkûm edilen ülkedir Türkiye. AİHM’e dava gitmesin diye AYM’ye bireysel başvuru yolu kabul edildi ama tabii ki Hükümet burada durmadı. AYM’ye başvurular gün geçtikçe arttı. Çünkü şöyle bir şema çizmek isterim: En üstte Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi var, altta AYM var, onun da altında diğeryiç hukuk mekanizmaları var. Hükümet AİHM’e gitmesini önlemek için AYM’yi kurdu. Şimdi de AYM’de dosyalar birikince iç hukukta farklı mekanizmalar oluştu. İnsan Hakları Tazminat Komisyonunu duydunuz mu arkadaşlar? Yeni bir birim değil aslında, avukatlar bilirler. OHAL Komisyonu, başka bir komisyon, 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Kaynaklanan Zararların Tazmini Hakkında Kanun’la kurulan bir komisyon. Bunun anlamı ne? Hükümet “Ben ihlalleri yaparım. Ben bu konuda sistematik olarak işkenceyi de, gözaltında ölümleri de, kadına yönelik şiddeti de önlemekle görevli değilim ama bunun dışarı yansımaları ve cezalandırılmasını önlerim.” diyor. “Nasıl önlerim? Zamanı uzatırım.” diyor. Şimdi de AYM’ye gitmeden önce “KHK’ler denetlenemez.” dedi Anayasa Mahkemesi. Ne oldu? Yüz binlerce insan normalde Anayasa Mahkemesinde hakkını almalıydı; yargı, önüne gelen bir işte karar vermekten çekindi.

Şimdi, OHAL Komisyonu -yani grip olarak girersiniz ölümcül hasta olarak çıkarsınız- karar vermemek üzerinden kurulan bir komisyon söz konusu. Rakam çok ilginç: 126.200 başvurudan 8.100’ü kabul, 83.900’ü reddedilmiş. Burada amaç ne? Amaç, vatandaşı mağdur etmek, hakkını ararken dolanacaksın, dolanacaksın, orada da alamayacaksın, en son AYM’ye gideceksin, AYM, Demirtaş ve Kavala başvurusunu reddettiği gibi, mecburen reddedecek, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi karar verecek. Ne kadar süre kazandı? Üç yıl kazandı, dört yıl kazandı ama bu gölge yargıdır. Bu iç hukukta oluşturulan mekanizmalar asıl AKP’nin yargısıdır. AKP şu konuda rahat etmiyor. Yargının tümünü kendisi belirliyor, atamaların yüzde 50’den fazlası kendi denetiminde ama bu da yetmiyor, yargıya yine güvenmiyor, bu sefer ombudsman gibi, TİHK gibi, Kişisel Verileri Koruma Kurulu gibi kurumlar kuruyor ve orada kendi iktidar pratiğini aklıyor. Kişisel Verileri Koruma Kuruluyla ilgili -geçen ay İnsan Hakları Komisyonunda dinledik- sayın yurttaşlara söylüyorum: Şu anda Türkiye’de 82 milyon yurttaşın kişisel verisi iktidarın emrindedir. Bunu Kişisel Verileri Koruma Kurulu Başkanı açıkça söyledi. İstanbul seçiminde bunu alenen kullandılar, ellerindeydi veriler, şimdi hepimizin verileri Kurulun elinde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Ama neyle uğraşıyorlar biliyor musunuz? Hani bize mesaj geliyor ya her gün, reklamlar, Kişisel Verileri Koruma Kurulu o reklamlarla uğraşiyor. Rahatsız oluyoruz, doğru, onlarla uğraşın ama bizim asıl verilerimizi devletin, daha doğrusu iktidarın dehlizlerinde kendilerini iktidar yapmak için kullanmalarına izin vermeyin.

Söyleyecek çok şey var ama sürem bitiyor. Şunu söyleyeyim, ilk kez söylüyorum: Bu gölge yargı ve asıl o mekanizmalar AKP'nin hukuk sistemini oluşturuyor. AYM'nin arada bir verdiği ihlal kararları da sadece görüntüyü kurtarmaya yöneliktir. Bakın, bir yargı varmış gibi yapıyorlar. Bu “mış” gibiyi artık kabul etmiyoruz, reddediyoruz ve gerçekten bugünün -tekrar söylüyorum- bütün siyasi tutsaklar için özgürlük günü olması gerekiyor. AIHM'in kararı çok önemlidir.

Ve son sözüm: “Adaletin olmadığı yerde ahlak da yoktur.” Montaigne bunu yıllar önce, yüzyıllar önce söyledi. Bu nedenle adalete ve ahlaka sahip çıkalım diyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, 60'a göre yerimden bir söz talebim var.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Muş.

#### V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

*14.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin birinci tur görüşmelerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hatibin konuşmasını, eleştirilerini dinledim. Birkaç konuya açıklık getirmemizde fayda var. “AK PARTİ'nin tutuklattığı” gibi bir ifade kullanılmıştır. Şimdi, bazı yargı kararları açıklanıyor, çok hoşuna gidiyor birilerinin; bazıları açıklanıyor, hoşlarına gitmiyor. Şimdi, hoşuna giden bir karar çıktığı zaman yargı “bağımsız” olarak karar veriyor, hoşuna gitmediği bir karar çıktığı zaman bunu AK PARTİ yapmış oluyor. Dolayısıyla biz bu çelişkiyi kabul etmiyoruz. Bizim tutuklattığımız vesaire gibi bir durum söz konusu olmaz.

Hükümet veya AK PARTİ siyasi bir organizasyondur, siyasi bir partidir, Türkiye'yi yönetmekle meşguldür. Yargı ayrı bir erkter, ayrı bir kuvvettir, kendi mecrasında hareket eder. Eleştiriler olabilir yargıya ama bununla bizi doğrudan ilişkilendirmeyi doğru bulmuyorum.

Bizim işkence gibi bir kavrama tolerans göstermemiz mümkün değil. Biz aynı zamanda bununla mücadele eden bir ülkeyiz, bir iktidarız arkadaşlar. Burada İçişleri Bakanlığının açıkladığı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bu Parlamentoda işkenceye tolerans gösterecek, rıza gösterecek hiç kimse yoktur, biz de olamayız. Biz bunun her zaman karşısında olduk, karşısındayız da fakat “İçişleri Bakanlığı bazı rakamlar açıkladı. Bunlar kamuoyunu yanıltmak için...” Şimdi, resmî açıklamayı Bakanlık yapar. Ya o resmî açıklamayı dikkate alacaksınız... “Efendim, biz buna inanmıyoruz.” O zaman, siz inanmıyorsanız kendiniz çıkarıp bazı rakamlar ortaya koyacaksınız, bunu da delillendireceksiniz. Yani dolayısıyla devletin şu an itibarıyla meşru kolluk kuvveti İçişleri Bakanlığı tarafından idare edilir, onların açıkladığı rakamlar bizim açımızdan doğru olan rakamlardır.

Şimdi, sanki AK PARTİ suç işleyen bir yapıymış gibi sürekli “AYM, AK PARTİ'nin suç ortağı, AK PARTİ'nin suçlarını aklayan bir yapı.” AYM'ye karşı eleştirileriniz ayrı bir boyut fakat AK PARTİ siyasi bir partidir, Siyasi Partiler Kanunu'na tabidir; tüzüğü vardır, iç tüzüğü vardır, buna göre yönetilir; kongreleri vardır, bunu yapar. AK PARTİ sizin iddia ettiğiniz gibi bir yapı olsaydı seçimleri göğüslemezdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Muş.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Özür dilerim Sayın Başkan, bitiremedim.

AK PARTİ hâlen Türkiye'nin en büyük partisidir, açık ara en büyük partisidir ve seçimi kazanacak en güçlü partidir. Dolayısıyla böyle, ifade ettiğiniz gibi bir yapı olsa millet tarafından bu takdiri görmez.

HABİP EKŞİK (İğdır) – Oy alman senin meşru olduğun anlamına gelmez.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Kadına şiddet konusu... Kim kabul edebilir değerli arkadaşlar? Herkes karşı çıkar. Bakın, biz bu anlamda çeşitli düzenlemeler yaptık aileyi koruma adına, kadını koruma adına. Dolayısıyla biz bu noktada duyarlı bir iktidarız, duyarlı bir partiyiz. Buradan kaçan biri değiliz.

Son olarak da bakın, kişisel verilerle alakalı, Kişisel Verileri Koruma Kanunu çıkardık, bir kanun var ortada. Kişisel verinin nasıl kullanılacağıyla, bunun dışına çıkanlarla alakalı cezai hükümler vardır, bunlar uygulanır. Burada her bir milletvekili, duyarlı bir milletvekili, aksi bir uygulama görürse suç duyurusunda bulunur. Bunun ötesinde, iktidar ne yapacak? Kanuni anlamda düzenleyecek ve cezai hükümleri koyacaktır. Hoşuna gitmeyen, aykırılıkları gören varsa, ihmal gören varsa bununla alakalı yargı mekanizmasını kullanmak zorundadır.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Altay...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Efendim, benim de İç Tüzük 60'a göre pek kısalığı takdirinize mahsus bir söz talebim var.

BAŞKAN – Benim kısalığım birazcık uzun oluyor ama buyurun.

*15.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, iktidar partisi grup başkan vekillerinin her konuşmacıdan sonra değerlendirmede bulunmasının doğru olmadığına, 10 Aralık İnsan Hakları Günü vesilesiyle 2016 yılında İstanbul ili Vodafone Arena Stadı yakınlarında patlatılan iki ayrı bomba nedeniyle şehit olan Berkay Akbaş'a, güvenlik kuvvetlerimize ve vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması*

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Peki efendim, teşekkür ederim.

Önce bir şey söyleyeyim: Çoğunluk partisinin, her konuşmacının konuşmasının peşinden bir yorum yapması, değerlendirmede bulunması bir teamül oldu. Bu, bence çok doğru değil, evet, sataşma olur, şu bu olur, sataşmadan söz hakkı hep var. Ben de biraz değerlendirme yapmak istiyorum bu vesileyle.

Sayın Başkan, bugün İnsan Hakları Günü. Bizim bu konudaki tavrımız bellidir; demokrasi olmazsa olmaz. Hep şunu söyleyegelidik: Hiçbir hak talebi ve iddia terörizme meşruiyet, teröriste masumiyet sağlamaz. Bununla beraber, hiçbir güvenlik kaygısı da temel hak ve özgürlüklerin gasbedilmesine dayanak olamaz. Bizim bu konudaki temel anlayışımız da bu. İnsan Hakları Günü bakımından da böyle bir değerlendirmeyi tekrar etmeyi doğru buldum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, bundan tam üç yıl önce bugün, 10 Aralık 2016'da İstanbul'da Beşiktaş-Bursaspor karşılaşmasının ardından Vodafone Park yakınında terör örgütü tarafından düzenlenen terör saldırısında 40'ı Emniyet mensubu 47 kişi şehit olmuştur, 242 kişi de yaralanmıştır. Şehitlerin, şehitlerimizin ortak paydaları genç oluşlarıydı. Bu hain saldırıda Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi 2'nci sınıf öğrencisi, çok yakın arkadaşımın oğlu, benim de evladım

diyebileceğim Berkay Akbaş da şehit oldu. Kendisini ve bu saldırıda şehit olan bütün güvenlik kuvvetlerimizi, vatandaşlarımızı rahmetle, minnetle anıyoruz. Elbette saldırganların bir kısmı yakalandı, belli cezalar verildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bu ve benzer terör saldırılarının son olması ve son bulması temennisiyle aziz şehitlerimizi bu vesileyle rahmet, minnet ve şükranla yâd ediyorum.

Sizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum efendim.

BAŞKAN – Sayın Oluç...

*16.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarının eleştirilebileceğine ancak iktidarın bu kararlara uymak zorunda olduğuna ve 10 Aralık İnsan Hakları Günü'ne ilişkin açıklaması*

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul)- Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, tabii, Anayasa Mahkemesini tartıştığımız için kısaca bir iki noktaya değinmek istiyorum. Her ülkede olduğu gibi Türkiye’de de yargı aşamasının son ve ondan sonra başvurulacak bir yerin olmadığı bir kurumdan, Anayasa Mahkemesinden söz ediyoruz. Dolayısıyla Anayasa Mahkemesinin elbette ki iyi işlemesi, kararlarını doğru alması, evrensel hukuk ilkelerine ve Türkiye’nin altında imzası olan uluslararası demokratik sözleşmelere -ki kastettiğim Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarıdır bu açıdan baktığımızda- uygun davranması elbette önemlidir, bunu bekleriz ve isteriz. Elbette Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararları eleştirilebilir ama Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarına bir iktidar uymak zorundadır, eleştirebilir ama uymak zorundadır.

Şimdi, ben iki örnek vereceğim. Bir tanesi, bizim önceki dönem Eş Genel Başkanımız sevgili Selahattin Demirtaş’la ilgilidir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinden bir karar çıkmıştır, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinden çıkan kararın uygulanmaması için Cumhurbaşkanı sıfatıyla Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Tayyip Erdoğan “Karşı bir hamle yapar, işi bitiririz.” demiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Oluç.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Karşı bir hamleyi yapmışlardır hukuksuz, bir hileye başvurmuşlardır, işi bitirmişlerdir gerçekten ve Selahattin Demirtaş tutuklu kalmaya, siyasi olarak rehin tutulmaya devam edilmiştir. Kim için yapmıştır karşı hamleyi Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı? Siyasi rakibi için, kendisiyle siyaset alanında mücadele etmiş, karşısında aday olmuş bir kişi için yapmıştır.

İkinci örnek, yine Cumhurbaşkanı sıfatıyla Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Tayyip Erdoğan demiştir ki Selahattin Demirtaş’ı kastederek: “Bırakamayız.” Siz nasıl bırakıyorsunuz ya da bırakamıyorsunuz? Cumhurbaşkanı yürütmenin başıdır, yargının başında mısınız? Evet, işte, bu Cumhurbaşkanı, kuvvetler ayrılığını ortadan kaldırıp kuvvetleri kendisinde birleştirdiği için, yargıya çok açık bir şekilde direktif verdiği için “Bırakamayız.” lafını kullanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN- Tamamlayın.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Tamamlıyorum.

Dolayısıyla, bu iki konuyu özellikle vurguluyorum. Anayasa Mahkemesinin ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararları açısından baktığımızda, yürütmenin bu tutumu yani iktidarın bu tutumu kesinlikle hukuki değildir, evrensel hukuka uymaz, asla kabul edilebilir de değildir, bunu vurgulayalım.

Şimdi, Osman Kavala kararında göreceğiz. Tabii ki Selahattin Demirtaş için Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Büyük Dairesi karar verecektir, o kararda da alacakları tutumu göreceğiz.

İnsan Hakları Günü'nde, evet. Eğer iktidarlar bir ülkede demokratik iktidarlarsa onların verilerine inanılır ama iktidarlar demokratik değilse -ki Türkiye'deki durumdan söz ediyoruz- o zaman iktidarların verdiği verilere değil, bu alandaki sivil toplum kuruluşlarının, insan hakları derneklerinin ve hukuk alanındaki sivil toplum kuruluşlarının verilerine güvenilir. Bu, dünyanın her yerinde böyledir, bizde de maalesef böyledir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Son cümlelerinizi alayım lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) - Son cümlemleri söyleyeyim.

On bir ayda 830 işkence vakası olduğuna dair insan hakları kuruluşlarının açık raporları vardır. Dolayısıyla, iktidar bu raporları göz ardı ederek "Benim İçişleri Bakanımın verdiği veriler önemlidir." diyerek bu işi geçiştiremez çünkü bu İçişleri Bakanı demiştir ki: "Ben Anayasa Mahkemesinin gözüyle bakmak zorunda değilim." Bunu bu İçişleri Bakanı demiştir. Hâlbuki İçişleri Bakanı Anayasa Mahkemesinin gözüyle bakmak zorundadır, Anayasa Mahkemesinin ve mahkemelerin aldıkları kararlara uymak zorundadır ama bu konuyu daha sonra tekrar tartışacağız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bülbul...

*17.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul'ün, 10 Aralık İnsan Hakları Günü vesilesiyle "insan hakları, özgürlük, hukukun üstünlüğü" kavramlarının terör örgütlerinin katliamlarını gizlemek üzere kullanılmasını lanetlediklerine ve 2016 tarihinde İstanbul ili Vodafone Arena Stadi yakınlarında patlatılan iki ayrı bomba nedeniyle şehit olan vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması*

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Beşiktaş ile Bursaspor arasında 10 Aralık 2016 Cumartesi akşamı oynanan lig maçının ardından karşılaşmanın oynandığı Vodafone Arena Stadi yakınlarında, kırk beş saniye arayla 2 patlama meydana gelmiş, biri bombalı araçla, diğeri intihar bombacısıyla meydana gelen patlama neticesinde 39'u Emniyet mensubu, 8'i de sivil olmak üzere 47 insanımız şehit olmuştur, patlama sırasında 242 insanımız da yaralanmıştır. Gerçekleşen bu menfur saldırının 3'üncü yılında şehitlerimize rahmet, milletimize ve şehitlerimizin yakınlarına başsağlığı diliyoruz. Bu saldırı PKK terör örgütü tarafından gerçekleştirilmiştir ve hain bir saldırıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin, tamamlayalım.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Bu bağlamda, 10 Aralık İnsan Hakları Günü'nde "insan hakları" "özgürlük" "hukukun üstünlüğü" gibi kavramların, terör örgütünün katliamlarını, terörün acımasızlığını ve insanın en kutsal hakkı olan yaşama hakkına kastedişini gizlemek üzere kullanılmasını da lanetlediğimizi dile getirerek saygılar sunuyorum.



**IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)****A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 129) (Devam)

2.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2018 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2018 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 189 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2018 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/871), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2018 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/881) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 130) (Devam)

**A) TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ (Devam)**

1) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**B) KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU (Devam)**

1) Kamu Denetçiliği Kurumu 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Kamu Denetçiliği Kurumu 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**C) ANAYASA MAHKEMESİ (Devam)**

1) Anayasa Mahkemesi 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Anayasa Mahkemesi 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**Ç) SAYIŞTAY (Devam)**

1) Sayıştay 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Sayıştay 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**D) KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI (Devam)**

1) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**E) RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU (Devam)**

1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**F) DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)**

1) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**G) DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)**

1) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**Ğ) TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI (Devam)**

1) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

H) VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

J) ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU (Devam)

1) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

K) ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ (Devam)

1) Atatürk Araştırma Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Araştırma Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

L) ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ (Devam)

1) Atatürk Kültür Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Kültür Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

M) TÜRK DİL KURUMU (Devam)

1) Türk Dil Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Dil Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

N) TÜRK TARİH KURUMU (Devam)

1) Türk Tarih Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Tarih Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

O) KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Kapadokya Alan Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

BAŞKAN – Söz sırası Batman Milletvekilimiz Sayın Necdet İpekyüz’de. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika Sayın İpekyüz.

HDP GRUBU ADINA NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, değerli vekiller; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sabahtan beri arkadaşlarımız -bazı arkadaşlar da- bugünün 10 Aralık İnsan Hakları Günü olması nedeniyle bazı beyanlarda bulundular. 10 Aralık İnsan Hakları Günü, aslında siyasi görüş, düşünce, ulusal, sosyal köken, mülkiyet, doğum ve diğer statülerin hiçbirini gözetmeden bütün insanlar arasında eşitliği gözetken, bu amaçla 71’inci yılı etkinliklerle dile getirilen bir gün ve Türkiye’de 2019 yılında, burada söylememize rağmen birçok kişi itiraz etmekte; insan, haklarıyla insandır ve insanlar onurları için mücadele yürütürken uğradıkları zulüm ve haksızlıklara karşı da birçok kez tepkilerini farklı şekilde dile getirmektedir.

Bakın, arkadaşlarımız söylediler, Türkiye’de, değil işkence, artık valiler, kaymakamlar “kes kopyala” şeklinde yasakları uzatıyorlar. Basın açıklaması yapmak bile yasaklanmış. Biz, burada defalarca fotoğraf gösterdik, vekillerimizin bildiri dağıtması bile hazmedilemiyor. “İşkence” dediğiniz illa elektrik vermek midir? “İşkence” dediğiniz illa falaka mıdır? Bugün sistem, toplumsal olarak sistematik bir şekilde yaşamın her alanında muhalefete işkence uygulamaktadır; bu, basın açıklamasında, düşüncesini açıklamakta, ifadesini dile getirmekte, birçok alanda yürütülmektedir. Az önce arkadaşımız söyledi, kimi zaman kol kırılmasına, ayak kırılmasına kadar varmaktadır. Birçok yerde hak ihlalleri yapılırken alenen köye giriş yasaklanmaktadır, vekillerin girişi yasaklanmaktadır. İnsanlar cenazesini günlerce sonra alabilmektedir, otopsi sonuçları bile paylaşılmamaktadır.

Böyle bir dönemde insan haklarından söz edildiğinde irkilenler bilsinler ki bunun hesabı verilecektir. Nasıl verilecektir? Tarih huzurunda verilecektir.

Peki, ne oluyor? Bakın, cezaevlerinden söz ediyoruz. Bugün Türkiye’de cezaevlerinin varlığı... Siz iktidara geldiğinizde 59 bin küsur cezaevi vardı, şimdi 260 bin; boyuna cezaevi yapılıyor ve biliyor musunuz cezaevlerinde en fazla kim var? Tutuklular var; hükümlüler değil, tutuklular var.

Ben, geçen hafta, bu gelişen olaylar üzerine sevgili Demirtaş’ın yanındaydım. Edirne’de yüksek güvenlikli cezaevi... Yüksek güvenlikli cezaevinde kim kalır? Hukuksal sisteme göre ağır ceza almış kişiler kalır, tutuklular kalmaz. Bugün Kandıra’da, Edirne’de “F tipi” diye tanımladığınız birçok cezaevinde tutuklular kalmaktadır ve öyle bir şeye getirdiniz ki insanlar zaten suçsuz, düşünce, ifade özgürlükleri yüzünden içerideler, orada kendilerine, ailelerine, yakınlarına da ayrı bir ceza uygulanmakta. Batman’daki kişi Zonguldak’a, Mardin’deki kişi Giresun’a, Muş’taki kişi Yozgat’a ve peşinden -işte, kazalar olabiliyor, insanlar sevdiklerine kavuşamıyor- bir yığın... Bunların hepsi de “işkence” olarak tanımlanabilir. Gerekirse hastalar yatağa bağlanıyor, cezaevindeyken ters kelepçe takılıyor, binlerce olay işleniyor.

Bütün bunların yanında bir de bu fişleme meselesi vardı. İşinize geldiğinde diyorsunuz ki “Anayasa Mahkemesi...” işinize gelmediğinde diyorsunuz ki “Anayasa Mahkemesi...” Biz, işimize geldiği için değil, her yerde hukukun uygulanmasını istiyoruz ve az önce arkadaşımız söyledi, gölge bir hukuk uygulanıyor. Sizin tercihlerinize göre düzenleme yapılıyor, sizin tercihlerinize göre bir saatte hâkimler değiştirilebiliyor, müdahale ediyorsunuz.

Bakın, en son, İçişleri Bakanı ne diyor? “Anayasa Mahkemesi kararlarını tanımayacağım.”

SALİH CORA (Trabzon) – Öyle demedi.

NECDET İPEKYÜZ (Devamla) – Anayasal haklarımız, kendini hukukun üstünde gören yönetici tarafından ihlal edilirse vatandaş ne yapacak? Seçme seçilme hakkı zaten yok edilmiş ve giderek gasbedilmesine yönelik her türlü işlem de uygulanmaktadır.

Bakın, cezaevlerinden söz ederken arkadaşlarımız söyledi, bugün, düşüncelerinden dolayı, şu andaki ve geçmiş dönemdeki HDP’li, eş genel başkanlarımız, birçok yöneticimiz, vekilimiz, belediye başkanlarımız, hepsi cezaevinde ve hepsi de gerçekten, Türkiye’de barışın inşası için hâlâ inançlarıyla, siyasi duruşlarıyla mücadelelerine devam etmekte; bize de sürekli bu mesajlarını iletmekte. Ama Cumhurbaşkanlığıyla beraber, keyfiyet sistemiyle beraber her şey başka bir sürece girdi.

Şimdi Sayıştay’ı konuşacağız. Sayıştay ne yapıyor? Parlamento adına denetliyor kamu kurumlarını. Normalde vekiller denetler. Bu, yeni sistemde zaten kısıtlandı. Aslında geçmişte olsa vekiller istediği cezaevinin içine girer, denetler, ne olduğunu bilirler; tarım müdürlüğüne gider, denetler; Çocuk Esirgeme Kurumuna gider, denetler. Şimdi, zaten o yetki alındığı gibi, Sayıştay’ın da şu an bizim adımıza, Parlamento adına yaptığı denetimler giderek tümüyle kadük hâle getiriliyor. Nasıl getiriliyor? Bir: “Gizlilik var.” deniyor. İki: Varlık Fonuna devredilen kurumlar Sayıştay’ın denetiminden

çıkartılıyor. Üç: Cumhurbaşkanlığı gibi bir kuruma dokunulmuyor ve “gizlilik” diye “örtülü ödenek” diye harcanan milyarlarca lira para söz konusu ve Sayıştay bir kısım raporları da yazdığına işlem yerine getirilmiyor, bunlar dikkate alınmıyor. Ne yapılıyor? Meclisin en önemli denetleme yetkisi olan kurum giderek kadük hâle getiriliyor. Kürtçe bir laf var “...”(x) yok ediyorlar, azar azar azaltıyorlar, her şeyi yok ediyorlar. Nasıl yapıyorlar? Bakın, size bir örnek vereyim: Zafer Havaalanı 3 il için yapılmış; Kütahya, Afyon ve Uşak için. Sayıştay denetimlerinde buranın ne kadar usulsüz olduğu belli ama bunu usulüne uydurmak için yönetmelik değiştiriliyor, yasa değiştiriliyor. Bunun uluslararası tanımı artık “yasaya göre düzenlenmiş bir yolsuzluk” çünkü yasaya uyuluyor. Ne diyor? Şirket belli, gidecek kişi belli, gelecek kişi belli; yurt içinde uçacak kişi için 2 euro, yurt dışına gidecek kişiler için 10 euro. Hesaplamalara göre -3 ilin toplam nüfusu hesaplanıyor- hepsi uçsalar karşılamıyor ve bu para hepimizin cebinden çıkıyor ama bu, artık -deyim yerindeyse- resmen usule uygun yolsuzluk.

Sayıştayın ihtisas komisyonları var, yedi yıldır toplanmıyor, yedi yıldır. Sayıştay bunları yaparken bir şekilde Sayıştayın kendi yetkileri daraltıldığı gibi, atanan kişiler de... Ama Parlamentonun adına yapılan denetleme öyle bir hâle geldi ki... Bakın, idarenin takdir hakkına ilişkin bir düzenleme yapıldı. “İdarenin takdir hakkını kullanmasını kısıtlayıcı rapor yazılamaz.” diyor Sayıştay raporlarında. Böyle olunca da Sayıştay gittiğinde ne yapacağını bilmiyor.

Bir çalışma yürüttük arkadaşlarımızla beraber, en çok incelenen kurumların yüzde 16’sında geçen yıl hiçbir rapor yazılmamış. Giderek artık kimse rapor yazmayacak ve denetlenmeyecek. Bir kısım yolsuzluk olgusunu -dün de dile getirdik- burada her sefer dile getirdiğimizde, kayyumlar meselesini, herkes itiraz ediyor. Bugüne kadar gerek kayyum dönemlerinde gerek kayyumun olmadığı, sürekli müfettişlerin olduğu dönemde hiçbir belediye yöneticisiyle ilgili yolsuzluk saptanmadı ama kayyumlarla ilgili geldiklerinde kayyumlarla ilgili saptandı; bir kısım insan, 11 insan başka yerlere gönderildi veya açığa alındı. Peşinden, Sayıştaya kayyumlarla ilgili defalarca sormamıza rağmen, yazılı, sözlü sormamıza rağmen cevap verilmedi. Plan ve Bütçe Komisyonunda sorduk; arkadaşlarımızın 2’si de burada ve Komisyon üyeleri de burada. Sayıştay Başkanının açıklaması burada. Sayıştay Başkanı “Kayyum atanan belediyelerle ilgili herhangi bir suç duyurusu var mıdır?” sorumuza açıklamasında diyor ki: “31 müzakerenin tamamına yakını kayyum atanan belediyelere aittir.” Evet, arkadaşlar, 31 Mart seçimlerinden sonra ortaya çıkan tablo şu: Kayyum döneminde 31 tane yolsuzluk Sayıştay raporlarıyla saptandığı gibi, bizim arkadaşlarımızın televizyonlarda, haberlerde gösterdiği hiçbir şey dikkate alınmadı. Peki, biz burada Kürtlerle ilgili konuştuğumuzda, Kürt diliyle ilgili konuştuğumuzda, Kürtçeyle ilgili konuştuğumuzda herkes ayaklanıyor, bir şeyler söylüyor. Kayyumların ilk yaptığı iş ne biliyor musunuz? Kürtçe tabelaları indirmek, Kürtçe internet sayfasındaki düzenlemeleri kaldırmak, Kürtçe hizmet veren kreşleri, kadın merkezlerini, gençlik merkezlerini, oyun merkezlerini, sanat merkezlerini kapatmak.

Bir kez daha söylemişim, Kürt dili, ana dili herkes için önemlidir. Dil, Kürtçe (...) (x)dir. (...) (x) yürektir, gönüldür. Gönlü yaralarsanız siz her şeyi yaralarsınız, düzeltemezsiniz. Dil yarası ve (...) (x) yarası dediğimiz şey Kürtlerde unutulmaz, dün de unutulmadı, bugün de unutulmadı, unutulmayacak da. Bunun düzenlenmesi lazım çünkü siz bunu yapmadığınızda, gerçekten, barışla ilgili söylemleriniz havada kalır.

Şimdi, Sayıştayla ilgili söylenecek çok şey var. Bir de Varlık Fonu diye bir şey çıkartıldı. Birçok kurum oraya aktarılıyor ve Sayıştay denetiminden çıkarılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECDET İPEKYÜZ (Devamla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Tamamlayın.

(x) Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

NECDET İPEKYÜZ (Devamla) – Peşinden, Cumhurbaşkanlığına bağlı birçok kurum, kurulan ajanslar tekrar Sayıştay denetiminden çıkarılıyor ve yapılan bu denetimlerden çıkarıldığında ne ahlak ne etik ne vicdan ne siyaset... Tümüyle şu deniyor: “Ben bu yeni sistemde istediğim gibi keyfiyeti uygulamam, otoriteyi uygulamam, istediğim gibi davranabilirim ve siz benim belirlediğim şekilde muhalefet edebilirsiniz, ilintili muhalefet edebilirsiniz.” Ama şunu bilsinler ki biz geçmişte de ilintili muhalefet yapmadık, biz sonuna kadar siyasi muhalefet yapacağız. Biz sonuna kadar yoksulun yanında, haksızlığa uğrayanların yanında, perişan olanların yanında ve mücadele edenlerin yanında olacağız çünkü biz mücadelenin gelecekte Türkiye’ye daha güzel günler getireceğine inanıyoruz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum, teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası, Antalya Milletvekilimiz Sayın Kemal Bülbül’de. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika.

HDP GRUBU ADINA KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, cismücanım, ruhurevanım, kalbidevranım, aşkım, imanım Türkiye halkları; sizleri sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

10 Aralık İnsan Hakları Günü’nde ve 10 Aralık İnsan Hakları Günü’nde 2 ibretîâlemlik insan hakları ihlali:

Birincisi, biraz önce sevgili Meral Daniş’ın söylediği; Batman Vekilimiz sevgili Feleknaş Uca’nın bir etkinlik sırasında polis müdahalesi nedeniyle kolunun kırılmasını Batman Cumhuriyet Savcısı normal buluyor. Bu “Bundan sonra etkinliklerde HDP’li vekillerin kolunu bacağına kırın, eline verin.” demek. Bu başka bir şey değil, insan hakları ihlalinin ötesinde bir şey; savcı suç işlemiştir.

İki: Dün Dersim’de bir konser veren sevgili sanatçı Yılmaz Çelik bugün tutuklandı. Sebep? Suçu saz çalmak, Dersimli olmak, nefes söylemek, deyiş söylemek.

Buradan şu hakikati İnsan Hakları Günü’nde hatırlatmayı insani, ahlaki, siyasi bir görev biliyorum. Sayın Selahattin Demirtaş, Sayın Figen Yüksekdağ, Sebahat Tuncel, Gülten Kışanak hapiste tutulduğu sürece tutan savcılar, yargı ve buna etki eden siyasi erk suç işliyor, derhâl ve hemen serbest bırakılmalıdırlar.

Bütçeye gelince, sevgili Kültür Bakanı, yüz kırk dört yıllık alacağımızı tahsil etmeye geldim, yüz kırk dört yıllık alacağımızı tahsil etmeye geldim.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Kendi aranızda halledin.

KEMAL BÜLBÜL (Devamla)- Sana aramızda halletmeyi göstereceğim, dur!

Bu ne demek? Bu şu demek: II. Mahmut, 1834 yılında Hacı Bektaş Veli dergâhına kayyum atadı ve bu kayyumlar, Nakşibendiler marifetiyle Aleviliği abluka etti, dönemin postnişi -Hacı Bektaş Mürşidi-Hamdullah Çelebi tutuklanıp Kırşehir’de yargılandı, idam etmeye yürekleri yetmedi, sürgün ettiler, Amasya’da Hakk’a yürüdü.

1876’dan bu yana Türkiye Anayasa’yla yönetiliyor sevgili Erol Hocam ve bu yüz kırk dört yıllık süre içerisinde “bütçe yapma hakkı” denen bir hak var fakat bu bütçe kaleminde Alevilerden toplanan vergi, camiye hizmet olarak götürülüyor, çeşitli illegal, gayrimeşru vakıflara veriliyor, Alevi toplumuna verilmiyor; yüz kırk dört yıllık borcunuz var bize. (HDP sıralarından alkışlar) Bu yüz kırk dört yıllık borcun içerisinde can borcu da var, manevi borç da var.

Hacı Bektaş dergâhı 30 Kasım 1925 yılında kapatıldığında oradaki el yazmaları, araç gereçler nereye götürüldü? 18 Ağustos 1964’ten bu yana Hacı Bektaş dergâhından “müze ziyareti” diye alınan verginin parası nerede? Bize borcunuz var.

Bu bütçe gayrimeşrudur, bu bütçe üzerinde konuşulamaz bile, borçlu bütçe, bakınız, korsan ve hâl böyle olunca bunu dile getirdiğiniz zaman da ne oluyor? Suçlanıyoruz. Bunu dile getirdiğimiz zaman ne oluyor?

Bu işareti gördünüz değil mi arkadaşlar? Bu işareti Maraş'ta, Çorum'da, Malatya'da, Sivas'ta, Madımak'ta, her yerde gördünüz değil mi? İşte, egemen siyasetin aklında Alevilik bu işarettir.

SALİH CORA (Trabzon) – En çok tepkiyi biz gösterdik.

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Daha geçen hafta bu işaret İzmir'de kapılarımıza konuldu.

METİN YAVUZ (Aydın) - Kendileri koydu.

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Kendileri koymadı, yalan söylüyorsunuz!

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, hatibi dinleyelim.

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Mütemediyen, Adıyaman'da, İskenderun'da, İstanbul'da, Ankara'da, İzmir'de, Türkiye'nin dört bir tarafında kapılarımız işaretlendi ve kasabanın şerifi gibi caka atarak dolaşan İçişleri Bakanı ne hikmetse bir söz sarf eden HDP'liyi buluyor, "tweet" atanı buluyor ama çarpı atanı bulamıyor. Süleyman Soylu, görevlileriniz, güvenlik görevlileriniz, istihbarat görevlileriniz bu kadar yeteneksiz mi, bu kadar beceriksiz mi? Yüzlerce çarpı atan içerisinde bir tane çarpı atan bulamadınız, bulmuyorsunuz; bir tek kişi yargılanmıyor, bir tek kişi hakkında suçlama yoktur. Bu ne demektir? Bu, Alevi toplumunu dışlamak, ötelemek, itelemek, Alevi topluma karşı nefret suçu işlemektir.

1834 yılından bu yana bu topraklarda Alevilik yasaktır. Hâlâ Alevilik yasak değil ve konuşuluyorsa Alevi toplumunun kendi yürüttüğü meşru demokratik mücadele nedeniyle. Bu, aymazlıktır, bizim hakkımızın ihlal edilmesi, gasbedilmesi, hırsızlıktır. Daha fazlasını da söyleyeceğim de Âşık Dertli'nin dediği gibi "Kul olmadım hiçbir vakit şaha, gedaya/Lakin neylersin ki yıkılışı viranede evladüiyal var." Ben de kul olmadım, daha fazlasını söyledim ama neylersin ki serde kemalat var, serde hakka hakikate, serde yolda erkâna hizmet var. Bu yolun, erkânın, hakkın hakikatin yüzü suyu hürmetine kemalatla, adaletle, merhametle, letafetle, lezzetle konuşmak zorundayız ve bu lezzetin, bu letafetin, bu adaletin, bu kemalatın dilini hâlâ yasak gören, hâlâ Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararını uygulamayıp cemevlerimize elektrik ve su vermeyen, cemevindeki morgda canlarımızın kokmasına sebep olan zihniyeti buradan kınıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

2014 yılında, Cem Vakfı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurmuş ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, cemevlerinin de tıpkı Türkiye'deki camiler, sinagoglar ve kiliseler gibi ibadethane olduğunu söylemiştir ama bu karar mütemediyen uygulanmamakta. Cemevlerine, elektriği, suyu bırakınız girmek dahi yasaklanmakta ve cemevlerinin kapısına çarpı konmakta, cemevlerine gidenlerin kapısına çarpı konmaktadır.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Kim yasaklıyor?

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Bu bir hakikattir. Siz yasaklıyorsunuz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Yalan söyleme.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, karşılıklı olmasın lütfen. Hatibi dinleyin.

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Sorunun cevabı sizde. Cevabı sizde olan soruyu bana sorup vaktimi almayın lütfen.

Şimdi, sadece bu olsaydı keşke. Sadece, Kültür Bakanlığına dair söylenecek şeyler bundan ibaret olsaydı keşke. Hepimiz çok iyi biliyoruz sevgili dostlar, Kültür Bakanlığının uhdesinde olan çeşitli kurum ve kuruluşların Ermeni mezarlıkları üzerine yapmış oldukları millet bahçelerini. Yine,

Komasyon görüşmelerinde de söyledim, burada da tekrar edeceğim, bakınız, Urfa'da "uayip Şehri" diye bir mekn var. Őuayp, peygamberlerdendir ve Őuayp, Musa Kelimullah'a kızıını verdiği söylenen bir peygamberdir ve Musa Kelimullah'ı makamında konuk etmiştir, mihman etmiştir. Mihman ettiği yerin üzerine bir tuvalet yapılmış; kendim gittim, gördüm. Oradaki görevliye dedim ki: Niye buraya tuvalet yapılmış, bu nedir? Görevli bana ne dedi, biliyor musunuz? "Sayın Vekilim, o eskiden beri var." Bakar mısınız verilen cevaba, ciddiyeysizliğe.

Şimdi, Türkiye'de bütün tarihî eserler ve ren yerleri, başta Antalya olmak üzere viraneye dönmüş durumda; bir açıklama yoktur, bir yönlendirme yoktur, toplu taşıma yoktur, rehberlik hizmeti yoktur ve buraların tarihî geçmiŐine dair herhangi bir yazıt, bir kitabe, bir açıklama çok az yerde mevcuttur. Turizm, bu tarz ren yerlerine gitmek neredeyse bir tür korsan vazife, bir tür korsan çalışma hâline gelmiştir.

Hâl böyleyken Türkiye'nin bütün mirasına; Türk halkının, Kürt halkının, Ermeni, Süryani, Arap, Laz, Çerkez, Türkiye'yi teşkil eden tüm halkların kutsal ve değerli, tarihî ve kültürel inançsal miraslarına sahip çıkma iddiasında olan bizler, HDP, diyoruz ki: Bununla ilgili bir çalıŐmayı ortak akılla, ortak düŐünceyle, ortak emekle yapalım. Bu konuda insanları, bu konuda aklı lütfen dıŐlamayınız ve ancak bu çalışmalar yapıldığında Kültür Bakanlığının alıŐmaları anlamını ve yerini bulabilir.

Sevgili dostlar, buradan sıkça vurgulanıyor, bir polemide yol açmak için değeril ama bir hakikati vurgulamak için söylüyorum: Biz sadece Cumhuriyet Dönemi'nde hak ihlaline uğramadık. Bakın, bilenler bilirler, Celli Hareketi'nin öncüsü Bozoklu Őeyh Cell der ki: "Őalvarı Őaltak Osmanlı/Eyeri kaltak Osmanlı/Ekende yok, biende yok/Yiyende ortak Osmanlı" Biz Osmanlı'da da hak ihlaline uğradık, biz cumhuriyette de hak ihlaline uğradık ama buradaki akıl, halkın iradesiyle seçilmiş bu akıl Alevi toplumuna gidiyor, oy istiyor, haklarının meşru ve geçerli olduğunu söylüyor ama iş icraata, hakların kabul noktasına geldiği zaman bir ipe un serme, bir öteleme, bir iteleme söz konusu oluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Bülbül.

KEMAL BÜLBÜL (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Geliniz, bu ülkede, ülkenin bugüne gelmesine hizmet etmiş, bugüne gelmesini sađlamıŐ aŐıkların ve sadıkların yüzü suyu hürmetine boşuna laf söylemeyelim. Hüdai Baba'nın dediği gibi:

"Erenler, zehir getirin

Balınan ldrmen beni

Bağırma diken batırın

Gl ilen öldürmen beni

Yr diyerek yana yana

Can teslim ettik canana

Asın, kesin, yüzün ama

Dilinen ldrmen beni"

Yeter bu dil, icraata geçelim.

AŐkla sevgi ve saygılar. (HDP sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Turan, yerinizden bir söz talebiniz oldu.

Buyurun.

**V.- AÇIKLAMALAR (Devam)**

*18.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Antalya Milletvekili Kemal Bülbül'ün 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin birinci tur görüşmelerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bir polemige imkân vermeden birkaç hususu ifade etmek isterim. Sayın konuşmacının, bir sanatçının saz çaldığı için konser sonrası gözaltına alındığı iddiasını doğru bulmadığımızı ifade etmek istiyorum. Öğrendik ilgililerden, sulh ceza mahkemesinin, örgüt üyeliğinden ve örgüt propagandasından verdiği bir mahkeme kararı var Sayın Başkan. (HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Bir saniye arkadaşlar...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Değerli arkadaşlar, bir diğer mesele: Yine, sayın konuşmacıyı dikkatle dinlemeye çalıştım, bir defa “Bütçe gayrimeşrudur.” ifadesini reddediyorum. Eğer “Bütçe gayrimeşrudur.” diye cümleye başlarsak “Sizin vekilliğiniz de gayrimeşrudur.”a döner bu iş; bu doğru bir yaklaşım değil, dilimize dikkat etmek durumundayız Sayın Başkanım.

Onun dışında, ayırıştırıcı, ötekileştirici bir dil olarak, yüz kırk yıldan beri olan tarihi hatıralardan yola çıkarak yok efendim “Alacağımız var.” “Can borcunuz var.” tarzı söylemleri çok tehlikeli buluyorum Sayın Başkanım. Bizler, 82 milyon kardeşiz Alevi’siyle Sünni’siyle.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Tehlikeli bul zaten.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hakkımızı helal etmiyoruz.

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Bir ile hizmet ederken “Orası Alevi, orası Sünni, orası Kürt, orası Türk.” diye bakmıyoruz. 82 milyonun ortak değerleri var, ortak yürüyüşü var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hepimiz vergi veriyoruz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – “Kardeşiz” diyenlerden rahatsız olmayın lütfen, “kardeşiz” diyorum ya, “kardeşiz” diyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kardeşsek kardeşlik hukuku olsun.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Değilsen çık dışarı o zaman kardeşim. Dinle bir dakika.

BAŞKAN – Sayın Paylan, rica ediyorum.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Değerli arkadaşlar, 82 milyon kardeşiz dememe bile tahammül etmeyen bir anlayışın bu ülkeye katacağı hiçbir şey olmaz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Kardeşlik hakkımızı istiyoruz o zaman.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Bakınız, az önce sayın konuşmacının gösterdiği çarpı işareti, geçen hafta Meclisin gündemi buydu. Bütün partiler, A’dan Z’ye, istisnasız bunu kınadılar, bunu ayıpladılar “Bunun takipçisiyiz.” dediler. Buradan yola çıkarak bazı ithamlarda bulunmayı doğru bulmuyorum. Alevi kardeşlerimize veya başka kardeşlerimize, kim olursa olsun; dini, inancı, mezhebi ne olursa olsun; ötekileştirici, çarpı koyan, her neyse, yapılan eylemi doğru bulmuyoruz. Bununla ilgili işin takipçisiyiz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkan...



MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan...

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bir saniye...

Değerli arkadaşlar, her konuşmadan sonra bu kadar yoğun tartışmanın açılmasını da doğru bulmuyorum. Konuşmacılar, konuşmalarını...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama hep AK PARTİ başlıyor.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Hiç sataşmadım Başkanım, kardeşiz dedim.

BAŞKAN – Biliyorum.

Konuşmalara devam edeceğiz.

Burada Sayın Kurtulan da Sayın Bülbül de bir söz talebinde bulundu.

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bülbül, Sayın Grup Başkan Vekiliniz söz talebinde bulundu. Yani Sayın Grup Başkan Vekilleri söz talebinde bulunduğu diğer arkadaşlarımıza söz hakkı vermiyorum.

Lütfen, sizler de toparlayın, diğer konuşmacılarla devam edelim.

Buyurun Sayın Kurtulan.

*19.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkanım, çok kısaca...

Biz Aleviler tehdit bilmeyiz, bunu böyle düzeltmek lazım. Her gün burada tehdide uğrayan hem Kürt hem Alevi olarak sık sık bu konu geldiğinde karşılaştığımız muamele bu.

Geçenlerde Grup Başkan Vekilleri bu çarpı işaretlerine istinaden çok anlamlı konuşmalar yaptılar ama hâlâ yargılanan tek bir kişi yok, üzerine gidilen tek bir vaka yok. O zaman biz geçmişteki pratiğimizden hareketle endişe duyarız, tedirginlik içerisinde yaşarız topluluk olarak; bir Alevi olarak konuşuyorum aynı zamanda.

Yine, Sayın Bülent Turan'ın şu konuşmasını düzeltmesi lazım. “Kardeşlik” deniliyor, biz buna elbette ki güler, geçeriz. Böyle değil, pratik böyle değil ama bir vekilimize “İnanmıyorsan çık, git.” demek... Burada ev sahibi değilsiniz, biz de misafir değiliz. Bu durumda ben derim ki hep...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN- Peki, tamamlayın.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Beni anlamamış Sayın Başkanım, izah edeceğim sonra.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Ben yapıyorsam kendim için de derim: Herkes haddini bilsin. Herkes burada aynı şekilde sandığa gitmiş, meşru olarak buraya gelmiştir. Aynı hakka, aynı yetkiye, aynı söze sahibiz, “Çık, git.” denilmemeli, denilmez, doğru değil. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Bülbül, siz de kısaca lütfen düşüncelerinizi ifade edin, diğer konuşmacıyı davet edeyim.

*20.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Antalya Milletvekili Kemal Bülbül'ün 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin birinci tur görüşmelerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Efendim, şimdi Meclis çatısı altında bu yapılan konuşmalarla alakalı tarihe düşülen notlar eksiksiz olmalı bizim kanaatimizce. Bu çerçevede söz almayı mecbur, kendimize lüzumlu gördük.

Şimdi, son derece kışkırtıcı, tahrikkâr bir konuşmaya şahit olduk. Her ne kadar içerisinde birtakım tasavvufî, birtakım noktada sufi bazı ifadeler kullanılsa da bu ifadelerin arkasına gizlenip... Hep itiraz ettiğimiz şey odur. Yani konuşmanın bir dakikalık bölümünde bunlardan bahsedip dokuz dakikalık bölümünde kin kusmak doğru bir yaklaşım değildir. Yani şimdi, siz bu millettten, bu yüce Mecliste “Can alacağımız var.” diyorsunuz, sizin kimden can alacağımız var? Kimin canını ne şekilde alacağımızı nasıl tahsil edeceksiniz, bunları bir açıklayın bakalım. O kemalat duygunuz nerede sizin bunları konuştuğunuz anda? Kemalat, alacak verecek hesabıyla mı olur, yüz elli yıllık kini kusmakla mı olur? Can alacağı varsa, bu milletin içerisinde konuşacak çok söz var, çok alacak sahibi olan insan var. O tahsilata başlarsak eğer kimse yerinde rahat oturamaz ama bu millet büyük bir millettir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN- Tamamlayın Sayın Bülbül.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Bizler birtakım haksızlıklara, birtakım yanlış anlaşılmalara, birtakım sıkıntılara dâçar olsak da bu millete, bu devlete her zaman hakkımızı helal etme şiarıyla yaşayan insanlarız. Bu milletin fertleri böyle olur. Bu memlekette birlik beraberlik böyle temin edilir. Boğazlıyan Kaymakamı Kemal Bey, haksız ithamlar ve iddialar neticesinde mütareke İstanbul’unda sözde bir mahkemede yargılanıp hakkında idam kararı verildikten sonra masum olduğunu haykırmasına rağmen canını almaya çalışanlara karşı evlatlarını yine bu asil millete emanet etme duygusuna sahip olmuş. Bu yüksek duyguya, asalete sahip insanlarla karşı karşıya kalmış bir milletiz, bir memleketiz. Bizim bu duyguları yükseltmemiz, yüceltmemiz gerekiyor.

BAŞKAN – Toparlayın Sayın Bülbül.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Eğer Alevilik anlayışsa, kardeşlikte helalleşmeyi gerektirir. Mutlaka geçmişten bugüne yanlışlıklar, eksiklikler varsa bunları dile getiriniz, bunları söyleyiniz, bunların giderilmesi için talepkâr olunuz; bunlara kimsenin itirazı yoktur. Ama İzmir’de bir provokasyon olduğu açık olan bir hadisede bütün Türkiye’nin en şiddetli bir şekilde, en güçlü şekilde protesto ettiği bir meseleyi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - ...sanki sistematik bir saldırıymış gibi gösterip devletimize, milletimize veya toplumumuzun bir kesimine karşı kin kusmak doğru bir yaklaşım değildir. Bu anlayışla hareket edildiği takdirde bir kıvılcımın yol açacağı yangının önünü almamız mümkün olamaz. Bu noktada, Meclis çatısı altında daha şuurlu, daha ihtiyatlı ve daha itidalli olmamız gerektiğini düşünüyorum.

Saygılar sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Turan, sizin de bir söz talebiniz olmuştu.

*21.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan’ın, Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve 82 milyonun Alevisiyle Sünnisiyle kardeş olduğuna ilişkin açıklaması*

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; az önce, aslında, meramımı anlattığımı düşünüyorum. Ancak uyuyan uyandırılır, görmeyene izah edilir ama görmek istemeyene, uyanmak istemeyene yapacak bir şey yoktur diye düşünüyorum. Söylediğim çok ağırdı az önce,

“82 milyon kardeşiz.” deyince bağırarak bir arkadaşa “Eğer sen bu kadar kardeşlik ifadesine rağmen bağırıyorsan ‘Çık o zaman.’ deme hakkı doğar bana.” dedim yoksa hiç kimseyi çıkarma derdimiz yok, biz kardeşiz diye bunu söylüyorum.

Sayın Başkan, bir daha söylüyorum: 82 milyon Alevisiyle Sünnisiyle kardeşiz. Tarihi yanlışlardan, uygulamalardan bugün hesap görmeyi doğru bulmuyorum. Geleceğe bakıyoruz, beraber omuz omuza yürümekten keyif alıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Toparlayalım artık Sayın Bülbül yani siz de yerinizden kısaca bir açıklamada bulunun, toparlayalım. Ama artık bütün partiler de ortak düşüncelerini ifade ettiler.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Biz etmedik Sayın Başkan, tutanaklara geçsin.

BAŞKAN - Bence çok fazla uzatmaya da gerek yok.

Buyurun Sayın Bülbül.

*22.- Antalya Milletvekili Kemal Bülbül’ün, ülkede adaleti, eşitliği, hakkaniyeti örgütlemek, yaşamak ve yaşatmak için her türlü bedeli ödemiş bir topluluk olduklarına ilişkin açıklaması*

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Evet, öncelikle elbette ki Aleviler ve Sünniler kardeşçe, eşit yaşamalı; elbette ki bu ülkedeki insanların hepsi eşit olmalı. Bunda hiç bir kuşku yok. Çarpı işaretinin atılmasını kim kınadıysa iyi yapmış, bu da güzel fakat burada bir hak ihlali var ve biz bu hak ihlalinin dile getirdiğimizde her zaman provoke olmaya hazır bir kitle var. Böyle bir şey yok. Biz yaşadıklarımızı söylüyoruz. Sevgi bizim dinimizdir. Biz bu ülkede adaleti, eşitliği, hakkaniyeti örgütlemek, yaşamak ve yaşatmak için her türlü bedeli ödemiş, yetmiş iki millete bir nazarla bakmış, yetmiş iki milleti eşit görmüş, yetmiş iki milletin hakkına, hakkaniyetine saygılı olmuş bir topluluğuz. Hiçbir zaman kini, nefreti ve düşmanlığı örgütlemedik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Değerli milletvekilleri...

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkan, Sayın Bülbül’ün dediklerine bir cümle sadece...

BAŞKAN – Siz mi eklemek istiyorsunuz?

FATMA KURTULAN (Mersin) – Evet, ben eklemek istiyorum.

BAŞKAN - Peki, buyurun Sayın Kurtulan.

*23.- Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan’ın, Alevi vatandaşların kapılarına çizilen çarpı işaretinin “Sıradan insanlar yapmıştır; bu bir provokasyondur.” denilerek geçiştirilmemesi gerektiğine ilişkin açıklaması*

FATMA KURTULAN (Mersin) – Tekrar ben de şunu hatırlatmak isterim: Genellikle Alevi katliamlarında çarpı işaretleri konuldu, yine böyle basitçe yaklaşıldı. Sorumluları, kimlerin ne amaçla yaptıkları araştırılmadığı için biz sokak ortalarında hançerlendik, bıçaklandık, öldürüldük. Bu pratikten, biraz önce de söylediğim gibi, kaygımız budur; basite alınmasın, “Sıradan insanlar yapmıştır, bu bir provokasyondur.” deyip geçiştirilmesin. Kimin ne için yaptığı araştırılsın demek istiyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Tabii, değerli arkadaşlar, o gerçekleşen hadise, benim gördüğüm, bütün siyasi partiler tarafından son derece açık bir şekilde kınandı. Burada Hükümetin temsilcisi de var, o duyarlılığı burada da tespit ediyor bir kere. Elbette bu konu derhâl çözümlenmeli. Hiç kimsenin kendisini tedirgin hissetmeyeceği, tam tersine, bunu yapanların da yanına kâr kalmayacağı bir süreci hepimiz dikkatlice izliyoruz ve bunun da bir an önce gerçekleşmesini diliyoruz.

#### **IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

##### *A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 129) (Devam)

2.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2018 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2018 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 189 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2018 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/871), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2018 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/881) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 130) (Devam)

##### *A) TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ (Devam)*

1) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

##### *B) KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU (Devam)*

1) Kamu Denetçiliği Kurumu 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Kamu Denetçiliği Kurumu 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

##### *C) ANAYASA MAHKEMESİ (Devam)*

1) Anayasa Mahkemesi 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Anayasa Mahkemesi 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

##### *Ç) SAYIŞTAY (Devam)*

1) Sayıştay 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Sayıştay 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

##### *D) KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI (Devam)*

1) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

##### *E) RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU (Devam)*

1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

##### *F) DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)*

1) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

##### *G) DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)*

1) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

I) TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

J) ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU (Devam)

1) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

K) ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ (Devam)

1) Atatürk Araştırma Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Araştırma Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

L) ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ (Devam)

1) Atatürk Kültür Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Kültür Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

M) TÜRK DİL KURUMU (Devam)

1) Türk Dil Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Dil Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

N) TÜRK TARİH KURUMU (Devam)

1) Türk Tarih Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Tarih Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

O) KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Kapadokya Alan Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

BAŞKAN – Şimdi, söz sırası İstanbul Milletvekilimiz Sayın Ahmet Şık'ta.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika Sayın Şık.

HDP GRUBU ADINA AHMET ŞIK (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Herkese merhaba.

Bütçe görüşmeleri için söz aldım ancak bu konuyla ilgili söyleyeceklerimi kısa tutacağım.

“Kayıkçı kavgası” deyiminin hikâyesini bilirsiniz; kavga ediyormuş gibi görünenlerin başına bir şey gelmeyen bu temsilde tek zarar gören izleyiciler olurmuş çünkü yankesiciler, bu düzmece kavgayı izleyenleri bir güzel soyarmış. Burada sıklıkla yaşanan kavga dövüşe bakınca hep bu deyim aklıma geliyor çünkü birbirleriyle kavga ediyormuş gibi yapanlar son kertede “Aynı gemideyiz.” ya da “beka” diyerek aynı noktada buluşuyor; bu sayede yankesicilerin, hırsızların, soyguncuların rahatça çalışmasının koşulları da yaratılmış oluyor. Siyaset, sermaye ve yandaşlarından oluşan bir avuç azınlığın serveti, milyonlarca dar gelirlinin cebine girenin toplamından daha fazla oluyor.

Hukuku şeklen bile koruma gerekliliği duymayanlar, itiraz eden herkesi sindirmek için bu soygun düzenin zulmünü her seferinde gözümüze sokuyor. Bir yanda, kendi çocuklarına tektaş yüzük takan bir görgüsüzlük; öte yanda, ölen çocuklar var. Çocuklarımız aklıktan ölüyor; Çorlu’da tren katliamında ölüyor; denizde ya da nehirde boğularak ölüyor; Suruç’ta, Ankara Garı önünde bombalanarak ölüyor, savaşta ölüyor; çocuk işçiye ya da çaresizlikten siyanürlü intiharlarda ölüyor. Hâl bu iken “bütçe, hukuk, kanun, mevzuat” demek gerçekten çok anlamsız. Hukuk devleti olmak bir yana, kanun devleti olmaktan bile çıkmışken doğru olan, meşruyetinizin sorgulanmasıdır. Eğer hakikati konuşmuyorsak söyleyeceklerimizle hakikati gizleyenlerin rehinelere dönüşürüz çünkü Nietzsche’nin dediği gibi, konuşulmayan tüm gerçekler zehirler. Dolayısıyla, bu kürsüde bütçeyle ilgili laf kalabalığına değil, hakikati konuşmaya ihtiyaç var. Gerçek şu: Devletin kaynaklarını sermayeye, siyasetten semiren bir avuç azınlığa ve savaşa peşkeş çeken hiçbir bütçe halk yararına değildir.

Hakikati size her söylediğimizde kolaylıkla “vatan haini, bölücü, terörist, FETÖ’cü, kalleş, devlet düşmanı” diye yaftalıyorsunuz; sadece bizi de değil, eski Cumhurbaşkanınızdan Başbakanınıza, bakanlarınıza kadar her kim ne olduğunuzu söylüyor, hakaretleriniz hazırda bekliyor. Pelikan çetesine ve istihdam ettikleri trollere değil geç de olsa konuşmaya başlayan devrik yöneticilerinize kulak verin ki sıra size geldiğinde etrafınızda sesini çıkaracak olanlar bulunsun. Bilin ki o gün geldiğinde de bugün olduğu gibi beka tehlikesinden bahsedenler çıkacak. Bir beka tehlikesi olduğu doğru, haklısınız ama o tehlikeyi yaratan bizzat sizsiniz. Bir kişinin bekasını bütün ülkenin, 80 milyonun bekasının üzerine koyarak yapıyorsunuz. Bizim derdimiz birilerinin değil halkın bekası, sizi asıl korkutan da bu. Korkmakta haklısınız çünkü bugün kalabalık, güçlü ve kazanan olduğunuzu düşünen sizler, gelecekte bugünün karanlığının utançları olarak yerinizi alacaksınız çünkü doğru diye gösterilenlerin içindeki yanlış, yanlış denilenlerin içindeki doğruyu görenlerin hiç de az olmadığını, geleceğin bizlerle var olacağını siz de bizler kadar biliyorsunuz.

Doğru luğa, iyiliğe, hakikate davet eden sözlerimiz bu soygun ve hırsızlık düzenini sürdürmek isteyenlere bir etkide bulunmayacak. O nedenle konuşmamın bundan sonrasında söyleyeceklerim sevgili halkımız için. Görünüşe göre çok dindar, ağızlarından Allah’ın adını düşürmeyen bir iktidar var. İşte, bu iktidar döneminde besmeleyle alınan rüşvet paralarının dualarla sayıldığına hatta fetvalarla rüşvetçilere sahip çıkıldığına tanık olduk. Eski iktidar ve suç ortakları yayınca herkes duydu. Buna rağmen son vermediler, doymak bilmez açıklarıyla her türden kirli işleri çevirenler bir avuç sermayedarın daha da zengin edildiği, komisyonlara ödenmiş ihaleler ve hortumlamalarla cumhuriyet tarihinin en büyük soygun çarkını döndürmeye devam ediyorlar. Kurdukları suç düzenini sürdürmek için kutsal saydıklarınızı kirletmekten çekinmeyen, yetim hakkı çalanlardan razı mısınız?

Altın için dağları delik deşik ediyor, ormanları yok edip zeytinlikleri kesiyorlar. Termik santraller için yaylaları talan ediyor, HES’ler için dereleri ve ırmakları; define için adı “Dipsiz” olan gölü bile kurutuyorlar. Parkları AVM’ler için yok edip rant tapınakları uğruna şehirleri betondan mezarlıklara çeviriyorlar. Memlekette ne güzellik varsa bozmaya ahdedenler devleti yağmalayıp ülkeyi talan ediyorlar. Bunlarla saf tutmaya devam edecek misiniz?

Sömürüyle, yolsuzlukla, hırsızlıkla büyütülen yoksulluk ve yoksunluk nedeniyle ölmeyi tercih edenlerin çocukları ısınsın diye saç kurutma makinesini açtıktan sonra intihar eden annenin sorunlarını ortadan kaldırmak isteyenlerin mi yanındasınız, sosyal yardımları, yoksulları siyasi rehine hâline dönüştürmek için kullanarak insanları ölüme sürükleyenlerin mi?

Emek sömürüsüyle zenginin daha zengin, yoksulun daha yoksul kılındığı bu örgütlü soygun düzeniyle işçilerin “kaza” denilen cinayetlerle katledilmesine, çocukların yetim bırakılmasına karşı mısınız, yoksa madenleri, fabrikaları, inşaatları ölüm kuyularına çevirip “fitrat” diyen sorumlulardan olmaya devam mı edeceksiniz?

Ataması yapılmadığı için intihar eden öğretmenlerden, işsiz bırakılan ya da mesleklerini yapamayan gençlerden, öğrencilerinden uzaklaştırılan barış bildirisi imzacısı akademisyenlerden, “Ağaç kabuğu yesinler.” denilerek gece yarısı kararnemeleriyle kamudan çıkarılanların hakkından mı yanasınız, kayırmacılıkla kendilerinden olanları ve biat edenleri işe yerleştirerek devletin imkânlarını sömürenlerden mi?

İktidar sahiplerinin ne olduklarını ve yaptıklarını anlatan gazeteciler zindanlara atılıyor; iktidarlarına borazan olanların da gazeteci olduklarına inanmamızı istiyorlar. Yalanı gerçekmiş gibi göstermeyi “gazetecilik” diye yutturmaya çalışan her türlü insani ve etik değerden uzak tetikçilerin mi, yoksa her ne pahasına olursa olsun hakikati söyleyen ve bu yüzden hapsedilenlerin mi gazeteci olduğuna inanacaksınız?

Halkın seçtiği temsilcilerin yerine kayyum atanması ve hapsedilmelerine sessiz kalanlar için yarın bu hukuksuzluk norm hâline geldiğinde çok geç olacak. Bir yandan “seçmen iradesi” diye lafazanlık yapıp öte yandan o iradeyi gösterenlerin temsilcilerini “terörist” diyerek hapsedenlerden mi, yoksa Kürtlerin de kendisiyle eşit yurttaş olduğunu söylemeye devam edenlerden mi yanasınız?

Siyasal iktidarın ve isteklerini emir kabul eden yargının suç ortaklığıyla hapse atılan Selahattin Demirtaş’ın, Figen Yüksekdağ’ın, Osman Kavala’nın, Gültan Kışanak’ın, Adnan Selçuk Mızraklı’nın, Ahmet Altan’ın, hasta mahkûmların ve adları bilinmeyen masumların hukuk, adalet, hak, barış, eşitlik isteyenlerin dilindeki ısrarı mı, yoksa özgürlükleri gasbedenlerin suçuna mı ortak olacaksınız? Meslek ahlakını menfaatlerine çiğneten, iktidarın tetikçisi hâline dönüşmüş, hak, adalet, vicdan ve liyakatten yoksun hâkim ve savcıların işgal ettiği bir yargının mı, yoksa evrensel hukuk normlarını kendisine rehber edinen hâkim, savcılarının bulunduğu bir yargının mı adaletli olacağına inanıyorsunuz?

Adaletin mezar kazıcısı hâline dönüşen yargının eline düşmemek için Ege’nin, Meriç’in karanlık sularına düşerek ölmeye mecbur bırakılan çocukların, cesedi buzlukta bekletilen Cemile’nin, kendi evinde polis kurşunuyla can veren Dilek Doğan’ın acısına mı ortakısınız, yoksa gözyaşı dökülenlerin cinayetlerine mi?

Kapıları işaretlenen Alevilerden, katledilen ya da yurt diye belledikleri topraklardan kovulan, geride kalanların sadece küfretmek için anıldığı Ermeni, Yahudi ve Rumlardan, evlerinin camları kırılıp ibadethaneleri tahrip edilen Hristiyan ve Süryanilerden, ezcümle bu ülkenin yurttaşı oldukları hâlde her daim korkuyla yaşamaya mecbur bırakılanlardan yana mı, yoksa “tek” “tek” “tek” diyerek bu çoğulculuğu ortadan kaldırmaya çalışanlardan mı yanasınız?

Ali İsmail Korkmaz’ın, Ethem Sarısülük’ün düşlerini kurduğu özgür bir dünyadan mı, yoksa katillerinden ve savunucularından mı yanasınız?

Berkin Elvan’ın çocuk olduğunu bilenlerden mi yanasınız, yoksa “Emri ben verdim.” deyip acılı annesini yuhalatanlardan mı?

Gözaltında kaybedilen çocuklarının bir mezarı olsun, failler yargılsın isteyen Cumartesi Annelerinden mi yanasınız, yoksa çocukları kaybeden işkencecilerden mi?

Varlığını dökülen kandan, yoksul çocukların toprağa düşen bedenlerinden alan ve kurulu düzenin devam etmesi için savaş çıkartan ya da savaşmaya devam edenlerden mi, yoksa “barış” demekte ısrar edenlerden mi yanasınız?

Roboski’de savaş uçaklarının bedenlerini parçaladığı köylülerden, oyuncak götürürken bombalanan Suruç’taki gençlerden, Ankara Garı önündeki can pazarının kurbanlarından, işe ya da okula giderken, görevi başındayken ya da evine dönerken şunun ya da bunun adına patlatılan bombalarla öldürülenlerden mi yanasınız, yoksa bu katliamların emirlerini verenlerden, şiddetin sonlanmasını istemeyenlerden yana mı?

Siyasal iktidarın destekçisi, aktörü, finansörü ve kışkırtıcısı olduğu ülkelerindeki iç savaştan kaçıp sığınan Suriyelileri kovmak isteyen ırkçılardan mı yanasınız, yoksa siyasal iktidarın insanları sürgünde yaşamaya mecbur bırakan bu savaştaki rolünü sorgulayanlardan yana mı?

Her gün katledilen, tacize, tecavüze uğrayan kadınların, LGBT’li bireylerin faali olan eril zihniyetle mücadele etmekten yana mısınız, yoksa “Ben zaten kadın erkek eşitliğine inanmıyorum. Kadına şiddet abartılıyor, kadın iffetli olacak, kahkaha atmayacak.” diyerek katillerin ellerindeki bıçak ateş ettiği silah olanlardan yana mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Şık.

AHMET ŞİK (Devamla) – Bir insanın haysiyetli olup olmadığı menfaatleri ile prensipleri arasında tercih yapmak zorunda kaldığında anlaşılır. Dolayısıyla insanın ne olup olmadığı ya da ne olup olmayacağı yaptığı ya da yapmadığı tercihlerin toplamından ibaret. Evet, seçtiklerimiz ve seçmediklerimizin toplamıyız ve bir arada yaşıyoruz. Bir yanda hak, adalet, eşitlik, özgürlük, barış, hukuk ve demokrasi, öte yanda savaşla beslenen bir zulüm ve soygun düzeni. Herkes kendi seçimini yaptı, yapıyor. Nasıl ve neye sahip olarak yaşadığımızı ya da yaşayacağımızı belirleyen bu tercihlerimiz olacak, karar sizin.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Muş, buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Siyasi eleştirinin ötesinde hakarete varan ifadelerden tutun, yankesicilikten, yüzüzlükten, hırsızlıktan, soygundan, talandan tutun da bir çok ifade partimize yönelik kullanılmıştır. Bununla alakalı söz talebimizi kullanmak istiyorum.

BAŞKAN – İki dakika söz veriyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Yeni bir satışmaya yol açmamak üzere, buyurun.

## VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

3.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un, İstanbul Milletvekili Ahmet Şık’ın 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin birinci tur görüşmelerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; âdeta buradaki konuşmacıyı dinlerken neyi anlattığını...

BERDAN ÖZTÜRK (Ağrı) – Türkiye’yi anlattı.



MEHMET MUŞ (Devamla) - ...hangi dünyada, hangi âlemde yaşadığını inanın ben anlamakta zorlandım.

OYA ERSOY (İstanbul) – Sarayda değil, halkın içinde...

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Sen hangi tarafta olduğunu söyle.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen...

MEHMET MUŞ (Devamla) - Meyhaneden boşa kalan vakitlerini bu kürsüden gelip konuşma yapmaya çalışan birisi. (HDP sıralarından gürültüler)

FATMA KURTULAN (Mersin) – Çok ayıp ediyorsun, çok. Saygısız!

OYA ERSOY (İstanbul) – Saraydan boşa kalan vakitlerinizde halkın içine girin. Saraydan boşa kalan vakitlerinizde halka bakın, halka.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Çok ayıp!

MEHMET MUŞ (Devamla) - “Yüzsüzlük” “yankesicilik” “hırsızlık” “soygun” gibi isimler bizim lügatimizde yok. (HDP sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

BAŞKAN – Sayın Muş...

NURAN İMİR (Şırnak) – Özür dilemelisin! Özür dileyeceksin!

BAŞKAN - Bir saniye değerli arkadaşlar...

Sayın Muş, lütfen temiz bir dil kullanalım.

MEHMET MUŞ (Devamla) - Herkes kendi mesleğini icra eder, kendi mesleğini anlatır. Bunlar sizin mesleğiniz ki bu ifadeleri kullanmakta o kadar yatkınsınız. Bunlar bizde yok, bunlar sizin mesleğiniz. Siz mesleğinizi burada icra ettiniz, mesleğinizi burada anlattınız. (HDP sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

BAŞKAN – Bir saniye değerli arkadaşlar...

Sayın Muş, lütfen temiz bir dil kullanalım. (HDP sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

Değerli arkadaşlar, lütfen...

Sayın Muş... (HDP sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Temiz dille konuşsun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Cezalandırma talep ediyorum.

BAŞKAN - Bir saniye değerli arkadaşlar...

Değerli arkadaşlarım, lütfen konuşmalarda temiz bir dil kullanalım. Yani konuşmaların sert olması doğaldır ama hakaretimiz olmamasını arzu ediyorum. Birbirimize karşı olan sözcüklerimizin özenle seçilmesi gerektiğine inanıyorum.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Ama sözünü geri alsın Başkan.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sözünü geri alsın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, geri alsın sözünü.

BAŞKAN – Sayın Muş, ilk baştaki sözünüzün, “meyhanedeki” sözünüzün uygun olmadığını ben de düşünüyorum. Lütfen bu konunun...

MEHMET MUŞ (Devamla) – Lütfen konuşmama müsaade edin.

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Ben burada ne konuşacağımı iyi biliyorum, kusura bakmayın. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Hayır, bilmiyorsun.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Kürsüde ne konuşacağımı iyi bilirim. (HDP sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen...

MEHMET MUŞ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, bu kullandığı ifadeler bakın, bizim buradaki arkadaşlarımızın hiçbirinde yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, özür dilesin.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Başkan, özür dilemeli.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen...

MEHMET MUŞ (Devamla) – Herkes hukukçuysa hukukçuluğunu konuşturur, siyaset bilimciyse siyaset bilimciliğini konuşturur ama bu kelimeleri kullanmaya bu kadar yetenekliyse demek ki mesleğinin gereğini burada ifade etmiştir. (HDP sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen sessiz olalım. Bu şekilde olmaz.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Dolayısıyla kendisine tavsiyem meyhaneye ayırdığı vakitten daha fazlasını Parlamento'ya ayırmasıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, HDP sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen...

FATMA KURTULAN (Mersin) – Bu doğru değil, kabul edemeyiz Başkan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, işlem yapın.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Özür dileyecek!

SALİH CORA (Trabzon) – Başkanım, konuşmasında devlete “katil” dedi.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Çok konuşma ya!

BAŞKAN – Sayın Cora, lütfen siz oturur musunuz.

SALİH CORA (Trabzon) – Millete “hırsız” dedi. Herkesi zan altında bıraktı. (HDP sıralarından “Otur!” sesleri)

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Otur yerine!

BAŞKAN – Sayın Cora, oturur musunuz, Grup Başkan Vekiliniz var orada.

SALİH CORA (Trabzon) – Böyle bir konuşma olmaz ki. (HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen sakin olalım.

Sayın Cora, size ne oluyor? Grup Başkan Vekiliniz var orada.

SALİH CORA (Trabzon) – Başkanım ama herkese saygısızlık yapıldı.

BAŞKAN – Ama Grup Başkan Vekiliniz var, rica ediyorum.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Saygısız sensin.

SALİH CORA (Trabzon) – Başkanım, devlete “katil” denildi ya!

BAŞKAN – Sayın Cora, lütfen oturun yerinize, rica ediyorum.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Grup Başkan Vekiliniz konuşuyor. Size ne oluyor orada?

VAHİT KİLER (Bitlis) – On dakika boyunca hakaret edecek, susacağız değil mi! Her türlü iftirayı atacaksınız, susacağız! Her türlü iftirayı atacaksınız değil mi? Şuraya bak ya, terbiyesizler!

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen bir sakın olalım, bir sessiz olun. Değerli arkadaşlar, karşılıklı konuşmayalım.

Buyurun Sayın Oluç.

#### V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

*24.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'a hakaret ettiğine ilişkin açıklaması*

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın vekiller, Adalet ve Kalkınma Partisinin Grup Başkan Vekilinin vekilimiz hakkında söylediği laflar eleştiri sınırını aşmıştır, hakarettir.

VAHİT KİLER (Bitlis) – Aşmamıştır, az bile söylemiştir söze.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Kesinlikle kabul etmiyoruz ve bu şekilde devam edemez. Ağır hakaret etmiştir. “Meyhaneden boşta kalan vakitlerinde burada konuşuyor.” ne demektir?

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ceza verilmesi lazım. Ne demek bu ya! Bu ne terbiyesizlik!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Böyle bir Grup Başkan Vekili konuşması olabilir mi? Biz şimdi, aynı şekilde size hitap edersek hoşunuza gider mi? Gitmez. O zaman siz de etmeyeceksiniz. Bunu kesinlikle kabul etmiyoruz. Bunun için ara verin lütfen, bu konuşulsun Sayın Başkan.

BAŞKAN – Beş dakika birleşime ara veriyorum.

Grup Başkan Vekillerini odama bekliyorum.

**Kapanma Saati: 17.33**

**ÜÇÜNCÜ OTURUM****Açılma Saati: 18.10****BAŞKAN: Başkan Vekili Levent GÖK****KÂTİP ÜYELER: Barış KARADENİZ (Sinop), Şeyhmus DİNÇEL (Mardin)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 29’uncu Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Değerli milletvekilleri, az önce, birleşimi kapatmadan önceki tartışmayla ilgili olarak Sayın Ahmet Şık’ın yaptığı konuşmanın tutanaklarını getirtiyorum. O tutanakları da inceledikten sonra beraber bir değerlendirme yapacağız.

Kavas arkadaşlarımızdan tutanağın ham hâlini getirmelerini rica ediyorum.

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

**IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)****A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 129) (Devam)

2.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2018 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2018 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 189 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2018 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/871), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2018 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/881) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 130) (Devam)

**A) TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ (Devam)**

1) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**B) KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU (Devam)**

1) Kamu Denetçiliği Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Kamu Denetçiliği Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

**C) ANAYASA MAHKEMESİ (Devam)**

1) Anayasa Mahkemesi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Anayasa Mahkemesi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

**Ç) SAYIŞTAY (Devam)**

1) Sayıştay 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Sayıştay 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

**D) KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI (Devam)**

1) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*E) RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU (Devam)*

- 1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*F) DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)*

- 1) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*G) DEVLET TIYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)*

- 1) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*Ğ) TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI (Devam)*

- 1) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*H) VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)*

- 1) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*İ) TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI (Devam)*

- 1) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*İ) YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI (Devam)*

- 1) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*J) ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU (Devam)*

- 1) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*K) ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ (Devam)*

- 1) Atatürk Araştırma Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Atatürk Araştırma Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*L) ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ (Devam)*

- 1) Atatürk Kültür Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Atatürk Kültür Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*M) TÜRK DİL KURUMU (Devam)*

- 1) Türk Dil Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk Dil Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*N) TÜRK TARİH KURUMU (Devam)*

- 1) Türk Tarih Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk Tarih Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*O) KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI (Devam)*

- 1) Kapadokya Alan Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

BAŞKAN - Komisyon yerinde.

Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Şanlıurfa Milletvekilimiz Sayın Nimetullah Erdoğan... (HDP sıralarından alkışlar)

AHMET ŞİK (İstanbul) – Sayın Başkan, söz istiyorum...

BAŞKAN – Sayın Şık, ben tutanaklarınızı getirtiyorum, bir bakacağım.

AHMET ŞİK (İstanbul) – Hayır, hayır, bakın, benim konuşma metnimi herkes duydu.

BAŞKAN – Ama biz tutanıklara bakıyoruz.

AHMET ŞİK (İstanbul) – Buradaki Grup Başkan Vekili, benim genel bir eleştirimi kişiselleştirerek hakarete bulundu.

BAŞKAN – Sayın Şık, lütfen.

AHMET ŞİK (İstanbul) – Benim bitirmeme bir izin verin lütfen.

FEHMİ ALPAY ÖZALAN (İzmir) – Başkanım, böyle bir usul yok. Grup Başkan Vekili mi kendisi? Böyle bir usul yok ki efendim.

AHMET ŞİK (İstanbul) - Benim sözümü kesmeyin!

Bu Meclis eğer demokratik eşitliği savunuyor ise burada HDP Grubuna herkesin her gün hakaret etme hakkı var iken...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Hiç öyle bir hak yok. Olur mu öyle şey ya!

AHMET ŞİK (İstanbul) - ...ve bu, herhangi bir yaptırıma maruz kalmıyorken, ağır bir siyasi eleştiriye kişisel bir hakaretle karşılık verilmez.

Eğer kendinize güveniyorsanız, bakın, kürsü orada. Grup Başkan Vekilisiniz ve her gün konuşuyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Şık, lütfen oturalım yerimize.

AHMET ŞİK (İstanbul) – Lütfen, hayır...

BAŞKAN – Bakın, ben konunun üzerine gidiyorum. Sayın Nimetullah Erdoğan...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Böyle bir usul var mı efendim? Böyle bir usul var mı?

BAŞKAN – Sayın Bülbül, lütfen...

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Sayın Başkan, böyle bir usul var mı?

BAŞKAN – Sayın Şık...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – İlam da ediyor yani...

AHMET ŞİK (İstanbul) – Sayın Başkan, bakın -özür dilerim- burada yapılmış kişisel hakaretin tutanak beklemeye ihtiyacı yok. Buyurun, işlem yapın.

BAŞKAN – Sayın Şık, rica ediyorum, Başkanlık Divanının da takdirine karışmayın lütfen.

Sayın Nimetullah Erdoğan, lütfen buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika.

HDP GRUBU ADINA NİMETULLAH ERDOĞMUŞ (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, çok değerli hazırun; sözlerime başlarken saygıyla Genel Kurulu selamlıyorum.

Bütçe görüşmeleri ve insan haklarıyla ilgili 10 Aralık gününü birlikte tevhit ederek aslında görüşmelerimiz yürüyor. Bu da bize elbette ki büyük bir sorumluluk yüklüyor. Şöyle ki, aslında, bütçeyle insan hakları, nasın hukuku, insan hakkı birbiriyle bir çeşit bağlantılıdır. Ben biraz değerlendirmemi

bunun üzerinde, bu çerçevede kalarak yapmak istiyorum çünkü bütçe dediğimiz şey bir ölçüdür. Bu neyi ölçer? Bütçe nasın, insanların hakkını hukukunu ölçer ve o şekilde teslim eder. Eğer o ölçmede bir haksızlık varsa, nasın hukukunu naksedecek, eksiltecek bir durum söz konusuysa her şeyden önce o ölçüde bir problem var. Yani bugünkü bütçemiz, insan haklarıyla ilgili gerçekten de dünya ölçüğünde örnek bir bütçeyse buna bir itiraz yok fakat eksikliği varsa o zaman ölçüde bir eksiklik var.

Değerli arkadaşlar, esas olan insanın, esas olan toplumun hakkı ve hukukudur. Elbette ki devletin getirdiği birçok yükümlülükler var ama devlet hukuku ile insan hakkı ve hukukunun asla ve asla karşı karşıya gelmemesi ve çatışmaması gerekiyor. Şayet böyle bir çelişki varsa bu çelişkinin de telafisi bizce mümkündür.

Bakınız, ben, tarihten bu konuda bir örnekle bu mevzuya ışık tutmak istiyorum. Sosyal siyasetin, barış siyasetinin en çalkantılı dönemlerde bile nasıl çözüm ürettiğini burada örneklemek istiyorum.

Emeviler Dönemi, hepimiz çok iyi biliyorsunuz ki, ehlibeyt karşı müthiş bir operasyon var; ehlibeyt her tarafa lanetleniyor, Emevi hanedanlığı, Emevi iktidarı, devletin, iktidarın resmî bir ideolojisi olsun diye Cebriyye düşüncesini de esas alarak âdeta toplumu teslim almış. Baskı var, şiddet var ve sonuç itibarıyla da Cebriyye ideolojisiyle insanlara bu baskı ve şiddetin bir kader olduğu, Allah'ın bir mukadderatı olduğu inancını ve düşüncesini de âdeta topluma hâkim kılmaya çalıştı. Tam da bu kaos ve kargaşada Ömer bin Abdülaziz yönetime gelir. İki buçuk yıllık bir iktidar dönemi var. Yaptığı ilk iş, bütçe disiplinini temin etmektir. Ne yaptı? Gelir gelmez saraya tahsis edilen, padişaha tahsis edilen, o günkü ifadeyle sultana, melike tahsis edilen sarayın bineklerini önce sattırıp hazineye devretti. Sonra ne yaptı? Ondan sonra da eşinin zinet eşyasını yani takılarını da alıp beytülmale hibe etti. Bundan sonra da tasarrufu uygulayarak, tasarruf bütçesini uygulayarak, sosyal siyasetle iki buçuk yılda öylesine israfın ve debdebenin önüne geçti ki değerli arkadaşlar, tarihçiler bunu ifade ediyor, artık insanlar, yoksul olanlar, fakir olanlar bile zekât alma konusunda mümteni davrandılar. Onu bir onur meselesi olarak gördüler, “Bu, devletin çözmesi gereken bir meseledir.” dediler ve Ömer bin Abdülaziz döneminde, değerli arkadaşlar, zekât fonunda biriken paralarla köle satın alınarak azat edildi ve o fon orada kullanıldı. Sosyal siyaseti buydu.

Barış siyaseti nasıldı Ömer bin Abdülaziz'in? Yönetime geldiği zaman halkın arasına karışmak istiyor ve ilk halk ziyaretinde etrafında büyük bir konvoy var, polis var, hayhuylar var, o günün tabiriyle korumalar var, silahlılar var. O etrafında dönüp dolaşanlara dönüp diyor ki: “Siz hele önce benimle halkımın arasından bir çıkın bakalım.” Ve bu şekilde bir barış siyasetini uyguluyor. Öyle bir siyaset uygulanıyor ki iki buçuk yılda, ehlibeyt lanetlenirken camilerde, ticarethanelerde, vilayetlerde, saraylarda, ilk yaptığı icraat, cuma günü cuma hutbesinde -bu gün de herkes cumaya gidince buna şahit oluyor- hutbeyi bitirirken “Allah adaletle emreder.” ayetikerimesini okumalarını tavsiye eder, emreder. Yani o güne kadar lanetlenen ehlibeyt, o özel insanlar, o yüce Peygamber nesli artık, bırakınız lanetlenmeyi, kendi düşüncelerini, direnişi, o günün direnişini temsil eden o tutum ve davranışlarını düşünceleriyle yeniden ortaya koydular. Cebriyye ekolüne karşı “Bu bir kader değil.” diyen ve bu şekilde onları eleştiren, ister Hâriciler olsun ister diğer düşünce okulları olsun, ne yaptı? Onlara da alan açtı ve ilmî alanda, fikir alanında, düşünce alanında insanların özgürlüklerini, adaletlerini hem sosyal siyasetle hem de barış siyasetiyle, bakınız, tarihe geçmiş bir vakıa, bir uygulama olarak iki buçuk yılda çözdü ve tamamladı. Biz bu kürsüden “çözüm” deyince akla hayale gelmeyecek birtakım suçlamalara muhatap oluyoruz.

Çok değerli vekil arkadaşlar, geçenlerde bir televizyon programında değerli bir sayın vekilimiz “Bize Ömer’ler lazım.” dedi. Evet, her iktidara işte böyle bir Ömer lazım. Ama bu Ömer, kusura bakmayın, iktidara hizmet eden bir Ömer değil. Bu Ömer, iktidara israfın, iktidara zulmün, iktidara haksızlığın ne olduğunu öğreten bir Ömer olacak ve er veya geç bu memleket de o Ömer’lerle tanışmış olacak diyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın.

NİMETULLAH ERDOĞMUŞ (Devamla) - Son söz olarak, her kışın nasıl bir baharı varsa, her gecenin nasıl bir sabahı varsa inşallah bu şekilde bu ülkenin de adaleti tahakkuk edecek diyorum. Bu şekilde, adil bir düzende, adaletin hüküm sürdüğü bir ortamda, barışık bir biçimde bu 82 milyon insanın o eşitlik temelinde yaşayacağı günlere hep birlikte ulaşalım diyorum.

Hepinize hayırlı akşamlar diliyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Demokratik Partisi adına son söz İstanbul Milletvekilimiz Sayın Oya Ersoy’a aittir. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika Sayın Ersoy.

HDP GRUBU ADINA OYA ERSOY (İstanbul) – Sayın Başkan, tutanaklar gelmedi herhâlde, bekliyoruz, o yüzden o tartışmaya girmeyeceğim.

Şimdi, burada halkın kürsüsünde halkın bütçesini konuşmak isterdik ancak önümüzde tartıştığımız bu bütçe, halkın yani 82 milyonun değil, yüzde 1’in bütçesidir. 2020 bütçesi, tarafınızı belli ettiğiniz bir bütçedir, yoksulluğa çare aramak yerine batan şirketlere çare aradığımız bir bütçedir.

Ülkemizde ödemeler dengesi ve döviz krizi olarak başlayan ekonomik krizde şirketleriniz artık dış borçlarını ödeyemiyor. Yine, bankaların 46 milyarlık batık kredisi var. Kısacası bir finansal krizin sinyalleridir bunlar. Ayrıca geçtiğimiz yılın ilk altı ayında 78,6 milyar liraya ulaşan bütçe açığı, artan vergi oranları ve silinen vergi borçları, daha fazla borçlanma için istediğiniz yetki ve Merkez Bankasında yaşananlar da devletin bir mali krizin eşiğinde olduğunun açık sinyalleridir. İflasın eşiğinde bir ekonomi ve buna çözüm bulamayan bir bütçe önerisiyle karşı karşıyayız. Çözüm yok çünkü bu, halkın bütçesi değil, halktan yana değil. Çözüm yok çünkü şirketlerin kurtuluşu halkın kurtuluşu demek değil. Çözüm yok çünkü yolsuzluk, yoksulluk ve yasaklarla kurduğunuz bir düzen var ve bu düzen batmış durumda. Ama siz hâlâ kendinizi kurtarma peşindesiniz. Son on altı yılda çiftçinin borcu 48 kat arttı, son beş yılda 570 bin esnaf kepenk kapattı. Sadece 2019 yılında yaklaşık 16 bin şirket iflas etti. Bu ülkede 6 milyon 890 bin kişi işsiz, bunun 1 milyon 916 bini kadın, 3 milyon 516 bini genç işsiz. Yoksulluğa, işsizliğe, açlığa mahkûm ettiğiniz insanlar çaresizlik içinde, peş peşe intihar ediyor.

Bakın, gelir adaletsizliğinin en büyük göstergelerinden biri de vergilerdir. Bu ülkede en fazla vergi çalışanlardan alınıyor. Şirketlerin vergi yükünü azaltırken halkın sırtındaki vergi küfesini doldurmaya devam ediyorsunuz. Neyle? KDV, ÖTV gibi dolaylı vergilerle ve daha geçtiğimiz günlerde çıkardığımız ek vergilerle.

Bakın, bugünlerde en büyük toplumsal sözleşme yapılıyor, asgari ücret görüşmeleri devam ediyor. Patronlar bu görüşmelerde işçileri işten çıkarma, kayıt dışına almakla tehdit ediyor ve Bakanınız da patronlardan yana saf tutuyor. Bu ülkenin en köklü işçi konfederasyonu DİSK, asgari ücretin en az 3.200 lira olması gerektiğini açıkladı. Çünkü biz diyoruz ki: “Ücrete dayalı büyüme mümkündür.” Yeter ki siz bütçeyi işçiye, emekçiye, emekliye göre ayarlayın. İşte o zaman Katar’dan para almak zorunda kalmazsınız. Gelin asgari ücretteki vergiyi ortadan kaldıralım. Halkın en temel yaşamsal



ihtiyaçlarından yani elektrik, su, doğal gazdan vergileri kaldırırsanız emin olun ki batmazsınız. Şirketlerinizden sildiğiniz vergi borçlarının çok altında bir parayla ekonomik krizin yükünden halkı kurtarmış olursunuz, halkı kurtarmak için sadece küçük bir adım atmış olursunuz.

Sayın milletvekilleri, geçtiğimiz hafta Doğa Kolejinde velilerin isyanını izledik. Paralarını alamayan öğretmenler haklı olarak iş bıraktı. Kaloriferleri bile yanmayan okulun velileri okulların önlere doldurdu. Öğrenciler eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakıldı.

Sadece 2019 yılında kapanan ya da devredilen özel okul sayısının yaklaşık 200 olduğu söyleniyor. Öğrencilerin eğitim hakkını gasbeden, son dört yılda özel okulların sayısını 6 binden 12 bine çıkaran sizin eğitimde özelleştirme politikalarınızdır.

İşte Doğa Koleji. Doğa Kolejini sahibi kafasına göre velilerden para topluyor ve neden batıyor, biliyor musunuz? Çünkü o nakit parayı inşaat sektörüne yatırıyor, çünkü şirketlerin derdi asla halkın eğitim hakkı olmaz ki. Onların tek bir derdi var: “Biz daha fazla ne kadar kâr edebiliriz, nasıl kâr edebiliriz?”

Şimdi, Millî Eğitim Bakanı gitmiş özel okul sahipleriyle toplantı yapıyor. “Bu kara deliği kapatmazsak hepimiz yanarız.” diyor ve özel okulların sahiplerinden şunu istiyor: “Doğa Kolejini satın alın.” diyor. Yine bir iflas ve yine bir çözümsüzlük.

Başka bir iflas projesi de sizin şehir hastaneleriniz. Yandaş holdinglerinize altın tepsiyle sunduğunuz rant projeniz yine elinizde patladı. Şehir hastaneleri için yirmi beş yılda 870 milyar lira ödeyeceksiniz ve bunu siz ödemeyeceksiniz. Bu nereden ödenecek? Halkın parasından ödenecek ve yeni şehir hastaneleri bu borcu katbekat artıracak.

Ben şunu sormak istiyorum: Geçtiğimiz yıl Etlik’te yapılacak olan ve 2019’da faaliyete geçeceğini duyurduğunuz şehir hastanesine ne oldu? İtalyan Astaldi ve Türkerler Holdinge tahsis ettiğiniz kamu binaları, arsalar ve verdiğiniz teşvikler, paralar ne oldu?

Değerli milletvekilleri, yurtsever olmak memleketine, halkına sahip çıkmaktır. Üzerinde yaşadığımız toprağın her şeyine, yer altı ve yer üstü varlıklarına sahip çıkmak, korumak ve onların yağmalanmasına engel olmak demektir. Yurtseverlik bu ülke topraklarında yaşayan bütün halkları sevmek, dil, din, ırk, cinsiyet, cinsel kimlik farkı gözetmeksizin bu ülkenin bütün insanlarına eşit davranmak demektir. Haklarını savunmak ve haklarını korumak demektir. Oysa siz seçilmişlerin yerine atadığınız kayyumlarla bu halkın bir arada yaşama iradesine dinamit koyuyorsunuz, en büyük darbelerden birini koyuyorsunuz. Savaş ve baskı politikalarınızla asırlardır bu coğrafyada bir arada yaşayan halkların bir arada yaşama umuduna, barış umuduna dinamit koyuyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, Türk Dil Kurumunda yer alan kadın düşmanı tanımlamalar üzerine geçtiğimiz yıl yine bu bütçe görüşmelerinde konuşmuştuk. Bir yıla rağmen o kadın düşmanı sözcükler o sözlükte durmaya devam ediyor. Sadece orada durmuyor, Genel Başkanınızdan bürokratlarınıza kadar, kadınları ikinci sınıf yurttaş hâline getiren sözleriniz, kadın düşmanı politikalarınız bu ülkede kadın kırımına yol açıyor.

Bakın, tam 23 kere koruma istediği hâlde bir kadın geçtiğimiz günlerde kocası tarafından öldürüldü. Bir çocuğu öldürmüş ve 12 ayrı suçtan sabıkası olan bir adam sokakta dolaşma izni verdiğiniz için Ceren Özdemir’i katletti. 6284 sayılı Yasa’yı ve İstanbul Sözleşmesi’ni uygulamadığınız için bu ülkede sadece bu yıl 391 kadın katledildi. Kadınlar sokaklarda “Susmuyoruz, korkmuyoruz, itaat etmiyoruz, yaşamak istiyoruz.” diyerek isyan ediyor ve hayatlarına, haklarına sahip çıkmaya devam ediyor. Şunu bilin: Biz kadınlar olarak inatla, ısrarla “Kadınlar birlikte güçlüdür.” diyerek yürüdüğümüz bu yolda bu ülkede eşit ve özgür bir yaşamı kurmak için yürüyoruz.

Değerli milletvekilleri, neoliberal politikalar iflas etmiştir. Tüm dünyada, işte burada, başta kadınlar olmak üzere, halklar neoliberal politikalara, otoriter rejimlere karşı isyandadır ve bakın, o mezhepçiliğin ve savaşın halkın neoliberal politikalara karşı tepkisini bastıramadığını Lübnan örneğinden görüyoruz. Lübnan halkı neoliberal saldırganlık karşısında çıkmış sokaklarda ne diyor biliyor musunuz? “Hepiniz hepinizdir.” diyor. “Hepiniz hepimiz demektir, istifa edin.” diyor. Ülkemizde de bu iktidar neoliberal politikaları siyasal İslamcı politikalarla birlikte uygulayan bir iktidar ve AKP iktidarının yağma, talan, sömürü politikalarının ülkeye getirdiği yıkımdan ülkeyi kurtarmanın tek bir yolu var: Öncelikle halkın olanı halka iade edeceksiniz. “Kamu-özel iş birliği” adı altında memleketi, halkı, bu ülkenin çocuklarının geleceğini ipotek altına aldığımız kapitülasyonlar kaldıracak. Artık bu ülkede eşitsizlikler kastaştı, devlet eliyle yukarıdan aşağı örgütlendi ve artık kimse birbiriyle sözleriyle, sözde bile eşit değil ne evde ne sokakta ne okulda ne mahkeme salonunda ne de burada, Mecliste.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OYA ERSOY (Devamla) – İzin istiyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

OYA ERSOY (Devamla) – AKP’li CHP’liyle, Yozgatlı İzmirliyle, Kürt Türk’le, kadın erkekle eşit değil. Bu ülkede özgürlüğün kısıntılarından bahsetmek mümkün değil; basın özgür değil, üniversite, bilim özgür değil, sendika, grev, toplu sözleşme özgür değil, seçimler özgür değil, örgütlenmek özgür değil, insan hakları hiç özgür değil ve bu ülkede gelecek nesiller için, kadınların eşitliği ve özgürlüğü için, Alevilerin eşit yurttaşlık hakkı için, ülkemizi cihatçı katillere teslim etmemek için laiklik yaşamsaldır yani yıkımdan kurtulmanın yolu eşitliktir, özgürlüktür, barıştır, laikliktir. Sarayın ve şirketlerin değil, halkın egemenliğini kurmaktır. Yani kısaca diyorum ki: Ya sosyalizm ya barbarlık.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, tutanakları getirttim. İncelemek üzere Grup Başkan Vekillerini de odama bekliyorum.

Birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

**Kapanma Saati: 18.34**

**DÖRDÜNCÜ OTURUM****Açılma Saati: 19.21****BAŞKAN: Başkan Vekili Levent GÖK****KÂTİP ÜYELER: Barış KARADENİZ (Sinop), Şeyhmus DİNÇEL (Mardin)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 29’uncu Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Komisyon yerinde.

Değerli milletvekilleri, az önce yaşanan tartışmayla ilgili ben de arkadaşlarımızla görüştüm. Şimdi söz talepleri olacak, kendilerine söz vereceğim.

Sayın Şık, burada mı?

AHMET ŞIK (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN – Sayın Şık, mikrofonunuzu açıyorum, yerinizden konuşun.

Buyurun.

AHMET ŞIK (İstanbul) – Hakaret orada olduğu için, oradan yanıt vermek istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Efendim.

AHMET ŞIK (İstanbul) – Hakaretin yerinden yanıt vermek istiyorum da o yüzden...

BAŞKAN – Sataşmadan dolayı söz istiyorsunuz.

AHMET ŞIK (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun.

**VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)**

*4.- İstanbul Milletvekili Ahmet Şık’ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması*

AHMET ŞIK (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yine, geçen sene de böyle bir tartışmanın odağına gelmiştim çünkü ben sözümü eğip büken bir insan hiçbir zaman olmadım, olmayacağım da ne yapılırsa yapılsın olmayacağım; bundan yana hiç kimsenin kuşkusu olmasın. Sizden ricam sadece şu: Söylediklerimize biraz kulak vermeye çalışın ki içindeki derinliği anlamaya çalışın. Ben burada siyasal eleştiri yapmaya çalışıyorum, sizin gibi hiçbir şekilde kişiselleştirerek yanıt vermiyorum size ya da öyle bir eleştiri yapmıyorum. Evet, çok haklısınız, ağır eleştiri yapıyorum ama bir Türkiye fotoğrafı çekmeye çalışıyorum.

Mehmet Bey, dediniz ya burada “Biz aynı yerde mi yaşıyoruz?” diye, aynısını biz hissediyoruz çünkü öyle bir Türkiye yarattınız. Şu kendi medyanızdan değil de çıkıp biraz sokaktaki insanların nabzını tutarak ya da o sistemin içerisine dâhil olmayan yayınları izleyerek baksaydınız Türkiye’ye, çektiğimiz fotoğrafın gerçekliğiyle yüz yüze kalacaktınız.

Ben biraz önceki konuşmamın arkasındayım; sonuna kadar her sözcüğün, her noktanın, her virgülün arkasındayım. Bunların hepsi ağır siyasal eleştiri ve tespittir. Lütfen siz de aynı fikrî derinliğe sahip bir şekilde mukabele etmeye çalışın; insanların özel hayatıyla, yaptığı işle, yediği içtiğiyle uğraşmaya çalışmayın. Faşizm, insanların yediğine, içtiğine ve giydiğine de karışır ve her kim yapıyorsa bunu, onun adı “faşist”tir. Lütfen buna dikkat edin.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, bu yaşanan tartışmayı bir şekilde bitirmemiz gerekir.

Sayın Muş, sizin de bazı ifadeleriniz oldu. Sayın Şık da bazı açıklamalarda bulundu. Sizin de ifade etmek istediğiniz varsa size de söz vereyim.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Evet Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

*5.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması*

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; burada sayın konuşmacı gelene kadar iki grup, hatta kendi partisinin grubu da hemen hemen konuşmalarını tamamladı. Herkesi burada büyük bir titizlikle dinledik, ta ki kendisi konuşana kadar. Yani kendisi çok derinlikli bir eleştiri yaptığını, siyasal eleştiri yaptığını söylüyor. Demek ki bundan önce gelip konuşanlar hiçbir eleştiri yapamamışlar, onlar hiçbir derinlik ortaya koyamamışlar, bir tek kendisi koyabilmiş. (HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Bir saniye değerli arkadaşlarım...

MEHMET MUŞ (Devamla) – Şimdi, değerli milletvekilleri, “hırsızlık” demenin neresinde derinlik var? “Yankesicilik” demenin neresinde derinlik var? “Talan” demenin, “besmeleyle rüşvet almak” demenin neresinde derinlik var?

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Anlamıyorsan yapacak bir şey yok.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Eğer sizde bir derinlik olsaydı bu ifadeleri kullanmazdınız.

Bizim kimsenin yediğiyle içtiğiyle uğraştığımız yok. Meclise seneden seneye gelip burada ağzına geleni sayıp ondan sonra... (HDP sıralarından gürültüler)

OYA ERSOY (İstanbul) – Öyle değil, öyle değil!

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Hakaretti, hakaret yapıyorsunuz.

BAŞKAN – Bir saniye değerli arkadaşlar...

MEHMET MUŞ (Devamla) - ...çıkıp da “Ben siyasal eleştiri yaptım, ağır eleştiri yaptım.” demek bizim kabul edebileceğimiz bir şey değil.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – O şekilde konuşamazsınız, aynı şey mi?

MEHMET MUŞ (Devamla) - Herkes eleştiri yapıyorken bizim de hakkımıza girmeyerek eleştiri yapacak.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Böyle bir konuşmayı kabul etmiyoruz. Yaptığınız konuşmayı tekrar ediyorsunuz.

MEHMET MUŞ (Devamla) - Burada AK PARTİ'nin 290 milletvekili var, hiçbir arkadaşımın bu attığınız iftiralarla uzaktan yakından alakası yok.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Hayır kabul etmiyoruz!

MEHMET MUŞ (Devamla) - Hükümette 16 bakanımız var, hiçbirinin sizin attığınız iftiralarla uzaktan yakından ilişkisi yok. Ağzınıza geleni sayacaksınız, karşılığını aldığımız zaman “Bana hakaret etti.” diyeceksiniz. (HDP sıralarından gürültüler)

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Siz ağzınıza geleni sayıyorsunuz! Kabul etmiyoruz!

OYA ERSOY (İstanbul) – Rahatsız oluyorsanız yapmayacaksınız, engel olacaksınız.

MEHMET MUŞ (Devamla) - Kusura bakmayın, siz de bizim cevap verme hakkımıza, siz de söylediklerinize karşı bizim fikirlerimizi açıklama hakkımıza sonuna kadar saygı duyacaksınız. (HDP sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Sözü geri alacaksın! Sözü geri alacaksın!

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

MEHMET MUŞ (Devamla) - Bizim kimsenin yediğiyle içtiğiyle şimdiye kadar işimiz olmamış, bundan sonra da işimiz olmaz.

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – O sözü geri alacaksın!

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Aynı şeyleri tekrar ediyorsunuz! Böyle bir şey olmaz!

OYA ERSOY (İstanbul) – Ne yapacağız? İstedığınızı giyecek, istediğiniz yere gidecek miyiz?

MEHMET MUŞ (Devamla) - İstedığınızı yiyip istediğinizi içebilirsiniz, Türkiye özgür bir ülke, Türkiye bir hukuk devleti. Ne zaman? Bizim de hakkımızı, hukukumuzu koruyacaksınız; kusura bakmayın.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Kurtulan, buyurun.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Aynı cümleleri tekrar ediyor, böyle bir şey olmaz!

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Bu, özür konuşması değil; kabul etmiyoruz bunu!

BAŞKAN – Bir saniye değerli arkadaşlar...

#### V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

25.- *Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un satışa nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkan, Ahmet Şık “arada bir, senede bir” buraya gelen bir vekil değil, Adalet Komisyonunun üyesidir.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Aynen öyle, aynen öyle.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen karşılıklı olmasın.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Yani insan ağzını bozmamak için çok zor tutuyor, gerçekten yerinden satılanlar... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Niye, siz trampet çalarken biz ne yapalım? Siz trampet çalarken biz ne yapalım?

BAŞKAN – Bir saniye, Sayın Demirbağ... Sayın Demirbağ...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Ayıp be!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Konuşma! O zaman hakaret olur, bu ne?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

FATMA KURTULAN (Mersin) – Yerinden satılan...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Otur! Otur! Terbiyesiz adam!

BAŞKAN – Sayın Oluç...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sözü geri al, sen kimsin be?

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Kime yarıyorsunuz?

BAŞKAN – Sayın Oluç... Sayın Oluç...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Masaları kırıyorlar be!

BAŞKAN – Sayın Demirbağ, rica ediyorum, niye ayağa kalkıyorsunuz?

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Oradan laf atıyorsunuz ya, varsa fikriniz...

BAŞKAN – Sayın Oluç, lütfen Sayın Kurtulan tamamlasın.

OYA ERSOY (İstanbul) – Bakın, iktidar partisi sıralarına bakın!

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Trampet takımı sanki!

BAŞKAN – Sayın Demirbağ, lütfen...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Çık dışarı, çık!

BAŞKAN – Sayın Oluç, rica ediyorum, lütfen...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bu ne terbiyesizlik ya!

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Bu kadar hakaret olmaz ya!

BAŞKAN – Sayın Demirbağ...

Sayın Kurtulan, buyurun.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Başkan, grubun delisini çıkardılar ama asıl karıştıran beyefendi oturuyor. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Yahu ne alakası var karıştırmakla!

FATMA KURTULAN (Mersin) – Göreviniz sataşmadır.

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Hakaret ediyorsunuz, hakaret; hakaret ediyorsunuz.

BAŞKAN – Lütfen, lütfen, lütfen susar mısınız.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Göreviniz sataşmadır, sadece sağ elinizi oylamada kullanmadır; başka hiçbir işe yaradığımız yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN ÇİLEZ (Amasya) – Sayın Başkanım, müsaade etmeyin. Hakaret ediyorlar Sayın Başkanım.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Sayın Başkan, bir milletvekiline hakaret ediliyor.

BAŞKAN – Sayın Kurtulan, lütfen tamamlayın.

Buyurun.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkan, yani AKP bu gelenekten de vazgeçmeli. Olmuyor böyle, hakikaten olmuyor. Sadece oylamadan oylamaya burada bulunanlarla, kavga sesi duyduğunda oraya yığılanlarla bu iş götürülemez; biraz buna da dikkat etmeleri lazım.

Ahmet Şık arkadaşımız Adalet Komisyonu üyesidir, Meclisteki görevini icra eder, geri kalan zamanda partisi nasıl görevlendirirse öyle çalışan biridir. AKP'nin burada kalkıp onun üzerine söz söyleme hakkı yoktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Kurtulan, lütfen.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Hiçbirimiz başka bir grubun vekilinin ne kadar zamanda gelip gittiğini, ne yaptığını tartışmayız, yapmayız, doğru da değil; AKP de bunu yapmamalı. Hani buranın sahibi olarak kendisini görüyor ya o yüzden herkese, her grupla, her vekille ilgili söz söyleme hakkına sahip. Şu çirkin olmuştur, doğru olmamıştır: “Meyhaneden arta kalan zamanda zaman bulabilirsen buraya gelmeye...” Olmadı, bir Grup Başkan Vekiline hiç yakışmadı. Hâlâ buraya değinmiyor ama kendilerine yakıştırmışlarsa bunu, bizim yapacak bir şeyimiz yok.

Ahmet Şık, HDP'nin bir vekilidir, gözümüzün bebeğidir, değerli bir arkadaşımızdır. İyi ki buradasın Ahmet Şık.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bostancı...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan... (HDP sıralarından gürültüler)

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Ya daha neye cevap veriyorsun, cevap verecek ne var?

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Hakaret etmeyin bize, yeter!

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Daha ne kalkıyorsun ya!

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Hakaret edip duruyorsunuz.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bu ne terbiyesizlik ya!

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Nereden buldun bunları ya!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Muş, lütfen artık toparlayalım.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bir saniye Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

26.- *İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, şimdi, burada bir siyasi tartışma yapıyoruz. Milletvekilimize... (HDP sıralarından gürültüler)

EBRÜ GÜNAY (Mardin) – Siyasi tartışma yapmıyoruz, hakaret ediyorsunuz.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Nerede siyasi tartışma yapıyoruz?

BAŞKAN – Bir saniye değerli arkadaşlar...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Milletvekilimize... (HDP sıralarından gürültüler) Bir saniye arkadaşlar.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Milletvekilimize “grubun delisi” diyor. Arkadaşlar, deli arıyorsanız kendi grubunuza bakın, böyle bir hakkınız yok.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Ben davamın delisiyim! Ben davamın delisiyim, Kandil'in delisi değilim, Kandil'in delisi değilim ben! (HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Demirbağ, Sayın Demirbağ...

Lütfen, lütfen...

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sen konuştuğunu bilmiyorsun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bu nedir ya! Bu ne ya!

BAŞKAN – Tamamlayın.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Ne bakıyorsun, ne!

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, sessiz olalım.

Değerli arkadaşlar...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Ben davamın delisiyim. Ben davamın delisiyim. Konuşma, otur! (HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Demirbağ, lütfen...

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

**Kapanma Saati: 19.31**

**BEŞİNCİ OTURUM****Açılma Saati: 19.45****BAŞKAN: Başkan Vekili Levent GÖK****KÂTİP ÜYELER: Barış KARADENİZ (Sinop), Şeyhmus DİNÇEL (Mardin)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 29<sup>uncu</sup> Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

**IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)****A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 129) (Devam)

2.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2018 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2018 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 189 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2018 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/871), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2018 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/881) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 130) (Devam)

**A) TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ (Devam)**

1) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**B) KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU (Devam)**

1) Kamu Denetçiliği Kurumu 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Kamu Denetçiliği Kurumu 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**C) ANAYASA MAHKEMESİ (Devam)**

1) Anayasa Mahkemesi 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Anayasa Mahkemesi 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**Ç) SAYIŞTAY (Devam)**

1) Sayıştay 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Sayıştay 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**D) KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI (Devam)**

1) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**E) RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU (Devam)**

1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

**F) DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)**

1) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı



G) DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

J) ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU (Devam)

1) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

K) ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ (Devam)

1) Atatürk Araştırma Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Araştırma Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

L) ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ (Devam)

1) Atatürk Kültür Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Kültür Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

M) TÜRK DİL KURUMU (Devam)

1) Türk Dil Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Dil Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

N) TÜRK TARİH KURUMU (Devam)

1) Türk Tarih Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Tarih Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

O) KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Kapadokya Alan Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

BAŞKAN – Komisyon yerinde.

Değerli milletvekilleri, şimdi Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun söz taleplerini karşılayacağız.

İlk söz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Antalya Milletvekilimiz Sayın Cavit Arı'nın.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakika.

CHP GRUBU ADINA CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle hepimizi saygıyla sevgiyle selamlayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, bütçeden biraz bahsetmek istiyorum. 2020 yılı bütçesinde gelir kalemi olarak 956,6 milyar öngörülmekte, gider bütçesi olarak da 1 trilyon 95 milyar öngörülmektedir. Yani bu ne demek? Daha şimdiden siz 2020 yılında 138,9 milyar lira bütçe açığıyla bütçe yapmaktasınız. 2019 yılında da böyle bir bütçe açığıyla başlamıştınız; 80,6 milyar TL'yle başlayan bütçe açığı yıl sonu itibarıyla -öngörülen şekliyle söylüyorum- 125 milyar lira bütçe açığıyla ortaya çıktı.

Değerli arkadaşlar, size birkaç rakam vermek istiyorum: 2017 yılında bütçe açığı 47,8 milyar, 2018 yılında bütçe açığı 72,8 milyar, 2019 yılında 80,6 milyar öngörmüştünüz; bugün 125 milyara yaklaşan bir bütçe açığı var. Kaldı ki burada Merkez Bankasından yedek akçe, imar barışı, bedelli askerlikten gelen paralar bu rakamın içerisinde olmadığı hâlde neredeyse yaklaşık 200 milyara yakın bir bütçe açığıyla karşılaşacaktınız. Bu rakamlar nedeniyle 125 milyarlık bir bütçe açığından bahsetmekteyiz. 2020 yılında 138 milyar olarak öngördünüz; şimdi, biraz önceki oranlara baktığımızda, 2020 yılı sonunda tahminen 220 milyarlık bir bütçe açığı hepimizi beklemekte değerli arkadaşlar. Oransal olarak baktığımızda da 2020 yılında yüzde 2,9'luk bir bütçe açığı beklentiniz var. Böyle giderse yüzde 4,7 ya da yüzde 5 oranında bir bütçe açığı bizleri beklemekte.

2017 yılında, bu ülkede -faiz ödemesi olarak- 56,7 milyarlık faiz ödemesi yapıldı değerli arkadaşlar; 2018 yılında 74 milyarlık faiz ödemesi yapıldı; 2019 yılında 103 milyarlık faiz ödemesi yapıldı; 2020 yılı bütçesinde de yine 138 milyarlık bir faiz ödemesi öngörmüş durumdasınız. Yani, bu rakamlara baktığımızda, maalesef, ekonomiyi iyi yönetemediğiniz açıkça ortada. Bizlere, her yıl artan bütçe açıkları ve her yıl artan ve katlayan bir faiz borcu çıkmış durumda.

Değerli arkadaşlar, bir başka rakam vermek istiyorum: 1923 yılı ile 2002 yılı arası yani yetmiş dokuz yılda bu ülkede gelen geçen bütün iktidarların harcadığı toplam para 713 milyar dolar. Bu parayla neler yapıldı değerli arkadaşlar? Bu parayla, sizlerin sata sata bugüne kadar ancak bitirebildiği Paşabahçe Cam Sanayii, Ereğli Demir ve Çelik, İskenderun Demir ve Çelik, Eti Holding, Tüpraş, Sümerbank Holding, SEKA, TELEKOM, Oymapınar Barajı, gübre sanayi işletmeleri, şeker fabrikaları, birçok santral, tersane, liman ne sayarsanız sayın; yani, cumhuriyetin ilanından 2003 yılına kadar bütün bu sizler tarafından satılan değerlerimiz işte bu parayla yani 713 milyar dolarla gerçekleştirildi. Yine, birinci boğaz köprüsü 1973 yılında tamamlandı, ikinci boğaz köprüsü 1988 yılında tamamlandı bu paranın içerisinde. Sizin dönemde ise değerli arkadaşlar, yaklaşık 2 trilyon 500 milyar dolar bir para harcanmış. Ben sizlere soruyorum: Bu parayı nereye harcadınız? Bu 2,5 trilyon dolarlık parayı nereye harcadınız değerli arkadaşlar? Öğrenmek istiyorum. Bakın “Birçok eser gerçekleştirdik.” diye övünüyorsunuz ama bunların çoğunluğu kamu-özel iş birliğiyle yapılan projeler değerli arkadaşlar. Örneğin, üçüncü boğaz köprüsü, Osmangazi Köprüsü, Avrasya Tüneli, şehir hastaneleri ve bazı havaalanları. Bunların hemen hemen hepsi kamu-özel iş birliğiyle yapılan garantili projeler değerli arkadaşlar. Garantinin anlamı nedir? Yani bizi izleyen değerli izleyicilerimize, vatandaşlarımıza da kısaca izah etmek istiyorum. Devlet olarak siz diyorsunuz ki: “Bir köprü yapın ve ben size şu kadar araç geçişini garanti ediyorum.” Peki, o araç geçmezse ne olacak? Araç geçmezse farkını devlet olarak biz ödeyeceğiz demektir. Böyle bir durumda ne oluyor değerli arkadaşlar? Bu köprüden geçen, hastaneden yararlanan, efendim, bunun parasını veriyor ama ya geçmeyen? İşte, geçmeyen de Anadolu'da oturup belki hayatında o köprüyü hiç görmemiş, o havaalanını hiç görmemiş olan vatandaşımız da bu garanti kapsamından dolayı, maalesef, bu faturayı ödemek zorunda kalmakta değerli arkadaşlar.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Öbür türlü faiz ödeyecek, faiz ödeyecek.

CAVİT ARI (Devamla) – Şimdi, turizmden kısaca bahsetmek istersek, ihracat ve turizmin ekonomi üzerinde güçlü desteğini sürdürdüğü ifade edildi. Yani gerçekten çok önemli turizm ve bugün de Turizm Bakanı aramızda. Şimdi, değerli arkadaşlar bakın, bu kadar önemli bir sektör turizm ve maalesef, biz

bu iyi giden sektöre önce Turizm Ajansıyla binde 7,5’luk bir yük getirmeye çalıştık, arkasından da ilk defa sizin döneminizde gerçekleşen bir vergiyle yani konaklama vergisiyle karşı karşıya geldik yani hem sektöre yük hem de bu turizmden yararlanacak -yani otelde kalacak olan vatandaş, müşteriye eğer yüklenecekse de- vatandaşa yük şeklinde yeni bir vergiyle karşı karşıya bıraktınız. Turizm Bakanımız, Plan ve Bütçe Komisyonundaki sunumunda 2019 yılında 463 plaj, 22 marinadan bahsetti ve bu anlamda da özellikle plajlarla ilgili çok sayıda şikâyet geldiğini ve plajların desteklendiğini ifade etmişti. Ben de Sayın Bakana tekrar sormak istiyorum: 2014-2019 döneminde Antalya Büyükşehir Belediyesi tarafından Lara kıyı bandına yapılmak istenilen kruvaziyer limanına ve yine Antalya’nın dünyaya mal olmuş Konyaaltı Plajı’na yapılmaya çalışılan yat limanına -ki bunlar yapılmış olsa hem Lara bandına hem de Konyaaltı sahiline ciddi anlamda tehlike arz edecek olan 2 proje- Bakanlığın döneminde yani önceki dönem Belediye Başkanı, partilisi Belediye Başkanı döneminde karşı çıkabilmiş mi? “Siz, bu eserleri buraya yaparsanız bu plajlar zarar görecek.” diyebilmiş mi, çok merak ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bakın, enflasyon yüzde 8,6 oranında açıklandı ama bir taraftan da kamu mal ve hizmetleri ile vergi, resim ve harç artış oranı yine tarafınızdan yüzde 22,58 oranında açıklandı. Yani bu durum şunu göstermekte: Her ne kadar resmî verilerle siz yüzde 8,6 oranında böyle bir enflasyon açıklansanız da gerçekte kendi elinizle resmî olarak ilan edilmiş enflasyon en az yüzde 22,58 oranındadır.

Değerli arkadaşlar, esnaf kredisiyle ilgili de birkaç hususa değinmek istiyorum. Bakın, ülkemizde yaklaşık 560 bin esnafımız esnaf kooperatiflerinden kredi desteği almakta. Bugün totalde 40 milyar TL, sayı itibarıyla bakarsak 560 bin. 560 bin esnaf demek, bugün resmî verilere göre 1 milyon 800 bin esnaf olduğunu kabul edersek yaklaşık üçte 1 esnaf demektir; yani bugün üçte 1 esnafımız krediyle görevini, mesleğini sürdürmek durumunda kaldı sayenizde değerli arkadaşlar.

İcra dairelerinin hâli dersiniz zaten içler acısı; girmesi çok zor olan en önemli resmî kurumlardan biri icra daireleri çünkü ağzına kadar dosya dolu. Şimdi bakın, 2017-2018 döneminde icra dairelerinde ki 2019’da da yaklaşık söylüyorum, ortalama 30 milyon seviyesinde icra dosyası var. Yani bugün neredeyse ülkede her 2,5 kişiden 1’i icra borçlusudur. Ama bu kadar dosya var da tahsil edilen var mı dersiniz, tahsil edilen, neredeyse yok denecek kadar az dosya bulunmakta.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Arı.

CAVİT ARI (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

Yine değerli arkadaşlar, tarım dersiniz tarımın, çiftçimizin durumu zaten içler acısı. Bakın, ilk defa sizin döneminizde tarımsal elektrik, normal, evde ve ticarethanelerde kullanılan elektriğin ücretini geçmiş durumda yani daha önce tarımsal elektrikten yararlanmak istese çiftçi şimdi bakın daha fazla para verecek durumda.

Bugün çiftçimizin Tarım Kanunu’ndan kaynaklanan 153 milyar lira destek alacağı bulunmakta.

Sayıştayın raporlarında da değerli arkadaşlar, çok sayıda hatalar bulunduğu açıkça dile getirildi. 3.613, mevzuata uygunlukla ilgili hata; yine 2.670, mali yönetimle ilgili hata; iç kontrol sistemiyle ilgili 9.967 hata Sayıştay tarafından tespit edilmiş. Bunlardan en önemlilerinden bir tanesi de ihalelerde rekabeti sağlayacak uygun ortamların yaratılmadığı şeklinde bulgu açıkça ortaya konulmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Arı, lütfen tamamlayalım, bitirelim.

Buyurun.

CAVİT ARI (Devamla) – Kısacası değerli arkadaşlar, ülkeyi iyi yönetemediğiniz ortadadır.

Bu bütçe de Türk halkının sorunlarını çözmeye yeter bir bütçe değildir; buradan sizlere ifade ediyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum, çok sağ olun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası İstanbul Milletvekilimiz Sayın Mahmut Tanal’da. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika Sayın Tanal.

CHP GRUBU ADINA MAHMUT TANAL (İstanbul) – Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, basın mensupları; hepinizi saygı ve hürmetle selamlıyorum. Ben, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Kamu Denetçiliği Kurumunun bütçesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Tabii, iktidar partisi der ki: “Yahu arkadaş, bizim hiç iyi bir yönümüz yok mu?” Evet, iyi yönünüzü söyleyeceğiz. Kamu Denetçiliği Kurumu kurularak bu ülkede gerçekten bir iyilik yapıldı ama daha önceki Başkan döneminde ölü olan bir kurum Sayın Malkoç döneminde -Kamu Denetçiliği Kurumu- Türkiye’ye iyi tanıtıldı. En azından idarenin her türlü eylem ve işlemleriyle ilgili, vatandaşımızın faksla, telgrafla, mektupla, dilekçeyle başvurmasıyla ilgili âdeta Türkiye’nin her tarafını adım adım dolaşarak bu kurumu tanıtmaya çalıştı. Ama bu tanıtımı yaparken Kamu Denetçiliği Kurumuna ayırmış olduğunuz bütçe payı çok düşük değerli arkadaşlar. Yani herhâlde şundan kaynaklanıyor:

1) Ya siz “İdarenin eylem ve işlemlerini Kamu Denetçiliği Kurumu takip etmesin, kontrol altına almasın, işlem yapmasın.” diye bütçesini kısıyorsunuz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Öyle yapmışlardır.

MAHMUT TANAL (Devamla) - Amaç herhâlde bu. Eğer bunu yapmış olsaydınız... Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu’nun 4’üncü maddesine göre farklı illerde şube açabilir çünkü merkezi Ankara, bağımsız bir bütçesi var ama bütçeyi artırıp Türkiye’nin diğer illerinde idarenin eylem ve işlemlerini kontrol edebilme fırsat ve şansını vermiyorsunuz. Hem öneri sunuyoruz hem de doğru yapıları, yanlış yapıları söylüyoruz.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Mahmut Bey, özetleme yapıyorsun.

MAHMUT TANAL (Devamla) – Özetleme, peki.

Sayın Ramazan Bey zamanımı alıyor Başkanım, özür diliyorum.

2) Devletin, idarenin her türlü eylem ve işlemleri hukuka aykırıysa vatandaş da bundan zarar görür. Nasıl ki çevre hukukunda vatandaşımızın çevrenin kirlenmesiyle ilgili çevre davalarında menfaati olmaksızın dava açma şartı varsa... Burada da Kamu Denetçiliği Kurumuna -idarenin yaptığı her türlü yasal işlemi veya yapılan kanunları halk adına- ne diyoruz biz? “Halkın vekili” “Milletin vekili” “Halkın gözü kulağı” “Hak arayıcısı” “Adalet arayıcısı” diyoruz kamu denetçisine. O zaman Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru hakkı tanınmalı arkadaş.

3) Ben diyorum ki: “Başın düşerse dara, Mahmut Tanal’ı ara.” (CHP sıralarından alkışlar) Kamu Denetçiliği Kurumunu, Türkiye’de idareyle başı derdi düşen herkes Kamu Denetçiliği Kurumunu arıyor; arasın da çünkü başvurular ücretsiz. Ancak Kamu Denetçiliği Kurumuna başvurduğu gibi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna da başvuruyor, Dilekçe Komisyonuna da başvuruyor, Eşitlik Kurumuna da başvuruyor. O zaman bir koordinasyon eksikliği var ve koordinasyon eksikliğini de halledelim, bu koordinasyon eksikliğinden dolayı bir kurumun daha kurulması lazım.

Bir başka şart: Hukuka aykırı bir iş ve eylem gördüğü zaman resen hareket edebilmeli, şikâyet olmaksızın, başvuru olmaksızın hareket edebilmeli, bu yetki tanınabilmeli değerli arkadaşlar. Aynı şekilde, yine, burada Kamu Denetçiliği Kurumuyla ilgili bu yetki olmazsa ne olur? Gerçekten, işte,

Eşitlik Kurumu gibi, ondan sonra, aynı şekilde Kişisel Verileri Koruma Kurumu gibi -kararları yerine getirmezse- nasıl onlara yaptırım hakkı tanınmışsa buna da yaptırım hakkını tanıyalım. İki kurum var, bu kurumları burada kapatıyorum, Meclise geçiyorum.

Değerli arkadaşlar, Meclisle ilgili...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Süre kalmadı Sayın Tanal, süre bitti.

MAHMUT TANAL (Devamla) – Süre bitiyor, özür dilerim ama süreyi vermediniz. Ben halka gerçekleri anlatmak zorundayım.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Sayın Levent Gök beş dakika verir.

MAHMUT TANAL (Devamla) – Şimdi, değerli arkadaşlar, burada, bakın, bu sistem...

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Grup vermemiş sana.

MAHMUT TANAL (Devamla) – Arkadaşlar, bana laf atıyorsunuz, sözümü kesiyorsunuz, sizden istirham ediyorum...

Bakın, bugüne kadar gerek Grup Başkan Vekillerimiz, diğer siyasi parti temsilcileri, Grup Başkan Vekilleri, efendim, “Meclisi kuşa çevirdiniz.” dedikleri zaman hiçbiriniz kabul etmediniz. Ben bunu bilimsel anlamda size kanıtlayacağım.

RAMAZAN CAN (Kırkkale) – Mahmut Bey, yeniden çerçevele; bazı kelimeleri çıkar.

MAHMUT TANAL (Devamla) – Peki, teşekkür ederim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tanal, bir dakika ekliyorum.

MAHMUT TANAL (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi Kanunlar ve Kararlar Başkanlığından ben... Tabii, önce yazılı soru önergesi veriyoruz, bize cevap vermiyorlar. Ancak Bilgi Edinme Kanunu yoluyla Mecliste zorla, cımbızla bilgi alıyorum, tüm kamuoyunun bilgisine.

Burada bana verdikleri bilgi şu... Diyorum ki: “Arkadaş, Cumhurbaşkanlığı sistemi yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Mecliste kaç tane kanun yapıldı? Cumhurbaşkanlığı kaç tane kararname yaptı?”

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet, işin özü bu.

MAHMUT TANAL (Devamla) – Bakın, arkadaşlar, ne güzel, kaç tane... İşte Meclisin bana verdiği cevap: “Meclis 41 adet kanun yapmıştır. -41 adet kanun yapmış Meclis- ancak Cumhurbaşkanı da 46 tane kararname yapmıştır, hazırlamıştır.” diyor. (CHP sıralarından alkışlar) Yani bu ne demek? Meclisi kuşa çevirdiğiniz bilimsel anlamda, net bir vaziyette tespit edilmiş durumda. (CHP sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bravo!

MAHMUT TANAL (Devamla) – Şimdi, değerli arkadaşlar, Mecliste çalışan vatandaşlarımızın maaşları düşük, lütfen maaşlarını düzeltin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Başkanım, beş dakika daha.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Yeter artık Başkanım, yeter.

BAŞKAN – Sayın Tanal, selamlayalım, tamamlayalım.

MAHMUT TANAL (Devamla) – Tamamlıyorum Başkanım.

Şimdi, benim sizden istirhamım, mademki Meclisin bütçesi, Mecliste çalışan vatandaşlarımızın, personellerimizin maaşları düşük, bu maaşlarını düzeltin. Vatandaş aynı işi yapıyor, aynı kapıdan giriyor, aynı yerde yemek yiyor, aynı yerde çay içiyor; aldıkları maaşlar farklı, özlük hakları farklı. Sizden istirham ediyorum, Meclis çatısının altında bir eşitsizlik yapmayalım.

Mecliste çalışan polisler... Mecliste çalışan polislerin normal çalışan personelden ne farkı var? Ödedikleri yemek ücretleri farklı arkadaşlar. Allah'tan korkun ya! Yani aynı personel, aynı yemekhanede yemek yiyorlar, farklı ücretler ödüyorlar. Bu, doğru bir hadise değil.

Ben dört dönemdir milletvekiliyim, Mecliste inşaat bitmiyor. Bu paraları ne yapıyorsunuz ya? Niye her gün inşaat, inşaat, inşaat? Yazık günah değil mi? Hangi müteahhitlere veriyorsunuz?

Bir başka sorun, yani Allah bir daha göstermesin bize, 15 Temmuz darbe gecesinde biz buradaydık, sığınağa gittik. Güya sığınak yapılmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Burası çok önemli Başkanım. Rica ediyorum...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Yeter Sayın Başkan.

MAHMUT TANAL (Devamla) – Gerçekten önemli Sayın Başkan, samimi söylüyorum.

BAŞKAN – Sayın Tanal, bir dakika daha ilave edeyim. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Yani var ya beş dakikaya gidiyor.

BAŞKAN - Sayın Tanal Meclisin en çalışkan milletvekillerinden biri. Ona bir dakika süre verelim ama bunu diğer arkadaşlarımıza taşırmayalım.

Buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ara buluculuğa değinecek mi acaba, ara buluculuğa?

MAHMUT TANAL (Devamla) – Çok teşekkür ediyorum.

Uzatmayacağım, özür dilerim.

Değerli arkadaşlar, değerli emniyet müdürüm, değerli milletvekilim; bu sığınağa birlikte gidelim, bu sığınan duvarının rengi, tavanının rengi, tabanının rengi, merdivenlerinin rengi aynı. Yani eğer sığınağa gitmek isterseniz yapılacak olan eylemden dolayı kimse telef olmaz -Allah göstermesin- ama orada merdivenler var, merdivenlerden insanlar birbirini ezerek... Yani yuvarlanacaklar, düşecekler çünkü gözler fark etmiyor, hissetmiyor. Ben dedim ki sığınak yapılmış, gidip bir kontrol edeyim -sanki Meclisin idare amiri de benim- gittim, gayet rahat kontrol ettim, ben orada gerçekten düşüyordum. Sizden istirham ediyordum Sayın Başkanım, yani müsait bir zamanınızda orayı bir kontrol edin. Meclisin o paralarının gerçekten hangi müteahhitte olduğu, ne olduğu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım...

MAHMUT TANAL (Devamla) – Evet, bütçeye biz karşıyız. Bu, halkın bütçesi değil, halkın istedikleri verilmiyor, 3600 ek göstergeler verilmiyor; öğretmenlerin verilmiyor, polislerin verilmiyor, imamların verilmiyor, netice itibarıyla emeklilikte yaşa takılanların verilmiyor ama ne yapalım, parmak gücüyle buradan geçiyor.

Hepinize teşekkür eder, saygılarımı sunarım. (CHP sıralarından alkışlar)

Yalnız, bir şey daha söylemeden geçmeyeceğim, Zülfü Bey'i gördüm: Sayın Zülfü Bey kardeşim, birileri dedi "Meclisin delisi." siz de dediniz ki "Davamın delisi." Deli olan Meclise girmez arkadaşlar, sizden rica ediyorum, akıllı insanlar girer.

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – Kötü söz sahibinindir canım.

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, şimdi söz sırası İstanbul Milletvekilimiz Sayın İbrahim Özden Kaboğlu'na ait. (CHP sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, Türkiye'nin en önemli anayasa profesörü İbrahim Kaboğlu'nu ihraç edenler acaba bugün utanacaklar mı, bilmiyorum.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ya otur yerine! Hayret bir şey!

BAŞKAN – Sayın Kaboğlu, süreniz on dakika.

CHP GRUBU ADINA İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Divan üyeleri, milletvekilleri; 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanun Teklifi ve 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi'nin Anayasa Mahkemesi ve Sayıştay bütçeleri üzerine söz almış bulunuyorum.

Kısacası, Anayasa Mahkemesi, Türkiye Büyük Millet Meclisinin normatif yetki kullanımını denetleyen, Sayıştay ise TBMM adına denetleyen bir organ. Şu hâlde burada belirleyici olan Türkiye Büyük Millet Meclisidir. Konuyu üç aşamalı ele alacağım; yürürlükteki Anayasa bakımından, uygulama açısından ve anayasal düzenleme gereği açısından. Birinci başlık altında çok şey söylendi -anayasal düzlemde durum nedir- o nedenle birkaç cümleyle yetineceğim. Anayasa'ya uygunluk denetimini yapan Anayasa Mahkemesi, burada oylanmış yasaların Anayasa'nın sözüne ve özüne, saygı ölçütüne uygun olarak yapılıp yapılmadığını denetler. Anayasa metniyle sınırlı olmayıp Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler de denetim ölçütleri arasında yer almaktadır. Bu itibarla, Türkiye'nin İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi'ni onaylamasının 65'inci, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin onaylanmasının 71'inci yılında vahim insan hakları ihlallerinin inkârı insan hakları suçu ortaklığıdır. Bunu belirtmek isterim.

Anayasa'yı resmî yorum yetkisi Anayasa Mahkemesi tarafından kullanılır ve bu açıdan Anayasa iyi anlaşılmalıdır. Anayasa Mahkemesi, Anayasa tanımı gereği birbirinden ayrılmış iktidarları denetler, buna karşılık bir bütün oluşturan hak ve özgürlüklerin güvencesini oluşturur. Bu itibarla, Anayasa Mahkemesi ve Sayıştay yargı-demokrasi ilişkisini belirleyen üçlü işlevin ekseninde yer alır. Yargı demokrasi faktördür, demokrasi aktördür ve demokrasinin antrenörüdür. Uygulama ve gerçek durum açısından durum hayli farklıdır. Anayasa Mahkemesi çok geç denetlemekte, en az denetimle yetinmekte ama mesela anayasal sistemimizi zedeleyen, bozan Cumhurbaşkanlığı kararnamelerini bugüne kadar hiç denetlememiş bulunuyor. Bu, çok ciddi bir ihmaldir. Bu, özellikle paralel yasama olgusu dikkate alındığı zaman –biraz önce Sayın Tanal'ın vurguladığı üzere- Anayasa madde 2'nin ihlali anlamına gelmektedir. Gereksizdir üstelik bu kararnameler, devlet yapısını altüst eden kararnameler.

Sayıştay ise verimlilik ve etkinlik denetimi bakımından denetimi düzleminden basit bir performans denetimine indirgemiş olmakla birlikte, Sayıştay denetimi dışında tutulan işlemler kategorisi, kurumlar kategorisi giderek yaygınlaşmakta ve bu da tabii ki hukuk devleti ilkesine ağır bir darbe indirmektedir. Varlık Fonunun denetimi kâğıt üzerinde kalmakta, Turizm, Tanıtım ve Geliştirme Ajansının denetimi bunun dışında kalmaktadır. Dolayısıyla hukuk devletine aykırıdır.

Bunların ötesinde, yerel yönetimleri de eşitsiz denetime tabi tutması, mesela 2'nci parti belediyelerinde sürekli Sayıştay denetçisi gördüğümüz hâlde 1'inci partinin ne kadar denetlendiğini bilmiyor olmamız ayrıca üzerinde durulması gereken bir husustur.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – 3'üncü partide de kayyum var.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Evet, 3'üncü partide de kayyum var. Muhtemelen 4'üncü parti de denetlenmiyordu.

Şimdi, burada, Anayasa Mahkemesinin tabii kayyum yoluyla... Kayyum esasen, aslında valilerin de görevini gasbetmektir çünkü valiler, illere valilik için atanmışlardır madde 126'ya göre; 127'ye kaydırmak, valiye de görevini yaptırılmamak anlamına gelmektedir.

Şimdi, Anayasa Mahkemesinin varlık nedeni -bizim Anayasa Mahkememiz Avrupa'da 4'üncü mahkeme- politikanın hukukun kıskacı altına alınmasını ifade etmektedir. Politika hukuk çerçevesinde icra edilir. Şimdi, burada bizim açımızdan çok önemli bir sorun, "Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi" olarak adlandırılan düzenleme ile monokrazi arasındaki "Acaba bu, parlamenter rejim midir, yoksa başkanlık rejimi midir?" biçimindeki bir nitelemenin ötesinde, nasıl adlandırma yapılırsa yapılsın bu düzenlemenin Anayasa madde 2'yle bağdaşıp bağdaşmadığıdır. Madde 2, bilindiği gibi, demokratik hukuk devleti, cumhuriyet anayasalarımızın ortak paydası, insan haklarına dayanan laik ve demokratik bir sosyal hukuk devleti. Buna uygun mu, değil mi? Anayasa Mahkemesi bu konuda karar vermek durumundadır. Gerçekten anayasal ve yasal düzlemde olmak üzere, hukukta çifte olağanüstü duruma neden olan siyaset, olağanlaşmamak için direndiğinden Anayasa Mahkemesinin buna katkıda bulunması tarihsel misyonu gereğidir.

Evet, buna da değindikten sonra, şimdi, "anayasal düzenleme gereği" neyi ifade etmektedir? Anayasal düzenleme gereğini vurgulamadan önce, anayasa içi yapılabilecek olanlar belirtilmelidir. Zira bu gereklilik, Anayasa Mahkemesi ve Sayıştay açısından olduğu kadar Meclis açısından da gereklidir çünkü Türkiye Büyük Millet Meclisi, Anayasa madde 104 çerçevesinde kullanılan Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle, 7'nci maddenin gereğini yerine getirememektedir. Bu da yasama yetkisinin devir yasağını öngören maddedir. Anayasa Mahkemesi ise yasama, yürütme ilişkisi nasıl olursa olsun nitelik olarak ve bundan doğan gereklilikler çerçevesinde güçlendirilmeli, özellikle önceden denetim ve organ davası kabul edilmelidir. Sayıştay ise yürütme üzerinde siyasal denetimin bulunmadığı bir düzenlemede akçasal denetimin güçlendirilmesiyle yetinmemeli, denetim dışı alanlar denetime açılmalıdır. Kuşkusuz asıl olan, Anayasa'nın, demokratik hukuk devletinin asgari gerekleri ışığında, çağdaş birikimler ve ulusal deneyimimiz doğrultusunda yeniden yazılmasıdır. Zira on altı aylık uygulama yürütmeyi bir bütün olarak, yasama ve yargıyı ise dolaylı bir biçimde tek kişide toplayan anayasal düzenlemenin sürdürülemez özelliğini teyit etmiş bulunuyor. Türkiye'nin siyasal ve anayasal gelişmelerine tamamen yabancı olan ve bunu âdeta tersine çevirmeye çalışan 2017 Anayasa değişikliği cumhuriyet anayasalarının ortak paydaları olan madde 2'ye yabancıdır, 2'nin dışında yer almaktadır.

Gerçekten, Tanzimat'tan başlayarak kurallar, kurumlar ve değerler bütünü ışığında, darbelere, kesintilere ve kırılmalara karşın anayasacılık açısından şu süreç kayda değer: İktidarı sınırlandırmak ve özgürlükleri güvencelemek. Bu bakımdan, 2017 kırılması Osmanlı-cumhuriyet kırılmasına da yabancı olup ona ters düşmektedir. Bu açıdan "monokrazi" olarak niteleyenlerin eleştirisi ile "Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi" deyimini kullananların eylemleri aslında örtüşmektedir çünkü onların yaptığı yollama, sürekli tek kişiye yaptığı yollama iktidarın kişiselleşmesinin teyididir ve bu rejimin, düzenlemenin geçici olduğunu göstermektedir.

Bu bakımdan, genel başkanın konumu ile müttefik fetişizmine değinmekte yarar var. Meclis konuşmalarında vekillerin, andı gereği Anayasa ve hukukun üstünlüğü referansı yerine kişi referansını öne çıkarmaları ölçüsünde Anayasa Mahkemesi ve Sayıştay denetimi zorlaşmaktadır. Burada tarafsızlık statüsüne göre Cumhurbaşkanının, Anayasa'nın amir hükümlerine karşın parti genel başkanlığına dönmüş olmasının payı belirleyicidir. Parti genel başkanlığı, başta yasamanın asli ve genel yetki özelliğinin yanı sıra Anayasa'nın birçok amir hükmünün uygulanmasını zedelemektedir. "Hükümet istikrarı" sloganyla yıkılan anayasal düzenin ardından kurulan Cumhurbaşkanlığı ise muhalefet hakkı yoluyla nitelikli yasa yapımını engellemek için kullanılmakta, özerk yasama ilkesini zedelemektedir. İlk çelişkiler bununla da bitmemekte, esasen Cumhurbaşkanı Yardımcısı ve bakanların işlem ve



eylemleri bakımından onların yeni anayasal konumu gereği siyasal faaliyetlerde bulunamayacakları hâlde sürekli siyasal faaliyette bulunmaları, seçilmemiş bir kişi olarak Cumhurbaşkanı Yardımcısının vekâlet yetkisini kullanması aslında Anayasa madde 2'ye aykırılık oluşturduğu gibi partizan devlet uygulamasının da bir teyidi olmaktadır.

Aslında bu belirttiklerim 15 Temmuz öncesi, esnası ve sonrası politik tavır ve uygulamalarla da doğrulanmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Kaboğlu.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Şöyle ki: 2003'te Bilim Kurulu üyelerinin Başbakan tarafından atanması için değiştirilen TÜBİTAK Yasası ile 2010 Anayasa değişikliği yanlıgısı ardından “Ne istediler de vermedik?” itirafı geldi. Şimdi ise OHAL ve ortam koşullarında dünya hukuk tarihinin en büyük toplu hukuk kıyımı eşliğinde dayatılan 2017 değişikliğini savunmak için müttefiklerin karalama kampanyası artık tutmayacak. 4 örnek sadece... Başbakan 22 Şubat 2017'de “KHK ek listelerinde kimlerin yer aldığını biz bilemeyiz. Kurunun yanında yaş da yanıyor, bunun için komisyon kurduk.” dedi. 22 Mart günü Başbakan Yardımcısı “Ek listeleri MİT hazırlıyor. 16 Nisan oylamasından sonra bunları düzeltereğiz.” dedi. Başbakan 6 Haziranda “Yetmiş günde yüzde 31'lik desteği yüzde 51'e çıkardık.” dedi. 23 Haziran 2019: “Bu ek listelerde yer alanlar seçmen olamazlar listesi.” Niçin gece karanlığında bu listelerin hazırlandığı oraya çıkmış bulunuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın, bir dakika daha ilave ediyorum, lütfen toparlayın Sayın Kaboğlu.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, sataşma da oldu, bir dakika daha lütfen.

BAŞKAN – Sayın Kaboğlu, bir dakika ekledim, konuşmanızı sürdürün lütfen.

Buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Şimdi, bu itibarla, bütün bunlar ortadayken şu anda monokrasiyi meşrulaştırmak isteyenler bu dönemde yaptıkları hukuk dışı uygulamaları haklı kılmak için yeniden ben ve benim gibileri “sözde bilim adamı” veyahut da “ülke bölücülüğü” sözleriyle hedef göstermeye ve yaşama hakkımızla uğraşmaya devam etmektedirler. Ben onları muhatap almıyorum. (CHP, HDP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Benim muhatabım, bir öğretim üyesi olarak, Cumhuriyet İttifakı'nın atamış olduğu 69 rektör ve bunların hiç yurt dışı yayını yokmuş; 71'ininse hiç atfı yokmuş; benim tek başıma sadece yabancı dillerde yaptığım yayın sayısı -elimin altında olan- 90 kadar, Fransızcadan Farsçaya kadar ve belki de saptayamadıklarımla 100'ü geçmektedir. (CHP, HDP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Utansınlar, utansınlar! Türkiye'nin en önemli bilim adamını ihraç edenler utansın.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, sözlerimi tamamlayayım.

BAŞKAN – Tamamlayın, bitirin lütfen.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim.

Dolayısıyla, yurtseverlik ölçütü burada eğer bilirse bilimle olur. Burada oyladığımız yasalar ülkenin tarihsel, doğal, kültürel bütünlüğünü bozuyorsa, kişi özgürlüklerinin, sosyal hakların ve çevresel hakların bütünlüğünü ihlal ediyorsa, demokrasiyi ve hukuk devletini zedeliyorsa... Bütün bunları savunmak, ulusal ölçekte ve uluslararası alanda bütün yaşamı boyunca hukuk devleti ve insan hakları yönünde uluslararası bilimsel projelerde hep açık ortamda, cemaatlerde değil cemiyetlerde, saydam bilimsel ortamlarda savunmak eğer ülke bölücülüğüyse o zaman kendilerine Anayasa madde 81 gereği içtikleri andı hatırlatmak isterim. (CHP sıralarından alkışlar)

Dolayısıyla, Anayasa suçu işlemek asıldır, hukuku savunmak bütünlüştürücüdür; Anayasa suçu işlemek esasen bölücülüktür.

Saygılarımla. (CHP, HDP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası Antalya Milletvekilimiz Sayın Çetin Osman Budak'ta. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Budak buyurun, süreniz beş dakika.

CHP GRUBU ADINA ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Turizm Bakanımız burada. Turizm sektörü Türkiye’de 1970’li yıllarda yol almaya başlamış, 1980’li yıllarda yapılaşmaya devam etmiş, aşağı yukarı kırk senelik bir geçmişi olan ve yüz akımız olan bir sektör. Neden yüz akımız? Çünkü orada emekçiler var, orada yatırımcılar var ve özellikle de inci gibi olan sahillerimizde ortaya çıkmış yatırımlar var. O yüzden ben onlara, başta gece müdüründen komisine kadar emekçilere candan, yüreктen teşekkür ediyorum çünkü bu yıl bir rekor kırdılar. O yüzden onları kutlamak görevimiz.

Ama dönüyoruz, Sayın Bakan da buradayken -her zaman yakalayamıyoruz- birkaç şey soracağım. Birincisi, geçen seneye göre bütçe öyle bir seviyeden bugün 537 milyon düşürülmüş yani yüzde 10. Hiçbir açıklama duymadık sizden. Eğer bütçe böyle düşürülmemiş olsaydı bugüne göre 1 milyar daha -eski parayla 1 katrilyon- fazla olacaktı, sektörün en büyük ihtiyacı tanıtım, tanıtımda kullanılacaktı.

Peki, dün Sayın Fuat Oktay buradan turizmle ilgili şunu söyledi, dedi ki: “Bizim cari açığı kapatmaktaki en önemli, en değerli sektör turizmdir. Bu yıl 29 milyar dolar gelir bekliyoruz, önümüzdeki sene de 34,3 milyar dolar gelir bekliyoruz.” Yani bu yıldan önümüzdeki yıla yüzde 20 daha artıracaklar, hedef bu. Tutturulur mu? Hep beraber göreceğiz ama ben şunu söyleyeyim: Bunun tutturulması mümkün olmayan birtakım gelişmeler yaşandı turizm sektöründe.

Birincisi, sektörle istişare edilmeden “Tanıtım Ajansı” adı altında bir fon getirildi. Bir tarafta özel hukuk, öbür tarafta da kamu hukuku var. Özel hukuka göre topluyorsunuz ve harcıyorsunuz, kamu hukukuna göre de denetliyorsunuz. Peki, bu elde edilen geliri kim denetliyor? Özel denetim kurumları denetliyor.

Bu yetmedi -eylül ayında çıktı sanıyorum- üç ay sonra tekrar, bütçe görüşmeleri esnasında yüzde 2 konaklama vergisi getirildi. Bunlar aslında KDV benzeri vergilerdir. Konaklama vergisi dünyada -Sayın Bakan gayet iyi bilir- yerel yönetimlere verilir, en azından yarısı yerel yönetimlere verilir ama burada böyle bir şey yok. Hazinesinin açıklarını kapatmak üzere çok gelişmiş, iyi noktalara gelmiş bir sektörü paçasından tutup aşağı çekiyorsunuz. Yazıktır, hem de bir sektör mensubu olan Bakanla bunu yapıyorsunuz. Yani sektörün geliştirilmesi gerekirken köstek olmak, hele şu kriz döneminde, finansal kriz döneminde hangi akla hizmettir, onu bilmiyorum.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydn) – Biraz kazılardan bahsedelim, kazılardan.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Devamla) – Bakan, buraya gelir anlatırsınız, cevap veririz onlara, hiç merak etmeyin.

BAŞKAN – Sayın Budak, siz Genel Kurula hitap edin.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Devamla) – Satışa çıkan tesis sayısı son aylarda 1.750’ye ulaşmış. Benim bulabildiğim bu. Yani sektörden de bir uzaklaşma var. O sektörden uzaklaşmaları, aslında, daha aktif hâlde, çoğalmaya doğru yöneltmeniz ve Anadolu’ya bütün turizm sektörünü yaymanız gerekiyor.

Daha hızlı gitmek gerekirse, sektörün girdi maliyetleri yine olmaz seviyelere çıkmış. Buralarda destek beklerken sektöre tekrar köstek olunuyor. Burada turizm çalışanlarının durumu var. Eğer konaklama sektöründe siz personel yüklerini kaldırırsanız, sektöre de “Bir koşulla, ancak bunu yapıp çıkarmayın.” dersiniz kalifiye elemanını altı ay çalıştırıp altı ay çıkarmak zorunda kalmaz.

Şimdi, Sayın Bakana bir soru daha soracağım. Geçen hafta Resort Kongresi’nde Sayın Bakanı izledim, bundan on-on beş gün önce, Antalya’da olan bir kongreydi. Türkiye’nin ve dünyanın her yerinden turizmciler gelmişti. Protokol konuşmaları yapıldı, daha sonra Sayın Bakan bir saatlik bir sunum yaptı. Bir, turizm bütçesi düşürülüyor; iki, sektöre inanılmaz bir yük getirildiğini orada tabloyla gösterdi Sayın Bakan ve bir saatten fazla orada sunum yaptı. Bütün sektör oradayken, dünyadan da gelmiş olanlar varken sunumunu bitirdikten sonra da salondan ayrıldı. Sektörü dinlemezseniz sektöre çözüm üretemezsiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

Bir başka soru daha Sayın Bakana: TÜRSAB seçimleri geçen hafta yapıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Budak, bir dakika ekliyorum, lütfen toparlayın.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

TÜRSAB seçimleri geçtiğimiz hafta yapıldı. Bir önceki başkan tekrar seçildi ve aynı yönetim tabii ki devam etti. Şöyle bir iddia var Sayın Bakan, bugün basında da yer aldı, bunu açıklamanızı rica ediyoruz: TÜRSAB seçimlerinden önce karşı grupla sizin makamınızda görüşme yaptığınız söylendi. Eğer bu doğrusa demokratik seçimlerde bakan gücünün kullanıldığını ispatlamış olurum, eğer doğru değilse de burada ben sizden özür dilerim.

Seçimlerden sonra bir başka konu daha var: Seçimler bitti ve arkasından şu anda TÜRSAB’da 3 müfettişinizin olduğu ve müfettişlerin denetim yaptığı söyleniyor. Tabii ki denetleteceksiniz, tabii ki kurumlar denetlenmek üzere yapılmışlardır, daha düzgün iş yapabilmesi için denetlenmelidir ama seçimin hemen arkasından 3 denetçinin gönderilmesi şaibelidir. Ayrıca yine şu anki Başkanın, TÜRSAB Başkanının kendi özel işletmelerine de Maliye müfettişleri gönderdiğiniz söyleniyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Selamlayalım Sayın Budak, rica ediyorum.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Devamla) – Bu iddialar doğru mudur Sayın Bakan? Bu iddialar doğrusa felaket. O zaman bu sektörde, kendiniz aslında sektörü gayet iyi bilen birisisiniz hem tur operatörlüğü şirketiniz var hem konaklama şirketleriniz var, otelleriniz var fakat sektörün karşısında aynı zamanda da onlarla rekabet ediyorsunuz. Bu haklı bir rekabet olabilir mi? Böyle bir rekabetin tek taraflı bir rekabet olmadığını kim iddia edebilir? Aynı zamanda da elinizdeki devlet gücüyle kurumları eğer baskı altına alırsanız orada özgürlükten bahsedemezsiniz. Turizm, demokrasi ister; turizm, özgürlük ister. İnsanlar dünyadan bu ülkeye geleceklerse demokrasi ararlar, özgürlük ararlar.

BAŞKAN – Selamlayalım Sayın Budak.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Devamla) – O yüzden bunları burada ifade ettim. Dinlediğiniz için teşekkür ederim, hepimize saygılar sunarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası İstanbul Milletvekilimiz Sayın Sera Kadıgil’de. (CHP sıralarından alkışlar)  
Süreniz beş dakika Sayın Kadıgil.

CHP GRUBU ADINA SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın üyeler; Kültür ve Turizm Bakanlığı 2020 bütçesi üzerine Cumhuriyet Halk Partisi adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, sabahtan beri dinliyorum sizleri sayın vekiller, buraya her çıkan ya dizi ihracatımızı övüyor ya sinema filmlerimizin olağanüstü izlenme başarılarından bahsediyor, biz de bunları takdirle izliyoruz ve tebrik ediyoruz, hatta bununla, Sayın Bilginer’in aldığı ödülle sanıyorum hepimiz çok gurur duyduk. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar) Bir kez daha Sayın Meclisimiz adına kendisini buradan tebrik ederim.

Aynı zamanda biri daha var, seversiniz, sizin için getirdim çünkü bu anlatacağım konunun sağcısı, solcusu, muhalifi vesairesi yok; TRT’ye para akıttığımız Neosmanlıcı dizilerin yıldızı, Jön Türk’ü Engin Altan Düzyatan. İki sanatçıyı da burada bu şekilde göstermek istiyorum çünkü her iki sanatçının da ve sadece ünlülerin değil, ünlü olmayanların da canını yakan bir sorundan bahsedeceğim ben size. Gidip gelip burada böyle övdüğümüz dizilerimizdeki, sinema filmlerimizdeki oyuncularımızın, sanatçılarımızın beş kuruş telif hakkı olmadığından bahsedeceğim ben size ve bunun sorumlusunun da biz olduğumuzu anlatmak istiyorum müsaadenizle.

Bakın, bu insanların -tekrar göstereceğim- eserleri, bir sürü televizyon kanalında, bir sürü yerde, otelde, uçakta, orada burada tekrar tekrar gösteriliyor, bu insanların hiçbirisi bu eserlerinden tek kuruş telif hakkı alamıyorlar. Bütün kanallar bu işin ekmeğini yiyor, ne işin sahibi olan, o filmleri çeken yönetmenler ne bu eserleri yazan senaristler ne bu bayıldığımız karakterlere can veren oyuncular kendi emeklerinden bizim yüzümüzden beş kuruş yararlanamıyor sevgili arkadaşlar. Neden? Çünkü bizim Meclisimizin kanunları değil, orman kanunları geçerli bu televizyon ve sinema alanlarında. (CHP sıralarından alkışlar)

Bakın, ilginç bir şey söyleyeceğim size: Türkiye’de sinemada ya da televizyonda iş mi yapmak istiyorsunuz, iki tane şeyi baştan kabul edeceksiniz.

Bir: “Kardeşim, yüz seksen dakika dizi çekeceğim diye sabahtan akşama, akşamdan sabaha canın çıkıyor olabilir, bunun bir önemi yok, primini kendin ödemezsen sen bu sektörden emekli falan olamazsın.” Amir hükmü var kanunun -TRT Müdürü buradadır Sayın Bakan, bir sorulum, 5510 sayılı Kanun’un 4’üncü maddesinin (2)’nci fıkrasının (b) bendi- “Sen bu sanatçıları sigortalı yapacaksın.” diyor, hiç kimse yapmıyor. Devletin televizyonu devletin yasasına uymuyor; biz diğer yapımcılardan, diğer kanallardan bunu nasıl bekleyeceğiz, ben gerçekten bunu merak ediyorum.

İkinci bir husus: “İster Haluk Bilginer ol, ister ünlü ol, ister ünsüz ol, sen yarattığın eserin peşine düşemezsin.” diyor bize bu sistem ve biz bu telif hakları yasamızı değiştirmedik için bu insanlar bu şekilde sömürülmeye devam ediyorlar. Bunu sadece ben bilmiyorum, Sayın Bakanlık da çok iyi biliyor. Bu yüzden üç değil, beş değil, bakın, tam on yıldır telif hakları yasasında gerekli düzenlemeleri yapmak için çalışıyoruz ama on yıldır biz bir arpa boyu bile yol alamıyoruz ne yazık ki sevgili arkadaşlar.

Bakın Sayın Bakan, desteklerimiz arttı, sinema desteklerimiz arttı, tiyatro desteklerimiz arttı -doğruya “doğru” demek lazım- bunun için ben size teşekkür ediyorum ama sinemaya 37 milyon ayırdığımızı söylüyoruz bu sene. Bakın “Küçük Şeyler” diye bir film var; hayatla derdi olan, gerçek

bir sinema filmi, gişe kaygılı bir iş değil, 100 salonda gösterime girdi, çok da güzel izleniyordu insanlar tarafından. Bir haftanın sonunda, ne olduysa oldu, 4 salona düştü. Ağzınızı açıp tek bir cümle kurmadınız.

“Kültür merkezleri açtık.” diyorsunuz, sunumlarda var. Daha yeni Malatya’da açtığımız kültür merkezinde Ankara Birlik Tiyatrosu’nun “Aman Başkan Duymasın” oyunu sudan bir sebeple yasaklandı. Bir tek o değil, Levent Üzümcü’nün “Anlatılan Senin Hikâyendir” var, Cansu Fırıncı “Taranta Babu’ya Mektuplar”da oynuyor, her yerde yasaklanıyor bu oyunlar. Diyorsunuz ya “Tiyatrolara 6 milyon veriyoruz, destekleri artırdık.” Ağzınızı açıp bu sansürlerle, bu aleni sansürlerle ilgili bir cümle kurmadığınız zaman ne yazık ki fazla inandırıcı olamıyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

Bakın, şimdi, tüm Bakanlığın 2020 bütçesine bakıyorum, toplam 5 milyar. Turizmi bir kenara koyuyorum sevgili arkadaşlar, saray eşrafının kültür sanata reva gördüğü kaynak 1, taş çatlasın 2 milyar lirayı geçmiyor. Dünya standardı var bu işin, diyor ki: “Genel bütçenin yüzde 1’ini ayıracağını.” Yani en az 10 milyar TL ayırmamız lazım bizim bu alana. Biz 1-2 milyar ayırıyoruz, sonra da bunu takdir etmemizi bekliyorsunuz bizden.

Gerçi ülkeyi ne yazık ki öyle bir hâle getirdiniz ki gerçekten insanlar karınlarını doyurma telaşından ne tiyatro ne sinema düşünebiliyorlar. Sayenizde resimden, heykelden geçeli epeyce oldu. Kitap desek, kâğıt üreten fabrika bırakmadığımızdan, ithal kağıtlardan kitap okumak bile ne yazık ki lüks artık Sayın Başkan. Velhasılıkelam, ülkeyi öyle bir batırdınız ki sanat için neden para az diye ben bu kürsüden her sorduğumda, ekonomik kriz yüzünden nefes alamayan insanlar dönüp bana kızıyorlar: “Ya, senin başka derdin mi kalmadı bu memlekette?” diye.

Şunu düşünüyorum: Peki, haklı mısınız ya da mesela, bu eleştiriler haklı eleştiriler mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (Devamla) – Sayın Başkanım, bir dakikaya daha ihtiyacım olacak.

BAŞKAN – Devam edin.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (Devamla) – Yani sanattan kısıyorsunuz da sanattan kısıklarınızı siz gerçekten milletin refahına mı aktarıyorsunuz? Mesela gençlere iş mi yaratıyorsunuz bu parayla? Ocağına incir ağacı diktiğiniz çiftçiye, hayvancıya mı veriyorsunuz sanattan artırdıklarınızı? (CHP sıralarından alkışlar) Hayır arkadaşlar, siz yine ne yazık ki sadece lüks peşindesiniz, yine israf peşindesiniz, yine yandaş semirtme peşindesiniz. Bakın, bütün tiyatroyu, sinemayı üst üste koyduk, bir senede verdiğiniz destek kaç para biliyor musunuz? 45 milyon TL. Öbür taraftan, dönelim, kuş uçmaz kervan geçmez bir yere havalimanı yapıyorsunuz, orada “yolcu garantisi” adı altında yine bu şirketlere peşkeş çektiğiniz para 160 milyon TL; sanata reva gördüğümüz teşviklerin 4 katı. Yani “Zengini nasıl daha zengin, yoksulu nasıl daha itaatkâr ederim.”den gayrı bir dert görmüyorum ben bu bütçede. Tam da bu yüzden sanattan korktuğunuzu düşünüyorum zaten. Sanatın ve sanatçının kitleleri uyandırma gücünü de ne yaparsanız yapın sanatı kontrol altına alamadığınızı da çok çok iyi biliyorsunuz.

BAŞKAN – Selamlayalım.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (Devamla) – Son üç cümlem Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Selamlayalım.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (Devamla) – Selamlayacağım, teşekkürler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Selamlamak için süre veriyorum Sayın Kadıgil.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (Devamla) – Bile bile tarihteki her zorba devrin düştüğü yanlışa düşüyorsunuz; iyice sıkarsak elbet bir gün özgür sanat da pes eder, boğulur ölür sanıyorsunuz. Ama unutmayalım sevgili arkadaşlar: “Halka gerçekleri gösterecek sanat kalmayınca devrimiz daim olur, tarih bizi yazar.” sandı nice bazıları. Hâlbuki herkes mih gibi aklında tutarken Brecht’in, Nazım’ın adını, kimse hatırlamaz ve inadına hatırlamayacak onlara zulmeden korkakları.

Teşekkür ediyorum. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası, İzmir Milletvekilimiz Sayın Özcan Purçu’da.

Buyurun Sayın Purçu. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika.

CHP GRUBU ADINA ÖZCAN PURÇU (İzmir) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekili arkadaşlarım, sevgili vatandaşlarımız; hepinize sevgiler saygılar sunuyorum.

Bugün 10 Aralık İnsan Hakları Günü. Herkesin İnsan Hakları Günü kutlu olsun, Romanlar hariç. Çünkü bizim haklarımız yok; yaşama hakkımız yok, barınma hakkımız yok, eğitim hakkımız yok; insanca, onurlu yaşama hakkımız yok. (CHP sıralarından alkışlar)

Mersin Üniversitesinin Sosyoloji Bölümündeki profesör hocalarımızın, akademisyenlerimizin araştırmasından biraz bahsedeyim. Türkiye’de yaşayan Romanların yüzde 39’unun evinde çamaşır makinesi yok, televizyonu yok, elektriği yok. Dolayısıyla biz 1700’lü yılları yaşıyoruz arkadaşlar, Romanlar 1700’lü yılları yaşıyor. Roman Strateji Eylem Planı yaptınız, masada kaldı. Bakın, Romanlar çadırlarda yaşamaya devam ediyor -1700’lü yıllarda- elektrik, su yok.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – AKP’nin bundan haberi yok!

ÖZCAN PURÇU (Devamla) – Bakın Sayın Bakan, buyurun; strateji planınız nerede sizin? Masa başında kaldı, strateji planınız masa başında kaldı. (CHP sıralarından alkışlar) Bakın, çocuklara bakın; çadırlarda kalıyorlar, okula gidemiyorlar, bakın. Romanların yüzde 46’sı okuma yazma bilmiyor. Sahaya inip bir araştırma bile yapmadınız, yazıklar olsun, yazıklar olsun size! (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Cumhurbaşkanı dedi ki: “İtibardan tasarruf olmaz.” Bu, itibar değil de nedir? Vatandaş çadırda kalıyor, bu itibar mı Allah aşkına? Bu, Türkiye Cumhuriyeti’ne yakışıyor mu? Bütçeyi hazırlarken baktınız mı bu insanlara? Yazıklar olsun! 6 milyon Roman vatandaşı var, 6 milyon; yarısı böyle arkadaşlar, yarısı böyle. Hikâyeden eylem planı, strateji planı... Ne yaptınız biliyor musunuz? Strateji planını sahaya inip hiç uygulamadınız, bakın burada, kâğıtta kaldı. 2018 Aralık ayı itibariyle, çadırda kalanlara, okula gidemeyenlere, orada burada barakalarda yaşayanlara konut yapacaktınız, aha, burada yazıyor, okuyun isterseniz; haberiniz bile yok ya, haberiniz bile yok! Bürokratları değiştirip değiştirip durdunuz. Seçimlere gittiniz, kandırdınız, oy istediniz. (CHP sıralarından alkışlar) “İtibar” dediniz ama bu vatandaşları görmezden geliyorsunuz. Bunlar var ya kayıt dışı yaşıyor, yüzde 96’sı kayıt dışı işlerde çalışıyor. Kayıtlarda bile yokuz arkadaşlar, yazıklar olsun! Hükümetin bu planlarına, projelerine yazıklar olsun! Romanlara borcunuz var, yapacaksınız. Onlar da vatandaşımız.

Bu bütçede Romanlar yok, fakirler, garibanlar, işçiler, emekliler, memurlar yok; zenginler var. Vergisini ödemeyen o zenginlerin vergi borcunu siliyorsunuz ya, işte bütçede bunlar var. Bütçede alım garantisi verdiğiniz o şirketler var, o inşaat firmaları var. Bu insanlara da bir yaşam garantisi veremez misiniz, yok mu bir konut yapacak paranız, yok mu? (CHP sıralarından alkışlar) Yok mu bir konut yapacak paranız, yok mu? İnanın, vicdanınızdan bir nokta kadar bir şey göremedik. “Strateji” dediniz, “Romanları çok seviyoruz.” dediniz, hepsi sahada kaldı.

HALİS DALKILIÇ (İstanbul) – O bütçede Özcan Purçu var.

ÖZCAN PURÇU (Devamla) – Özcan Purçu Cumhuriyet Halk Partisinde var, sizde yok, sizde yok. Özcan Purçu, Türkiye’de, cumhuriyet tarihinde, ilk defa, Atatürk’ün partisinden milletvekili oldu. (CHP sıralarından alkışlar) Siz de dört yıl sonra bir milletvekili yaptınız, hiçbir yetki vermediniz adama ya, adam çalışmıyor ki hiçbir şey yapmıyor, buraya gelip bir konuşma bile yapamadı. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Purçu, Genel Kurula hitap edin.

ÖZCAN PURÇU (Devamla) – Bakın, benim partim ilk bütçe günü bana konuşma sırası verdi. Oradaki milletvekiline konuşma sırası bile vermiyorsunuz ya. Yazıklar olsun, yazıklar olsun! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Purçu, Genel Kurula hitap edin lütfen.

ÖZCAN PURÇU (Devamla) – Romanlara değer verin biraz, binlerce yıldan beri burada, bu ülkede yaşıyorlar. Bu Anadolu topraklarında yaşıyoruz biz. Herkese kardeşlik ettik, bayrağımızı da seviyoruz, devletimizi de milletimizi de.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Ondan şüphemiz yok.

ÖZCAN PURÇU (Devamla) – Biz, saygı istiyoruz ya, insanca yaşamak istiyoruz. Söylüyorsunuz, söylüyorsunuz, hiçbir şey yapmıyorsunuz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Şahsileştirme.

ÖZCAN PURÇU (Devamla) – Bakın, Roman Strateji Eylem Planı’na göre... 30 üniversite mezunu Roman var. İki yıl önce Hükûmet onları geçici işe aldı, onları da iki yıl sonra işten çıkardınız. Geçen gün telefon etmişsiniz Bakanlıktan “Temizlikçi olarak Romanların üniversite mezunlarını alalım.” demişsiniz. Üniversite mezunu Romanları sadece temizliğe mi layık görüyorsunuz? Sizin anlayışınız bu işte, sizin anlayışınız bu!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Purçu, selamlamak üzere bir dakika süre veriyorum.

ÖZCAN PURÇU (Devamla) – Sayın Başkanım, rica ediyorum bir dakika daha...

BAŞKAN – Verdim ben, buyurun, siz devam edin.

ÖZCAN PURÇU (Devamla) – Tamam.

BAŞKAN – Yani siz rica etmeden de veriyoruz zaten.

ÖZCAN PURÇU (Devamla) – Dört yıl önce Trakya Üniversitesinde Roman Dili ve Kültürü Araştırmaları Enstitüsünü açtınız, Adnan Menderes Üniversitesinde Romanlar Uygulama ve Araştırma Merkezi açtınız. Kilit açmadılar, daha sahaya inip bir tane araştırma yapmadılar. Romanlarla ilgili, arşivlerden bir tane araştırma sonucunu getirin, ne isterseniz söyleyin bana. Sahaya inmiyorsunuz ki sahaya inmiyorsunuz. Konuşuyorsunuz, yok.

Bakın, EYT’li arkadaşlar bekliyor, yok; Romanlar bekliyor, yok; işçi bekliyor, yok. O bütçeyi ne yapıyorsunuz, çok merak ediyorum ya, çok merak ediyorum.

Bir şey daha söyleyeyim...

BAŞKAN – Selamlayalım Sayın Purçu.

ÖZCAN PURÇU (Devamla) – Son cümle Başkanım.

Bakın, sarayın günlük 5 milyon lira masrafı var; bir aylığını şu Romanlara ayırın, 150 trilyon yapıyor. Biz konut yapalım, bari çadırda yaşamasınlar; size önerim bu olsun.

Hepinize sevgiler saygılar sunuyorum.(CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Çok teşekkürler Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir saniye lütfen... Değerli arkadaşlarım, sükûneti bir koruyalım.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan... (Gürültüler)

BAŞKAN – Bir saniye Sayın Muş.

Değerli arkadaşlarım, lütfen...

Bakın, bir söz talebi var, onu yerine getireceğim.

Buyurun Sayın Muş.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, hatip konuşmasında partimize yönelik, Roman vatandaşlarımızla ilgili, satışlarda bulunmuştur ve milletvekilimizin çalışmadığını, sahada olmadığını söylemiştir. Cemal Bekle Milletvekilimiz cevap verecektir.

ÖZCAN PURÇU (İzmir) – İsim kullanmadım Başkanım.

BAŞKAN – İki dakika süre veriyorum, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Siz de bir tartışmaya yol açmadan yaptıklarınızı anlatın.

#### VI.- SATAŞMALAR İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

*6.- İzmir Milletvekili Cemal Bekle'nin, İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin birinci tur görüşmelerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine ve şahsına sataşması nedeniyle konuşması*

CEMAL BEKLE (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Arkadaşlar, Özcan Purçu Vekilimiz konuşmasını yaptı; dedi ki “insan hakları”, dedi ki “AK PARTİ hiçbir şey yapmadı.” “Romanlar konusunda AK PARTİ hiçbir şey yapmadı.” demek en basit tabiriyle nankörlüktür arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Kendisi de çok iyi bilir, bu ülkede “buçuk” kavramını alıp çöpe atan partinin adı AK PARTİ'dir Allah'ın izniyle! (AK PARTİ sıralarından alkışlar) “Buçuk”u “tam” yapan partinin adı AK PARTİ'dir Allah'ın izniyle! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HALİS DALKILIÇ (İstanbul) - Bravo!

CEMAL BEKLE (Devamla) – Bizim liderimiz Sayın Recep Tayyip Erdoğan yedi düvelin önünde çıkıp “Benim Roman kardeşimin hakkını hukukunu kimse çiğneyemez! Çiğneyen, karşısında beni bulur.” dedi arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Yetmedi, Özcan Vekilimiz bizim stratejik eylem planımızı eleştirdi.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sulukule’de ne oldu?

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Sulukule’de ne oldu?

BAŞKAN – Sessiz olalım.

CEMAL BEKLE (Devamla) – Eyvallah, eyvallah arkadaşlar. Biz eleştiriye sonuna kadar açığız ama adama sorarlar: Siz ne yaptınız? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Siz, Romanlar adına ne yaptınız? Bana söyleyemezsiniz. Biz sizi İzmir’den biliyoruz; biz sizin “yerel yöneticilik” anlayışınızı biliyoruz; biz sizi Trakya’dan, İstanbul’da belediye çalışan, el çektirdiğiniz Roman çocuklarından biliyoruz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sulukule’de ne oldu, Sulukule’de?



ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Sulukule’de ne oldu?

CEMAL BEKLE (Devamla) - Arkadaşlar, Romanlar kimin ne yaptığını çok iyi biliyor. Boşuna demiyor bu millet: “Onlar konuşur, AK PARTİ yapar.” (AK PARTİ sıralarından alkışlar) “Nereden nereye...” diye boşuna söylemiyor bu millet.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) - Eskidi, eskidi; o slogan eskidi.

BAŞKAN – Sayın Bekle, tamamlayın siz de.

CEMAL BEKLE (Devamla) – Daha on sene önce, bir Cumhurbaşkanı’nın çıkıp da “Bu ülkede özür dilenecek bir toplum varsa o da benim Roman kardeşlerimdir.” diyeceğini kimse hayal dahi edemezken bizim liderimiz Sayın Recep Tayyip Erdoğan bunu yapmıştır ve maalesef, bugün Romanlar adına ne yapıldıysa -alt alta sayarım- hepsi AK PARTİ Hükûmeti döneminde yapılmıştır. Özcan kardeşimin, değerli vekilimin haklı olduğu noktalar vardır. Biz strateji eylem planı yaptık, eylem planını yazdık.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Rafta duruyor, rafta.

CEMAL BEKLE (Devamla) – Biz, Kültür Bakanlığında ne yaptık, gelsin anlatalım; biz bakanlıklarda ne yaptık, gelsin anlatalım ve burada yüce Meclisin önünde, burada halkımızın önünde, milletimizin önünde bir kere daha kendisine söylüyorum: Biz istişareye açığız, biz ortak akılla politika üretmeye hazırız. Buyursun gelsin, 2 Roman çocuğu olarak ne istiyorsa beraber yapalım ama bana anlatsın. AK PARTİ belediyesi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Selamlayalım, selamlayalım.

CEMAL BEKLE (Devamla) – Başkanım, bir dakika daha...

BAŞKAN – Selamlıyoruz artık, uzattım ben sürenizi.

CEMAL BEKLE (Devamla) – Çok teşekkür ediyorum.

Bize anlatsın, çıksın burada yerel belediyeçilikte CHP ne yapmıştır; bize onu anlatsın Özcan, kaç tane Roman çocuğunun işe girmedini... Roman çocuklarının belediyeye girmesini bırakın, Özcan’ın kendi belediyeye giremiyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Selamlayalım Sayın Bekle.

CEMAL BEKLE (Devamla) – Ben çok teşekkür ediyorum. Biz hazırız arkadaşlar, biz politikalarımızdan eminiz. Rabb’imin izniyle de yapılacak ne varsa... Gerekirse iş birliğine de açığız Özcan kardeşimizle.

Hayırlı günler diliyorum, sağ olun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Etnik ayrımcılık mı yapıyoruz, Romancılık mı oynuyoruz burada? Kimin Meclisi burası?

BAŞKAN – Arkadaşlar, sessiz olalım lütfen.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biz, Romanları duygu ve sevgi insanı diye biliriz, çok severiz; biz- onlar diye ayırım yapmayı da doğru bulmayız ama bir gerçek, Meclisimiz de 2 Roman sayın milletvekilimiz var. Özcan Purçu'nun Romanların Hükümetten, devletten hak edip de alamadıkları ihtiyaçlarını; sosyal, kültürel, ekonomik taleplerini dile getirmesinden sonra Cemal Bey'in "Romanların hiçbir ihtiyacı kalmadı." demesini ben yadırgamam ama Romanlar yadırgar.

CEMAL BEKLE (İzmir) – Öyle bir ifade kullanmadım.

EROL KAVUNCU (Çorum) – Bak, öyle demedi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yalnız, 2 Roman milletvekilinin "Romanlar için ben daha çok hizmet ediyorum." demesi bile Romanlar adına da Mecliste güzel bir şey ancak bunu bir nezaket içinde yapmak lazımdı. Cemal Bey orada bir atladı, Sayın Purçu'ya "nankör" dedi, Romanlar birbirine nankör demez. Bu bir açık sataşmadır. Sayın Purçu'ya iki dakika söz talep ediyoruz efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şöyle yapacağız...

(CHP sıralarından "Evet, evet" sesleri)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri...

FAHRETTİN YOKUŞ (Konya) – Bunlar, Türk milletinin vekilleri, Romanların vekilleri mi?

BAŞKAN – Bir saniye değerli arkadaşlarım...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sayın Purçu da bizim vekilimizi aşağıladı. Öyle bir şey var mı canım, bir şey yapmadı!

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, bir saniye... Ama bakın, konuyu bir toparlayalım.

Sayın Bekle, Sayın Purçu; her ikiniz de Grup Başkan Vekillerinizin yanına, ön tarafa gelir misiniz lütfen.

(AK PARTİ İzmir Milletvekili Cemal Bekle ve CHP İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun tokalaşmaları) (Alkışlar)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, sessiz olabilir miyiz lütfen.

Değerli arkadaşlarım, Roman kardeşlerimin yani burada 2 kardeşimizin konuşmasını dinledik. Meclis Başkan Vekili olarak 2 Roman kardeşimizin Meclis kürsüsü önünde birbirleriyle karşılıklı mücadele eder gibi olmalarına benim gönlüm razı olmaz çünkü Romanların Türkiye'deki durumlarını, onlara ilişkin çözüm önerilerini, neler yapılabildiğini herkes görüyor, gözlemliyor. Bütün arzumuz, Roman kardeşlerimizin yaşadıkları bütün sorunların çözülmesidir. Ben inanıyorum ki her 2 Roman kardeşimiz de bu sorunların çözümü noktasında aynı şekilde, aynı coşkuyla hareket ediyor.

Şimdi, ben böyle bir tabloyu bitirmenizi sizden bekliyorum. Sayın Purçu, Sayın Bekle'nin söylediği söz karşısında tekrar bir söz alıp konuşma yapmak istiyor musunuz yoksa artık bu konuyu suhuletle toparlayalım mı?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Toparlama konuşması en azından Sayın Başkanım.

BAŞKAN – O zaman sizden son derece toparlayıcı bir konuşma bekliyorum. Roman kardeşlerimizin, hiç kimsenin incinmeyeceği bir düzlemde konuşmanızı toparlayın. Konuyu da uzatmayalım; sakın sakın, çok uzatmadan; buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

*7.- İzmir Milletvekili Özcan Purçu'nun, İzmir Milletvekili Cemal Bekle'nin sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması*

ÖZCAN PURÇU (İzmir) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; ben burada Romanların hakkını savunuyorum, Cemal Bey AK PARTİ'nin hakkını savunuyor. Buradaki fark bu. (CHP sıralarından alkışlar) Hakikaten öyle.

Bakın arkadaşlar, eğer burada bir nankörlük varsa bu vatandaşlara hizmet edilmediği için nankörlük vardır, bu vatandaşları görmezden geldiği için nankörlük vardır, bu vatandaşlara bütçeden pay ayrılmadığı için nankörlük vardır; bunu bir kere söyleyeyim.

BAŞKAN – Toparlayınız Sayın Purçu.

ÖZCAN PURÇU (Devamla) – Hakikaten Türkiye Cumhuriyeti'nin bir vatandaşı olarak hepinizin boynunun borcu, hepinizin çocukları var. Bu kış şartlarında dışarıya bile çıkamıyoruz, ayağımızı dışarıya atamıyoruz ama o Romanlar bu soğukta, Ankara'nın şu soğukunda, eksi 6'larda, 7'lerde naylon sera çadırlarda yaşıyor. Vicdanınız el veriyor mu Türkiye Cumhuriyeti'nin vatandaşını çadırlarda tutmaya, yaşatmaya vicdanınız el veriyor mu? (CHP sıralarından alkışlar) Bunu söyleyin. Hadi bu bütçede yer vermediniz bir dahaki bütçede çocuklarınız için, kadınlarımız için onlara bütçeden, en azından konut ve okul yapılması için bütçeden pay ayırın; bu da sizin boynunuza bir borç olsun.

Saygılar sevgiler sunarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim, sağ olun.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütün üyeleri Roman kardeşlerimizin yanındadır.

CEMAL BEKLE (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Bekle, siz de lütfen toparlayıcı bir cümle edin, kayıtlara geçsin.

Oradan duyuluyor; buyurun, ifade edin.

CEMAL BEKLE (İzmir) – Öncelikle şunu söyleyeyim tüm Meclisin huzurunda: Ben şunu çok iyi biliyorum ki Özcan Vekilimiz de ben de yoksullukla mücadele eden yoksul, yalnız bir toplumu temsil ediyoruz ve her ikimizin de önceliği, temsil ettiğimiz zümrenin, Romanların -ki bir Roman çocuğu olarak burada konuşmanın haklı gururunu da yaşıyorum- bir nebze de olsun refah seviyesini artırmak.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

CEMAL BEKLE (İzmir) – Bu konuda benim Özcan Vekilimizin samimiyetinden yana bir endişem yok ki dikkat edildiyse “İstişareyle ve ortak akılla çalışmaya hazırız.” diyoruz. Biz eleştiriye de açığız, ortak akılla çalışmaya da. Ama şunu da net bir şekilde ifade edelim ki olanı söylemek de gerekir. Yani bugün AK PARTİ döneminde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız Sayın Bekle.

CEMAL BEKLE (İzmir) – Sen yıllarca yok sayacaksın... Her 2 vekilin de burada milletvekili olarak yüce milletimizin önünde hem Romanları hem milletimizi temsil etmede... AK PARTİ'nin yaptıklarını yok saymak bize göre haksızlık olur, Sayın Cumhurbaşkanımızın burada yaptıklarını yok saymak bize göre haksızlık olur ama ben Sayın Vekilimle Romanların sorunlarını çözmek üzere istişareye, ortak akla ben her zaman açığım. Elimizden geleni tüm milletimiz bilsin ki sonuna kadar ağabey-kardeş hukukuyla yapacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Peki.

Zaten sizlere de bu yakışır. Bizler de hepinizi çok seviyoruz.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkan, bir cümle...

BAŞKAN – Sayın Bülbül...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Diyeceksiniz ki: “Nereden çıktı?” Ama bir cümle, lütfen...

BAŞKAN – Ama bu araya girmeyelim Sayın Bülbül.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Hayır, araya girmiyorum, araya girme noktasında değil efendim. Bir cümle lütfen, rica ediyorum.

BAŞKAN – Bir cümle, lütfen, çok ilerledi vaktimiz.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sataşma noktasında değil.

Buyurun Sayın Bülbül.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Yalnız Meclis çatısı altında Anayasa'nın 80'inci maddesini hatırlatarak bu sohbeti bitirirsek faydalı olacağı kanaatindeyim. Tabii ki herkes bir yerde doğmuştur, bir toplumun içerisinde, bir yerde bir şehirde dünyaya gelmiştir. Bu gerçekliği kimse reddedemez de bunu genel manada bir hassasiyet olarak milletin temsili maddesini okuyarak bu noktada tutanaklara geçmesini istedik. “Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, seçildikleri bölgeyi veya kendilerini seçenleri değil, bütün Milleti temsil ederler.” ifadesi son derece önemlidir. Bu noktada yapacağımız bütün tartışmalarda bu hassasiyeti gözeterek konuşursak çok daha iyi olacaktır kanaatindeyim. (MHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

#### **IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

*A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

*1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 129) (Devam)*

*2.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2018 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2018 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 189 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2018 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/871), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2018 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/881) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 130) (Devam)*

*A) TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ (Devam)*

*1) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi*

*2) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı*

*B) KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU (Devam)*

*1) Kamu Denetçiliği Kurumu 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi*

*2) Kamu Denetçiliği Kurumu 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı*

*C) ANAYASA MAHKEMESİ (Devam)*

*1) Anayasa Mahkemesi 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi*

*2) Anayasa Mahkemesi 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı*

*Ç) SAYIŞTAY (Devam)*

*1) Sayıştay 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi*

*2) Sayıştay 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı*

*D) KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI (Devam)*

*1) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi*

*2) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı*

*E) RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU (Devam)*

*1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi*

*2) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı*

F) DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

J) ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU (Devam)

1) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

K) ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ (Devam)

1) Atatürk Araştırma Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Araştırma Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

L) ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ (Devam)

1) Atatürk Kültür Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Kültür Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

M) TÜRK DİL KURUMU (Devam)

1) Türk Dil Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Dil Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

N) TÜRK TARİH KURUMU (Devam)

1) Türk Tarih Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Tarih Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

O) KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Kapadokya Alan Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, söz sırası Muğla Milletvekilimiz Sayın Mürsel Alban'da. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika Sayın Alban.

CHP GRUBU ADINA MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Turizm ve Kültür Bakanlığının 2020 bütçesi üzerinde grubum adına söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Turizm Bakanı Komisyonunda yapmış olduğu sunumda öyle bir tablo çizdi ki o pembe tabloya bakıldığı zaman... Ülkemize gelen turist sayısı bundan on yıl evvel 24 milyonken, kişi başı elde edilen gelir 742 dolardı ama bundan on yıl sonra, 2018 yılında ülkemize 39 milyon turist geliyor, Türkiye'ye kişi başı bıraktığı gelir 617 dolar yani 125 dolar az para bırakıyor. Turist sayısının artmasıyla turizm geliştirilmez. Örneğin, İngiltere'nin, Almanya'nın, Japonya'nın yaptığı gibi, az turist girdisiyle çok gelir elde edilebilir. "Çok turist alan 6 ülke arasına girdik." diye övünürsünüz Sayın Bakan, ama gelirden seviyesi yüksek olan ilk 10'a giremedik. Bu konuda çok başarısızınız Sayın Bakan.

Bakıldığı zaman turizmde Thomas Cook nedeniyle afete uğramış turizmciiler hakkında hiçbir işlem yapmadınız, onları desteklemediniz, onların sorunlarına çözüm üretmediniz ama o turizmciye bir köstek yaptınız, "konaklama vergisi" adı altında yüzde 2 yatak parası vergisi getirdiniz. O turizmciye bütçesinin, cirosunun üzerinde -binde 7,5- vergi yükü bindirdiniz. Siz bu konularda nasıl başarılıyız diye övünürsünüz Sayın Bakan?

Ama sizin başarılı olduğunuz bir konu var, ben onu da anlatmak istiyorum sizin yüzünüze karşı, çok başarılısınız bu konuda. Çünkü dünyaca ünlü mavi yolculuğun başladığı -"Halikarnas Balıkçısı" diye anılan Cevat Şakir'in başlattığı- Gökova'da, Adalyalı'ya, Kissebükü'ne doğru giderek... O Adalyalı'da 92 dönümü kendi şirketinizin üzerine, Ersoy Turizmciilikle satın aldınız.

FEHMİ ALPAY ÖZALAN (İzmir) – Ayıp ediyorsun.

MÜRSEL ALBAN (Devamla) - Ama Orman Bakanlığında 25 dönümü tahsis yaptırdınız. Sayın Bakan, otel yaptırmak üzere -üçlü sacayağı olarak kurduğunuz- Çevre ve Şehircilik Bakanlığına burayı planlattınız, Cumhurbaşkanlığına onaylattınız. Dalarak avlanmanın yasak olduğu, oltayla balıkç avlanmadığı, insanın bakmaya kıyamadığı bir bölgeye siz otel yapmaya kalktınız Sayın Bakan. Bu konuda çok başarılısınız! (CHP sıralarından alkışlar)

FEHMİ ALPAY ÖZALAN (İzmir) – Yanlış, yanlış bu söyledigin.

MÜRSEL ALBAN (Devamla) – Şimdi, siz, "sit bölgesi" adı altında olan, koruma altında olan alanları dışarıya çıkarttınız, kendi alanınızı terk ettikten sonra tekrar diğer bölgeleri koruma altına aldınız.

Sayın Bakan, Muğla halkı sizden şunu bekliyor: Buraya otel yapacak mısınız, yapmayacak mısınız? Ama bizim öncülüğümüzde, çevrecilerin açmış olduğu davayla bir kez daha haklılığımız ortaya çıktı. Çevre ve Şehirciliğin planladığı planlar iptal edildi, burayı size yağmalatmadık Sayın Bakan. (CHP sıralarından alkışlar)

Bu yetmemiş gibi, geldiniz, yine Kızılağaç ve Torba içinde olmak üzere, bu alanları turizm alanı ilan ettiniz. Turizm alanı ilan ettiğiniz bölgelerde halk sevindi, bizim yerlerimiz turizm alanı ilan edildi diye. Oysa, bu alanların üçte 1'i sit kurulu tarafından koruma altında; üçte 1'i de Orman Yasası gereğince orman olduğu için koruma altında; bu alanda sadece üçte 1'i kalıyor; üçte 1'i de iniyorsunuz aşağıya, yine size, yani Ersoy Turizmciliğe ait bir otel denk geliyor, Voyage otele denk geliyor. Yine

planlar, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından planlanıyor, Cumhurbaşkanı tarafından onaylanıyor yani Turizm Bakanının oteline özel imar çıkartılıyor değerli milletvekilleri. Bunun hesabını nasıl vereceksiniz Sayın Bakan? (CHP sıralarından alkışlar)

Bakanlığımızın amacı, kültür ve turizmi geliştirmek ve korumak oysa bakıldığında siz hiçbir şeyi geliştiremediniz, hiçbir şeyi koruyamadınız. Siz tüccar mantığıyla hareket ettiniz, bir bakan gibi davranmadınız, bir tüccar olarak bu ülkeyi yönetip göz diktiniz çünkü buraları yağmalamaya çalıştınız Sayın Bakan. (CHP sıralarından alkışlar)

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Allah Allah!

FEHMİ ALPAY ÖZALAN (İzmir) – Senden mi öğrenecek?

ŞAHİN TİN (Denizli) – Biraz da doğru şeylere isabet ettirmen lazım.

MÜRSEL ALBAN (Devamla) – Tabii ki doğru şeyleri anlatıyorum, elimde belgeler var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Genel Kurula hitap edin siz.

Buyurun.

MÜRSEL ALBAN (Devamla) – Hemen tamamlıyorum.

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Alban. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Orada Bakan var ya.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Cevap verme, zamanından gidiyor.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Eline vermişler, okuyor ya.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bakan, orada. Bakan oradayken size ne oluyor ya?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen...

MÜRSEL ALBAN (Devamla) – Evet, değerli arkadaşlar, Bakanımızın görevi, çevreyi, doğayı korumakken biz Muğla’da yaşayanlar olarak Muğla’yı, Bodrum’u ve diğer illeri Turizm Bakanından ve Turizm Bakanının şirketlerinden korumaya çalışıyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Bakanım, şunu unutmayın: Muğla’da yalana, talana, yağmaya geçit yok.

“Faşizme ölüm, halka hürriyet!” diyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası, Kahramanmaraş Milletvekilimiz Sayın Ali Öztunç’ta. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Öztunç, süreniz beş dakika.

CHP GRUBU ADINA ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun bütçesi hakkında Cumhuriyet Halk Partisinin görüşlerini aktarmak üzere karşınızdayım. Bir kez daha saygılar.

Gönül isterdi ki Radyo ve Televizyon Üst Kuruluyla ilgili güzel şeyler söyleyebileyim ama maalesef kurtarmıyor, söyleyemem; dükkân kurtarmıyor, kurtarsa dükkân sizin, ayıp ediyorsunuz ama yok, mümkün değil. Bakın, geçtiğimiz günlerde ne oldu? Faruk Bildirici, RTÜK üyesi -seçilmiş, buradan sizlerin oylarıyla- RTÜK’e gitti, Sayın RTÜK Başkanı, ekibi topladı; hep beraber Faruk Bildirici’nin üyeliğini düşürdü. Buna bir hakkı yoktu ama yaptı. Peki niye yaptı biliyor musunuz? Çünkü Faruk Bildirici, RTÜK Başkanının ayağına bastı. Ne yaptı biliyor musunuz? Sayın RTÜK Başkanı hem Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun Başkanı hem TÜRKSAT’ta yönetim kurulu üyesi hem de Basın İlan

Kurumundan para alıyor. RTÜK Yasası nettir, 6112 sayılı Yasa nettir, der ki yasada: “RTÜK üyeleri, başka ilgili, ilişkili kuruluşlarda görev alamaz, maaş alamaz, para kazanamaz.” Peki, öyle yaptı mı? Sayın RTÜK Başkanı, ayda 15 bin lira maaşı RTÜK’ten alıyor; TÜRKSAT’tan alıyor, bir de Basın İlandan alıyor. TÜRKSAT’tan ne alıyor biliyor musunuz? Size söyleyeyim, değerli milletvekilleri, lütfen iyi dinleyin. Bakın, TÜRKSAT’ın 2018 Sayıştay raporlarına göre, faaliyet raporunda 8 yönetim kurulu üyesine bir yılda ödenen para 5 milyon 629 bin TL. Değerli milletvekilleri, yönetim kurulu üyelerine kişi başı ödenen 703 bin TL, aylık 58 bin TL. Sayıştay raporunda var. TÜRKSAT’ın yönetim kurulu üyesi, Sayın Kubat, ayda 58 bin lira para alıyor. Oh, ne güzel İstanbul, değil mi? Cebe koyuyor, oh! Peki, 58 aldı. Dört ay orada görev yaptı RTÜK Başkanı, 58’i cebe koydu. 15 de RTÜK’ten alıyor, 5.300 lira da Basın İlandan alıyor, yaptı mı 70 bin lira. Böyle para var mı? Ne yaptı da bu kadar para kazandı?

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Aylık değil.

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) – Aylık işte, evet aylık, aylık.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Aylık değil.

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) – Ya, sen bilmiyorsun, sana “RTÜK” desem “Nedir?” dersin, “televizyon” desem karakola bomba diye götürürsün ya!

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Nasıl bilmiyorum, ben orada genel müdür yardımcısıydım.

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) – Dur hele, sen karışma, işine bak sen ya! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Öztunç, siz Genel Kurula hitap edin.

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) – Sana birileri “basın masını” demişler, sanıyorsun ki basından anlıyorsun. Anca orada oturup laf atarsın. Sen işine bak!

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Atıyorsun!

BAŞKAN – Sayın Öztunç, Genel Kurula hitap edin.

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, RTÜK Başkanı toplamış çevresinde personeli, diyor ki: “Bana bundan sonra ‘küçük reis’ diyeceksiniz.” Tayyip Bey’e özeniyor. “Küçük reis diyeceksiniz.” Hani Sayın Cumhurbaşkanının maaşı 70-80 bin lira ya -o da 70 bin civarında alıyor- “Bana ‘küçük reis’ diyeceksiniz” demiş. RTÜK’te bir girişi var, adım başı koruma, bodyguardlar, herkes böyle duruyor; sanki mübarek, Trump ya, Trump geliyor sanki RTÜK’e, sanki Sayın Erdoğan, RTÜK’e gidiyor ziyarete.

Arkadaşlar, olmaz. Geçmişte RTÜK neyle anılırdı? Ben de üyesiydim. Geçmişte RTÜK, kararlarıyla anılırdı, kararları tartışılırdı, kararları konuşulurdu ama şimdi RTÜK, Ebubekir Şahin Bey geldiğinden beri beyefendinin icraatlarıyla anılıyor.

Bir başka şey daha söyleyeyim. Bakın, RTÜK’ün 6-7 katlı binası var. Nerede? Bilkent’te. Her üyenin 150 metrekare odası var. Benim de vardı. Ben de üyelik yapıyordum orada.

RAMAZAN CAN (Kırkkale) – Oo!

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) – Evet vardı. Devlet vermişti, vardı. Şimdiki de orada oturuyor.

RTÜK Başkanı ne yaptı biliyor musun Ramazan Bey? Bir katı komple kapattı, tek kendisi oturuyor şu anda.

Ne yaptı? RTÜK Başkanı, TOBB binasında 2 katlı yer kiralamış, 2 katlı. 125...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Kalsaydın orada, niye geldin?

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) – Sen ortak mısın RTÜK Başkanıyla? Bir dur Allah aşkına. Ayıp ediyorsun. Vallahi ayıp ediyorsun. Bir dur. Yakışmıyor.



BAŞKAN – Sayın Öztunç, siz Genel Kurula hitap edin.

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) – Bazı milletvekilleri vardır gelir burada görüşünü dile getirir, konuşur, anlatır, siyaset yapar; bazıları da burada oturur laf atar, başka işi yoktur. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, 125 bin lira her ay kira veriyor RTÜK 2 kat için. 2 kat için her ay 125 bin lira kira veriyor. Yazıktır, günahdır. Vicdanınıza sesleniyorum. RTÜK’te koca koca yerler var, odalar var. 9 bin lira da otobüs ring parası veriyor. Bunları ben sizin dikkatinize sunuyorum.

Kamu spotları davası var. Şimdi, her önüne gelen kurum kamu spotu gönderiyor. Evet, kamu spotu olmalı, doğru ama bu kadar çok kamu spotu olmaz. Televizyonlar reklam alacaklar alamıyorlar çünkü kamu spotuyla doluyor televizyon. Bu yanlıştır. Bu kadar kamu spotu olmamalı.

MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT (İstanbul) – Reklam süresinden düşmüyor.

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) – İzleme dosyaları artık Üst Kurula gelmiyor. Bakın, izleme dosyaları artık Üst Kurula gelmiyor. Burada bir hata var. Niye biliyor musunuz? Çünkü ne kadar deneyimli uzman varsa bu işi bilen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım.

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) – Sayın Başkan, herhâlde bana da artı bir dakika daha verirsiniz. Benim başım kel değil, değil mi?

ŞAHİN TİN (Denizli) - Kel...

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) – Biliyorum kel olduğunu. İlk kez doğru bir şey söyledin ağabey, helal olsun. Kutluyorum seni, alkışlıyorum. Bravo...

Şimdi, efendim, RTÜK Başkanı, Başkan olduğu günden bu yana Radyo Televizyon Üst Kurulunu kurumsal kimliğinden çıkarmıştır, kurumsallaşmaktan çıkarmıştır. Yazık ediyor. Burası kamunun bir kuruluşu, anayasal bir kurumdur. Bu kurumu biz iyi değerlendirmeliyiz. RTÜK’ün kıymetini bilmeliyiz. RTÜK’te partizanlık yapmamalıyız.

Sayın Başkan geldiği günden beri RTÜK’ün beyni olan, yıllardır orada görev yapan insanları aldı, Strateji Daire Başkanlığı diye bir yere attı. Kimleri getiriyor? AK PARTİ Ankara İl Başkanının gelini, bilmem kimin oğlu falan filan. Liste bende var. Liste bende var. Daha önce medyaya da düştü bunlar arkadaşlar. Bende de liste var, biliyorum, tek tek de sayarım gerekirse. Bu, yanlıştır.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ali Bey, say, say; hepsini say!

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) – Son olarak şunu söylemek istiyorum değerli milletvekilleri, Sayın Başkan: Sayın Kubat, burada size sesleniyorum, Sayın Mehmet Muş’a seslenmek istemiyorum, “Neden?” dersiniz, çünkü geçen haftalarda geçen termik santraller yasasında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Öztunç.

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) – Son bir lafım var Sayın Başkanım, selamlayacağım.

...termik santrallerle ilgili Sayın Muş, çıktı burada “Asla geçmez böyle bir şey, merak etmeyin, buna izin vermeyeceğiz.” dedi ama geçti, geçerken de kendisi burada değildi, fırsat buldukça geliyor buraya, arada sırada.

Şimdi, bakın, Afşin-Elbistan Termik Santralinde bugün itibarıyla –bir uyarıdır bu, değerli milletvekilleri- bir daha çalışmayacak diye bütün bacalar son sürat çalışıyor, son sürat. Medyada görüntüleri bugün yayınlandı, var. Bir daha, 1’inden itibaren olmayacak diye son sürat çalıştırıyorlar.

Bir: Çevre katliamı oluyor. İkincisi: Allah korusun, bu kadar yüksek kapasiteyle burası çalışmaz. Yarın öbür gün burada bir felaket olursa bunun sorumlusu sadece o firma olmaz, siz de olursunuz. Lütfen Sayın Kubat, sizden rica ediyorum, Sayın Enerji Bakanıyla görüşün, bir an evvel orayı durdurun artık. Olmaz, son sürat çalışıyor çünkü.

Ben Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum, bütçenin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Saygılar efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Muş, söz talebiniz oldu.

#### V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

*27.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un 129 sıra sayılı 2020 Yılı Bütçe Kanun Teklifi ile 130 sıra sayılı 2018 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin birinci tur görüşmelerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Öztunç, böyle cafcacı bir konuşma yaptı, kendisini dinledik. Verdiği bilgilerin bir kısmında eksiklikler var. Şunu ifade etmek isterim: Biz arada sırada Meclise uğramıyoruz, Meclise -kendi Grup Başkan Vekillerinin de çalıştığı üzere- belli dönemlerde -siz de Grup Başkan Vekilliği yaptınız- o haftalarda gelir, burada görevimizi yaparız. Bizim de 5 Grup Başkan Vekilimiz var, sırayla Genel Kurulda gelir görev yaparız. O müzakerenin yapıldığı hafta ben burada nöbetçi değildim.

Şimdi, bir diğer konu, Ali Bey, bundan çok daha önce bir yasayla alakalı “Burada uzatma süresi var.” diye ortalığı birbirine kattı. Kendisini inandıramıyorum. “Burada, bu termik santrallerle alakalı şu anki mevcut düzenlemede bir uzatma süresi yok.” diyorum, kendisi, olduğunu iddia ediyordu. Kendisine o zaman şunu söyledim, dedim ki: Ali Bey, burada hukukçularımız var, Yargıtay var, Anayasa Mahkemesi var; hangisine giderseniz gidin, bunu sorun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İktidar, bostan korkuluğu mu? Her şeye “Mahkeme var.” diyorsunuz.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Burada şu anki düzenlemede uzatmayla alakalı bir düzenleme yok. Şimdi, onun üzerinden yaptığı bir tartışma var. Kendilerinin politikaları bu yönde olabilir. AK PARTİ Grubunun yapmış olduğu bir düzenleme vardır, Sayın Cumhurbaşkanımız veto etmiştir, akabinde tekrar bir düzenleme yapılmıştır; bunlar ayrı tartışmalar ama benimle alakalı kısmını ifade etmek isterim: RTÜK’le alakalı yaptığı değerlendirmelerde bu çok tartışıldı. Kayıtlarda meselenin ne olduğuyla alakalı bizim açıklamalarımız var. Kendisine tavsiyem, kayıtları çıkarsın, biz ne söylemişiz, neler olmuş, ne yapılmış; okuyarak Genel Kurulun da zamanını, enerjisini boşuna sarf etmiş olmayız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki.

#### IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 129) (Devam)

2.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2018 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2018 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 189 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim

Raporu, 2018 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/871), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2018 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/881) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 130) (Devam)

A) TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ (Devam)

- 1) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU (Devam)

- 1) Kamu Denetçiliği Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Kamu Denetçiliği Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) ANAYASA MAHKEMESİ (Devam)

- 1) Anayasa Mahkemesi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Anayasa Mahkemesi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) SAYIŞTAY (Devam)

- 1) Sayıştay 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Sayıştay 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI (Devam)

- 1) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU (Devam)

- 1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

- 1) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

- 1) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

- 1) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

J) ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU (Devam)

- 1) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

*K) ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ (Devam)*

*1) Atatürk Araştırma Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

*2) Atatürk Araştırma Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

*L) ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ (Devam)*

*1) Atatürk Kültür Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

*2) Atatürk Kültür Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

*M) TÜRK DİL KURUMU (Devam)*

*1) Türk Dil Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

*2) Türk Dil Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

*N) TÜRK TARİH KURUMU (Devam)*

*1) Türk Tarih Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

*2) Türk Tarih Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

*O) KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI (Devam)*

*1) Kapadokya Alan Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

BAŞKAN – Söz sırası, Ankara Milletvekilimiz Sayın Murat Emir’de. (CHP sıralarından alkışlar)  
Süreniz beş dakika Sayın Emir.

CHP GRUBU ADINA MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

15 Temmuz şehit yakınları ve gazileri için toplanan parayı uzunca bir süredir soruyoruz ama uzunca bir süredir kulağımızın üstüne yatıyorsunuz. Duymazdan geldiniz, muhtemeldir ki biz üstüne gitmeseydik de o paraların üstüne rahatça yatacaktınız. Sonradan sanki cevap vermiş gibi yapmaya başladınız ama aslında sorularımıza doğru, net, açık cevap alamıyoruz.

Ben şimdi tutanaklardan okuyarak ve başta Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay’ı itham ederek ve sizden açık, net cevaplar bekleyerek bazı sorular soracağım.

Değerli arkadaşlar, bakınız, tutanaktan okuyorum: “Bu paralar nerede, ne yaptınız?” diye soruyoruz, Fuat Oktay diyor ki: “Tek Hazine Kurumlar Hesabına aktarılmıştır.” Niye aktardınız? Bu paraları hazineye koymak için mi aktardınız? Bu paraları toplarken “Biz bu paraları toplayacağız, üç buçuk yıl boyunca ve daha bilemediğimiz bir süre hazineye aktaracağız.” dediniz mi? Bu parayı orada niye kullanıyorsunuz? Bu sorunun cevabını Sayın Fuat Oktay buraya gelip niye vermez?

İkinci sorum: Bakınız, eğer siz bu parayı yemediyse, para gerçekten orada duruyorsa sizin çıkarttığınız 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’ye göre vakıf hükmi şahsiyet kazandıktan sonra on beş gün içerisinde paraların vakfa girmesi lazım. Neyi bekliyorsunuz siz sekiz aydır? Niye bekliyorsunuz? Bu paralar niye on beş gün içerisinde vakfın hesabına geçmedi? Çünkü o paraları yediniz, çünkü o paraların üstüne kondunuz, biz bunları biliyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, bir iddia da şu: Tabii, kendileri resmî açıklama yapamıyorlar ama birilerine söylediriyorlar. Neymiş efendim, vakıf, yönetim kurulunu bekliyormuş. Niye bekliyor? Yönetim kurulunun atanmasında elinizi ne tutuyor? Cumhurbaşkanı atayabilir direkt, hemen atayabilir. Bakın, Sayın Kültür Bakanının durumu daha garip. Ona Plan ve Bütçe Komisyonunda soruyoruz: “Niye atanmıyor? Mütevelli heyeti başkanı kim?” diyoruz. Diyor ki: “Mütevelli Heyeti Başkanı, Sayın Aile Bakanıdır.” Tutanaktan okuyabilir kendisi de, çok garip. Bürokratlarınız sizi yanıltıyor Sayın Bakan.

Şimdi devam ediyorum soruları sormaya. Sayın Nurettin Canikli diyor ki: “Devletin kayıtlarında duruyor.” Kardeşim, devletin kayıtlarında varsa gösterin şu kayıtları bize, biz de görelim. Niye bizden saklıyorsunuz? Bu tartışma bitsin. Niye uzatıyorsunuz? Niye aylardır, yıllardır duymazdan geliyorsunuz? Yapacağımız iş, kaydı çıkarıp göstereceksiniz. Niye bu kadar zor? Çünkü o paraları yediniz, bitirdiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, diğer bir iddia, Fuat Oktay diyor ki: “Paraların kuruluşuna dokunmadık.” Öyle mi? Bakın, o paralar toplanırken 309 milyon lira, 338 milyon liraya çıktığını söylüyorlar. Beşiktaş’taki terör saldırısına uğrayanlar için toplanan para 52 milyon lira, onun da 58 milyon liraya çıktığını söylüyorlar. Düşünün, 400 milyon liraya yakın bir para toplanıyor ve o para üç buçuk yılda ola ola en fazla 50 milyon lira civarında artıyor. Bakınız, son üç yılda 500 milyar liraya yakın faiz ödedi tefecilere sizin iktidarınız ve bu 500 milyar liradan düşe düşe şehit ve gazi yakınlarına 50 milyon lira mı düştü? (CHP sıralarından alkışlar) Hani kuruluşuna dokunmuyordunuz, hani dokunmayacaktınız? Bu, kuruluşuna dokunmak değilse, bu, parayı yemek değilse, bu, şehidin, gazinin parasına el uzatmak değilse nasıl açıklanacak?

Bakınız, devam ediyoruz: “Sahte bir adreste kurdunuz bu vakfi.” diyoruz. Ben bizzat 19/11/2019’da Aile Bakanının yüzüne soruyorum, diyorum ki: “Sayın Bakan, adresiniz niye sahte?” Sayın Bakanın cevabı, diyor ki: “Sahte adresimiz yok, adresimiz gayet geçerli bir adres.” Sayın Bakanın o günlerde vakıfta gözü yok, vakfin çalışmasında gözü yok, durumu geçiştirmeye çalışıyor. Sonra anlıyorlar ki o adreste öyle bir vakıf yok, ondan sonra yeni bir adres bulma telaşına düşüyorlar. Onunla da yetinmiyorlar, buldukları adrese alalacele, birkaç gün içerisinde asıl tabelanın üstüne bir muşamba gerdiler. Bakın, devlet bürokrasisinin, devleti yönetenlerin utanç duyması gereken bir durumdur bu. “Orada vakıf var, adresi sehven vermişiz.” diyorlar ama biz söyleyene kadar haberleri yok, Sayın Bakanın dahi haberi yok bundan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Emir.

MURAT EMİR (Devamla) – Tabelayı oraya astıktan sonra, üzerine muşamba gerdikten sonra oraya bir telefon numarası vermek dahi akıllarına gelmiyor.

Devam ediyoruz, bakın, burada Sayın Bakana soruyoruz: “Bu vakfin senedi nerede, nasıl ulaşacağız?” Diyor ki: “Senet açıktır.” Senet açık falan değil, vakfin senedini bilmiyoruz. Vakfin senedi kapalı, ortada bizim ulaşabileceğimiz bir vakıf senedi yok, onu da öğrenemiyoruz.

Bakın, soru şudur: Bu vakfin paraları nerede? Bu vakfin paralarını hak edenlere, şehit yakınlarına ve gazilere vermek için ne bekliyorsunuz? Gerçekten Tek Hazine Hesabındaysa onun belgesini bizden niye saklıyorsunuz? Ve yüce Meclise sesleniyorum: O paralar yendiye, o paralara o kirli eller uzandıysa o kirli elleri bulup çıkartmak hepimizin görevidir. (CHP sıralarından alkışlar)

Bakın, o kampanya Cumhurbaşkanının himayelerinde başlatılırken denmiş ki: “Şehidine sahip çık.” Başbakan Binali Yıldırım demiş. Şimdi, millet, şehidine sahip çıkmış ama Meclisin de şehitler için toplanan paraya sahip çıkması gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Emir.

MURAT EMİR (Devamla) – Teşekkür ederim.

O yüzden, bu bütçe, o şehitler için toplanan paraya el uzatan bir bütçedir ve bu anlamıyla da bu bütçenin asla ve hiçbir şekilde geçirilmemesi gerekir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası, Bursa Milletvekilimiz Sayın Yüksel Özkan’da. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika Sayın Özkan.

CHP GRUBU ADINA YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi ve ekranları başında bizleri izleyen tüm vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Kısa adı TİKA olan Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının ve yine kısa adı YTB olan Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının bütçeleri üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım.

TİKA, başta Türk Cumhuriyetleri olmak üzere, ülkemizin tarihî ve kültürel bağlarıyla sıkı sıkıya bağlı olduğu komşu ve dost ülkelerle güçlü bir iş birliğini gerçekleştirmek üzere 1992 yılında kurulmuş olup 2018’de Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle bugünkü yapısına kavuşmuştur.

2017 ve 2018 yılı Sayıştay raporları karşılaştırıldığında, 2017 yılı Sayıştay raporlarında yer alan ve 2018 yılı içerisinde ilgili kurum tarafından düzeltileceği belirtilen tüm uygunsuzlukların aynen devam ettiği, hatta tespit edilen uygunsuzlukların daha da arttığı görülmüştür.

TİKA ve YTB’nin faaliyetleri, son yıllarda maalesef kuruluş amacı dışına çıkmıştır. Öyle ki özellikle Balkanlar’da Türk ve Müslüman toplulukların siyasi temsiliyetlerine müdahil olarak komşuyu komşudan, kardeşi kardeşten ayırarak şekilde yandaş parti üyelerine destek verdiği, sahadan gelen bilgilerden anlaşılmaktadır. Âdeta TOKİ’nin küçük bir kopyası gibi faaliyet gösteren TİKA, son yıllarda yandaşlar için ihale ve iş kapısı olmuştur. TİKA’nın yapımını gerçekleştirdiği birçok projeye Sayın Cumhurbaşkanının adı verilmiş olsa da aile fertlerinden birilerinin de isminin verilmesi ne kadar doğru ve ne kadar etikdir? Yapılacak yatırım projelerinde yer almak isteyen firmalar, kurucularının AK PARTİ milletvekilleri olduğu, aynı adreste faaliyet gösteren vakıflara yönlendirilmektedirler. Bu şekilde ülkemiz kaynakları sorumsuzca kullanılmakta, karşılığında herhangi bir denetim mekanizması da işletilmemektedir. (CHP sıralarından alkışlar)

TİKA’ya 2018 yılında 317 milyon 302 bin TL tutarında başlangıç ödeneği tahsis edilmiş, bu ödenek, yıl sonu itibarıyla 420 milyon 173 bin 433,43 TL’ye ulaşmıştır. TİKA’nın 2018 yılı Sayıştay raporlarında uygunsuz, plansız, programsız ve denetimden yoksun bir kurum yapısını sürdürdüğü görülmektedir.

Değerli arkadaşlar, dikkatinizi bir başka noktaya çekmek istiyorum. TİKA’nın 2019 yılının ilk altı aylık personel giderleri bir önceki altı aylık döneme göre yüzde 52,53 artmış ve bu artış, yeni personel alımı ve maaş giderlerine bağlanmıştır. Kurumun 2019 yılının ilk altı ay harcamalarında ise önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 229,94’lük bir artış gözlemlenmektedir. Bu kamu kurumunda personel giderlerinin bir önceki yıla göre yüzde 53 artması nasıl açıklanabilir? Sormak istiyorum: Kuruma 2018-2019 yılında kaç yeni personel, hangi kriterlere göre alınmıştır? Cemaatlerin kurumda etkinliği nedir? TİKA’nın OECD içinde yer alan Kalkınma Yardımları Komitesi üyesi olmamasının nedeni, açtığı ihalelerde mal ve hizmet alımlarında şeffaf olmaması ve TİKA’nın bu kurumların denetiminden kaçmak istemesi midir? Bu sorulara cevap verilmelidir.

Diğer bir kurumumuz olan YTB, 2018 yılında merkezî yönetim bütçesinden toplam 285 milyon 828 bin TL başlangıç ödeneği almıştır. Dış kaynaklı fonlardan kullanılmak üzere 2018 yılında bir projeden YTB’ye 53 milyon, diğer başka bir projeden ise 11 milyon kaynak aktarılmıştır. Söz konusu fonların haricinde, kurumun bütçe giderleri 350 milyon 79 bin 270,44 TL olarak gerçekleşmiştir. YTB’nin Sayıştay raporlarında maalesef yönetim ve denetim anlamında birçok uygunsuzluğun yer aldığı görülmektedir. Yapılan incelemelerde STK’lere verilmekte olan idari ve malî desteklerin kurumca belirlenmiş esaslar olmadan belirli STK’lere destek verilmeye devam edildiği görülmüştür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Özkan.

YÜKSEL ÖZKAN (Devamla) – Aktarılan kaynakların nasıl ve nerelere harcandığı konusunda şeffaflık bulunmamaktadır. Maalesef, FETÖ terör örgütünün ve çeşitli cemaatlerin en etkin olarak yapılandığı kurumlar arasında TİKA ve YTB yer almaktadır. 15 Temmuz hain darbe girişiminden sonra bu 2 kurumdan FETÖ'yle iltisak ve irtibatlı kaç personel tutuklanmış, ihraç edilmiş ve açığa alınmıştır? Yurt dışına kaçmış ya da yurt dışında görev yaparken geriye dönmeyen personel sayısı ne kadardır? Sahada görülen yeni cemaat yapılanmalarının farkında mısınız?

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz TİKA ve YTB'nin, kuruluş amaçları doğrultusunda Türk milleti adına yapması gereken ve yaptığı hizmetleri takdir etmesini ve destek vermesini biliriz, ondan hiç kimsenin şüphesi olmasın, ancak son yıllarda Sayıştay raporlarında bütün yanlışlara sayfa sayfa yer verilirken bunları sormak, her milletvekilinin görevi olmalıdır. Dolayısıyla Türk milleti adına denetim yapan Sayıştay raporlarını dikkate almayan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Selamlayın.

YÜKSEL ÖZKAN (Devamla) – Tamamlıyorum.

...bu kurumlarımızın 2020 bütçelerini vicdanımızı da dinleyerek bu yanlışlar düzeltilmeden “evet” demeniz, toplum vicdanını bir kez daha yaralayacaktır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söz sırası, Eskişehir Milletvekilimiz Sayın Utku Çakırözer'de. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika Sayın Çakırözer.

CHP GRUBU ADINA UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Burada görüştüğümüz bütçe tartışmalarının halkımıza ulaşması için özgür bir basın, özgür gazetecilere ihtiyacımız var. O yüzden, bütçeyi görüşürken bu alandaki karnemize bakmak zorundayız. Bu yılın başında Cumhurbaşkanı Erdoğan dedi ki: “Basınımız on altı yılda daha demokratik, daha özgür hâle geldi.” Gerçekten öyle mi oldu? Bakalım: 2001 ile 2004 yılları arasında tutuklu gazeteci sayısı 10'du, bugün 11 katına çıktı, 110 oldu. Bu yıl, 59 gazeteciye toplam iki yüz yıl hapis cezası verildi, 11 gazeteci gözaltına alındı, 19 gazeteci tutuklandı. Dünyada 180 ülke içinde basın özgürlüğünde 157'nci sıradayız, on altı yılda 58 basamak düşmüşüz. Hani daha fazla özgürlük, nerede? Yüzlerce ülkede dünya liderlerinin vergiden kaçırıldığı mal varlıkları haber oldu: Paradise Papers dosyası. Ama sadece Türkiye'de, Pelin Ünker bu belgeleri yazdı diye yargılandı, gazeteciliğine ceza kesildi; tıpkı tüm dünyada şiddeti, tacizi protesto için dans eden kadınların sadece Türkiye'de yaka paça gözaltına alınması gibi. Ülkemizin dünyada böyle anılması hepimizi utandırmalı değerli arkadaşlar.

Sivil toplum kurucusu Osman Kavala, yedi yüz yetmiş gündür haksız hukuksuz, özgürlüğünden mahrum. Ne mahkemesi ne de Anayasa Mahkemesi bu adaletsizliği sona erdirmemi. Sonunda tam da İnsan Hakları Günü'nde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Türkiye aleyhinde karar verdi “Hukuksuzca, siyasi kararlar tutuyorsunuz.” dedi. Aynen üç yıl bir ay beş gündür Edirne Cezaevinde tutuklu Selahattin Demirtaş gibi.

Değerli arkadaşlarım, bu kararlar, sadece Kavala'yı, Demirtaş'ı ve yüzlerce siyasi tutukluyu adaletsiz biçimde zindanda tutanlar için değil, demokrasimiz ve bizler için de çok büyük ayıptır. İşte görüyorsunuz, tek adam yönetiminin baskısı altındaki yargı ne AİHM dinliyor ne Anayasa Mahkemesi ne de yargı reformu.

Bu yılı yargı reformunu konuşarak geçirdik, kanun yaptık, haber ve eleştiri artık suç olmayacaktı ama gerçek hiç de öyle değil. Bu yıla girerken Türkiye'nin saygın gazeteleri Cumhuriyet ve Sözcü akıl dışı iddialarla "FETÖ terör örgütüne destek" suçlamasıyla mahkeme karşısındaydı. İşte, yıl bitiyor, değişen bir şey yok. Aynı gazeteciler, aynı suçlamalarla, aynı mahkemelerde haberlerini savunarak 2020'ye giriyor.

Eksiği yok, fazlası var. Özgürlüklerimizin savunucularından Birgün ve Evrensel gazeteleri ile bağımsız gazeteciliğin en başarılı örneklerinden T24 haber sitesinin yöneticileri de haberleri için, başlıkları için suçlanıyorlar. İşin ilginç, savcılar bu akıl dışı suçlamalara delil bulamadan iddianame yazdıklarını da itiraf ediyorlar.

Değerli arkadaşlarım, Amerikalı Rahip Brunson Türkiye'de yargılanırken Trump'ın baskısıyla serbest bırakılıyor. Rahip serbest ama haberini yapan Duygu Güvenç ve Alican Uludağ iki yıl hapis istemiyle hâlâ yargılanıyor.

Bu yıl yüksek mahkeme kararlarına karşı direnme hukuksuzluğu da zirve yaptı. Cumhuriyet davasında Yargıtay "Bu, gazeteciliktir." dedi, beraat istedi ama alt mahkeme, manşet ve haberleri "terör" olarak görmekte ısrarlı.

Yazar Ahmet Altan bin yüz otuz sekiz gün tutukluluktan sonra hükümlerle birlikte tahliye edildi ama örneği görülmeyen bir uygulamayla, başka mahkeme tarafından yine tutuklandı. Tabii, devletin başındakiler yargı kararlarına saygı duymadığını ve uymayacağını açıklarsa bu kararlar da kimseyi şaşırtmamalı ama olan, ülkemizin itibarına oluyor.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'de bilgi sansürlü, Wikipedia üç yıldır yasaklı. 2006 yılında erişim engelli site sayısı 6 iken bugün toplam 288.310 site erişime kapalı. 7.334 haber linki engellenmiş durumda. Tek adam iktidarı, Twitter'a resmî olarak 5.099 kez içerik kaldırma başvurusuyla dünya sansür rekortmeni. Bu da yetmiyor, paylaşımları yüzünden binlerce yurttaş gözaltına alınıyor, tutuklanıyor.

Değerli arkadaşlarım, iktidar, gazetecileri susturmak için her geçen gün yeni yöntemler buluyor. Karar gazetesi ilan ambargosunda olduğunu kendisi açıklamıştı. Şimdi de Birgün gazetesi üzerinde resmî ilan ambargosu var, hem de resmî yazıyla. Gerekece yazmışlar: "Yok, haberlere imza atmadın. Yok, ajans haberlerini aynen yayımlamadın." Hepsini sudan gerekçeler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım Sayın Çakırözer.

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) – Teşekkür ederim.

Asıl neden belli: Yoksulluğu, yolsuzluğu, kadın ve doğa katliamlarını manşet yapmak.

Bakın, havuz müteahhitlerinin milyarlık borçları tek kalemde silinirken Anadolu'da yüzlerce gazete üç kuruş vergi borcu var diye kapanmaya zorlanıyor. Yine sudan gerekçelerle, gazetecilerin ekmeğiyle oynanıyor. 685 gazetecinin basın kartı gerekçesiz iptal ediliyor. Sürekli basın kartı sahibi yılların gazetecilerinin başvuruları tehdit gibi bekletiliyor. Tek adam yönetiminin, basın özgürlüğünü korumak bir yana, kısıtlayan, hedef gösteren bu tutumu maalesef sokağa da yansıyor. Ahmet Takan, Yavuz Selim Demirağ, Sabahattin Önkibar, Hakkı Sağlam ve daha onlarca gazeteci bu yıl sokak ortasında dövüldü ve failleri en ufak bir ceza bile almadı. İşte daha bugün Konya'da DHA muhabiri Hasan Dönmez canlı yayının sırasında saldırıya uğradı.

Değerli arkadaşlarım, görüyorsunuz işte, Cumhurbaşkanının ağzından "Basın özgürleşti." diye başladığımız 2019, ne özgürlük yılı oldu ne de reform.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) - Son cümlelerim Sayın Başkanım.



BAŞKAN – Lütfen tamamlayalım.

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) – Gazeteciler hapislerde çürütülürken, mahkemelerde haberlerini savunmak zorunda bırakılırken bütçeye ne hedef koyarsak koyalım tutmaz. Bütçede, ekonomide başarının şartı hukuk güvenliğidir, ifade özgürlüğüdür, demokrasidir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına son konuşmacı, Nevşehir Milletvekilimiz Sayın Faruk Sariaslan. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika Sayın Sariaslan.

CHP GRUBU ADINA FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kapadokya Alan Yasası'yla ilgili konuşacaktım ama bu konuyla ilgili hem bu kürsüden hem de Komisyonda defalarca konuştum. Bu Alan Yasası'nın çıkması doğru idi fakat bu yasanın uygulanmasıyla ilgili, burnumuza bazı pis kokular geliyor. Bununla ilgili, Sayın Bakana soru önergesi verdim, onun cevabını bekliyorum. Bu soru önergesine verilen cevaptan sonra bu konuda Meclis kürsüsünde yeniden bir konuşma yapacağım.

Değerli milletvekilleri, ben, bugün, AK PARTİ'nin “2002'den bugüne ülkeyi nereden nereye getirdik.” diyerek böbürlenmesinin hiçbir geçerliliği olmadığını size rakamlarla anlatacağım. 1975'ten günümüze kişi başına millî gelir artışına baktığımızda, Türkiye her on yılda kişi başına millî gelirini yüzde 45-50 oranında artıran bir ülke. Bu oran, son on yılda kaydedilen yüzde 46'lık artışla aynı. 1975 yılında 62 milyar dolar olan millî gelir, 1985 yılında 89 milyar dolar, 1995 yılında 226 milyar dolar ve netice itibarıyla 2015 yılına geldiğimizde de 720 milyar dolar. Yani millî gelirden her on yılda bir artışta hiçbir değişiklik olmamış. Bu rakamlar da gösteriyor ki AKP'nin bu döneminde hiçbir değişiklik olmadığı gibi, önümüzdeki -eğer böyle giderse- on yıldaki yüzde 45-50'lik artış düşüşe geçecek; öyle gözüküyor.

Sayın milletvekilleri, problemleri yok sayarak sorunlara çözüm üretme yöntemi henüz icat edilmemiştir. Problemlere doğru teşhis koymamız gerekir. Türkiye'nin kalkınmamasının gerçek nedeni -hep burada bahsedilen- ne dış güçler ne de coğrafyasıdır. Bunun 3 tane ana, temel nedeni vardır: Adaletin yokluğu, temel özgürlüklerden yoksunluğumuz ve eğitim alanında bilime, akla ve beceriye dayalı eğitim veremeyişimiz. Millî Eğitim Bakanlığı ile OECD tarafından ortaklaşa, gençler arasında gerçekleştirilen ölçüme göre, maalesef, itaatin, biatin kutsandığı toplumsal iklimimizde gençlerimiz eleştirel düşünceyi geliştiremiyor. Yapılan bu araştırmaya göre, gençlerimizin yalnızca yüzde 2,2'si ileri derecede eleştirel düşünce yapısına sahip. Oysaki OECD ortalaması yüzde 15, Güney Kore'de yüzde 28. Böylelikle, Güney Kore'nin neden kalkındığını da anlamış oluyoruz.

Çağımızda bir ülkenin kalkınmasının anahtarı katma değer üretmektir. Katma değeri yüksek üretim elde etmek için, hiç zaman kaybetmeden, kaliteli okul öncesi eğitimden başlayıp yaygın fen liselerine, araştırma odaklı üniversitelere, elit AR-GE merkezlerine ihtiyacımız vardır.

Biz bunları yapmadığımızda neler olduğunu size birkaç örnekle anlatacağım. Özellikle Karadenizli milletvekillerimiz burada sık sık dile getirirler. Her sene “rekor” diye kutladığımız fındık ihracatımızdan yılda 3 milyar dolar ciro yapıyoruz. Bu doğal kaynağı bizden alıp akıl, zekâ ve yaratıcılık katarak dünyaya pazarlayan İtalyan şirketi ise yılda 11 milyar dolar ciro yapıyor. 22 bin kişinin çalıştığı bir şirket bizim 5 milyon kişiyle ürettiğimiz değer 4 katını kazanıyor. Fındığın hamallığını biz yapıyoruz, sefasını onlar sürüyor. Yine, size çarpıcı başka bir örnek vereyim. Amerika'da satılan havluların yüzde 90'ı Türkiye'de üretiliyor. Fabrika bizden, işçi bizden, pamuk bizden, düş gücü ve tasarım onlardan

olduğu için bizim kazancımızın mislince para kazanıyorlar. Size Türkiye’den, memleketimden tersine de bir örnek vereyim. Memleketim olan Nevşehir’de girişimci, zeki bazı arkadaşlarımız, yıllardır metruk olan mağaraları, içine sanatçıların düş gücünü, tasarım becerisini katarak otele dönüştürdüler. Şimdi odaları, 150 eurodan başlayan fiyatlarla, ücretlerle satıyorlar. Pazarlama iyi, müşteri bol. Üzülerek söylüyorum ki Kapadokya Havaalanı’na direkt uçuşlar olmamasından dolayı ciddi sıkıntılar yaşıyor, bunu Komisyon toplantısında Sayın Bakana defalarca söyledim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın.

FARUK SARIASLAN (Devamla) – Demek ki çağımızda, bu yeni ekonomik modelde, ne ham maddeyle ne de iş gücüyle ülkemizi kalkındıramıyoruz, kalkındırmamız da mümkün değil. Ya kalkınma masallarıyla kendimizi uyutacağız ya da gerçeği görüp kendimize çekidüzen vereceğiz yani akla, bilime ve yaratıcılığa değer vereceğiz.

Değerli milletvekilleri, şimdi de size Nevşehir’de yaratıcılığa dayanılarak neler yapılabileceğini -özellikle Turizm Bakanımız da burada- anlatacağım. Birincisi, bilimsel araştırmalar gösteriyor ki bizim Kozaklı ilçemizin sıcak suyu önemli mineraller içermektedir, bundan dolayı da fizik tedavide çok etkili sonuçlar almıyor. Kapasitesi düşük fizik tedavi merkezi yerine, daha geliştirilmiş, büyütülmüş, kapasitesi yüksek bir fizik tedavi merkezi yaparak yurt dışından gelmekte olan taleplere cevap verilebilir, hastalar kabul edilebilir, böylece göç veren bir Kozaklı yerine göç alan bir ilçe yaparız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın, selamlayalım Sayın Sariaslan.

FARUK SARIASLAN (Devamla) – Yine Nevşehir merkeze bitişik Nar beldemizde bulunan mağaralar, yukarıda verdiğim örneklerde görüldüğü gibi, işin içine zekâ, sanat katılarak otele dönüştürülebilir, Nevşehir merkez de turizmde yararlanabilir.

Nevşehir bölgesi güneş enerjisinden en çok faydalanacak bölgedir. Bu bölgede güneşten elde edilecek ucuz enerji, çiftçinin yıllardır belini büken sulamada kullanılan elektrik maliyetini düşürür, çiftçiyi rahatlatır ve borç batağından kurtarır.

Son olarak da devlet olarak futbol kulüplerine yaptığınız yardım kadar zor durumda olan esnaf ve çiftçiye de yardım yapın, çiftçi yeniden üretime geçsin, esnaf e-haciz batağından kurtulsun diyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, şimdi şahıslar adına söz taleplerini karşılayacağım.

Şahıslar adına, lehinde olmak üzere söz talebi İstanbul Milletvekilimiz Sayın Arzu Erdem’e aittir.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi üzerinde şahsım adına, lehte söz almış bulunmaktayım. Aziz Türk milletini ve Gazi Meclisimizi saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, üç sene önce tam bugün, İstanbul Beşiktaş’ta bulunan Vodafone Arena Stadi yakınında iki terör saldırısı meydana gelmiştir. Maçın bitiminde, tüm seyircilerin ve Emniyet mensuplarının sokakta olduğu sırada gerçekleşen hain saldırıda onlarca yiğidimiz toprağa düşmüştür. Saldırıda, yaşları henüz 20’lerde olan onlarca yiğidimizi kaybettik; rahmetle, minnetle tekrar anmak istiyorum. Şehitlerimizin kanlarını yerde bırakmamak hepimizin boynunun borcudur. Mücadelemiz, vatanımız ve milletimiz içindir. Hiçbir hain saldırı dirliğimizi, birliğimizi bozamayacaktır; bilhassa, Türk milletinin kenetlenmesine vesile olacaktır. Türk milleti tek vücuttur; öyleydi, öyle kalacak elbette. Buradan, özellikle vatanımıza, bayrağımıza, ezanımıza kastetmiş olan hainlere seslenmek istiyorum: Ana baba, eş, evlat yüreği yaktınız; yaptıklarınız cezasız kalmayacaktır. Her daim karşınızda vatan aşkı, bayrak aşkı ve millet aşkıyla yanan kahraman yürekler bulacaksınız; bundan emin olunuz.

Azalmayacağız, çoğalacağız; unutmayacağız, unutturmayacağız. Rabb'im terörlü mücadelede mücadele yürüten kahraman askerimizi, polisimizi, güvenlik güçlerimizin tamamını, jandarmamızı, Polis Özel Harekâtçılarımızı, korucularımızı esirgesin; ayaklarına taş, gözlerine yaş değdirmesin.

Bütçe, yürütmenin dengelenmesi, denetlenmesi, sosyal ve idari önceliklerin belirlenmesi için hayati bir öneme sahiptir; bütçe, bir milletin, bir devletin istiklal nişanesidir; bütçe, gelecek zaman dilimi için yapılan finansal bir plandır. Bu planı doğru bir şekilde yapmamız vatanımız ve milletimiz için hayati bir önem taşımaktadır.

Bütçe vasıtasıyla özellikle aziz Türk milletinin derdine derman olmaya çalıştık, milletimizin alın teriyle yarattığı kaynakla yine onların beklentilerine cevap aramak için düzenlemeler yapmaya çalışmaktayız. Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak, milletimizin talepleriyle ilgili yapmış olduğumuz çalışmalar ve beklentiler doğrultusunda, özellikle onları karşılamaya yönelik önerilerde bulunduk ve bununla ilgili, özellikle Komisyonda gerekli çalışmaları da yürüttük. Her bir bakanlığımızın bütçe görüşmesinde milletvekili arkadaşlarımızla milletimizin sesi olduk, olmaya da devam ediyoruz. Bu vesileyle, 2020 yılı bütçesinin tüm bakanlıklara, vatanımıza ve milletimize hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyoruz.

Değerli milletvekilleri, bir bilge varmış ve o bilgeyi çekemeyen biri varmış. Bir gün demiş ki: "Ben bu bilgeye gideceğim ve onun bilgeliğini elinden alacağım, yerle yeksan edeceğim." Demişler ki: "Ne soracaksın ona?" Demiş ki: "Benim avucumda bir kelebek var ve ona ölü mü diri mi diye soracağım. Vereceği cevap karşısında da göreceksiniz ki bilgisi yerle bir olacak. Çünkü ben, ölü derse avucumdaki kelebeği salacağım, diri derse elimi sıkacağım ve öldüreceğim." Ve bilgeyi çağırmışlar. Demiş ki: "Ey bilge, benim elimde bir kelebek var. Bu kelebek ölü mü diri mi?" Bilge demiş ki: "Kelebek senin elinde."

Aslında gençler bizim elimizde, kadınlar bizim elimizde, Türk milletinin bütün sorunları bizim elimizde, Türk gençliği bizim elimizde. Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında siyaset yapan her bir milletvekilinin vebali ve borcu, Türk milletine hizmet etmektir. Sanat bizim elimizde.

İşte, tam burada Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğümüzün başarılarından biraz söz etmek istiyorum. Devlet Tiyatroları 60'ıncı yılında yani 2009-2010 yıllarında, o sezonda 52 olan sahne sayısını bugün itibarıyla yüzde 46 oranında artırmıştır ve yüzde 76'ya çıkarmıştır. 2010 yılında seyirci sayısı 1 milyon 468 bin iken bugün itibarıyla yüzde 35 civarında artırarak 1 milyon 976 bine çıkarmıştır. Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2019-2020 sezonunda 22 ilde 76 sahnede 26.304 koltuk kapasitesiyle etkinliklerini sürdürmüştür.

Edirne tarihî Ekmekçizade Ahmet Paşa Kervansarayı'nda 1 Kasım 2019 tarihinde Edirne Devlet Tiyatrosu açılmış, Edirneli sanatseverlerin hizmetine sunulmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ARZU ERDEM (Devamla) – Başkanım, bir dakika rica edebilir miyim.

BAŞKAN – Tamamlayın.

ARZU ERDEM (Devamla) – 2020 yılı içerisinde Hatay, Kayseri, Mardin ve Samsun'da yeni sahnelerin açılması için çalışmalar yürütmüştür. Türk müzikalleri, yerli yazarların yerli eserleriyle millî ve manevî değerlerimizin sanatseverlerle buluşturulmasına vesile olmuşlardır. Bu açıdan, Devlet Tiyatroları Genel Müdürü Sayın Mustafa Kurt Beyefendi'ye ve tüm ekibine buradan teşekkür etmek istiyorum.

Sayın Bakanımız buradayken, 2019-2020 sezonunda 70'inci yılını kutlayan Devlet Tiyatrolarına 70 yeni kadro verilmesini talep ettiğimizi buradan tekrar belirtmek istiyorum.

Herkesi tekrar saygılarımla selamlıyorum, teşekkür ediyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, birleşime beş dakika ara veriyorum.

**Kapanma Saati: 21.49**

## ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 22.01

BAŞKAN: Başkan Vekili Levent GÖK

KÂTİP ÜYELER: Barış KARADENİZ (Sinop), Şeyhmus DİNÇEL (Mardin)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 29’uncu Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Komisyon yerinde.

Değerli milletvekilleri, gruplar adına söz taleplerini karşıladık, şahıslar adına lehinde olmak üzere söz talebini karşıladık ve şimdi sıra, yürütme ve Komisyonadaki diğer temsilcilerimizin konuşmalarında.

Bildiğiniz gibi, değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi kendi bütçesini doğrudan hazırlayıp Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderen, kendi Genel Kurulunda görüşüp kabul eden tek kurumdur.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Üzerinde konuşmaya gerek yok o zaman.

BAŞKAN – Şimdi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı temsilcisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Sayın Süreyya Sadi Bilgiç’e söz vereceğim.

Buyurun Sayın Bilgiç. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi beş dakika.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ SÜREYYA SADI BİLGİÇ – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle sizleri sevgi ve saygıyla selamlıyor, çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi görüşmelerinin ve kurumlarımızın 2020 yılı bütçelerinin Meclisimize ve milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Değerli arkadaşlar, sözlerime Plan ve Bütçe Komisyonunda Türkiye Büyük Millet Meclisi, Sayıştay Başkanlığı ve Kamu Denetçiliği Kurumu bütçeleri üzerinde yaptığımız görüşmelerin -en azından kendi adıma- çok verimli ve faydalı geçtiğini ifade ederek başlamak isterim. Komisyon görüşmeleri esnasında görüş, tavsiye ve eleştirileriyle çalışmalara katkı sunan bütün üyelere bir kez daha buradan teşekkürlerimi iletmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, aslında çok yorgunsunuz, dün çok geç saatte gidildi; ben bugün pek konuşma yapmayı düşünmüyordum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Siz yorgun olabilirsiniz Başkanım, biz yorgun değiliz.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ SÜREYYA SADI BİLGİÇ (Devamla) – Ben konuşma yapmayı düşünmüyordum ancak bizler, milletvekilleri olarak hepimiz Parlatmentonun, bu Gazi Meclisin hukukunu korumakla sorumluyuz. Aslında, Gazi Meclisin hukuku derken milletin hukukundan bahsediyorum. Bizler milletin temsilcileri değil miyiz? Millî iradenin temsilcileri değil miyiz? Millî iradenin hukukunu korumak bizim asli görevimiz değil mi arkadaşlar?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Doğru, öyle bir itirazı olan yok ki!

TBMM BAŞKAN VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Devamla) – Evet, itirazı olan yok. İtiraz yok ve yıllardır da zaten, diğer anayasal kurumlarla, baskı gruplarıyla, Meclisi ve millî iradeyi vesayet altına almak isteyen bütün odaklarla mücadele ede ede bugünlere kadar geldik ve Sayın Başkanımızın da az önce ifade ettiği gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisi kendi bütçesini ayrı sunar yani Hükümetle birlikte göndermez ama eş zamanlı olarak kendi bütçesini yüce Meclisin takdirlerine, onaylarına sunar. Peki, Meclisin bütçesine ya da işleyişe veyahut da sisteme ilişkin birtakım eleştiriler geldiğinde bunun cevaplarını yürütme mi verecek? Danışma Kurulunda alınan bir kararda Meclisin buradaki konuşma hakkı kısıtlanıyordu ama sağ olsun, Sayın Başkanımız, bu iradeyi gösterdi ve ben de bu fırsatı değerlendirerek burada Meclisin hukukunu korumak adına bu konuşmayı yapmaya karar verdim.

Hem bugünkü görüşmelere hem de Komisyon görüşmelerine baktığımızda, Meclis bütçesi üzerinde yapılan görüşmelerde ağırlıklı olarak bütçe hakkı tartışıldı, gündeme geldi. Yeni hükümet sistemi içerisinde yasama-yürütme ilişkileri gündeme geldi. Hele hele yasama süreçleri içerisinde, bu tekliflerin hazırlanma süreçleri içerisinde yasama-yürütme ilişkilerinin nasıl olması gerektiği konuşuldu. Gene, kesin hesap alt komisyonu ağırlıklı olarak milletvekillerimiz tarafından gündeme getirildi.

Bir diğer ana başlık, bu yazılı soru önermeleri oldu ve tabii ki Meclis personelimizin, aynı zamanda milletvekili danışmanlarının da sorunları burada gündeme getirildi.

Saygıdeğer üyeler, Meclis bütçesi üzerinde Komisyondaki görüşmeler esnasında üzerinde en çok durulan konuları ifade ettim.

Sizlerin de malumu olduğu üzere, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle birlikte yasama ve yürütme erkleri, yetki ve sorumlulukları itibarıyla net bir şekilde birbirinden ayrılmıştır. Fakat burada dikkat edilmesi gereken husus, bizdeki kuvvetler ayrılığının, bu Amerikan başkanlık sistemindeki gibi, yürütmenin ve yasamanın mütemediyen bir karşıtlık, kutuplaşma içinde bulunduğu ve devlet sistemini kilitlemesine varacak siyasi krizlere teşne bir ayrılık olmamasıdır. Zaten, yeni sistemle murat edilen şeylerden biri de erkler ayrılığının yanında, Türkiye'ye geçmişte çok pahalıya mal olmuş siyasi istikrarsızlıkları minimize edecek bir kurumsal altyapının oluşturulmasıydı. Dolayısıyla çok uzun yıllar sonunda oluşmuş siyasi geleneğimizi ve pratiğimizi göz ardı ederek radikal bir yasama-yürütme karşıtlığı yaratacak bir sisteme de geçemezdik. Bu noktada daha mutedil bir yaklaşım benimsenerek gerek yasama faaliyetlerinde gerekse devlet politikalarının oluşturulmasında Meclisimiz ile Hükümet arasında iş birliğine imkân verecek bir sisteme gidildi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, siz Hükümet adına mı konuşuyorsunuz, Meclis Başkanı adına mı konuşuyorsunuz?

BAŞKAN – Sayın Altay, dinleyelim, sonra konuşun.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Devamla) – Sayın Başkan, saygıdeğer üyeler...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, ne adına konuşuyor şu anda? Böyle bir şey olabilir mi? Meclis Başkanı adına konuşan Başkan Vekili yürütmeyi ve sistemi burada bize sunamaz, böyle bir şey olmaz! Bunu kabullenmemiz mümkün değil, öyle şey olmaz!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bütçenin konusuna gelmesi lazım Başkan.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Devamla) – Müsaade eder misiniz Sayın Başkanım. Sayın Başkanım, geliyorum, müsaade edin.

BAŞKAN – Sayın Altay, lütfen...

TBMM BAŞKAN VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Devamla) - Meseleye bütçe hakkı nazarından bakacak olursak klasik parlamenter sistemlerde, bütçeyi hazırlayan yürütme aynı zamanda parlamento hukuku açısından önem arz ediyor, aynı zamanda yasamada da çoğunluğu oluşturduğundan bütçe sürecinin büyük ölçüde “prosedürel” bir nitelik taşıdığını görürüz. (CHP sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar) Nitekim, bizim...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Erkler ayrılığından bahsediyorsunuz, yürütmenin yerine konuşuyorsunuz Başkan; vesayet bu.

BAŞKAN – Sayın Altay, değerli arkadaşlarım, lütfen...

Sayın Altay, değerli arkadaşlarımızı durduralım.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Devamla) – Sayın Başkan, müsaade ederseniz, Sayın Başkana, yüce Meclise nereye gelmek istediğimi arz edeyim müsaade ederlerse. (CHP sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, Sayın Bilgiç bütçe kalemleriyle ilgili olarak bilgi verecektir sizlere.

Lütfen, rica ediyorum, değerli arkadaşlarım...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ara verin Başkan, bu şekilde çalışmalar sürmez.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Devamla) – Sayın Başkan, bugün Komisyonda, Parlamentoda söz konusu olan yasama-yürütme ilişkilerine ilişkin burada çözümüne ihtiyaç duyulan sorunları ortaya koymayacak mıyız?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – O, sizin işiniz değil.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Devamla) - Müsaade edin.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – O, sizin işiniz değil; Cumhurbaşkanı gelir, savunur sistemi.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ara verin Başkan, ara verin!

TBMM BAŞKAN VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Devamla) - Yani teklif hazırlama süreçlerinde yasama-yürütme ilişkilerinin yeni bir İç Tüzük çerçevesinde alınması gerektiğini konuşmayacak mıyız? (CHP sıralarından gürültüler, sıra kapaklarına vurmalar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ara verin Başkan!

TBMM BAŞKAN VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Devamla) - Sayın Başkan, Meclisi mi konuşurmak istemiyorsunuz? Meclisin mi sesini kısmak istiyorsunuz Sayın Altay?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, birleşime on dakika ara veriyorum.

**Kapanma Saati: 22.08**

**YEDİNCİ OTURUM****Açılma Saati: 22.18****BAŞKAN: Başkan Vekili Levent GÖK****KÂTİP ÜYELER: Barış KARADENİZ (Sinop), Şeyhmus DİNÇEL (Mardin)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 29’uncu Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum.

2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Komisyon yerinde.

Ara verdiğimiz zaman Sayın Sadi Bilgiç konuşmasını sürdürüyordu. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Sayın Sadi Bilgiç’e söz veriyorum, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına konuşmasını yapacak. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TBMM BAŞKAN VEKİLİ SÜREYYA SADI BİLGİÇ - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teşekkür ediyorum.

Evet, meseleye bütçe hakkı nazarından bakacak olursak, klasik parlamenter sistemde, bütçeyi hazırlayan yürütme aynı zamanda yasamada da çoğunluğu oluşturduğundan bütçe sürecinin büyük ölçüde “prosedürel” bir nitelik taşıdığını görüyoruz. Nitekim, kendi parlamenter tecrübemiz de bu varsayımı doğrulamaktadır. Hepinizin bildiği gibi, eskiden, bütçenin yasama tarafından reddedilmesini önleyici hükümler mevcuttu çünkü Anayasa’da Plan ve Bütçe Komisyonunda iktidarın 40 kişilik üye sayısının en az 25’ine sahip olacağına yönelik bir hüküm vardı; başkanlık sisteminde ise bütçenin mantığı değişti. Eskiden olduğu gibi, Başkanın yeni politikaları için gerekli mali taleplerini Meclisin onayına sunması gerekiyor. Dikkat edilirse burada bütçe hakkı, “prosedürel” bir süreç olmanın ötesine geçerek yasamanın yürütmeyi denetlemesine imkân verecek bir mahiyete dönüştü. Şu an Plan ve Bütçe Komisyonu 30 üyeden oluşuyor ve siyasi partilerin sandalye dağılımlarına göre bu belirleniyor. Böyle bir süreçte, hem denetim hakkı, eski sistemdeki... Bakın, Parlamentonun güçlendiğini ifade etmek istiyorum ama eksikler var. Nedir? Acil bir İç Tüzük ihtiyacı var; bir kesin hesap daimî alt komisyonunun kurulması gerekiyor; yeni sisteme göre teklif hazırlama süreçlerinde yasama-yürütme ilişkilerinin çerçevesinin mutlak suretle belirlenmesi gerekiyor. Bizler Meclis olarak teklif verebiliriz. Ne konuda kendimiz yürütmeden bağımsız düzenlemeler yapabiliriz? İnsan hakları, temel hak ve hürriyetler, Anayasa. Bunları yapabiliriz ama onun dışında, ağırlıklı olarak Parlamentonun yapmış olduğu bütün yasal düzenlemeler, yürütmenin daha hızlı bir biçimde halka hizmet edebilecek şekilde ihtiyacı olan düzenlemelerin Meclis tarafından yapılma mecburiyetidir. Bugün, hem Genel Kurula hem komisyonlara baktığımızda en çok eleştirilen konu bu tekliflerin hazırlanma süreçleri değil mi? Sürekli olarak şunu sormuyor muyuz? “Yürütme bunun neresinde?” Şimdi, bir yandan onu sorguluyoruz ama öbür tarafta da bunu dile getirip, buradaki ihtiyaçları belirleyip, mutlak surette siyasi partilerin, Genel Kurulun oturup İç Tüzük’ü yeni sisteme göre kurgulaması gerektiğini ifade etmenin, hakikaten, arkadaşlar, eleştirilecek bir tarafı olmamalı. Bizim bunları yapmamız gerekiyor.

Burada, bakın, Sayın Bakanımız Zekeriya Temizel’den hakikaten, 26’ncı Dönemde Plan ve Bütçe Komisyonunda çok şey öğrendik; söylediği şeylerden bir tanesi şuydu: “Plan ve Bütçe Komisyonu her ne kadar Meclisin bir organı gibi görünse de bir iktidar komisyonudur.” İkinci söylediği şudur: “Bütçe hakkını iktidarlar kullanır.” Doğru, bütçe hakkını iktidarlar kullanır ama öbür tarafta da denetim hakkını Meclisin sonuna kadar kullanabilmesi lazım.

Şimdi, işte Komisyona geldi, ne geldi; beraberinde hem bütçe geldi hem de 2018 Kesin Hesap Kanunu Teklifi geldi. Anayasa “Birlikte görüşülür.” diyor. Nasıl görüşüldü? Yeteri kadar, acaba Sayıştay raporları üzerinde, kesin hesap üzerinde görüşmeler yapılabildi mi? Yapılamadı. 22’nci Dönemden bu tarafa -belki 4 sefer- kesin hesap daimî alt komisyonu kurulması noktasında İç Tüzük çalışmalarında hüküm vardı. Hatta 22’nci Dönemde -ki Sayın Altay da oradaydı- hem kesin hesap komisyonu hem de bir bütçe komisyonu olarak 2 daimî alt komisyon oluşturuluyordu ama bunların hepsi kadük oldu. Ama bugün, yeni sistemde bunları yapmak lazım.

Evet, yorulunuz, fazla şeyiniz yok. Anlaşıldı ki bunları artık Meclis dinlemek istemiyor. Ben bu konuda fazla bir şey söylemeyeceğim. Ama şu konularda bilgi vermek zorundayım, o da Başkanlık Divanı için gelen birtakım eleştirilerle ilgili.

Yazılı soru önergeleriyle ilgili milletvekillerimiz, inanım, bizde, Başkanlıkta bekleyen hiçbir şey yok fakat çok yoğunluktan dolayı en geç üç gün ile bir hafta arasında ilgili makamlara gelen yazılı soru önergeleri gönderiliyor. Önceki yasama dönemlerinde olduğu gibi, bakın, bu yasama döneminde de Sayın Başkanımız Mustafa Şentop tarafından, daha önce 26/10/2018’de, sonrasında da 5 Temmuz 2019 tarihinde -Sayın Şentop imzalı- Cumhurbaşkanlığı Yardımcılığı ile bakanlıklara yazılı soru önergelerinin cevaplandırma durumunu gösteren yazı yazılarak bu yazılarda, yazılı soru önergelerine süresi içerisinde cevap verilmesi ve verilecek cevapların Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygınlığına uygun olacak şekilde soruları tam karşılayan, yeterli ve tatminkâr nitelikte hazırlanması hususu da iletilmiştir.

Evet, Meclisimizde çok farklı personel çalışıyor kamunun diğer taraflarında olduğu gibi. 4/A maddesine göre çalışan kadrolu personel var, 4/A maddesine göre kadro karşılığı sözleşmeli çalışan personelimiz var; 4/B maddesine göre sözleşmeli var; 4/D maddesine göre sürekli işçilerimiz var; bir de 6253’e tabi çalışan milletvekilli danışmanlarımız var.

Şimdi, kanunda bir düzenleme yapılması hâlinde ve buradaki ücret farklılıkları, eşitsizlikler, özlük hakları, emeklilik hakları gibi birtakım düzenlemeler, yasal düzenlemeler yapıldığı takdirde kurumumuz da Meclis de bu yönde uygulamalara uyacaktır.

Milletvekili danışmanlarıyla ilgili olarak: Maalesef, onlar 6253’e göre çalışıyorlar. Kanun orada. Bu kapsamda çalışan personele sözleşme ücreti dışında, mali ve sosyal haklar kapsamında, herhangi bir ad altında ayrıca herhangi bir ödeme kanun gereği yapılamamaktadır. Meclis Başkanlığının, Başkanlık Divanının, Meclis idari teşkilatının bu konuda yapabileceği bir husus yoktur.

Gene, İşletme ve Yapım Başkanlığınca yürütülen inşaat çalışmalarıyla ilgili Sayın Mahmut Tanal’ın bir ifadesi oldu. Mecliste yapılan bakım onarım ve inşaatlar hakkında Başkanlık Divanı bilgilendirilmekte ve uygun görülmesi hâlinde, verilen yetkilendirme doğrultusunda Sayın Meclis Başkanından olur alınmaktadır. Yapılan inşaatlar, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu mevzuatı çerçevesinde açık ihale usulüyle yapılmıştır.

Sığınaklara girmeyeceğim, sığınaklarla ilgili konuşmuyorum, oraları geçiyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Girmek zorunda kalmayalım sığınaklara.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Devamla) – Yok, yok. Hayır, ben sadece Sayın Kadim Durmaz ağabeyin hakkını korumak adına söyleyecektim. Bütün idare amirlerimizin hukukunu korumam lazım, tabii ki hepsi hakkıyla görevlerini yerine getiriyorlar.

Sadece şunu söyleyeyim, bitireyim: 100’üncü yılı idrak ediyoruz. Bununla ilgili bir etkinlik takvimi hazırlanıyor. Burayla ilgili hazırlanan ya da oluşturulan bütçeye ilişkin bir itiraz geldi. Yani Gazi Meclisin 100’üncü yılı ve bütün Türkiye sathında etkinliklerle kutlanması düşünüyor. Bu bağlamda, bu çerçevede, bu pencereden bakıldığında da yani ayrılan bütçenin yüksek bir bütçe olduğunu, genel



bütçe içerisinde değerlendirildiğinde söylememiz mümkün değil. Ayrıca, bu konuyla ilgili olarak Meclis Başkanımız bildiğim kadarıyla hem gruplarla görüştü, e-posta yoluyla bütün milletvekillerimizin bu konudaki etkinliklere ilişkin düşünceleri de alındı. Bu çerçevede, 27 Aralık tarihinde Sayın Meclis Başkanımızca 100'üncü yıl etkinliklerinin çerçevesi paylaşılacak kamuyla.

Sayıştaya ilişkin söylenen birtakım şeyler vardı ama çok fazla vaktinizi almak istemiyorum, Sayın Başkana da sürenin tamamını kullanmayacağımı söylediğim için burada keseceğim ama şuna emin olabilirsiniz ki Türk Sayıştay, INTOSAI kuralları çerçevesinde, dünyadaki sayıştaylar yani "audit court"lar içerisinde diyebilirim ki en düzgün şekilde çalışan Sayıştaydır. Hele, 2013 yılında çıkan 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'na kadar, Meclise sadece 3 tane rapor sunulurken yani 2018 kesin hesabını görüşüyoruz, buna ilişkin 4 ana rapor, 1 uygunluk bildirimim, ayrıca da 189 tane kurumun raporu da Meclise sunulmuştur diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Altay, buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Tutanaklara geçsin diye söylüyorum: Cumhuriyet Halk Partisi olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisininin 100'üncü yılının Meclisimizin şanına, şerefine yakışır şekilde, en görkemli şekilde, hatta biraz da masraftan kaçınmadan kutlanmasını hak eden bir milletimiz olduğunu, hak eden bir Meclisimiz olduğunu düşünüyoruz.

Tutanaklara geçsin diye söyledim.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, şimdi söz sırası, Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Mehmet Nuri Ersoy'a aittir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz kırk beş dakika Sayın Ersoy.

Değerli milletvekilleri, lütfen dinleyelim, Sayın Bakan kürsüde.

Buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kültür ve Turizm Bakanlığımızın 2020 bütçesine ilişkin sunumu sizlere arz etmek üzere huzurlarınızdayım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

(Uğultular)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, susalım lütfen, rica ediyorum.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY (Devamla) – Bakanlığımız bütçesiyle ilgili sözlerime başlamadan önce, bu yıl kaybettiğimiz değerli hocamız ve Bakan Yardımcımız Sayın Ahmet Haluk Dursun'a bir kez daha Allah'tan rahmet, ailesine ve milletimize başsağlığı diliyorum.

Bugün, bu Gazi Mecliste bir konuya daha özellikle değinmek istiyorum: Bosna soykırımını inkâr eden bir yazara Nobel Edebiyat Ödülü verildi. İnsan Hakları Günü'nde verilen bu ödül hiçbir soykırımı unutturamaz, bu tarz konular da ödüllerle aklanamaz.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle birlikte bürokrasinin minimuma indirilmesi sayesinde, devletin işleyişinde fikirden aksiyona geçişte ve sonuç almada yeni bir dönem başlamıştır. Bu dönemde, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde ülkemizin 2023 hedeflerine yürüyüşü yeni bir ivme kazanmıştır. Aynı zamanda, Sayın Cumhurbaşkanımızın turizmi stratejik sektör ilan etmesiyle bizler için hem büyük bir fırsat hem de büyük bir sorumluluk ortaya çıkmıştır.

Bakanlığımızın teşkilat yapısı değişmiştir. TİKA, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü ve Yunus Emre Enstitüsüyle birlikte artık kamu diplomasisinin de en önemli aktörlerinden biri konumuna gelmiş bulunmaktayız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde ülkemizi kültür ve turizm alanında marka hâline getirmek adına hayata geçirdiğimiz bazı projelerden söz etmek isterim.

Ülkemizde 155 arkeolojik kazı çalışması yürütülmektedir; bunlardan 123 tanesi yerli kazı başkanlıklarınca, 32 tanesi yabancı kazı başkanlıklarınca sürdürülüyor. Ayrıca 43 müze kazısı, 114 kurtarma kazısı ve temizlik çalışması, 132 yüzey araştırması, 10 su altı kazısı ve araştırması, 33 kamu yatırımı kazısı olmak üzere Aralık 2019 tarihi itibarıyla toplam 487 kazı ve araştırma faaliyeti gerçekleştirilmiş olup söz konusu çalışmalar için 2019 mali yılında 38 milyon olan ödeneği 2020 yılında 80 milyona çıkarmayı hedeflemekteyiz.

2019 yılında Bakanlığımız bünyesinde arkeolojik kazı çalışmalarını on iki aylık kazı programına almaya başladık. Bu vesileyle arkeoloji, sanat tarihi ve restoratör branşlarından 120 uzman personelin ve 350 adet işçinin de kazı çalışmalarında istihdam edilmesi sağlanmıştır. 2020’de desteklenen kazı sayısını 20’den 62’ye çıkaracağız. 2020 yılında on iki ay süreyle yapılacak 62 adet arkeolojik kazıda toplam 318 uzman personel ile 913 işçi istihdam edilecektir. 2021’de 123 kazı başkanlığının tamamı projeye dâhil edilmiş olacak. Burada bir de biliyorsunuz yabancı kazı başkanlıkları var, 2021’den sonra onlara da bir çağrıda bulunacağız çünkü onlar da maalesef kırk beş ila altmış gün kazıyorlar; ya süreyi uzatmalarını ya da yapamıyorlarsa bizim yerli kazı başkanlıklarına mevcut yerlere devretmelerini isteyeceğiz. Bu arada Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı kapsamında Bakanlığımız ve Gaziantep Büyükşehir Belediyesi iş birliğinde yürütülen projeye ülkemizin ilk millî arkeoloji enstitüsü Anadolu Arkeolojisi ve Kültürel Miras Enstitüsü kurulmuştur. Bu bilgiyi de sizlerle paylaşmaktan büyük mutluluk duyuyoruz.

Bakanlığımızca koruma bölge kurullarında görüşülmek üzere gündemde bekleyen konuların hızlandırılmasına yönelik uygulamaya geçirilen Performans Yönetim Sistemi Projesi’yle 2018 yılında 31.707 olan karar sayısı 2019 yılında yüzde 20 artırılmıştır. 2018 yılında gündemde bekleyen konu sayısı 1.305 iken 2019 yılının ilk on bir ayında bu sayı 108’e indirilerek gündemde bekleyen konu sayısında da yüzde 92 oranında düşüş sağlanmıştır. İşlem süreleri de ortalama üç aydan otuz güne indirilmiştir. Biliyorsunuz, özellikle şehirlerde yatırım yapmak isteyenlerin imarla ilgili en büyük sıkıntılarının başında bu geliyordu. Buradaki çok büyük bir sorunu yüzde 92’lik bir düzeltmeyle çözmüş olduk.

Kültür varlıklarımızla ilgili çalışmalarımız sadece bugünümüzle sınırlı değildir. Bu topraklara ait olan ancak vaktiyle yurt dışına çıkarıldığı tespit edilen kültür varlıklarımızın ülkemize iadesine yönelik çalışmalar Bakanlığımız tarafından, çoğunlukla diplomatik girişimler, gerekli olduğu hâllerdeyse hukuk yoluna başvurulması suretiyle iç ve dış paydaşlarla koordineli bir şekilde sürdürülmektedir. Bu kapsamda, 2014-2019 yılları arasında toplam 4.437 adet kültür varlığının ülkemize iadesi sağlanmıştır. Son dönemde ülkemize geri getirilen bu eserlerin en önemlileri arasında: 2018 yılında İskoçya’dan getirilen altın tacı, Fransa’dan getirilen bronz keçi figürünü, Almanya’dan getirilen figürlü mermer friz panelini ve Amerika Birleşik Devletleri Bowling Green Devlet Üniversitesinden getirilen 12 adet mozaik panoyu, 2019’da İngiltere’den getirilen çini panoyu ve Bulgaristan’dan getirilen 101 eseri örnek olarak verebilirim.

Yine, bu yıl gerçekleştirdiğimiz çalışmalar neticesinde, İngiltere’de müzayede yoluyla satış yapılması planlanan bu topraklara ait çok değerli 2 eserin tespitini gerçekleştirmiş ve iade süreçlerini başlatmış bulunmaktayız. Bunlardan bir tanesi Şanlıurfa Müzesi koleksiyonunda bulunan eserlere de benzerliği göze çarpan ve milattan önce 3 ila 2’nci bine tarihlendirilen 2 adet boğa tarafından çekilen

bir araba modelidir. Diğer eserse Isparta Müzesinde bulunan ve Roma dönemine ait 5 parça hâlinde tespit edilmiş Sidamara tipi bir lahde ait 2 kayıp parçadan 1’idir. Her 2 eser de kısa süre içerisinde Londra Büyükelçiliğimize teslim edilecek ve ardından 2020 yılının başında Türkiye’ye getirilecektir.

Burada özellikle bir konuya daha değinmek istiyorum: 2020 yılı içinde Kaçakçılıkla Mücadele Birimimizi “daire başkanlığı” statüsüne getiriyoruz. Bu ne demek? Yani buradaki görevli uzman kadromuzu 3 kat artırıyoruz, bundan sonra yurt dışındaki bu tarz eserlerin hızlı takibi ve ülkemize getirilebilmesi için.

Bugün üzerinde yaşadığımız toprakların tarihi, insanlığın uygarlık tarihiyle özdeşdir. Bu zenginliğin bir sonucu olarak Dünya Miras Listesi’ndeki varlık sayımız 18’e yükselmiştir. Cumhurbaşkanımızın 2019’u turizmde Göbeklitepe Yılı ilan etmesi ve ardından bu eşsiz tarihî alanı ziyarete açmasıyla geçtiğimiz yıl 70 bin olan ziyaretçi sayısı bu yılın ilk on bir ayında 370 bini geçmiştir. Yıl sonunda bu rakamın 400 bin kişi seviyesine ulaşacağını öngörüyoruz. 2019 yılı itibarıyla Dünya Miras Geçici Listesi’nde de 78 varlığımız yer almaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2019 yılı itibarıyla Bakanlığımız bünyesinde 210 müze, 143 düzenlenmiş ören yeri ve Bakanlığımız denetimindeki 268 özel müzeyle bu alandaki faaliyetlerimizi sürdürmekteyiz. Bakanlığımız 2019’da 22,5 milyon harcama yaparak 5 yeni müzeyi hizmete almıştır. Ayrıca 2019’da 8 ören yerinde karşılama merkezi, satış üniteleri, yürüyüş yolları ve seyir terasları tamamlanarak hizmete açılmıştır. Ağrı, Bitlis, Antalya, Burdur ve Çanakkale’deki ören yeri çevre düzenlemesi ve ziyaretçi karşılama merkezi yapım çalışmaları 2020 yılının başında tamamlanacaktır.

Bakanlığımız 2019 yılı yatırım programı ve işletme giderleri için kullanılmak üzere ayrılan ödenek miktarı 280 milyondur. Ören yerlerimizin gelirlerinin artmasıyla yarattığımız ek kaynak sayesinde bakım, onarım, restorasyon işleri ve işletme giderleri için ayrılan ödenek miktarı 500 milyonu aşmıştır.

Şimdi burada özellikle müze giriş ücretleriyle ilgili bir konuya değinmek istiyorum. Biliyorsunuz, biz maalesef bazen fiyatları yükselttiğimiz için eleştiri alıyoruz ama hâlen müze giriş fiyatlarımız Avrupa standartlarının ortalamasının altında. Bizim bu fiyatları yükseltmeye devam etmemiz gerekiyor ancak bunu yaparken vatandaşları da koruma altında tutmamız lazım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Onların gelirleri de bizden yüksek Sayın Bakanım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY (Devamla) – Biraz dinlerseniz cevap vereceğim.

Bununla ilgili birkaç tane uygulama yaptık. Mesela Türk vatandaşlarına 0-18 yaş ücretsiz, 65 yaş üzerine ücretsiz, asker erbaşlara ücretsiz, öğretmenlere ücretsiz, arkeoloji öğrencilerine ücretsiz, üniversite öğrencilerine yüzde 50 indirimli.

Biliyorsunuz, Müze Kart uygulamasını başlattık ve yoğun bir şekilde kullanıyoruz. Müze Kart uygulaması nedir? 70 lira giriş ücreti var. Geçen seneden itibaren aldığımız bir kararla artık Müze Kart ücretlerini koruyoruz yani hiçbir zaman fiyatlarını yükseltmiyoruz ve bir yıl boyunca Kültür ve Turizm Bakanlığına ait müzelere sınırsız giriş hakkı veriyoruz. Yılbaşından itibaren Millî Sarayları da Müze Kart işlemine alarak onun kapsamını daha da genişletmiş oluyoruz. Yani ayda 1 kere bir müzeye gittiğiniz ortalaması zaman 6 lira bir ücret karşılığında geliyor baktığımız zaman. Dünyanın hiçbir yerinde böyle bir fırsat ve imkân yoktur.

Burada özellikle şuna değinmek istiyorum: Bakın, müze gelirlerimizin yüzde 85’ini biz yabancılardan elde ediyoruz, yüzde 15’ini yerli ziyaretçilerden elde ediyoruz, bu yüzde 15’in yarısını da Müze Kart’tan elde ediyoruz. Yani yüzde 7,5’lik bir kesimin giriş ücretinden şikâyet etme ihtimalini göz önüne alarak yüzde 85’lik bir gelirden kayba sebebiyet vermek çok haksız olur. Biz buradan elde

ettiğimiz gelirlerle, bakan, müzelerimizin bakım ve onarımını çok ciddi şekilde artırdık, kalitelerini yükselttik. 2019 yılının ilk on bir ayında müze ve ören yeri ziyaretçi sayısı yaklaşık 32,7 milyona ulaşarak tarihinde ilk defa 30 milyon seviyesini geçmiştir yani müze ziyaretçi sayısı da artmaya devam ediyor. Bu rakam 2018'in aynı döneminde 26,5 milyon kişi olmuştur. Müzelerimizdeki ziyaretçi sayısında geçen yıla oranla yüzde 23,5; gelirlerimizde ise yüzde 84 oranında artış sağlanmıştır. 2019 yılı sonu itibarıyla Bakanlığımıza bağlı müze ve ören yeri ziyaretçi sayısının 33 milyonun üzerinde olacağını öngörmekteyiz. Bu yıl başlattığımız memnuniyet ölçüm amaçlı “Turkish Museums” “web” sitesi aracılığıyla yapılan puanlama ve değerlendirme sayfasında “Ziyaret ettiğiniz müzeyi yakınlarınıza tavsiye eder misiniz?” sorusuna ziyaretçiler tarafından verilen “Evet” cevabının oranı yüzde 93 olmuştur. Sayın Vekilim Bülbül, hani “Müze ve ören yerleri viraneye döndü.” demişti ama biz, özellikle kalite standartlarını ve memnuniyet oranlarını yakın takip edebilmek için bir anket sistemini “Turkish Museums” denen bir “web” sitesini bu yıl hizmete aldık ve buradan memnuniyet oranlarını takip ediyoruz, hangi müzede ne sıkıntı varsa anında görüp Ankara'dan müdahale ediyoruz, müze müdürlerimize de uyarılarda bulunuyoruz, düzeltme yapıyoruz. Sonuçlar iyi, yüzde 93 tavsiye oranı geldi.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kapadokya alanında arkeolojik, kentsel ve doğal sit alanları, kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi ve millî park gibi, birçok farklı koruma statüsünün bulunmasının yol açtığı yetki karmaşası, alanın hak ettiği şekilde korunamamasına neden olmuştur. Alanda yapılmak istenen herhangi bir uygulama için izin süreçleri çok uzamaktaydı. Sekiz yılı bulan koruma amaçlı imar planı, onay ve izin süreleri tamamlanamadığı için yürürlüğe giremiyordu. Kapadokya Alan Başkanlığıyla bölgedeki mevcut koruma statüleri daha da güçlendirilerek farklı kurumlar tarafından yürütülmekte olan koruma çalışmaları Bakanlığımız çatısı altında toplanarak yetkilendirilmiştir. Doğal sit, arkeolojik sit ve kentsel sit olarak 58 bin hektarlık korunan alan, 83 bin hektara çıkarılarak Kapadokya alanı bütüncül koruma altına alınmıştır. Yani korunan alan miktarı azaltılmamış, tam tersine artırılmıştır.

Ayrıca daha önce sadece belediyelerde olan seçim ve benzeri siyasi sebeplerle de verimli şekilde kullanılamayan yıkım yetkisi, bu kanunla birlikte Alan Başkanlığına da verilmiş oldu. Bunun sonucunda oluşan kaçak yapılaşmayı engellemek amacıyla, kamuoyunca da bilindiği üzere, 2019 yılı içerisinde tespit edilen kaçak uygulamalardan 239 tanesi Bakanlığımız öncülüğünde kaldırılmıştır, süreç devam etmektedir. Alan Başkanlığı modeliyle merkezî idarelere verilmiş tüm koruma yetkilerini tek elde topladık ve karar verici komisyonda onların temsil edilmesini sağladık. Artık alanda kamunun talepleri doğrudan Başkanlığa yapılıyor ve sonuca bağlanıyor.

Alan Başkanlığımızın güzel ve etkili bir örneğini de Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığında beş yıldır uyguladığımızı belirtmek isterim. Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığımız, 2019 yılında 18 adet yapım, bakım, onarım, uygulama faaliyetleri tamamlamış; 25 adet tanıtım ve etkinlik gerçekleştirmiştir. Tarihî alanda hizmet veren müzelerimizde bugüne kadar yaklaşık 2 milyon ziyaretçi ağırladık.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; turizmde 2023 hedefimiz 75 milyon turist, 65 milyar dolar turizm geliridir. Bu hedeflere ulaşmak için politika değişikliğine gittik, tanıtım stratejilerimizi değiştirdik. Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı'nı kurarak yönetim kurulunu ağırlıklı olarak, çalışanların ise tamamını özel sektörden oluşturmaktayız. Bakan, bunu özellikle belirtiyorum: Yönetim kurulu ağırlıklı olarak, çalışanların ise tamamı özel sektörden. Turizm gelirlerinin yüksek olduğu diğer ülkelerdeki gibi bizde de tanıtım, sadece devlet tarafından değil, devletle beraber özel sektör tarafından yapılacak. Sadece devletle yirmi yılda gelebileceğiniz yere, devlet ve sektör el ele verdiğinde iki üç yıl içinde gelmeniz mümkün olabiliyor. Bu, bizim icat ettiğimiz bir ajans değil; bu, ilk kez 1919 yılında

yani bugünden yüz yıl önce İtalyanlar tarafından icat edilmiş, turizm geliri yüksek olan ülkelerin tamamında olan bir ajans. Biz yirmi yıldır konuşmuşuz hayata geçirememişiz, bu sene hayata geçirmek nasip oldu. Peki, bununla birlikte tanıtımında ne gibi bir değişiklik oldu? Bakın, 2018 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığında biz 18 milyon dolarlık bir tanıtım bütçesi kullandık. Bu yıl, içinde bulunduğumuz yıl bu rakamı, tanıtım bütçemizi zorlayarak, başka kaynaklarımızı buraya aktararak 72 milyon dolara çıkarmayı başardık. Bunun olumlu sonuçlarını da bu yılki turizm verilerinde zaten görüyorsunuz. Önümüzdeki yıldan itibaren Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının devreye girmesiyle tanıtım bütçemiz 180 milyon dolara çıkıyor. Bakın, 18 milyon dolar nerede, 180 milyon dolar nerede. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 2023 yılına kadar bu rakam 220 milyon dolara çıkıyor. Bakın, bu oyunu oynayacaksa bu şekilde oynayacağız çünkü bu oyunu, rakiplerimiz bu şekilde oynuyor. Ya bu oyunda varız ya yokuz. Bunu kuralına göre oynamazsak oyun dışı kalırız, bugüne kadar iki ileri bir geri yaptığımız gibi. Bunun başka bir çıkarı yok, dünya bu işi böyle yapıyor; biz de bu işi, bu yıldan itibaren bu şekilde yapmaya başladık.

Peki “Bu Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının faydası yok, binde 7,5 çok büyük bir yük getirdi, turizm mahvolacak, yatırımcılar ölecek.” gibi bir söylem duyuyorum devamlı. Bakın, ben bu mesleğin içindeyim sayın vekillerim, eğer biz binde 7,5’la gidiyorsak zaten bu işle oynamayalım. Bakın, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı daha ilk faydasını Thomas Cook krizinde verdi, eğer Thomas Cook krizinde Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı ve geniş bütçe kullanım haklarımız olmasaydı... Bakın, dört günde krizi çözdük, dört günde çözdük. İspanya bunu başaramadı, bedeli ne oldu İspanya’ya biliyor musunuz? Minimum yüzde 10 -yüzde 10 ile yüzde 40 arası- fiyat indirmek oldu. Bakın, yüzde 10, binde 7,5’un 12 katı. Bakın, Thomas Cook ne ilk batan firma olacak ne de son batan firma olacak. Eğer bu sektörde iş yapıyorsanız bunları bilmek zorundasınız, sektörün bunlara karşı olan bağlılığını, dayanıklılığını artırmak zorundasınız. Bunun da yöntemi dünyada bu, başka bir yöntemi yok; biz de bu yöntemle geçtik ve tam zamanında geçtik, ilk başarılı sonucunu da Thomas Cook kriziyle atlatmış olduk.

Turist sayısını ve turizm gelirlerimizi artırmak amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı olarak uzun bir aradan sonra, 2019 yılında oldukça yoğun bir tanıtım kampanyası yürüttük. Avrupa’nın önde gelen ve en çok izlenen televizyon kanalları başta olmak üzere ülkemizin reklam filmleri gösterilmiş, en çok okuyucu kitlesine sahip yazılı basında ülke reklamlarımızın ve içeriklerimizin yayınlanması sağlanarak ülkemizin kültürel, tarihî ve turistik değerleri tanıtılmıştır. Turist sayımızı ve turizm gelirlerimizi artırmak amacıyla 2019 itibarıyla tanıtım çeşitliliğine giderek, tanıtım yaptığımız ülke sayısını artırdık.

Bakın, bununla ilgili de birkaç örnek vereyim: 2018 yılında biz ne yapmışız? 9 ülkede dijital reklam tanıtımı yapıp 250 bin tıklama almışız. 5 ülkede 16 dergide 45 adet reklam vermişiz. Bir de fuarlara katılmışız.

Peki, 2019’da ne yapmışız? İlk defa televizyon reklamlarına başlamışız, 3 ülkede televizyon reklamı yapıp 10.376 GRP almışız; çok ciddi bir sayıdır. Dijital reklam sayısını 9’dan 24’e çıkarıp, 250 milyon olan tıklama sayısını 4,5 milyara çıkarmışız. 6 ülkede 44 dergide 419 dergi reklamı vermişiz, 45’ten 419’a çıkmışız.

2020’de ne hedefliyoruz? Televizyon reklamı verdiğimiz 3 olan ülke sayısını 18’e çıkarmayı veya 34.500 GRP almayı hedefliyoruz. 45 ülkede -yani 24’tü, daha önceki 9’du- dijital reklam yapıp 7 milyar tıklama almayı hedefliyoruz. 12 ülkede 90 dergide bin sayfa reklam vermeyi hedefliyoruz. Bunun yanında fuar, PR, ağırlama, dijital, sosyal medya gibi bir çok şeyi de kullanmayı; sinema, “outdoor” gibi -onları saymıyorum bütçeleri daha düşük olduğu için, ağırlıklı kalemler bunlar olduğu için bunları sayıyorum- bunları da yapmaya devam edeceğiz çeşitlilik olarak.

Hedeflere ulaşmak üzere, uzak destinasyonlardan gelen yolcu trafiğini artıracaktır. Türkiye'deki birbirine yakın, kültürel, arkeolojik ve gastronomi değerleriyle ön plana çıkan şehirlerimizi gruplandırarak tanıtacağız. Bu şekilde, daha fazla gezilecek yer alternatifi vererek süreyi uzatacağız. Özellikle deniz, kum, güneş turizmiyle ön plana çıkan bölgelerin tarih, sanat, arkeoloji, gastronomi ve kültürel özelliklerini şehrin yaşam tarzı hâline getirip turistlerin otel dışına çıkmasını sağlayarak hem uzun süre kalmasını hem de konaklama dışı harcamasını artıracak ortamları yaratacağız. Ürün çeşitliliğine giderek kültür, sanat, arkeoloji, gastronomi, din, spor, doğa, sağlık, eğlence, alışveriş, kongre, "cruise" gibi farklı ürünleri ön plana çıkaracağız. Böylece arz çeşitliliği yaratacağız. Bu faaliyetler, sezonun uzaması ve on iki aya yayılması açısından da çok önemli.

Turizm şehirlerinde kültür, sanat, uluslararası organizasyon etkinliklerini kentin bir parçası ve yaşam tarzı hâline getireceğiz. Böylece düşük sezonda da on iki ay boyunca turistlerin yıl içinde birkaç kere bu şehirleri ziyaret etmeleri için ortam hazırlanarak gastronomi, alışveriş konaklama dışı etkinliklerden de yüksek gelir elde edilmesi hedeflenmektedir.

27 Eylül 2019 tarihinde lansmanını gerçekleştirdiğimiz 2023 Turizm Stratejisi'yle Türkiye'nin yurt dışına açılan dijital kapısı olan "web" sitesiyle birlikte tüm sosyal medya hesaplarını "Go Turkey" çatısı altında daha dinamik yeni tasarım ve içeriklerle hayata geçirdik. "Go Turkey" portalı, destinasyonlarımıza ilişkin ayrıntılı bilgi, aktivite ve etkinlik rehberleri, seyahat planlaması aracı gibi daha kapsamlı etkin bir site olarak yenilenerek hizmet vermeye devam edecektir.

Tanıtımda hâlen ülkemize büyük rakamlarla turist gönderen ana pazarlarımızın yanı sıra, dünyadaki turizm büyümesinde kaynak pazar olarak öne çıkan Uzak Doğu ve Pasifik bölgelerinde yer alan Çin, Hindistan, Güney Kore, Japonya gibi yükselen pazarlara odaklanacağız. Orta ve Doğu Avrupa'nın gelişen ekonomileri de yeni odak pazarlarımız içerisine alınacak. Böylece turizm kaynak çeşitliliği sağlanarak yeni odak pazarları geliştirmeyi hedefliyoruz.

Bunların dışında, 2019 yılı Bakanlığımızın yurt dışında yoğun kültürel diplomasi faaliyetlerini yürüttüğü bir yıl olmuştur. Türkiye-Rusya Karşılıklı Kültür ve Turizm Yılı kapsamında, Rusya'da 20'den fazla kültürel faaliyet gerçekleştirilmiştir. 2019 Japonya'da Türk Kültür Yılı kapsamında başta Topkapı Sarayı Sergisi olmak üzere, oldukça prestijli kültür ve sanat projeleri hayata geçirilmiş, bu etkinliklerle ilgili olarak yerel basında çok sayıda haberler yayımlanmıştır. Bakın, bu faaliyetler çok çok önemli. Biz özellikle bu sergiyi yapmadan önce Tokyo ve Kyoto'da bilinçli olarak Japonya'daki tanıtımların tamamını durdurduk. Bu sergiden önce Türkiye aramalarında dünyada Japonlar ilk 100'e giremiyorlardı; bakın, sergi boyunca gördük ki Temmuzun 15'ine kadar Türkiye aramalarında ilk sırada yer aldılar, yani ilk 100'e giremeyen Japonlar ilk sıradaydı; başarılı bir "testing" oldu. Şimdi bu sergi aktivitelerini, etkinliklerini 2020, 2021'de genişleterek devam ettireceğiz.

Geniş kitlelere ulaşabilmek amacıyla Instagram ve diğer sosyal ağlarda takipçi sayısı ve etkileşim seviyesi yüksek, etkinliği onaylanmış hesap sahiplerinin ülkemizde ağırlanmasına ağırlık verilmiş; 2019 yılında 700'den fazla basın mensubu, sektör temsilcisi ile "influencer" ve "blogger"lar ülkemizde ağırlanmıştır. 2020'de bu amaçla 2.400 kişiyi ülkemizde ağırlamayı hedefliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Dünya Turizm Örgütü'nün 2019 yılı Eylül ayı barometresi verilerine göre Türkiye, 2018 yılında dünyanın en fazla turist çeken 6'ncı, en fazla turizm geliri elde eden 14'üncü ülkesi olmuştur. 2019 Ocak-Ekim döneminde 46 milyon ziyaretçi sayısı aşılmış olup yıl sonunda 51 milyondan fazla ziyaretçi sayısı hedeflenmektedir. 2020 hedefimiz ise 58 milyon ziyaretçidir.

2019 yılı Ocak-Eylül döneminde turizm gelirleri 26,6 milyar dolarla bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 16'lık artış göstermiştir. Kişi başı gecelik gelir ise bir önceki yıla göre yüzde 3,4'lük artışla 70 dolar olarak gerçekleşmiştir. 2019'da toplam gelir hedefimiz 34 milyar dolar, 2020'de ise 41 milyar dolar hedeflenmektedir.

Burada özellikle belirtmek istediğim bir konu var. Bizde kişi başı gelir önemli ama kişi başı gecelik gelir çok daha önemli, bizi doğruya getirecek olan rakam kişi başı gecelik gelirdir. 2016'da en düşük seviyeyi gördüğümüz kriz sırasında, en düşük seviyeyi gördüğümüzde kişi başı gecelik gelir 62 dolarları görmüştü, bu sene inşallah 70 dolarlarla kapatacağız yani orada ciddi bir şekilde düzelme, doğru bir ivmeleme başladı.

Bakanlığımız, bütçe ödenekleri dâhilinde sektörle iş birliği içinde yatırımlarını sürdürmektedir. Seyahat acentelerine yönelik uçak yakıt desteği 31 aralık 2018'de sonlandırılmış olup bu amaçla 96 adet seyahat acentesine yaklaşık 873 milyon TL ödeme yapılmıştır. Ülkemizde kruvaziyer gemiyle turist getiren (A) grubu seyahat acentelerine destek sağlanması amacıyla da 2018 yılı desteklerine mahsuben 7 firmaya 19,5 milyon TL ödeme yapılmıştır. 2020 yılında, 2019 desteklerine mahsuben 20 milyon TL ödeme yapılacaktır. İleriye dönük kruvaziyer rezervasyonları çok iyi gitmektedir 2020 yılı Nisan başı itibariyle hizmete girecek olan İstanbul Galataport Limanı'mızın 2021 sezonu itibariyle de tam kapasiteye geçeceğini öngörüyoruz. 2022 sezonuna yetiştirilmek üzere, 2020 Haziran sonuna kadar Yenikapı'da yeni bir "cruise port" ihalesine Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımızla birlikte çıkacağız.

Alt yapıyla ilgili önemli bir konumuz var. Sayın Cumhurbaşkanımızın büyükşehir belediye başkanlarıyla yaptığı toplantıda vermiş olduğu talimatla, turizm bölgelerindeki atık su altyapısı için mali yapısı yeterli olmayan belediyelerin arıtma yatırımlarını Bakanlığımız üstlenmeye başlamıştır. İlk etapta Antalya Belediyesiyle Serik, Belek arıtma tesisi yatırımlarının devralınması protokolü imzalanmıştır. Kemer arıtma tesisi için fizibilite ve devir süreci başlatılmıştır. Yine Muğla Büyükşehir Belediyesiyle Bodrum, Torba, Kızılağaç, Yalıçiftlik, İçmeler'de atık su arıtma tesisi yatırımının, fizibilite ve devir süreci çalışmalarına başlanmıştır. Bu projelerin 2020 yılından itibaren aşamalı olarak tamamlanarak 2021 yılında hayata geçmesi planlanmaktadır.

Mavi Bayrak sayısını her yıl artırmak ve dünya turizm sektöründen hak ettiğimiz payı alabilmek için, Bakanlığımızın finansal desteğiyle Sağlık Bakanlığımızla beraber önemli çalışmalar yapılmaktadır. Mavi Bayrak sıralamasında 2019 yılında toplam 500 plaj, marina ve deniz turizmi aracıyla ülkemiz dünya sıralamasında 3'üncü olmuştur. Yerel halkın makul fiyatlarla plajlardan yararlanması amacıyla 2019 yılında başlattığımız halk plajları projesi kapsamında açılmış olan Bodrum ve Çeşme plajlarına, bu sezon da Kemer ve Bodrum'da açacağımız yeni plajları ekleyeceğiz. Halk plajlarına girişler ücretsiz olup uygun fiyat ve yüksek hizmet standartlarıyla halkımız ağırlanmaktadır, her yıl sayılarını artırmayı hedefliyoruz. Bu arada şunu özellikle belirtmek istiyorum: Halk plajları halktan çok büyük beğeni ve talep gördü, o yüzden de sayılarını artırmaya karar verdik.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye UNESCO nezdinde yürüttüğü çalışmalarla Somut Olmayan Kültürel Miras Listeleri'ne kaydettirdiği 17 kültürel değerle 178 ülke arasında ilk 5 içerisinde yer almaktadır. Geleneksel Türk okçuluğu da görüşülerek UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesi'ne 18'inci unsurumuz olarak kaydedilmesi beklenmektedir.

İlk olarak 25 Eylül 2018'de, daha sonra kapsamı genişletilerek 23 Eylül 2019 tarihinde Bakanlığımız ve Millî Eğitim Bakanlığı arasında Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme İşbirliği Protokolü imzalanmıştır. Millî Eğitim Bakanlığına bağlı mesleki ve teknik Anadolu liselerinde turizm alanında öğrenim gören öğrencilerin otel ve işletmelerde nisan-ekim döneminde altı ay yoğunlaştırılmış beceri eğitimlerini almalarını sağlıyoruz. Ayrıca, 9'uncu sınıfta yirmi saat İngilizce dil eğitimi, 10'uncu sınıfta

Ruşça dil eğitimi, 11'inci sınıfta ise bölge özelliğine göre Çince, Arapça, Almanca ve Fransızcadan birini seçip 3'üncü dil eğitimini almış olarak mezun olacaklar. Hâlihazırda protokol kapsamına alınmış 11 meslek lisesine 2020 yılında 39 okul eklenerek sayısının 50'ye, 2023 yılına kadar ise 200'e ulaşması planlanmaktadır.

Bakın, burada tam bir "win-win" pozisyonu yarattık. Önce, öğrenciler açısından yarattık; öğrenciler 3 tane dili yoğun lisan eğitimi alarak, çok iyi öğrenerek mezun oluyorlar. Yani ilerde turizm sektöründe çalışmaya bile kariyeri için çok önemli bir yatırımı öğrenci gerçekleştirmiş oluyor. Uygulamalı eğitimini altı ay boyunca tesislerde aldığı için normal stajyer maaşının 2 katına kadar ek maaş ödeniyor tesisler tarafından; bunlar protokolün bir parçası. Yani hem okuyorlar hem 3 tane lisansı çok iyi öğreniyorlar hem de alması gerekenden 2 kat fazla maaş alıyorlar; öğrenci için bir "win" pozisyonu.

Otellerde en büyük sıkıntımız, biliyorsunuz ağırlıklı olarak sezonluk turizm yapıldığı için, sezonluk personel ihtiyacı. 2023'e kadar 200 okula çıktığımız zaman yaklaşık 200 bin öğrenci bu olanaklardan faydalanmış olacak yani 200 bin öğrenci sezonluk olarak otellerimizde istihdam edilmiş olacak. Oteller açısından da çok büyük bir sorunu çözdüğü için yine bir "win" pozisyonu.

Millî Eğitim Bakanlığımız da daha önce çok yoğun talep görmeyen turizm meslek liselerine çok yoğun talep almaya başladı. Biliyorsunuz turizm meslek liselerinin sayıları normalde 76. Aşamalı olarak diğer meslek liselerini de -ilk başta 200 hedefliyoruz- turizm Anadolu teknik meslek lisesine çevirerek bu dönüşümü başlatıyoruz yani hem Millî Eğitim Bakanlığımız hem öğrencilerimiz hem de otel sektörü, turizm sektörü açısından "win win" pozisyonu yaratıldı, sonucu da çok çok olumlu oldu. Taleplerden bunu anlıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Yine, 2019 yılında İstanbul ilinde İstanbul Havalimanı, Sabiha Gökçen Havalimanı, Tarihî Yarımada, Taksim ve benzeri turizm merkezlerinde durak taksi esnafının turizm bilincinin geliştirilmesine yönelik proje başlatıldı. Şimdi, burada beni sevindiren nokta, talebin ve isteğin taksicilerden gelmesi. Biz bir proje yaptık ama hepsi sıraya girmeye başladı. Bu, çok iyi bir şey. Biz de taksicilere bu eğitimleri sık sık vermeye devam edeceğiz ama her şeyden önce, onlar istekli olmasa biz de onlara zorla bu eğitimleri veremeyiz. O açıdan da hem turizm açısından hem taksiciler açısından, esnaf açısından sevindirici bir haber.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir diaspora ve kamu diplomasisi kurumu olan Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının yurt dışındaki Türk vatandaşlarıyla ilgili 2019 yılında gerçekleştirdiği faaliyetlerin bir kısmı şu şekildedir:

Farklı kıtalardan 5 bine yakın gencimizin ülkemize getirilerek ana vatanlarını tanımaları sağlanmıştır.

Türk-Alman ortaklığıyla Hamm şehrinde, 60 bin Türk ve Alman vatandaşının ziyaret ettiği Avrupa Spor ve Kültür Festivali (ASKFEST) düzenlenmiştir.

Bu yıl ülkelere kara yoluyla gelen yaklaşık 1,5 milyon vatandaşımız, Sırbistan ve Makedonya'da -bakın bu çok önemli- Türk polisi ve Yurtdışı Türkler Başkanlığı yetkilileri tarafından karşılanmıştır. Yani, Türk polisi, Yurtdışı Türkler Başkanlığının organizasyonu ile Sırbistan ve Makedonya sınır kapılarında görev aldı. Avrupa'dan bir ülke daha şu anda talepte bulundu; inşallah birkaç ülke daha talepte bulunacak; artık ülkeler bizi çağırmaya başladı yani, Türk polislerinin ve Yurtdışı Türkler Başkanlığının yetkililerinin sınır kapılarında olmasını istiyorlar. Vatandaşlarımızın her türlü ihtiyacı için kendilerine rehberlik edildi.

4 bine yakın öğrenci Türkçe eğitimi aldı.

200'e yakın derneğe proje desteği verildi.



Vatandaşlarımızın, Türkçe kitaplara ulaşabilmeleri amacıyla 7 ülkede toplam 30 kütüphane-Anadolu okumaevi açıldı. Yurt dışındaki çocuk ve gençlerimize 4 bin adet Türkçe öğretim seti ile 200 bin adet çocuk dergisi dağıtıldı.

Türkiye Mezunları Programı yürütüldü, 63 mezun programı düzenlendi. Yani, bizden mezun oluyorlar, ayrılıyorlar ama biz onları unutmuyoruz; onlar da bizi unutmasınlar diye Türkiye Mezunları Programı'yla ilişkiyi devam ettiriyoruz.

Türkiye Bursları kapsamında, 2019 yılında 167 ülkeden 146.600 başvuru alınmış, 69 ülkede yapılan yerinde mülakatlar neticesinde 4.491 öğrenci burslandırılmıştır. Bugün itibarıyla, ülkemizde 144 ülkeden yaklaşık 16 bine yakın uluslararası öğrenci, 70 farklı şehirde, 125 üniversitemizde öğrenim görmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünyanın dört bir yanında dost ve kardeş ülkelerin kalkınmalarına destek olmak; ekonomik, ticari, kültürel, teknik ve eğitim alanlarında iş birliğini tesis etmek; Sayın Cumhurbaşkanımızın ifadesiyle, dünyanın neresinde bir dertli varsa oraya ulaşarak yardımcı olmak amacıyla faaliyet gösteren TİKA, 5 kıtada, yılda 2 bine yakın proje ve faaliyet gerçekleştirmektedir. TİKA Başkanlığınca iş birliği yaptığımız ülkelerle ortak tarihî ve kültürel mirasımız olan ecdat yadigarı eserlerin yeniden ihyası konusunda Balkanlar, Orta Doğu ve Afrika coğrafyalarında pek çok proje yürütülmüştür. TİKA, faaliyetlerin planlama ve uygulamasında muadil Batılı kuruluşlardan farklı olarak şeffaflık ve samimiyet esasına dayanan, insan odaklı, Türk tipi kalkınma yardımı anlayışıyla mazlumların yanında olmaya devam edecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; medeniyet tarihimizde çok önemli bir yere sahip olan ve asırlar boyunca sosyal bünyemizde daima kaynaştırıcı ve birleştirici bir rol oynayan vakıflar, Türk dünyasının sosyal, kültürel ve ekonomik hayatında ciddi rol oynamış müesseselerdir. Bu önemli kültürel mirasımıza sahip çıkma sorumluluğuyla 2013'ten bu yana 50 vakıf kültür varlığının restorasyonu veya onarımı yapılmıştır. Yurt dışında Osmanlı coğrafyası içerisinde Kırım, Bosna, Yemen ve Gürcistan olmak üzere toplam 4 ülkede bulunan vakıf kültür varlıklarının envanter çalışmaları tamamlanmıştır. Kosova, Makedonya, Filistin ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti envanterleri için çalışmalar devam etmektedir.

Vakıflar Genel Müdürlüğünce 2017 yılında 291, 2018 yılında 210 ve 2019 yılında 187 adet olmak üzere son üç yılda 688 adet eserin restorasyonu gerçekleştirilmiştir. Vakıflar Genel Müdürlüğünce 2019 yılında 20.315 ailede toplam 78.780 kişiye gıda yardımı yapılmış, 21 bin öğrenciye burs verilmiştir. Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından öncelikle İstanbul'da Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi ve Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi kurulmuş olup Bezmiâlem Vakıf Gureba Hastanesi tıp alanında eğitim veren üniversite bünyesinde varlığını sürdürmeye, muhtaç vatandaşlarımıza sağlık hizmeti sunmaya devam etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kültürel diplomamızın en önemli aktörlerinden olan Yunus Emre Enstitüsü, 48 ülkede, 58 Türk kültür merkeziyle hizmet vermektedir. Ayrıca 50 ülkede 101 üniversiteyle Türkoloji Projesi'ni yürüten Enstitü, bu şekilde toplamda 74 ülkede 159 irtibat noktasında hizmetlerini sürdürmektedir. Enstitünün Türkçenin bir dünya dili olarak yabancı ülkelerde öğretilmesi hususunda yaptığı çalışmalarla bugüne kadar 150 bin kursiyere Türkçe öğretilmiştir. Ayrıca Türkçe Öğretim Portalı geliştirilmiş ve Şubat 2017'de deneme yayınına başlamıştır. Tamamen ücretsiz olarak hizmete sunulan sisteme Aralık 2019 itibarıyla toplamda dünyanın 193 farklı ülkesinden 301 bin kişi üye olarak Türkçe öğrenmeye başlamıştır.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu; Türkçedeki bozulma ve yabancılaşmanın önüne geçilmesi, hayatın tüm alanlarını kapsayan kültür ve tarih bilincinin geliştirilmesi gibi sosyal ve beşerî bilimler alanında bilimsel araştırmalar yapılmasını amaçlayan bir kurumdur. Yüksek Kurum, Türk dili, tarihi ve kültürüne ilişkin destek ve katılımların artırılmasını sağlamak amacıyla 2019 yılında üniversitelere, kütüphanelere ve kamu kurumlarına yurt içinde ve yurt dışında toplam 48 bin adet eserin, 26 bin adet süreli yayının ücretsiz dağıtılmasını sağlamıştır, 2020 yılında da ücretsiz eser dağıtmaya devam edecektir. 2019 yılında Yüksek Kurum bünyesinde bulunan kurumlar 38 ulusal ve 18 uluslararası olmak üzere toplam 56 kitap fuarına katılmıştır.

Millî Kütüphanemizin kapatıldığına dair bazı spekülasyonlar var, ona özellikle değinmek istiyorum yani bu spekülasyonları yapanlar maalesef dedikodu yapıyorlar. Millî Kütüphanemiz mevcut, yerinde hem de yirmi dört saat hizmet vermeye devam ediyor. Ayrıca bırakın kapatmayı, daha da büyütüyoruz.

Kütüphaneler Genel Müdürlüğümüz bünyesindeki eşsiz koleksiyonlar Millî Kütüphanemiz envanterine dâhil edildi. Yatırımına devam ettiğimiz ek depolama ünitelerimizle arşivleme kapasitelerimiz 2 katına çıkıyor. 70 kilometre olan toplam raf uzunluğumuz 170 kilometreye yükseliyor, sergi ve tasnif imkânımız 2,5 kat artıyor. Yer altına inşa ettiğimiz depo alanları ve otopark alanlarının üstüne yeni okuma salonları ve sosyal donatı alanları kuruluyor. Üstelik 2020’de bunların tamamını hizmete almayı hedefliyoruz.

Yazma eserler, hem bilimsel ve sanatsal değerleriyle hem de kültürel mirası geçmişten günümüze taşıma özelliğiyle bir milletin sahip olabileceği en değerli hazinelerdendir. Böylesi önemi haiz zenginliklerden azami derecede faydalanabilmenin yolu, şüphesiz onları doğru tespit ve tertiple hizmete sunmaktan geçmektedir. Süleymaniye Doğumevi, kitap restorasyonu, konservasyonu ve araştırmaları için gerekli teçhizatla donatılarak Türkiye’nin ilk ve tek kitap şifahanesi olarak açılmıştır. Şifahanede çalıştırılan restoratörlerle 2011’den bu yana 2019 Ekim ayı sonuna kadar 1.200 yazma eser restore edilerek ihya edilmiştir. 2020 yılı hedefleri doğrultusunda 500 eserin daha restore edilmesi planlanmaktadır.

Bakanlığımız, yazma ve nadir eserler üzerine yaptığı yayım çalışmalarıyla kültür ve bilim dünyasında farkındalık oluşturmaya ve klasik metin yayıncılığı alanında referans bir kurum olmayı hedeflemektedir. Yazma Eserler Başkanlığımızca yürütülen 1001 Eser Projesi kapsamında yazma eserlerin içeriklerinin incelenmesi ve yayınlanması sağlanmakta, her biri kendi bilimsel alanı açısından kaynak sayılan eserler kültür ve ilim hayatımıza kazandırılmaktadır. Bu kapsamda, bugüne kadar 140’a yakın klasik eser yayımlanarak okuyuculara sunulmuş, e-kitap olarak da hizmete açılmıştır. Ayrıca, kütüphanelerin daha da zenginleştirilmesi amacıyla 2019 yılında yaklaşık 2 bin eser satın alınarak koleksiyona eklenmiştir.

Bakanlığımızca sinema sektörüne 2004 yılından itibaren maddi destek sağlanmakta olup bu destekler sonucunda ülkemizde üretilen film ve izleyici sayılarında büyük bir artış yaşanmıştır. 2004 yılında 18 olan vizyona giren yerli film sayısı 2018 yılında 180’e, 11 milyon olan yerli film izleyici sayısı 2018 yılında 44 milyona ulaşmıştır. 2019 yılı Kasım ayı itibarıyla ülkemizde üretilen film sayısı 133, toplam izleyici sayısıysa 53,3 milyon olarak gerçekleşmiştir.

Gezen Sinema Tırı Projemizle köy ve ilçelerimizdeki çocuklarımız sinemayla buluşturulmuştur.

Sinema sektörüne, 2019 yılında toplam 179 film, kurgu, belgesel ve senaryoya 38 milyon lira destek sağlanmıştır.

Ayrıca, 2019 yılı Kasım ayı itibarıyla 31’i yurt dışı, 71’i yurt içi olmak üzere sinema alanında 102 kültürel ve sanatsal etkinlik 25,5 milyon lirayla desteklenmiştir. Türk sinemasında devlet desteğiyle sağlanan bu gelişme ve büyümenin sürdürülebilirliğinin ve uluslararası rekabet gücümüzün

artırılması, ülkemizin film üretim merkezlerinden biri hâline gelmesi amacıyla bu yılın başında Sayın Cumhurbaşkanımızın çok kıymetli katkılarıyla Yeni Sinema Kanunu'muz yasalaşmıştır. Bu kanunla reklam süreleri düzenlenmiş, sinema bileti satışlarına ilişkin yapımcı, dağıtımçı ve sinema salonları arasında yaşanan sorunlar giderilmiştir. Bu değişimin sektöre yansımaları çok güçlü olmuş, yapımcılar tarafından bekletilen filmlerin vizyona girmesiyle sinema izleyici sayısı yalnızca kasım ayında 8 milyon kişiye ulaşmıştır. Bakanlığımızca hazırlanan Sinema Bilet Takip Sistemi'yle sektördeki şeffaflık sorunu da çözülmüştür.

Bu doğrultuda ülkemizdeki film çekim lokasyonlarını tanıtmak, yabancı yapımcıların ihtiyaç duyacağı tüm bilgilere tek yerden ulaşabilmelerini sağlamak için "Filming in Turkey" web portalı hazırlanmış ve erişime açılmıştır. Portal, ülkemiz ile dünya sinema endüstrisi arasında bir köprü vazifesi görecektir.

Yeni Sinema Kanunu'yla bugüne kadar 150'den fazla ülkede büyük ilgiyle takip edilen ve ihracatta dünyada Amerika'dan sonra 2'nci sırada yer alan dizi filmlerimizi de destekleyeceğiz, yapılan düzenlemeyle ülkemizin ve kültürümüzün uluslararası tanıtımına katkı sağlayacak nitelikteki dizi filmlerin üretimini teşvik edeceğiz.

Sinemayla ilgili olarak çok özel bir diğer çalışmamız da Sinema Müzesi Projesi'dir. Tarihi ve kültürel dokusuyla İstanbul'un en özgün yapılarından biri olan Atlas Pasajı'nda, prestij bir eser olarak tasarlanan Sinema Müzesi'ni 2020 yılı içinde ülkemize ve dünya kültür, sanat hayatına kazandırmayı planlıyoruz.

İstiklal Caddesi, Taksim, Beyoğlu; bu bölge biliyorsunuz, âdeta İstanbul'un kalbi. Biz Atatürk Kültür Merkezi ve Sinema Müzesi'yle başlattığımız adımları yeni projelerle daha da genişleterek bu bölgeyi kültür ve sanatla bütünleşmiş bir yaşam alanı hâline getireceğiz.

Fikrî mülkiyet hakları konusu kültürel gelişimin ve ekonominin önemli bir parçası olmuştur. Bandrol, korsanlıkla mücadele kadar ilgili sektörlerle dair istatistiki veri edinilebilmesinde de önemli bir unsurdur.

Yıl sonunda kitap, sinema ve müzik yapımları ile bilgisayar oyunları için satılan bandrol sayısı 400 milyonu geçecektir. İllerde bulunan denetim komisyonları kolluk kuvvetlerinin etkili çalışmasıyla 2019 yılının ilk on ayında gerçekleştirdiği 707 operasyonda 1 milyon 890 bin adet korsan materyal ele geçirmiştir.

Bu noktada şu hususa özellikle değinmek istiyorum: Bakanlığımıza yönelik olarak piyasadaki bazı kitapların içeriğinden yola çıkarak neden bandrol verdiğimiz konusunda eleştiriler dile getirilmektedir. Bakanlığımız eserlerin içeriğini denetleme yetkisine sahip değildir. Hiçbir eser basılmadan önce içeriğine yönelik bir inceleme ve yaptırma tabii tutulamaz. Bu alenen sansür uygulaması olmakta ve Türkiye'de sansür kesinlikle yapılmamaktadır. Toplumumuzun rahatsız olduğu söz konusu eserlere yönelik kanuni bir yaptırım için vatandaşlarımızın Bakanlığımıza değil, savcılığa başvurması gerekmektedir.

2019 yılında, müzik, sinema, kitap türlerinde yaklaşık 1,5 milyon eserin; eser sahibi, yayıncısı, yapımcısı gibi künye bilgilerine tek noktadan erişime imkân veren Eser Veri Tabanı on-line olarak kullanıma açılmış, mobil uygulama olarak da hizmete sunulmuştur.

Bakanlık olarak müzik ve sahne sanatları alanında 28 senfoni ve müzik topluluğunda 1.135 sanatçı, görsel sanatlar alanında ise 3 resim heykel müzesiyle hizmet vermekteyiz.

Ülkemizde Bakanlığımızca yaptırılan 84 kültür merkezi bulunmaktadır. Ayrıca yine Bakanlığımızca yaptırılıp yerel idarelere tahsis edilen 32 kültür merkezimiz mevcuttur. Çok önemli 2 projemiz olan İstanbul Atatürk Kültür Merkezi ile Ankara Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası binası ve kampüsünü de 2020 yılında hizmete açacağız.

2018-2019 sanat sezonunda seyirci sayımızda, bir önceki sezona göre yüzde 24'lük artış yakalanmıştır. Önümüzdeki sezon ise yüzde 35'lik bir artış hedeflemekteyiz.

Değerli milletvekilleri, bu yıl 70'inci yılını kutladığımız Devlet Tiyatroları, her yıl sahne ve seyirci sayısını artırarak halkımıza hizmet sunmaya devam etmektedir. 2018-2019 sezonunda 1 milyon 780 bin olan seyirci sayımızın bu sezon 2 milyonu geçmesini hedefliyoruz. Her yıl 6'sı uluslararası, 2'si ulusal olmak üzere yurt içinde 8 tiyatro festivali düzenlenmektedir. Bugüne kadar hiç tiyatro izlememiş çocuklarımızın tiyatroya erişiminin sağlanması için yeni bir proje başlatıyoruz. "Tiyatro Tırı" adlı bu proje kapsamında Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerindeki 24 il ve 56 ilçede, 3 farklı oyunun daha önce hiç tiyatro izlememiş çocuk ve gençlerle buluşturulmasını sağlayacağız.

Yurt içi festivallerin yanı sıra Türk tiyatro sanatını ve edebiyatını uluslararası düzeyde tanıtmak amacıyla repertuarımızın seçkin eserleriyle 2019 yılında Rusya, Tayland, Kuzey Makedonya, Türkmenistan, Kazakistan gibi dünyanın pek çok ülkesine turneler düzenlenmiş, festivallere katılım sağlanmıştır. 2020 yılında da turnelerimiz devam edecek olup öncelikle, Hollanda, Almanya ve İran gibi önemli ülkelerde Türk tiyatrosu başarıyla temsil edilecektir.

Yerli yazarları ve eserleri teşvik etmek amacıyla ilk defa oyunu sahnelenen 25 yerli yazarımıza destek sağlanmıştır.

2020 yılında özel tiyatroları önceliğimiz olarak kabul ediyoruz. Desteklerle ilgili etkili bir paket çalışması yapıyoruz. Destek paketini önemli oranda genişleteceğiz ve çeşitlendireceğiz. 2020-2023 dönemi boyunca da destekleri yüksek oranda artırmaya devam edeceğiz.

Kültürümüzün kaynaklık ettiği sayısız eserimizi kültürler arası sanatsal iletişim yoluyla aktarmak Bakanlığımızın önemle üzerinde durduğu bir konudur. Bu amaçla 2018-2019 sanat sezonunda, Çin'de Türkiye Turizm Yılı kapanış etkinliği kapsamında "Batıdan Doğuya Türk Müzik Yolculuğu" konseri, Türkiye-Tayland Karşılıklı Kültür Yılı kapsamında Tayland Ulusal Tiyatroda "Piri Reis" balesi, Japonya'da Türk Kültür Yılı "Hazinele ve Osmanlı İmparatorluğu'nda Lale Geleneği Sergisi" açılış programı kapsamında Tokyo National Art Center'da "Allegra Ensemble" konseri, Türkiye-Rusya Karşılıklı Kültür ve Turizm Yılı kapsamında açılış etkinliği olarak "Troya" eseri uluslararası sahnelerde seyirciyle buluşmuş, büyük ilgi ve başarıyla sahnelenmiş çalışmalarımızdan sadece birkaçıdır.

2018-2019 sezonunda Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğümüzce gerçekleştirilen yerleşik temsiller neticesinde 322 bin seyirciye ulaşılarak seyirci sayımızda bir önceki yıla göre yüzde 11 artış sağlanmıştır.

Ülkemizi kültür ve sanatla uluslararası alanda da tanıtmak için 2017-2019 yılları arasında uluslararası festivaller kapsamında Uluslararası İstanbul, Aspendos, Bodrum, Efes Opera ve Bale Festivalleri gerçekleştirilmiştir. Müzik ve diğer sahne sanatlarında olduğu gibi, opera ve baleyi de yurdun dört bir yanına yaymak için Gaziantep'te, Eskişehir'de ve Trabzon'da opera ve bale günleri gerçekleştirdik.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; RTÜK, 2019 yılı içinde paydaşlarıyla zincir toplantılar başlatmıştır. Medya hizmet sağlayıcı kuruluşlarla fikir paylaşımında bulunmak, alana ilişkin görüş ve önerileri dinlemek üzere RTÜK Medya Buluşmaları'nın ilki "Yayıncılığın Geleceği ve RTÜK" temasıyla 20 Şubat 2019'da gerçekleştirilmiştir.

“2’nci Medya Buluşmaları” ise dizi ve film yapımcılarıyla yapılmıştır. Toplantıda, şubat ayında gerçekleştirilen ilk toplantıda alınan taleplerin Kültür ve Turizm Bakanlığı ve RTÜK Başkanlığı tarafından değerlendirildiğine ve gerekli görülenlerin karşılanması için hızlı bir çalışma sürecinin başlatıldığına vurgu yapılmıştır.

Bu kapsamda, yayın yasaklarına ulaşım sorununun çözüldüğü, her yayın kuruluşuna özel bir şifre verildiği, RTÜK internet sayfası üzerinde verilen linkle artık tüm kuruluşların yayın yasaklarının kapsamına hızlı ve rahat bir şekilde ulaşabildiği ifade edilmiştir. Gelirlerin artması noktasında ise hem mevzuat düzenlemesi hem de idari kararlarla bir esneklik yaratılması ve reklam yelpazesinin genişletilmesi için çalışmaların sürdüğü belirtilmiştir. Medya buluşmalarını geleneksel hâle getiriyoruz, düzenli olarak bunları yapmaya devam edeceğiz.

Değerli milletvekilleri, Bakanlığımızın 2020 yılı için öngörülen bütçe ödenekleriyle ilgili bilgi vererek konuşmama devam etmek istiyorum. Bağlı ve ilgili kuruluşlarımız dâhil olmak üzere 2020 yılı bütçemiz 5 milyar 127 milyon 247 bin lira olarak öngörülmüştür. Bu bütçemizin 3 milyar 770 milyon 83 bin lirası cari bütçe, 1 milyar 357 milyon 164 bin lirası yatırım bütçesi olarak öngörülmüştür.

Sayın Cumhurbaşkanımızın ortaya koyduğu “Her alanda güçlü ve lider ülke olma.” hedefine milletimizle omuz omuza yürüyüşümüzde, Bakanlık olarak da hem kültür hem sanat hem de kamu diplomasisi ve turizm alanında üzerimize düşen görevleri eksiksiz yerine getireceğiz.

Türkiye’nin 2023 vizyonuna en üst düzeyde katkı sağlamak yolunda ülkemizin kültür ve turizm alanlarında sahip olduğu eşsiz potansiyeli en üst faydayı sunacak doğru ve ideal projelerle gerçeğe dönüştürerek ve kamu diplomasisini bihakkın yerine getirerek 2020 yılı bütçemizi en etkin ve verimli şekilde kullanmak azmindeyiz.

Konuşmama son vermeden önce, 2 tane itham var, benimle ilgili şahsi itham var Sayın Osman Budak Milletvekilimizin, onları cevaplamak istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY (Devamla) – İki dakika verirseniz.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY (Devamla) – TÜRSAB seçimlerinde rakiple görüşüp tarafsızlığımı bozduğumu itham ettiler. TÜRSAB Başkanının şahsi şirketine denetçi gönderdiğimle itham ettiler.

Şimdi, ben Bakan pozisyonunda olarak benden randevu talep eden bütün turizm paydaşlarına randevu vermekle yükümlüyüm. Ben burada iktidar-muhalefet ayrımı yaparsam esas o zaman tarafsızlığımı bozmuş olurum. Ama TÜRSAB’da, seçimlerde tarafsızlığımı bozduğumla ilgili iddiada kalbim ve vicdanım çok rahat. Niye rahat Sayın Budak? TÜRSAB Başkanı, seçim konuşmasında, taraf olmadığımız için bizzat benim şahsıma teşekkür etti; kayıtlarda mevcut, sosyal medyada da mevcut, istiyorsanız bunun bir video kaydını size gönderirim. Yani sanırım Sayın Budak, burada bir özrü hak ediyorum.

İkinci suçlamanız: TÜRSAB’a ve Başkanın şahsi şirketine denetçi göndermek. Bununla ilgili de bir açıklama yapayım: Evet, doğrudur, TÜRSAB’a denetçi gönderdik ve bu denetçi gönderme işini özellikle seçim bitene kadar beklettik; sırf tarafsızlığı bozmamak, yanlış bir algı yaratmamak için. Bize çok yoğun şikâyetler geldi. Neyle ilgili şikâyetler geldi? Biliyorsunuz, biz, TÜRSAB’a 1618 sayılı Yasa’yla lisans ve belge verme hakkı verdik -benden çok önce, onlarca yıl önce verilmiş bir hak bu-TÜRSAB’ın, bu belgeleri verirken zorunlu bağış aldığıyla ilgili tarafımıza çok fazla sayıda, onlarca

şikâyet geldi. Biz yine seçimler sırasında yanlış anlaşılması için özellikle seçimlerin yapılmasını bekledik, seçimler bittikten sonra iddialarla ilgili denetimi içeri soktuk ve gördük ki 5 tane, 10 tane, 20 tane, 30 tane değil, bakın yüzlerce bağış, zorunlu bağış...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin Sayın Bakan.

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Ulusoy dönemi ibra edildi mi?

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Dinle kardeşim, bir dinle ya!

ÇETİN OSMAN BUDAK (Antalya) – Ulusoy dönemi ibra edildi mi? Saffet Ulusoy dönemiyle ilgili iddialar...

BAŞKAN – Sayın Budak, bir saniye...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY (Devamla) – Hatta, banka makbuzlarında yazan bir tane cümleyi okuyayım, sektörün karşı karşıya kaldığı durumu siz daha rahat görün, sadece bir tanesini okuyacağım: “Zehir, zıkkım olsun, belge almak için bağış yapmak nedir!” Bunun gibi onlarca bu tarz kelime var. Bunların hepsinin size çıktıklarını göndereceğim, orijinal banka makbuzlarıyla birlikte.

Şimdi TÜRSAB, 1618 sayılı Yasa’da değişiklik talep ediyor ve diyor ki taleplerinde, yetkilerimi daha fazla artır, daha fazla lisans ve belge verme yetkisini bana devret. Yahu, sen elindeki yetkiyle bunu yaparsan, ben Bakanlık olarak sana daha fazla yetki verirsem ne yaparsın? Düşünebiliyor musunuz, ortalıkta neler döner? Biliyorsunuz, daha önceki yönetimde de bilet yolsuzlukları, vesaire oldu, bundan dolayı kamu zararı da oluştu; bu ikinci olay TÜRSAB’la ilgili. Hem 1618 sayılı Yasa’yı bekletme sebebimiz hem de denetim gönderme sebebimiz budur.

Şimdi, TÜRSAB Başkanının şahsi şirketine denetçi gönderilmesi... Doğrudur, denetçi gönderdik, bunu da yaparken bekledik 1 Aralık, yanlış anlaşılma olmasın diye.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sizin şirketlere de denetici gitti mi?

BAŞKAN – Devam edin Sayın Bakan.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY (Devamla) – Tamam, anlatıyorum.

Şimdi, bizim müzelerimiz DÖSİMM tarafından ihale edildi. Biliyorsunuz, müzelerin içinde mağazalar var, DÖSİMM mağazaları var. Bu mağazaların Anadolu Kültürel Girişimcilik AŞ’ye işletmesi verilmiş.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sizin şirketinizin onunla ortaklığı var mı?

NECİP NASIR (İzmir) – Dinleyin ya! Cevap veriyor ona.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY (Devamla) – Sayın vekillerim, geçen sene bütçe konuşmasında bana bir ithamda bulundunuz, dediniz ki: “41 liraya su satılır mı? 20 liraya çikolata, 30 liraya tost satılır mı?” Bu ithamlarda haklıydınız. Ben bütün bu ithamları ciddiye aldım, firmayı da çağırdım, defalarca uyardık sözlü bir şekilde, bu yanlış, kontrattaki maddeleri yanlış yorumluyorsunuz, fırsatçılıktır, bunu yapmayın, düzeltin diye.

Peki, bu firmanın sahibi kim? Şu anki TÜRSAB Başkanı Firuz Bağlıkaya. Şimdi, ben ne yapsaydım? Halktan ve sizden de gelen eleştirileri duymazdan gelip hiçbir işlem yapmasa mıydım? İlk etapta yüzde 20 fiyatları geri çektik, tekrar bir yüzde 50 fiyatların geri çektilmesini talep ettik yıl başına kadar. Onlarla ilgili denetimlerimiz devam edecek. (AK PARTİ sıralarından “Bravo!” sesleri, alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edin Sayın Bakan.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY (Devamla) – Sayın Başkanım, bitiyor.

Son bir şey daha... Şimdi, Muğla Milletvekilimiz Mürsel Alban'ın Kissebükü'ndeki yatırım ve Torba turizm alanıyla ilgili bir ithamı var. Bakın, Kissebükü, Birinci Derece Doğal Sit Alanı ve Birinci Derece Arkeolojik Sit Alanı. Yani orada herhangi bir imar izni verilemez, herhangi bir yapılaşma izni verilemez. Ayrıca, Deniz Ticaret Odasının talebi üzerine, benim Bakanlığım döneminde kurtarma kazıları başlattık ve kurtarma kazılarının sonuçları da çok olumlu gidiyor. Bütçesini de ekibini de artırıyoruz, çok yoğun kazı faaliyeti içindeyiz. Yani Kissebükü'nde iddia edildiği gibi herhangi bir otel yatırımı yapılması mümkün değil.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Adalıyalı'da var mı, yok mu Sayın Bakan?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY (Devamla) – Ha, Adalıyalı dediğiniz koy ise Kissebükü'nden yaklaşık 3,5 kilometre uzaktaki bir koydur. Adalıyalı 2005 yılında, bakın bundan on dört yıl önce Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından tahsis ihalesi yapılarak -tahsis ihalesi nedir; otel yatırımı yapılması için tahsis ihalesi yapıyor Kültür ve Turizm Bakanlığı- ihaleye çıkmış, 10'dan fazla firma katılmış -açık ihale- en yüksek fiyatı benim firmam verdiği için ihale bende kalmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Bakan.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY (Devamla) – Bu arazi, bakın, benim şahsi mülküm değil; devlet tarafından binlerce verilmiş olan, kırk dokuz yıllık Turizmi Teşvik Yasası kapsamında verilmiş tahsis arazi. Bu araziyle ilgili bütün haklar, bu araziye tanınan hakların tamamı ben Bakan olmadan önce tanınmış.

Şimdi, bununla ilgili Sayın Vekilim, bana defalarca Mecliste de soruldu, soru önergesi şeklinde de verildi. Ben bunların belgelerinin hepsini gönderdim soru önergesi veren vekillerime. Şimdi size de resmî belgelerin tamamını göndereceğim. Bakın, ben size resmî belge gösteriyorum, kaşeli evrak.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Bende var Sayın Bakan, bende var.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY (Devamla) – Torba'yla ilgili alana gelince. Şimdi, bakın, Torba Koyu...

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Sayın Bakan, 92 dönümün 25 dönümü için...

FEHMİ ALPAY ÖZALAN (İzmir) – Dinle ya!

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY (Devamla) – Size göndereceğim. Baş başa da konuşuruz, sorun değil.

Torba turizm alanına gelince... (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Bir saniye değerli arkadaşlar, bir saniye... Sayın Bakan açıklamalarda bulunuyor, dinleyelim arkadaşlar.

Buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY (Devamla) – Şimdi, bakın, demin bir şeyden bahsettik. Büyükşehir belediye başkanlarımız ile Cumhurbaşkanımızın yaptığı toplantıda büyükşehir belediye başkanlarının bizden talepleri oldu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Bakan.

Buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY (Devamla) – Özellikle Muğla Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Bey bana geldi, dedi ki: “Benim arıtmalar konusunda desteğe ihtiyacım var. Finansal olarak yeterli kaynağım yok. Bunu Turizm Bakanlığı olarak yapar mısınız?” Cumhurbaşkanımızın da talimatıyla biz -biliyorsunuz size geldi yasa- 2634 sayılı Yasa’da, Teşvik Kanunu’nda bir değişiklik yaparak Turizm Bakanlığımıza bu tarz turizm alanlarında bu tarz yatırımları yapmak için yetki aldık. Ben Osman Bey’in kendisine sordum, hocam, en sıkıntılı yerin neresi dedim. Bana dedi ki: “Torba’da kanalizasyon dahi yok.” Hani bırakın arıtmayı kanalizasyon bile yok. Bakın, otuz yıldır, kırk yıldır orası turizme açık, kanalizasyon bile yok. O zaman dedim oradan başlayalım.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Niye sadece Torba, Sayın Bakan?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY (Devamla) – Bakın, Torba tek başına yeterli olmaz, Yalı ve İçmeler bölgesini de dâhil eden arıtma artı bir kanalizasyon sistemini yapabilir misiniz? Tamam, biz onayladık. Bu kapsamda da turizm alanı olmadığı için turizm alanına aldık. Ama yanlış anlamalara sebebiyet verilmemesi için –bunu da lütfen sosyal medyadan görebilirsiniz- ben bizzat Bodrum Belediye Başkanını davet ettim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Bakan.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY (Devamla) – Belediye Başkanına dedim ki: Arkadaş, bak, burası turizm alanı oldu ama Başkan, eğer burada imarla ilgili bir değişiklik talebi olursa biz size yönlendireceğiz, sizin üzerinizden gelen talepleri eğer siz uygun görürseniz biz de sizin uygun gördüğünüz talebi makul görürsek değerlendiririz. Ha, eğer siz uygun görmezseniz, siz yönlendirmezseniz zaten biz dikkate dahi almayacağız. Torba’yla ilgili konu budur. Ha, Torba’da benim otelim var mıdır? Vardır. 1985 yılında, rahmetli babam otuz beş yıl önce yapmış. Şimdi, benim, bakın, Kemer’de otelim var, Belek’te otelim var, Side’de otelim var, Torba’nın birçok koyunda otelim var. Şimdi bu bölgeler mağdur mu olacak benim otelim var diye. Ben bunları doğru bulmuyorum arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen, sessiz olalım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY (Devamla) – Sözlerime son verirken 2020 yılı bütçemizin Bakanlığımıza ve de ülkemize hayırlı olmasını temenni ediyor, sizlere bir kez daha şahsım ve Bakanlığım adına teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, şimdi aleyhte söz talebini karşılayacağım.

Aleyhte olmak üzere söz talebi, Elâzığ Milletvekilimiz Sayın Gürsel Erol’a aittir. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Erol, süreniz beş dakika.

GÜRSEL EROL (Elâzığ) – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Konuşmaları dinleyince, Sayın Bakanım konuşmacılar ara ara size -hatta siz de konuşmanızın bir bölümünde kendinize Turizm Bakanı dediniz- Turizm Bakanı olarak hitap ettiler ama siz Turizm Bakanı değilsiniz, siz Kültür ve Turizm Bakanısınız. Zaten, Kültür ve Turizm Bakanlığıyla ilgili temel sorun o. Şimdi, ben konuşmamı, Bakanlığın uygulamalarından kaynaklı kısmen aleyhte, Kültür ve Turizm Bakanlığının kurumsal kimliğini korumak adına kısmen lehte kullanacağım.



Birincisi, şunu ifade edeyim: Sayın Bakanın turizm sektöründen gelmesinden kaynaklı turizmde bir başarı hikâyesi var mı? Sevgili arkadaşlar, var. Gerçekten turizmde bir başarı hikâyesi var ama şu da bir gerçek ki, turizmde ne kadar başarı varsa kültür politikalarında o kadar başarısızlık var. (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi, bunu Sayın Bakanımız aslında kendileri ifade ettiler, dediler ki: “Ören yerleri ve müzeleri ziyaret eden yabancı turist yüzde 85, yerli turist yüzde 15.” Bu neyi gösterir? Bu, şunu gösterir: Türkiye’de ören yerleri ve müzelerle ilgili yabancı turizm potansiyelinin olduğunu ve bu sistemin oturmuş olduğunu. Ama yerli turistin hâlâ kendi ören yerlerini, kendi müzelerini, kültürünü, geleneğini öğrenmek için gitmemesi, gezmemesi, yüzde 15 aşamada kalması demek, kültür politikalarında bir sorun var demektir. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Bakanım, siz olaya turizmci olarak yaklaşabilirsiniz ama aslında temel sorun bence şu: Türkiye’de aslında, Kültür Bakanlığı ile Turizm Bakanlığının birleştirilmesi büyük hata. Yani Kültür Bakanlığının işlevi farklıdır, Turizm Bakanlığının işlevi farklıdır. Mesela, Kültür Bakanlığında Vakıflar Genel Müdürlüğüne bağlanması doğrudur. Ama Turizm Bakanlığı ayrı bir bakanlık olarak kalsaydı, Cumhurbaşkanlığına bağlanan Türk Tanıtma Fonu’nun ve bugün “İletişim Başkanlığı” adı altında olan başkanlığın da Turizm Bakanlığına bağlanmış olması daha doğru olurdu.

Kültür politikalarının yaygınlaştırılması için, cumhuriyetin ilk döneminde kurulan Kültür Bakanlığının, kurumsal kimliğiyle korunan ve bürokratlarının liyakat esasına göre çekirdekten yetişerek gelen kurumları var. Nedir bunlar? Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü, Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü, Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü; bunlar çok aktif hâle getirilemedi. Bunlar aktif hâle getirilerek daha aktif hâlde Türkiye’nin her tarafında etkinlikleri yaygınlaştırılmalı.

Sayın Bakanım, Bakanlığınızın kurumsal kimliğiyle ilgili lehte konuşacağım. Şimdi, Bakanlığın genel, toplam bütçesi Karayolları Genel Müdürlüğüne dörtte 1’i kadar, düşünün. Yani bir bakanlığın genel bütçesi bir genel müdürlüğün bütçesinin dörtte 1’i kadar. Bu neyi gösteriyor? Aslında Türkiye’deki en önemli bakanlıklardan biri Kültür ve Turizm Bakanlığı olduğu hâlde hâlâ Kültür ve Turizm Bakanlığının önemi, ciddiyeti algılanmış değil. Bir genel müdürlük düzeyinde bile bütçe ayırlamamış durumda ki Bakanlığın bütçesi artırılmalı. Bu şans oyunlarından olabilir...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Karayolları yatırımcı.

GÜRSEL EROL (Devamla) – Beyefendi, Karayolları Genel Müdürlüğü hizmet getiren bir sektöre hitap eder ama Turizm Bakanlığı, hizmet sektörüyle bu ülkede milyonlarca insana ekmek verir, iş alanı ve istihdam alanı oluşturur. (CHP sıralarından alkışlar) Sayın Bakanın tespiti doğrudur. Aslında yatırımı hizmet sektöründe geliştirmek anlamında hem kültür politikalarıyla hem de turizm politikasıyla hizmet alanında daha fazla istihdam alanları oluşturabilirsiniz ve Türkiye ekonomisinin desteklenmesindeki en büyük temel kaynaklardan birisi de turizmin gelişmesidir, Karayolları yatırımcıdır. Ben size bir örnek vereceğim: Kültür varlıklarının yatırımıyla ilgili Bakanlığın 2020 bütçesine 500 milyon civarında bir ödenek konulduğu söylenmektedir. Burada Elâzığ milletvekillerimiz aramızda var mı? Ben yatırıma itiraz etmiyorum ama yalnızca bir kıyaslama yapmak için... Elâzığ Kömürhan Köprüsü Bağlantı Tüneli ve heyelandan kaynaklı alanın iyileştirilmesiyle ilgili Karayolları Genel Müdürlüğüne koyduğu ödenek 550 milyon. Bakın, bir ilin köprüsü ve tünelinin bedeli 550 milyon, bir Bakanlığın bütün Türkiye’deki kültür varlıklarıyla ilgili koyduğu ödenek 500 milyon; işte, kıyaslama bu. Bunu anlatmaya çalışıyorum, bunu değerlendirmeye çalışıyorum, diyorum ki: Bakanlığa bu para yetmez, Bakanlığın bütçesini güçlendirmek lazım, ek katkılardan destek vermek lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Erol, devam edin.

GÜRSEL EROL (Devamla) - Kültür varlıklarının restorasyonu ile ilgili, kültür varlıklarının korunmasıyla ilgili, ören yerlerinin geliştirilmesiyle ilgili, müzelerin geliştirilmesiyle ilgili yeni ödeneklere ihtiyaç var.

Sayın Bakanım, Millî Saraylar mutlaka Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlanmalıdır. Define Arama Yönetmeliği mutlaka ve mutlaka değiştirilmelidir çünkü özel şahıslara hiçbir şartta ve koşulda kendi mülkiyetleri dışında define arama ruhsatı verilmemelidir; hele kendi mülkiyetindeki kültür varlığı taşınmaz kültür varlığı statüsündeyseniz, bu aynı zamanda yalnızca kültür varlığı değil, doğal sit alanı ve kültür sit alanıysa asla verilmemelidir. Kamu alanlarında ve özel alanlarda define arama yetkisi yalnızca ve yalnızca Bakanlığın olmalıdır. Bir de kazı başkanlıklarıyla ilgili yönetmeliğin değişmesi lazım Sayın Bakanım. Bunları detaylı olarak ben size rapor hâlinde de verebilirim. Ya, bir kazı yetmiş, seksen yıl sürer mi? Yani kazıyorsunuz, kazı alanında restorasyonu korumaya yönelik tedbir almadığınız için iklim koşulları sizin ortaya çıkardığınız eserleri de tahrip etmekte. Bunlarla ilgili çalışmalar yapılmalı. İl kültür ve turizm müdürlüklerinde eskisi gibi kültür müdürleri ayrı görevlendirilmeli, turizm il müdürleri ayrı görevlendirilmeli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Erol.

GÜRSEL EROL (Devamla) – Buradan size son bir çağrım ve talebim var: Bakanlık bürokrat atamalarınızda MEMUR-SEN'in etkisini kırarak liyakat esasına göre, teknik kadrodan yetişen ehil adamları görevlere getirmenizi talep ediyorum.

Elâzığ'la ilgili, seçim bölgemle ilgili bir talebim var: Özellikle Harput ve Palu bölgesinin kültür varlığıyla ilgili restorasyonlarının hayata geçirilmesi, turizme kazandırılması, 26'ncı Dönemde milletvekilliğini yaptığım Tunceli'yle bir gezi güzergâhı oluşturularak Tunceli'de de doğa turizminin hayata geçirilmesi taleplerinde bulunarak 2020 bütçenizin Bakanlığımıza ve bürokratlarımıza hayırlı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Efendim 60'a göre kısa bir söz talebim var.

BAŞKAN – Buyurun.

#### V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

*28.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Balıkesir ili merkezli İzmir ve İstanbul ilinde hissedilen deprem hakkında yürütmeden bilgi talep ettiklerine ve yöre halkına geçmiş olsun dileğinde bulunduğuna, Türkiye'nin olası bir depreme karşı hazırlığının bulunmadığına ilişkin açıklaması*

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sizin de bilginiz olmuştur şüphesiz, biraz önce, 23;14'te Balıkesir ilimiz merkezli, İzmir ve İstanbul'da da hissedilen -yaklaşık 4,9 ile 4,6 bandında değişen rakamlar telaffuz ediliyor- bir deprem yaşandı. Öncelikle yöre halkına geçmiş olsun diyoruz. Bize gelen ilk haberlere göre bir can kaybı yok gibi görülüyor ama bakalım, şimdi buradan yürütmeye sorulmuş bu konudan ne kadar haberdarlar ve konuya ne kadar hazırlıklılar, yürütmeden de bilgi istiyoruz.

Yalnız bu vesileyle şunu söylemek lazım: Türkiye ne deprem öncesine ne de olası deprem esnası ve sonrası noktasında sıfır hazırlıkla gidiyor. Sıfır hazırlık, sıfır tedbir ve öncelikle güçlendirme, toplanma sahaları, eğitim, okulların önceliği dâhil, üzülerek söylüyorum, felaket tellallığı yapmak istemem ama bu konuda –Allah'ım esirgesin- daha büyük ölçekli bir deprem oluşması hâlinde çok acı yaşayacağımız bir gerçek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bitiriyorum Başkanım.

Bu deprem vesilesiyle ve ülkenin bütçesini görüşürken yüce Genel Kurulun dikkatini çekmek istiyorum: Hükûmetin bu konudaki eksikliğini, ihmalinin, duyarsızlığını -adına ne dersiniz deyin- uyararak, herkesten ve her şeyden önce Türkiye Büyük Millet Meclisinin en asli işidir.

Genel Kurulu saygıyla selamlarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Ben de deprem yöresindeki tüm yurttaşlarımıza geçmiş olsun diyorum. Umuyorum ve diliyorum ki herhangi üzücü bir olayla karşılaşmayız.

Sayın Bakanın da kendisine bu arada bilgi gelirse ve onu da Meclisimizle paylaşırsa seviniriz.

Tekrar geçmiş olsun diyorum.

#### **IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

##### *A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 129) (Devam)

2.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2018 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2018 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 189 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2018 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/871), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2018 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/881) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 130) (Devam)

##### *A) TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ (Devam)*

1) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

##### *B) KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU (Devam)*

1) Kamu Denetçiliği Kurumu 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Kamu Denetçiliği Kurumu 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

##### *C) ANAYASA MAHKEMESİ (Devam)*

1) Anayasa Mahkemesi 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Anayasa Mahkemesi 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

##### *Ç) SAYIŞTAY (Devam)*

1) Sayıştay 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Sayıştay 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

##### *D) KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI (Devam)*

1) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

##### *E) RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU (Devam)*

1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

F) DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

J) ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU (Devam)

1) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

K) ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ (Devam)

1) Atatürk Araştırma Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Araştırma Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

L) ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ (Devam)

1) Atatürk Kültür Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Kültür Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

M) TÜRK DİL KURUMU (Devam)

1) Türk Dil Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Dil Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

N) TÜRK TARİH KURUMU (Devam)

1) Türk Tarih Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Tarih Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

O) KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Kapadokya Alan Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, birinci turdaki konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi soru-cevap işlemine geçiyoruz.

Yirmi dakika sürecek olan soru-cevap işlemimizin yarısını sayın milletvekillerimiz kullanacak, yarısını Komisyon cevap vermek suretiyle kullanacaklar.

Biz sabahtan sisteme giren arkadaşlarımızı not aldık, onları kaydettik, o sıraya göre takip edeceğiz ve söz vereceğiz.

Sayın Çepni...

MURAT ÇEPNİ (İzmir) – Teşekkürler Başkan.

Hasankeyf cinayeti sürüyor. Onlarca medeniyete beşiklik etmiş insanlık tarihi elli yıllık baraj için yok ediliyor. Hasankeyf 12 bin yerinden hançerleniyor üstelik Hasankeyf ve eserlerinin büyük çoğunluğu henüz yerin altındayken.

Şimdi Bakanlığa sorularım şunlardır:

1) Bazı eserler taşınıyor. Taşıma uygulamasında kriteriniz nedir?

2) Binlerce mağara ve eser sizler için ne ifade ediyor?

3) “Kültür” kelimesi sizin için ne ifade ediyor?

4’üncü sorum şu olacaktır: “Hasankeyf için vicdan azabı çekiyor musunuz?” diye soracaktım fakat sunumunuzdan sonra bunu sormaktan vazgeçtim.

BAŞKAN – Sayın Aydın...

ERKAN AYDIN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sorum Meclis Başkanına: Son günlerde yeniden gündeme gelen, yaşayan tüm cumhurbaşkanlarının, başbakanların mal varlığının araştırılması için Meclis komisyonu kurulması konusu var. Biliyorsunuz Sayın Cumhurbaşkanının mal varlığı Amerikan Temsilciler Meclisinde de gündemde. Aslında Amerikan Temsilciler Meclisinin değil, Türkiye Büyük Millet Meclisinin konusu olmalı. Erdoğan ve ailesinin bu töhmetten kurtulması için bir komisyon kurulması çalışmanız olacak mı? Bu konuda bir siyasi sorumluluk üstlenecek misiniz?

Diğer sorum gene Meclis Başkanına: 9 Aralıkta yani dün odalara dağıtılan bir yazı var, Ana Bina’nın çevresine ve koridorlara kamera sistemleri yerleştiriyorsunuz. Bu ihtiyaç nereden hasıl oldu? Daha önceki kamera sistemi neden yetersiz kaldı? Hangi şartlar oluştu da her tarafı gözetleyeceksiniz?

Diğer sorum Kültür Bakanına: Sayın Bakan, sorum özel tiyatrolara ilişkin. 2019-2020 tiyatro sezonunda özel tiyatrolar ne kadar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gürer...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – 10 bin yıllık bilinen tarihiyle Kapadokya ve Tabal Krallığı’na başkentlik etmiş Niğde ilinin tarihi ve kültür değerlerine gereken önem verilmemektedir, turizmden pay alması sağlanmamıştır.

Sayın Bakan, Bütçe Komisyonundaki sorularımıza üstünkörü yanıtlar göndermişsiniz. “Tarihî alanlarda bilimsel çalışma yapılacak mı?” diye sorduk, bu yerlerin sit kapsamında olduğunu ifade ediyorsunuz. Biz de onu biliyoruz. Niğde’de yeterli bilimsel araştırma yapmıyorsunuz, korumuyorsunuz, onarmıyorsunuz, tanıtmıyorsunuz. Mevcutta olan Tyana Antik Kenti, Bahçeli Köşk, Altunhisar Kımık, Ulukışla Porsuk, Çiftlik Tepecik bilimsel kazıları yıl boyunca yayılacak mıdır? Niğde merkez Kale Çevre Projesi, Bor Orta Mahalle, Ulukışla Öküz Mehmet Paşa Kervansarayı’nın turizm amaçlı değer bulması sağlanacak mıdır? Niğde merkez, Bor, Altunhisar, Çamardı, Çiftlik ve Ulukışla’nın tarihi, doğal güzelliklerinin korunması, tanıtılması için ne yapılmaktadır?

BAŞKAN – Sayın Taşkın...

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, görüşmekte olduğumuz 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi'nin ülkemize, milletimize, kurumlarımıza hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Sorum Kültür ve Turizm Bakanımıza olacaktır. Sayın Bakanım, seçim bölgem Mersin kültür, tarih ve turizm değerleri bakımından çok büyük bir zenginliğe sahiptir. Bu zengin kültür mirasının korunması kapsamında yapılacak işlemlerin hızlandırılması için Mersin'e kültür varlıkları koruma kurulu kurulması çalışmalarını başlatmayı düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Durmuşoğlu...

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Öncelikle, 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi'nin ülkemize, milletimize hayırlar getirmesini diliyorum.

Sorum Sayın Kültür ve Turizm Bakanımıza olacaktır. Ülkelerin tanıtımında ve turizmde o ülkede çekilen yabancı filmlerin çok önemli olduğu bilinmektedir. Bu anlamda, baştan başa doğal plato özelliği olan ve teknik altyapı olarak her türlü imkâna sahip ülkemizde film turizminin geliştirilmesi için yürüttüğünüz çalışmalar bulunmakta mıdır?

Ayrıca bugün Dünya İnsan Hakları Günü. Her yıl, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 1948 yılında kabul edildiği gün olan 10 Aralıkta kutlanmaktadır. 71'inci yılını kutladığımız bu günde insanların hak ve özgürlüğünü teminat altına alan bu beyannameye ilk imza atan ülkelerden biri olmanın gururunu yaşamaktayız. Tarih boyunca bu coğrafyayı rengi, dili, dini ne olursa olsun bütün insanların huzur ve barış içinde yaşadığı esenlik yurdu hâline getiren aziz milletimiz bugün de 82 milyonu kucaklayan yönetim ve adalet anlayışımızın en büyük ilham kaynağı olmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

1) Sayın Bakanım, biraz önceki konuşmanızda dediniz ki: “Biz belediyelerin atık su arıtma tesislerini yapıyoruz.” Düzce atık su arıtma tesisi ve çöp arıtma tesisini yapacak mısınız? Yapmayacaksanız neden yapmıyorsunuz?

2) Anayasa'mızın 63'üncü maddesi tarih, kültür, tabiat varlıklarının korunmasını düzenlemektedir. Bu maddenin gereklerini yerine getiriyor musunuz? Sürdürülebilir bir turizm ve kültür projeniz var mı?

3) Düzce ilimize bu turizm bütçesinden, Bakanlık bütçesinden ne kadar pay ayrılmaktadır?

4) Şanlıurfa ilimize turizm bütçesinden ne kadar pay ayrılmaktadır?

5) Müze ve ören yerlerine ziyaret girişi için ücret alınmakta. Bu, hangi şirkete verilmiştir? Bu şirketlerin sizin sahip olduğunuz şirketlerle bir bağı var mıdır, ortaklığı var mıdır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Varsa ne zamandan beri vardır? Yoksa da özür dilerim arkadaş, böyle el kaldırmanıza gerek yok.

BAŞKAN – Sayın Kılıç...

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Kültür idrakin hayata yansımadır ama çok zamandır biz Batı'nın tasarlayıp da yaptığı düşünceyi kavramayı hayatı kavramak olarak anlıyoruz. Çünkü bize böyle anlatıldı, gerisi çağ dışılık ve gericilik olarak lanse edilip yok sayıldı. Eskiden köylere çerçi denilen bir kısım küçük gereçleri takas usulü pazarlayan kişiler gelirdi. Bu kişiler bazı kere de halkın elinde bulunan antika değerindeki eşyaları kendi naylondan mamul malzemeleriyle takas ederlerdi. Aynen böyle uzun yıllar bize ait nice paha biçilmez kültür değerlerimizi çağdaşlık boyasıyla boyanmış naylon değerlerle takas ettik; onlar kazanırken biz kaybettik.

BAŞKAN – Sayın Şimşek...

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Sayın Bakanım, üç dönemdir Mersin Milletvekili ve Turizm Komisyonu üyesi olarak görev yapmaktayım. Her yıl Mersin'in turizmle ilgili problemlerini defalarca aktarmamıza rağmen Mersin'deki turizm projelerinin maalesef hiçbiri hayata geçirilemedi. Bu dönem sizden başta Gülek Karboğazı Kayak Merkezi olmak üzere... Çünkü hem 2 milyon nüfuslu Adana'ya hem de 2 milyon nüfuslu Mersin'e hitap edecek olan, tam Mersin'in sınırında bir proje, bu projenin hayata geçirilmesi için ivedi olarak bir ödenek ayırmanızı... Yine, Tarsus Kazanlı Turizm Bölgesi yıllardır konuşuluyor ama maalesef istenilen bir sonuca varılmadı.

Ayrıca, Mersin'de 8 tane turizm alanı ilan edilen yer var, Silifke Narlıkuyu, Silifke Taşucu, Gülnar Ortaburun, Anamur Melleç ve Silifke Ovacık gibi turizm bölgelerinin en az 1 tanesinde örnek bir proje yapmanızı...

Yani Mersin, Antalya'nın ve Ege'deki diğer illerimizin maalesef turizmde gerisinde kaldı, 350 kilometrelik sahil şeridi olan bu kentin Kleopatra'sı, sembolü Danyal Aleyhisselam'ı, Ashab-ı Kehf'i...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) - Desteğinizi bekliyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Kenanoğlu...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan, Hacı Bektaş Dergâhi Alevilerin inanç ve ibadet merkezlerinden biridir. Size göre müzedir ama bize göre hâlâ inanç, ibadet merkezi özelliğini korumakta ve bu amaçla her yıl yüz binlerce insan ziyaret etmektedir. 2019'da on bir ayda 584 bin kişi ziyaret etmiştir. Burada kimi sorunlar bulunmaktadır.

1) Dergâhın içi bakımsızdır, dökülmeler vardır.

2) Daha önce uygulanan koku giderici ve ayaklara takılan galoş ödenek yetersizliği nedeniyle temin edilememektedir.

3) Dergâhtaki envanterlerde bulunan ve Dergâha ait olan kimi malzemeler “tadilat” “tamirat” diye götürülmüş ama geri getirilmemiştir. Bunlar, örneğin sancak, müzik aletleri, Bektaşî dervişlerine ait giyim eşyaları, kimi kayıt ve resimlerdir. Bunların bir kısmı sekiz yıldır geri getirilmiyor. Bunlara ne oldu? Bunlar ne zaman geri getirilecek? Hacıbektaşlılar ve tüm Alevî kamuoyu sizden bunun cevabını bekliyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Keven...

ALİ KEVEN (Yozgat) – Sayın Bakan, bildiğiniz üzere tarihî Sarıkaya Roma Hamamı UNESCO tarafından Dünya Mirası Listesi'ne alınmış, bir örneği de İngiltere'de olan, tarihi yüzyıllara dayalı bir mirastır. 2009'da başlayan kazılar nedeni bilinmeyen bir sebeple durdurulmuştur. Kazılar için de 50 adet iş yeri kamulaştırılarak yıkılmıştır. Şimdi soruyorum Sayın Bakana: Kazılar neden durdurulmuştur? Kazılar duracaktı da 50 adet iş yerini neden yıktınız? 50 adet iş yerini yıkarken hemen

aynı yerde mülkiyeti özel idareye ait olan, işletmesini AKP ilçe başkanının yaptığı yer niye yıkılmıyor, yıkılmıyor? Sarıkaya Roma Hamamı'yla ilgili projeniz nedir? Sarıkaya'yı bir turizm merkezi hâline getirecek misiniz?

Saygılarımla.

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu? Yok.

Son olarak, Sayın Arık...

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Sayın Başkan, Sayın Bakan; yaklaşık on yıl önce Ertuğrul Günay Kayseri'ye devlet tiyatrosu sözü vermişti. Ancak gelin görün ki ortada ne Ertuğrul Günay var ne de Kayseri'de devlet tiyatrosu var. Devlet tiyatrosu yüksek hızlı tren gibi, havalimanının genişletilmesi gibi yalan mı oldu? Kayseri halkı adına Sayın Kültür ve Turizm Bakanına soruyorum: On yıl önce verdiğiniz sözü yerine getirecek misiniz? Kayseri'ye devlet tiyatrosu ne zaman gelecek?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Şimdi, sorulan sorulara cevap vermek üzere sözü size bırakıyorum Sayın Bakan, buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Önce, Sayın Engin Altay, Balıkesir depremiyle ilgili bir soru sordunuz. Sayın Valiyle görüştük, şu an için herhangi bir can ve mal kaybı yok. Yalnız, köylere de ulaşmaya çalışıyorlar tek tek ama şu an için beklentileri de yok. Önce bu merakı gidermiş olalım.

Ankara Milletvekili Şenol Sunat'ın bir sorusu var: “Sanat kurumlarında sözleşmeli olarak çalışan personelin mağduriyetleri giderilecek mi?” Ben Komisyonunda da bundan bahsetmiştim, biliyorsunuz. Bu yirmi küsur yıllık bir konu yani şu dönemin konusu değil, uzun zamandır gelen bir konu ve ben Bakan olduktan sonra ilk önce bu konuya ağırlık verdim. İlgili kararname Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından yayımlandı. İlgili yönetmelik de yayımlandı ama biz sözleşmeleri yapmadan önce şöyle bir sıkıntı çıktı: Sadece bize bağlı kurumları değil, diğer başka bakanlıklara bağlı kurumları da etkilediği anlaşıldığı için, genel bir düzenleme gerektiği ortak fikrine varıldığı için bu düzenleme hazırlandı. Çok yakın yani çok çok yakın, birkaç gün içinde, birkaç hafta içinde bu düzenleme de yapılacak. Şöyle, daha net ifade edecek olursam: Ocak 2020 itibarıyla bizim Bakanlıktaki ilgili kurum maaş bütçelerinde bu sözleşmeler yapılacakmış şeklinde planlandı, bütçeye de o şekilde konuldu. Yani artık bu işin sonuna gelindi, sonuçlanacak.

Yine, Antalya Milletvekili Sayın Kemal Bülbül “Müze ve ören yerleri viraneye dönmüştür.” diye söylemişler. Bakın, 2019 yılında müze ve ören yerlerimizin işletilmesi ve bakımı için 280 milyon bir ödenek ayrıldı. Bu olmasına rağmen, biz yarattığımız ek kaynak ile bu rakamı 500 milyon liraya çıkardık. Ve sezon öncesi teşhir yerlerinden tuvaletlere kadar elden geçirip yoğun bir onarım ve bakım gerçekleştirdik. Yine, bu yıl devreye aldığımız memnuniyet ölçüm amaçlı “Turkish Museums” “web” platformu ile yapılan puanlama ve değerlendirme sayfasında tavsiye oranının yüzde 93'e kadar çıktığını gördük ama yine de gözden kaçan bir eksiklik varsa lütfen bana iletin, hızlı bir şekilde -veya bu platforma da yazabilirsiniz- müdahil oluruz.

Yine, Ankara Milletvekili Şenol Sunat “Özel tiyatrolara verilen destek yetersiz. 6 milyon 102 bin lirayı yardım yapılan tiyatro sayısına bölersek 20 bin lira gibi bir rakam çıkıyor. Bazı tiyatrolara daha fazla yardım yapılırken bazılarında daha az destek veriliyor.” dedi. Bakın, ben konuşmamda da belirttim. Biz özellikle 2020 yılından itibaren özel tiyatroları önceliğimiz olarak kabul ediyoruz. Etkili bir destek



paketi hazırlıyoruz, önemli oranda genişleteceğiz ve teşvikleri çeşitlendireceğiz. Ayrıca 2020-2023 döneminde de destekleri yüksek oranda artırmaya devam edeceğiz. Yani artık yüzdesel oranlarla değil, misli oranlarda bu desteği aşamalı bir şekilde -2023 dâhil- artırarak devam edeceğiz.

İstanbul Milletvekili Abdul Ahat Andican'ın cumhuriyetimiz değerlerine ve Atatürk'e ilişkin yorumları vardı "Bunlar daha fazla ön plana çıkarılmıyor." diye. Ben ilgili kurumlardan istedim Sayın Andican. Burada sıkıştırılmış 4 sayfa var, ilgili kurumların Atatürk ve cumhuriyetimize yönelik yaptığı faaliyetlerle ilgili. Bunları sayarsam zaten on dakikam dolar. Ben bunları detaylı bir şekilde yarın size gönderiyorum metin olarak. Çok geniş bir bütçemiz de var, çok geniş çalışmalarımız da var.

Yine, Ankara Milletvekili Murat Emir'in, şehit ve gaziler adına kurulan ve 15 Temmuz sonrasında toplanan bağışların aktarılması gereken vakfın ne olduğuyla ilgili sorusu. 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle kurulmuş olan vakıf, 10 milyon lira kuruluş mal varlığıyla kuruldu. Vakfın Müttevelli Heyeti Başkanı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı. Henüz mütevelli heyet toplantısı yapılamadığından yönetim kurulu oluşturulamadı. Adresle ilgili bir şeyiniz var, orada küçük bir hata olmuş. Adresle ilgili olarak "16" olan bina numarası sehven "6" olarak kayıtlara girmiş. Bina, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının Ankara İl Müdürlüğü ek binası. Vakıf senedi istenildiği takdirde gerek ilgili Bakanlıktan gerekse Vakıflar Genel Müdürlüğünden temin edilebilir.

İstanbul Milletvekilimiz Saliha Sera Kadıgil Sütlü'nün "Telif hakları, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda değişiklik çalışmaları hangi aşamada?" sorusu. 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu esasen uluslararası düzenlemelerle büyük oranda uyumludur ve ihlallere karşı caydırıcı yaptırımlar öngörmektedir. Bununla birlikte, ülkemizde daha etkin bir telif hakları sistemi oluşturulmasını teminen 5846 sayılı Kanun'da değişiklik yapılması amacıyla Bakanlığımız bünyesinde çalışmalar sürdürülmektedir. Benim de bizzat katıldığım toplantılarda, kanunun yararlanıcısı olan meslek birlikleri ve sektörün talepleri not edilmekte, aralarında azami düzeyde mutabakat sağlanması telkin edilmektedir. Yani hiçbir mutabakat sağlanamıyor ama bir noktaya da gelmeye başladılar. İlkeler düzeyinde belli bir aşamaya gelmiş olup kanunun yazım süreciyle ilgili teknik çalışmalar devam ediyor. Onu çok yakın bir tarihte, en azından uzlaşmış olanlarla, uzlaşmamış olanlarda da orta yolu bularak kanunu Meclise göndereceğiz.

Antalya Milletvekili Sayın Çetin Osman Budak'ın "Bakanlığımızın 2019-2020 yılı bütçesi azalmıştır."la ilgili sorusu. Şimdi, kâğıt üstünde azalmış gibi görünse de aslında realitede azalmış değil. Niye değil? Bizim 2019 bütçemizde 873 milyon lira "yakıt destek" diye bir pay var, bu rutin bir pay değil, 2016-2017 yılındaki -krizin etkisiyle- krizin telafisi amacıyla seyahat acentelerine kullanılmış bir seferlik bir paket. Tabii, 2018 itibarıyla bu pakete ihtiyaç kalmadığı için, 2019'dan sonra, 2018'in ödemeleri de 2019'da yapıldığı için 2020 bütçesinden çıkarıldı. Yani siz bu yakıt paketi olmadan karşılaşırsanız aslında bizim bütçemiz yüzde 50 arttı, azalmadı hani bütçemiz yüzde 50 olarak arttı. Ayrıca, bizim bütçe dışında döner sermaye gelirlerimiz de var, döner sermaye gelirlerimizden de çok ciddi bir gelir elde ediyoruz, birçok harcamamızda da bu döner sermaye gelirlerini kullanıyoruz.

RTÜK Başkanının maaşı konusu var. RTÜK Başkanı Ebubekir Şahin bugün itibarıyla sadece RTÜK Üst Kurul Üyesi olarak aylık 13.200 lira maaş almaktadır; yönetiminden ayrılana kadar ise TÜRKSAT Yönetim Kurulu Üyesi olduğu dönemde iddia edildiği gibi 70 bin lira değil, aylık 7 bin lira huzur hakkı almıştır; Basın İlan Kurumu Genel Kurulu üyeliğinden herhangi bir maaş almamaktadır.

TOBB İkiz Kulelerinden 2 kat kiralınması konusu var. RTÜK, TOBB ikiz binalarında kiralanan 2 kat için aylık kira bedeli, her şey dâhil olmak üzere, yüzde 40 indirimle, KDV dâhil toplam 54 bin lira ödemektedir. Piyasa şartlarına göre de oldukça makul bir fiyatla kiralama yapılmıştır. İncelerseniz, kıyaslarsanız siz de bunun makul olduğunu göreceksiniz. 6'ncı katta sadece RTÜK Başkanının

bulduğuna dair bir açıklama yapılmış. RTÜK Ana Hizmet Binası'nın 6'ncı katında, Milletvekili Ali Öztunç'un Kurul Üyesi olduğu dönemde olduğu gibi, RTÜK Başkanı, RTÜK Başkan Vekili, RTÜK Başkan Yardımcıları, Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği, Özel Kalem Büro Müdürlüğü, Üst Kurul Büro Müdürlüğü, Sayıştay denetçileri odaları bulunmaktadır. İddia edildiği gibi, 6'ncı katın RTÜK Başkanına tahsis edildiği iddiası gerçeklikle bağdaşmamaktadır.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bizim sorulara cevap verin Sayın Bakan. Siz faaliyet raporu okudunuz orada, orada cevap verecektiniz onlara.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Gürsel Erol Vekilim diyor ki: "Müzelerin ziyaretçi sayısının yüzde 15'i Türk, yüzde 85'i yabancı." Orada bir yanlış anlama oldu Sayın Vekilim herhâlde.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, sözlü sorulara cevap vermedi ki.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Gelirlerinin yüzde 85'i yabancı, yüzde 15'i yerli. Yani ziyaretçi sayısı diye bakacak olursanız yabancı oranı yüzde 65, yerli ziyaretçi oranı yüzde 35.

"Kültür ve Turizm Bakanlığı ayrılmalıdır." diye bir tezleri daha var. Benim şahsi fikrim "kültür" ve "turizm" beraber götürülmesi gereken, birbirini destekleyen iki önemli unsur. "Turizm" demek, zaten sizin sanatınız, arkeolojik değerleriniz, kültürünüz ve buradaki değerleriniz. Yaşam tarzınızla birlikte rakip ülkelerden ayrışabiliyorsunuz. Siz ne kadar kültürünüzü, sanatınızı desteklerseniz turizmdeki geliriniz de o kadar artıyor. Biz aynı mantıkla şu anda turizmden elde ettiğimiz Bakanlık gelirlerimizin birçoğunu zaten kültüre kaydırıyoruz yani sizin bütçede gördüğünüzün dışında döner sermaye gelirinden elde ettiğimiz turizm gelirlerinin büyük bir kısmını biz kültür faaliyetlerimizi desteklemek amacıyla kullanıyoruz.

"Define aramalarıyla ilgili izin ve yönetmelikler değişsin." talebi var. Zaten bununla ilgili bir açıklama yapmıştık. Bu değişikliği de yapıyoruz ve inşallah bir ay içinde, iki ay içinde bunu da yapacağız.

Şimdi, kazı yönetmeliğinde bir değişiklik yapılsın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakan, devam edin.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Kazıların yeteri kadar sürdürülmediği iddia ediliyor. Şimdi, bakın, ben özellikle göreve geldikten sonra bu sıkıntıyı gördüm, konuşmamda da belirttim, kırk beş ile altmış gün kazılıyordu. Kazı başkanlıkları... Bunlarla ilgili kaynak sıkıntısı iddia ediliyordu. İlk iş olarak bu kaynak sıkıntısını çözdüm ve on iki aylık kazı programını başlattım. Yani ne demek on iki aylık kazı programı? Kazı başkanlıkları bize başvuruyor, bu başvurularında yapacakları harcamalar ve istihdam edecekleri personel sayılarını bize onaylatıyorlar ve minimumda bir personel sayısı istiyoruz, bakın maksimumda değil, minimumda bir personel sayısı istiyoruz. Bu gerekleri yerine getirdikleri zaman on iki ay boyunca kazı destek programına dâhil oluyorlar. Geçen sene, 2019 yani içinde bulunduğumuz yıl 20 tane kazı başkanlığıyla başlandı, önümüzdeki sene bu rakam 62'ye çıkıyor, ondan sonraki sene bu rakam 121'e çıkarak tamamlanacak yani kazı başkanlıklarının tamamını on iki aylık programa alacağız. Burada esas bizim karşılaştığımız sıkıntı ne biliyor musunuz? Sorunun bizde olmadığı, sorun aslında kazı başkanlıklarında. Maalesef biz onları on iki aylık programa çağırdığımız zaman bazılarının isteksiz olduğunu gördük.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ona göre düzenleme yapın.

BAŞKAN – Sayın Bakan, birkaç soru daha devam edin lütfen.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Hatta birkaç kazı başkanını da görevden aldık, almaya da devam edeceğiz. Bununla da sınırlı kalmayacağız -yerli kazı başkanlıkları- onu da konuşmamda belirttim. Sırada 32 tane yabancı kazı başkanlığı var; aynı sorun onlarda da var, altmış ile doksan gün arasında kazıyorlar. Onlara da aynı teklifi götürüceğiz yani “Eğer kaynağınız yoksa ve bunu on iki aya yayamıyorsanız lütfen bizim yerli kazı başkanlıklarımıza devredin.” diyeceğiz, devralmaya da başlayacağız; yani, 3’üncü aşamada yapacağımız konu budur.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Tyana Antik Kenti’ni de al onların arasına.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – “Arıtma yatırımlarıyla ilgili Düzce’ye yatırım yapılacak mı?” Bakın, arıtma yatırımlarında öncelik olarak turizm alanı olması gerekiyor, torbaya da o yüzden “turizm alanı”nı ilave etmiştik.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Düzce turizm kenti zaten.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Ve öncelikli olarak kıyı bandında olması ve yoğunluk önceliği olması gerekiyor. Kaynaklar yettiği sürece biz arıtma tesislerini devralmaya devam edeceğiz ama dedim ya, biz 2634 sayılı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Devam edelim Sayın Bakan.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Düzce turizm alanı Sayın Bakan, Düzce turizm alanı.

ÇETİN ARIK (Kayseri) - Kayseri’ye geliyor mu devlet tiyatrosu?

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Ben anlamadım yani Düzce turizm alanı değilse neresi turizm alanı?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Yazılı sorularına titiz cevap versinler Sayın Bakan.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Bir de, Sayın Mahmut Bey, müze gişeleriyle ilgili bir soru sormuşsunuz: “Müze ve ören yerlerindeki bilet işletme firması veya mağaza işletme firmasıyla herhangi bir ortaklığınız var mı?” Bakın, bu iki işletmenin de ihaleleri ben Bakan olmadan çok önce yapılmış ve işletmeler bu firmalara verilmiş. Benim bu iki firmayla da uzaktan yakından hiçbir ortaklığım veya bir ilişkim ne organik ne direkt ne indirekt yoktur; sorunuzu cevaplamış olayım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) - Düzce’ye ne kadar turizm payı ayırıyorsunuz Bakanım?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Şimdi, bakın, biz “şu ile şu kadar pay, bu ile bu kadar pay” diye ayırmıyoruz, zaten bu doğru bir yöntem değil. Biz şimdi ne yapacağız Turizm Geliştirme Ajansı ile birlikte? 4’lü, 5’li gruplar hâline getireceğiz, her ilin turizm potansiyelini belirleyeceğiz. Yani, şu kadar para ayırdım, çarçur ettim; bir esprisi yok. Biz, önce Turizm Geliştirme Ajansında nasıl... Pazarlanacak yer var yani bize yolcu gönderen ülkeler, pazarladığımız ürünler var yani bizdeki bölgeler. Bizdeki bölgeleri belli masaların altında topluyoruz; aynı şekilde, ürün çeşitliliğine göre de topluyoruz. Ve sadece Düzce diye yapmıyoruz, çevresindeki 4-5 tane ille eşleştiriyoruz. Eğer böyle yapmazsak zaten hem sizin tanıtma maliyetiniz çok yükseğe çıkar hem de cazip olmazsınız çünkü tek başınıza turist çekecek potansiyeliniz olmadığı için size yakın turizm bölgelerini işletmemiz lazım. Burada toplanan payla da eşit bir oranda hepsinin tanıtımına ağırlık vereceğiz. Ha, burada zaten bir eşitlik olsun diye, dikkat ettiyseniz, Turizm Geliştirme Ajansında üyeleri seçerken bölgelerden seçtik. Yani ne dedik? 7 tane coğrafi bölgenin her birinden temsilci seçimle gelsin, kendi bölgesinin hakkını da savunsun; bunu özellikle ve bilinçli bir şekilde...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Vekili olarak savunuyorum işte Sayın Bakan.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Yok ama siz Ajansta değilsiniz ki.  
(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Peki, Sayın Bakan, şimdi şöyle yapalım: Pek çok sorunun geldiğini ben de görüyorum.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Sayın Başkanım, Mahmut Tanal’ın sorularıyla soru-cevap bitti yani.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Sayın Bakan bu not aldığı ama şu anda zamandan dolayı yanıt veremediği soruların cevabını sizlere daha sonra yazılı olarak göndersin, biz de onları bir kaydedelim.

Sayın Bilgiç, siz de açıklamada bulunacaktınız bir konuda.

Buyurun.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ – Sayın Başkan, bu güvenlik kameralarıyla ilgili olarak, 137 adet kamera yerleştirilmiştir. Bu, Başkanlık Divanının bilgisi dâhilinde ve Güvenlik Koordinasyon Kurulunun kararıyla yapılmıştır. Burada mesele Meclisin güvenliği, aynı şekilde de milletvekillerimizin, personelin, ziyaretçilerin güvenliğinin sağlanmasını teminen...

ERKAN AYDIN (Bursa) – Zaten vardı kameralar.

TBMM BAŞKAN VEKİLİ SÜREYYA SADİ BİLGİÇ – Bunlar kulislerde yok, milletvekili odalarında yok, milletvekili odalarının bulunmuş olduğu koridorlarda yok; dışarıdaki açık alanlarda güvenlik zaafının olabileceği düşünülen yerlere bu, Başkanlık Divanı kararıyla yerleştirilmiştir.

Onun dışında bu mal varlığı araştırılmasına ilişkin de milletvekilleri ya da siyasi partilerden Başkanlığımıza ulaşan herhangi bir önerge ya da teklif yoktur.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, soru cevap işlemini de tamamladık.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, 60’a göre pek kısa bir söz talebim var.

BAŞKAN – Buyurun.

#### V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

29.- İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın, soru-cevap mekanizmasının Meclis İçtüzüğü’ne uygun olarak çalışmadığına, Kültür ve Turizm Bakanı iken Mehmet Nuri Ersoy’un firmasına arazi tahsis edilmesinin etik olup olmadığını ve yeri değiştirilen Muğla ili Bodrum ilçesi Torba beldesindeki atık su arıtma tesisine turizm tahsis belgesi verilip verilmediğini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Önce şunu belirtmek istiyorum: Tabii, Sayın Bakanın 2’nci bütçe sunumu ama arkadaşlara da sordum: “Sayın Bakan ilk defa mı sunuyor? Ben karıştırdım mı?” diye. Sayın Bakan gün içinde gruplar adına yapılan konuşmalardaki eleştirilere kendisine ayrılan kırk beş dakikalık süre içerisinde hiç cevap vermeyip sorulardan sonra cevap verme durumunda kaldı ya da bunu bilinçli yaptı, ben bilemem. Dolayısıyla bu soru-cevap mekanizmasının Meclis İçtüzüğü’ne göre doğru çalışmadığını düşünüyorum, bir art niyet aramıyorum. Elbette kendisi de kendine yönelik eleştirilere kendine ayrılan süre içinde cevap vermek yerine icraatlarını anlatmayı tercih etti. Ama bundan sonraki süreçte de bu örnek olmasın diye bunu hem tutanaklara geçirmek istedim hem de Sayın Bakanın ve Genel Kurulun dikkatine sunmak istedim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Müsaade ederseniz efendim...

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Bir de müsahahanıza sığınarak Sayın Başkan, Muğla Milletvekilimiz Sayın Mürsel Alban konuşmasında 1995 yılında Bodrum Adalıyalı'da Sayın Bakanın şirketine bir yer tahsis edildiğini söyledi, daha doğrusu tarih vermedi. Sayın Bakan dedi ki: “Ben o yeri 1995’te aldım.” Alır, Sayın Bakanın büyük bir turizm şirketi var, buna bir itirazım olmaz. Lakin sayın milletvekilimiz, Sayın Bakanın cevabından sonra, konuşmasından sonra sisteme girdi, muhtemelen sizin gözünüzden kaçtı. Şimdi -Mürsel Bey, ben senin yerine bunu izah edeyim müsaade edersen- Sayın Alban der ki: “Doğrudur, 1995’te 92 dönüm yer tahsis edildi -herkese edildiği gibi- ama Sayın Bakan bu görevi üstlendikten sonra Sayın Bakanın firmasına 25 dönüm yer tahsis edildi.” ve belgenin de kendisinde olduğunu söyler.

Şimdi, Sayın Alban’a, Muğla ahalisine, halkına vekâleten ben bunu Sayın Bakana sormak istiyorum, şöyle: Bu, etik midir Sayın Bakan? Bu böyleyse... Ben daha elime şimdi aldım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Ben size bir belge göndereceğim. Bununla ilgili komisyon kararı...

BAŞKAN – Sayın Bakan, bir saniye...

Sayın Altay, sözünüzü tamamladınız mı?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bitireyim efendim.

Yani bunu elime şimdi aldım, ben okumadım ama milletvekilime güveniyorum. Bunu ben etik bulmuyorum. Sizin Türkiye’ye mal olmuş, Türk turizmine de hizmet eden bir firmanızın olmasında ben bir nakise aramıyorum, bir olumsuzluk aramıyorum ama siz Bakanken bu tahsis yapıldıysa Sayın Bakan, bu şık olmamıştır. Bunun altını çizmek istiyorum.

İlaveten, Torba’daki arıtma tesisinin yeri değiştirilerek, başka bir yere kaydırılarak -büyükşehir belediyemizin de talebi var ama- bu arıtma tesisine de turizm tahsis belgesi verildi mi? Bunu da merak ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bakan, buyurun, bir açıklama yapacaksınız.

*30.- Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy’un, İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Şimdi, ilgili ek tahsis 2018 Şubat ayında Komisyon kararıyla verildi. O işlemin yapılma tarihini gösteriyor; ben size bunun belgesini yani -ben Bakan olmadan dokuz ay önce- işlemin belgesini, bizzat 2 vekilime de göndereceğim Bakanlık tarafından verilmiş resmî, kaşeli belgeyi. Onu o şekilde netleştirmiş olalım.

Torba’daki teşvik... Bana ne teşviki ben onu anlamadım ya, arıtmayla ilgili?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yerinin değiştiğini söyledi.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Hayır, yeri değişmedi.

Bakın, şöyle söyleyeyim: Torba’daki arıtma yeri, yaptığımız zaman sadece Torba’yı kapsıyordu. Muğla Büyükşehir Belediyesi –biliyorsunuz, CHP belediyesi- benden rica etti, dedi ki: “Rakamı biraz daha artırın, buna Yalı ve İçmeler bölgesini de dâhil edin.” Yani arıtmayı İçmeler’e alın, Torba’dan kanalizasyonla Yalı’yı da dâhil ederek İçmeler’e kadar taşıyın; aynı anda üç bölgeyi birden toparlamış olun. Rakam biraz artıyordu ama biz de talebi doğru bulduk, haklı bulduk ve bu şekilde protokolü

yeniledik ama sizin için bir sakıncası varsa ben Torba'yla sınırlarım yani Meclis açısından bir sakıncası varsa ama doğrusu, Muğla Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Bey'in istediğiydi, doğru bir talepti; ben de onayladım, yerine getirdim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Peki.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bilgi istedik Sayın Bakan.

(Uğultular)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen sessiz olalım, değerli arkadaşlar, sessiz olalım.

#### **IV.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

##### **A) KANUN TEKLİFLERİ (DEVAM)**

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 129) (Devam)

2.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2018 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2018 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 189 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2018 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/871), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2018 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/881) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 130) (Devam)

##### **A) TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ (Devam)**

1) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

##### **B) KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU (Devam)**

1) Kamu Denetçiliği Kurumu 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Kamu Denetçiliği Kurumu 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

##### **C) ANAYASA MAHKEMESİ (Devam)**

1) Anayasa Mahkemesi 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Anayasa Mahkemesi 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

##### **Ç) SAYIŞTAY (Devam)**

1) Sayıştay 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Sayıştay 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

##### **D) KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI (Devam)**

1) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

##### **E) RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU (Devam)**

1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

##### **F) DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)**

1) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

*G) DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)**1) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**Ğ) TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI (Devam)**1) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**H) VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)**1) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**I) TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI (Devam)**1) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**İ) YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI (Devam)**1) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**J) ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU (Devam)**1) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**K) ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ (Devam)**1) Atatürk Araştırma Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Atatürk Araştırma Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**L) ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ (Devam)**1) Atatürk Kültür Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Atatürk Kültür Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**M) TÜRK DİL KURUMU (Devam)**1) Türk Dil Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Türk Dil Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**N) TÜRK TARİH KURUMU (Devam)**1) Türk Tarih Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi**2) Türk Tarih Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı**O) KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI (Devam)**1) Kapadokya Alan Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

BAŞKAN - Şimdi, sırasıyla birinci turda yer alan kamu idarelerinin bütçeleri ile kesin hesaplarına geçilmesi hususunu ve bütçeleri ile kesin hesaplarını ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım.

(Uğultular)

BAŞKAN - Değerli arkadaşlarım, bir sessizlik olsun; burada rakamlar okunacak hata yapmak istemiyoruz.

Değerli arkadaşlarım, lütfen susalım. Şimdi birazcık kürsü, Divan konuşacak çünkü sizlere rakamlar okuyacağız ve rakamları ayrı ayrı oylarınıza sunacağız. Hata yapmak istemiyoruz, tutanaklara yanlış geçiş istemiyoruz ama bir sessizliği temin edelim.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2020 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*02) TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ*

*1) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

ÖDENEK CETVELİ

---

GENEL TOPLAM

1.747.789.000

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2020 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*2) Türkiye Büyük Millet Meclisi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

(A) CETVELİ

---

Toplam Ödenek

1.282.338.094,49

Bütçe Gideri

1.085.803.519,44

İptal Edilen Ödenek

196.534.575,05

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Kamu Denetçiliği Kurumunun 2020 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*40.60) KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU*

*1) Kamu Denetçiliği Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

ÖDENEK CETVELİ

---

GENEL TOPLAM

35.508.000

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

---

TOPLAM

35.508.000

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.



Kamu Denetçiliği Kurumunun 2020 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Kamu Denetçiliği Kurumunun 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

2) *Kamu Denetçiliği Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	26.502.300,00
Bütçe Gideri	22.870.462,19
İptal Edilen Ödenek	3.631.837,81
BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

(B) cetvelinin genel toplamlarını okuyorum:

(B) CETVELİ

Kodu	Açıklama
Bütçe Geliri Tahmini	22.903.000,00
Tahsilat	21.385.890,09
BAŞKAN –Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	

Kamu Denetçiliği Kurumunun 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 2020 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

03) *ANAYASA MAHKEMESİ*

1) *Anayasa Mahkemesi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	73.607.000
--------------	------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 2020 yılı merkezî yönetim bütçesinin bölümleri kabul edilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

2) *Anayasa Mahkemesi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	69.080.200,00
Bütçe Gideri	55.597.923,58
Ödenek Üstü Gider	110.627,50
İptal Edilen Ödenek	13.592.903,92

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Sayıştay Başkanlığının 2020 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

06) *SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI*

1) *Sayıştay Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

#### ÖDENEK CETVELİ

---

GENEL TOPLAM

412.090.000

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayıştay Başkanlığının 2020 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Sayıştay Başkanlığının 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) *Sayıştay Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

#### (A) CETVELİ

---

Toplam Ödenek

276.701.000,00

Bütçe Gideri

259.378.236,33

İptal Edilen Ödenek

17.322.763,67

Ertesi Yıla Devredilen Ödenek

4.699.829,29

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayıştay Başkanlığının 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Kültür ve Turizm Bakanlığının 2020 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

21) *KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI*

1) *Kültür ve Turizm Bakanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

#### ÖDENEK CETVELİ

---

GENEL TOPLAM

5.127.247.000

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kültür ve Turizm Bakanlığının 2020 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Kültür ve Turizm Bakanlığının 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

## 2) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

## (A) CETVELİ

Toplam Ödenek	5.338.319.910,32
Bütçe Gideri	4.489.304.100,19
Ödenek Üstü Gider	776,08
İptal Edilen Ödenek	848.837.038,17
Ertesi Yıla Devredilen Ödenek	554.546.415,01

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kültür ve Turizm Bakanlığının 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun 2020 yılı bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

## 42.01) RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU

## 1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

GENEL TOPLAM	177.882.000
--------------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

## GELİR CETVELİ

TOPLAM	177.882.000
--------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun 2020 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

## 2) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

## (A) CETVELİ

Toplam Ödenek	180.000.000,00
Bütçe Gideri	100.664.615,45
İptal Edilen Ödenek	79.335.384,55

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okuyorum:

## (B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	180.000.000,00
Tahsilat	104.848.388,34
Ret ve İadeler	262.139,12
Net Tahsilat	104.586.249,22

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğünün 2020 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

40.16) DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

GENEL TOPLAM	400.928.000
--------------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM	399.678.000
--------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğünün 2020 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğünün 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	327.637.500,00
Bütçe Gideri	326.610.588,25
İptal Edilen Ödenek	1.026.911,75

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	300.291.000,00
Tahsilat	308.613.038,15
Ret ve İadeler	106.557,00
Net Tahsilat	308.506.481,15

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğünün 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünün 2020 yılı bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

## 40.15) DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

## 1) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

GENEL TOPLAM	321.480.000
--------------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

## GELİR CETVELİ

Kodu	Açıklama	(TL)
------	----------	------

TOPLAM	320.480.000
--------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünün 2020 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünün 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

## 2) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

## (A) CETVELİ

Toplam Ödenek	290.236.600,00
---------------	----------------

Bütçe Gideri	279.473.624,88
--------------	----------------

İptal Edilen Ödenek	10.762.975,12
---------------------	---------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okuyorum:

## (B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	243.626.000,00
----------------------	----------------

Tahsilat	271.446.687,91
----------	----------------

Ret ve İadeler	3.451,14
----------------	----------

Net Tahsilat	271.443.236,77
--------------	----------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünün 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığının 2020 yılı bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

## 40.53) TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI

## 1) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

GENEL TOPLAM	45.305.000
--------------	------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

## GELİR CETVELİ

TOPLAM	45.205.000
--------	------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığının 2020 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığının 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

## 2) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

## (A) CETVELİ

Toplam Ödenek	42.407.785,00
---------------	---------------

Bütçe Gideri	39.842.238,51
--------------	---------------

İptal Edilen Ödenek	2.565.546,49
---------------------	--------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okuyorum:

## (B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	34.525.000,00
----------------------	---------------

Tahsilat	34.166.946,41
----------	---------------

Ret ve İadeler	1.922,00
----------------	----------

Net Tahsilat	34.165.024,41
--------------	---------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığının 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Vakıflar Genel Müdürlüğünün 2020 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

## 40.18) VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

## 1) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

## ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	529.021.000
--------------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

## GELİR CETVELİ

TOPLAM	982.615.000
--------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Vakıflar Genel Müdürlüğünün 2020 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Vakıflar Genel Müdürlüğünün 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

## 2) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

## (A) CETVELİ

(TL)

Toplam Ödenek	1.100.477.543,90
Bütçe Gideri	1.076.102.999,90
İptal Edilen Ödenek	23.980.494,96
Ertesi Yıla Devredilen Ödenek	394.049,04

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okuyorum:

## (B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	741.212.000,00
Tahsilat	963.918.502,77
Ret ve İadeler	41.623.869,87
Net Tahsilat	922.294.632,90

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Vakıflar Genel Müdürlüğünün 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının 2020 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

## 40.32) TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI

1) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

## ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	489.147.000
--------------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okuyorum:

## (B) CETVELİ

TOPLAM	488.147.000
--------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının 2020 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

2) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

## (A) CETVELİ

Toplam Ödenek	420.173.433,43
Bütçe Gideri	388.891.059,17
İptal Edilen Ödenek	24.207.575,43
Ertesi Yıla Devredilen Ödenek	7.074.798,83

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okuyorum:

## (B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	317.302.000,00
Tahsilat	333.293.261,30

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının 2020 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:



*40.51) YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI**1) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2020 Yılı Merkezı Yönetim Bütçesi*

## ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	351.848.000
--------------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okuyorum:

## (B) CETVELİ

TOPLAM	351.748.000
--------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının 2020 yılı merkezı yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının 2018 yılı merkezı yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

*2) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2018 Yılı Merkezı Yönetim Kesin Hesabı*

## (A) CETVELİ

Toplam Ödenek	356.583.463,78
Bütçe Gideri	350.079.270,44
İptal Edilen Ödenek	6.504.193,34

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okuyorum:

## (B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	285.828.000,00
Tahsilat	345.375.388,29

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir...

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının 2018 yılı merkezı yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun 2020 yılı merkezı yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

## 40.02) ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU

## 1) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

GENEL TOPLAM	15.610.000
--------------	------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

## GELİR CETVELİ

TOPLAM	15.610.000
--------	------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun 2020 yılı merkezi yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun 2018 yılı merkezi yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

## 2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

## (A) CETVELİ

Toplam Ödenek	13.050.182,04
Bütçe Gideri	12.308.473,80
İptal Edilen Ödenek	741.708,24

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okuyorum:

## (B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	12.483.000,00
Tahsilat	12.414.442,02

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun 2018 yılı merkezi yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, ne olursunuz bir sessiz olalım. Bakın, dikkatlice rakamları takip ediyoruz, rica ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkanım, takdir sizin olmakla birlikte, efendim, şimdi, tabii, AK PARTİ Grubunun burada bir çoğunluğu var ama siz metni okurken “Kabul edenler...” dedikten sonra şöyle bir bakıldığında görülecek ki AK PARTİ Grubunda parmaklar kalkmıyor. 3 sayın milletvekilinden 1’i kaldırıyor, biz daha fazla kaldırıyoruz. Burada parmak önemli Sayın Başkan, dikkat edelim. (CHP ve AK PARTİ sıralarından gürültüler) Kaldırın parmağınızı.

BAŞKAN – Arkadaşlarımız takip ediyor arkadaşlar.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bütün bütçelere “hayır” verdiniz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun bütçesine CHP “hayır” verdi, bunun bilinmesini isterim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – O kuruma yakışan bir bütçe değil.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri bir sessiz olalım lütfen.

Atatürk Kültür Merkezinin 2020 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*40.03) ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ*

*1) Atatürk Araştırma Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

GENEL TOPLAM	6.971.000
--------------	-----------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM	6.971.000
--------	-----------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Atatürk Araştırma Merkezinin 2020 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Atatürk Araştırma Merkezinin 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*2) Atatürk Araştırma Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	6.488.000,00
---------------	--------------

Bütçe Gideri	6.052.842,47
--------------	--------------

İptal Edilen Ödenek	435.157,53
---------------------	------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	5.285.000,00
----------------------	--------------

Tahsilat	5.369.644,16
----------	--------------

BAŞKAN – (B) cetvelini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Atatürk Araştırma Merkezinin 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Atatürk Kültür Merkezinin 2020 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*40.04) ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ**1) Atatürk Kültür Merkezi 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

GENEL TOPLAM	7.408.000
--------------	-----------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

**GELİR CETVELİ**

TOPLAM	7.408.000
--------	-----------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Atatürk Kültür Merkezinin 2020 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Atatürk Kültür Merkezinin 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

*2) Atatürk Kültür Merkezi 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı***(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	5.978.662,17
---------------	--------------

Bütçe Gideri	5.228.764,13
--------------	--------------

İptal Edilen Ödenek	749.898,04
---------------------	------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okuyorum:

**(B) CETVELİ**

Bütçe Geliri Tahmini	5.073.000,00
----------------------	--------------

Tahsilat	5.106.356,21
----------	--------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Atatürk Kültür Merkezinin 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Türk Dil Kurumunun 2020 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

*40.05) TÜRK DİL KURUMU**1) Türk Dil Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

GENEL TOPLAM	19.693.000
--------------	------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

## GELİR CETVELİ

TOPLAM	210.343.000
--------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türk Dil Kurumunun 2020 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Türk Dil Kurumunun 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

2) *Türk Dil Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı*

(A) CETVELİ

(TL)

Toplam Ödenek	34.051.250,00
---------------	---------------

Bütçe Gideri	29.821.015,48
--------------	---------------

İptal Edilen Ödenek	4.230.234,52
---------------------	--------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	226.387.000,00
----------------------	----------------

Tahsilat	344.021.105,94
----------	----------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türk Dil Kurumunun 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Türk Tarih Kurumunun 2020 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

40.06) *TÜRK TARİH KURUMU*

1) *Türk Tarih Kurumu 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi*

GENEL TOPLAM	16.360.000
--------------	------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM	212.049.000
--------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türk Tarih Kurumunun 2020 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Türk Tarih Kurumunun 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

2) Türk Tarih Kurumu 2018 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	34.590.124,07
Bütçe Gideri	31.821.769,68
İptal Edilen Ödenek	2.768.354,39

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	221.275.000,00
Tahsilat	308.383.634,68

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türk Tarih Kurumunun 2018 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Kapadokya Alan Başkanlığının 2020 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

40.67) KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI

1) Kapadokya Alan Başkanlığı 2020 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

GENEL TOPLAM	25.230.000
--------------	------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM	25.230.000
--------	------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kapadokya Alan Başkanlığının 2020 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, böylelikle birinci turda yer alan kamu idarelerinin bütçeleri ve kesin hesapları kabul edilmiştir. Hayırlı olmasını temenni ederim.

Sayın milletvekilleri, birinci tur görüşmeleri tamamlanmıştır.

Programa göre, kamu idarelerinin bütçeleri ve kesin hesaplarını sırasıyla görüşmek için 11 Aralık 2019 Çarşamba günü saat 11.00’de toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

**Kapanma Saati: 00.34**



**DÖNEM: 27**

**YASAMA YILI: 3**

**29'UNCU BİRLEŞİM  
10 ARALIK 2019 SALI  
SAAT: 11.00**

## DANIŞMA KURULU ÖNERİSİ

1.- 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifinin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 9 Aralık 2019 Pazartesi günü gündeminin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmının 1'inci ve 2'nci sıralarında yer alması, bütçe görüşmelerine 9 Aralık 2019 Pazartesi günü saat 12.00'de başlanması; Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesin Hesap Kanunu Teklifinin görüşmelerinin bitimine kadar, resmi tatil günleri dahil, her gün saat 11.00'den günlük programın tamamlanmasına kadar çalışmalara devam olunması,

Görüşmelerin on iki günde tamamlanması, bütçe görüşmelerinin son günü olan 20 Aralık 2019 Cuma günü görüşmelere saat 14.00'te başlanması ve bu birleşimde Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesin Hesap Kanunu Teklifinin görüşmelerinin bitimine kadar çalışmalara devam olunması,

Başlangıçta bütçenin tümü üzerindeki görüşmelerde Yürütme adına yapılacak sunuş konuşmasının süreye tabi tutulmaksızın yapılması, gruplar ve İçtüzük'ün 62'nci maddesi gereğince istemi halinde görüşlerini bildirmek üzere Yürütmeye de seksener dakika söz verilmesi (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir), kişisel konuşmaların ise onar dakika ile sınırlandırılması,

Kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesapları üzerindeki görüşmelerin 8 turda tamamlanması, kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesaplarının görüşülme günlerini belirten programın TBMM Başkanlığınca bastırılarak duyurulması, turların bitiminden sonra Bütçe Kanunu Teklifi ve Kesin Hesap Kanunu Teklifinin maddelerinin oylanması,

Gruplar ve İçtüzük'ün 62'nci maddesi gereğince istemi halinde görüşlerini bildirmek üzere Yürütme adına yapılacak konuşmaların; 5'inci ve 6'ncı turlarda altmışar dakika, (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir); diğer turlarda yetmişer dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir); kişisel konuşmaların beşer dakika olması; kişisel konuşmalarda her turda İçtüzük'ün 61'nci maddesine göre biri lehte, biri aleyhte olmak üzere iki üyeye söz verilmesi ve bir üyenin sadece bütçenin tümü üzerinde veya sonundaki görüşmelerde ya da bir turda söz kaydı yaptırması,

Bütçe görüşmelerinde soruların gerekçesiz olarak yerinden sorulması ve her tur için soru-cevap işleminin on dakika soru, on dakika cevap olarak sınırlandırılması,

Bütçe görüşmelerinin sonunda gruplara ve İçtüzük'ün 62'nci maddesi gereğince istemi halinde görüşlerini bildirmek üzere Yürütmeye altmışar dakika süreyle söz verilmesi (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir), İçtüzük'ün 86'nci maddesine göre yapılacak kişisel konuşmaların ise onar dakika olması,

önerilmiştir.

(Genel Kurulun 3.12.2019 tarihli 25'inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

## KOMİSYON TOPLANTISI

\* **Rabia Naz ve Şüpheli Çocuk Ölümelerini Araştırma Komisyonu**

11.12.2019 Çarşamba - Saat: 12.00

## Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı



# TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

29'UNCU BİRLEŞİM

10 ARALIK 2019 SALI

SAAT: 11.00

## 1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI



## 2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

1.- (S. Sayısı: 129) 2020 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.12.2019) (X)

2.- (S. Sayısı: 130) 2018 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Olarak Hazırlanan 2018 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi ile 2018 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 189 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2018 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2018 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/871), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2018 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/881), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller (Gider ve Gelir Cetvelleri) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.12.2019) (X)

## 3 – SEÇİM



## 4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER



## 5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI



## 6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER



## 7 – KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER



(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

## BUGÜNKÜ PROGRAM

2'nci Gün

10.12.2019 SALI

Saat : 11.00 – Program bitimine kadar

### I. TUR

- 1-. TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ (Bütçe + Kesinhesap)
- 2-. KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU (Özel Bütçe) (Bütçe+ Kesinhesap)
- 3-. ANAYASA MAHKEMESİ (Bütçe+ Kesinhesap)
- 4-. SAYIŞTAY (Bütçe+ Kesinhesap)
- 5-. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI (Bütçe+ Kesinhesap)
- 6-. RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU (Düz. ve Den. Kur. Büt.) (Bütçe + Kesinhesap)
- 7-. DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Özel Bütçe) (Bütçe + Kesinhesap)
- 8-. DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Özel Bütçe) (Bütçe + Kesinhesap)
- 9-. TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI (Özel Bütçe) (Bütçe + Kesinhesap)
- 10-. VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Özel Bütçe) (Bütçe + Kesinhesap)
- 11-. TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI (Özel Bütçe) (Bütçe + Kesinhesap)
- 12-. YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI (Özel Bütçe) (Bütçe + Kesinhesap)
- 13-. ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU (Özel Bütçe) (Bütçe + Kesinhesap)
- 14-. ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ (Özel Bütçe) (Bütçe + Kesinhesap)
- 15-. ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ (Özel Bütçe) (Bütçe + Kesinhesap)
- 16-. TÜRK DİL KURUMU (Özel Bütçe) (Bütçe + Kesinhesap)
- 17-. TÜRK TARİH KURUMU (Özel Bütçe) (Bütçe + Kesinhesap)
- 18-. KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI (Özel Bütçe) (Bütçe)

### (AK PARTİ, İYİ PARTİ, MHP, HDP, CHP)

(Siyasi parti grupları ve istemi hâlinde Yürütme adına yapılacak konuşma süresi: 70'er dakika)

(Kişisel konuşmaların süresi biri lehte ve biri aleyhte olmak üzere: 5'er dakika)

(Soru – Cevap işlemi: 10 dakika soru - 10 dakika cevap)